

Helyi Esélyegyenlőségi Program

Budapest XXI. Kerület Csepel Önkormányzata

Tartalom

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)	5
Bevezetés.....	5
1.1. A település bemutatása	6
1.1.1. Csepel földrajzi-természeti adottságai.....	6
1.1.2. Csepel demográfiai adottságai	6
1.2. Értékeink, küldetésünk	13
1.3. Célok	14
2. A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE)	15
2.1.1. Jogszabályi háttér bemutatása	15
2.1.2. Stratégiai környezet bemutatása.....	16
2.1.3. Kapcsolódás helyi stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, konceptiókkal, programokkal.....	17
2.1.4. A helyi esélyegyenlőségi program térségi, társulási kapcsolódásainak bemutatása.....	17
2.1.5. A települési önkormányzat rendelkezésére álló, az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatok, kutatások áttekintése, adathiányok kimutatása	17
3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége.....	18
3.1. Jövedelmi és vagyoni helyzet.....	18
3.2. Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció	22
a) foglalkoztatottak, munkanélküliek, tartós munkanélküliek helyzete;.....	22
b) alacsony iskolai végzettségűek foglalkoztatottsága;	25
c) közfoglalkoztatás, közfoglalkoztatásból az elsődleges munkaerőpiacra történő átlépés lehetőségei;.....	28
d) a foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének mobilitási, információs és egyéb tényezői; közlekedés, potenciális munkalehetőségek, tervezett beruházások, lehetséges vállalkozási területek, helyben/térségben működő foglalkoztatási programok;.....	28
e) fiatalok foglalkoztatását és az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő programok a településen; képzéshez, továbbképzéshez való hozzáférésük;	29
f) munkaerő-piaci integrációt segítő szervezetek és szolgáltatások feltérképezése, szakképzéshez, felnőttképzéshez és egyéb munkaerő-piaci szolgáltatásokhoz való hozzáférés, helyi foglalkoztatási programok;	32
g) mélyszegénységben élők és romák települési önkormányzati saját fenntartású intézményekben történő foglalkoztatása;	32
h) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén;.....	32
i) digitális ismeretek megszerzésének és hozzáférésének lehetőségei.	33
3.3. Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, aktív korúak ellátása, munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások.....	33
3.4. Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció	37
a) bérlakás-állomány.....	38
b) szociális lakhatás.....	40
c) egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok	41
d) lakhatást segítő támogatások.....	41
e) eladósodottság	42
f) lakhatás egyéb jellemzői: külterületeken és nem lakóövezetben elhelyezkedő lakások, minőségi közszolgáltatásokhoz, közműszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez való hozzáférés bemutatása	42
3.5. Telepek, szegregátumok helyzete	44
a) a telep, /szegregátum mint lakókörnyezet jellemzői (kiterjedtsége, területi elhelyezkedése, megközelíthetősége, a közösségi közlekedés, és a munkába jutás egyéb lehetőségei, lakásállományának állapota, közműellátottsága, közszolgáltatásokhoz való hozzáférés lehetőségei, egyéb környezet-egészségügyi jellemzői);	44
b) a telepen, /szegregátumokban élők általános jellemzői és társadalmi problémák szempontjából főbb mutatói: életkori megoszlás, iskolai végzettség, foglalkoztatottsági helyzet, segélyezettek, hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek aránya;.....	45
c) a szegregációval veszélyeztetett területek, a lakosság területi átrendeződésének folyamatai.46	
3.6. Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés.....	47
a) az egészségügyi alapszolgáltatásokhoz, szakellátáshoz való hozzáférés.....	47

b) prevenció és szűrőprogramokhoz (pl. népegészségügyi, koragyermekkori kötelező szűrésekhez) való hozzáférés	51
c) fejlesztő és rehabilitációs ellátáshoz való hozzáférés.....	57
d) közétkeztetésben az egészséges táplálkozás szempontjainak megjelenése.....	58
e) sportprogramokhoz való hozzáférés.....	58
f) személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés	59
g) drogprevenció szolgáltatások;.....	61
h) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor;	63
i) előnyben részesítési (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) a szociális és az egészségügyi ellátórendszer keretein belül.	63
3.7. Közösségi viszonyok, helyi közélet bemutatása	63
a) közösségi élet szinterei, fórumai;	63
b) közösségi együttélés jellemzői, konfliktuskezelési megoldások;.....	65
c) helyi közösségi szolidaritás megnyilvánulásai;.....	66
d) a helyben élő nemzetiségek kulturális sokszínűségének bemutatása és kulturális identitásuk megőrzésének lehetőségei;.....	66
e) helyi lakossági önszerveződések.....	66
3.8. A roma nemzetiségi önkormányzat célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége, partnersége a települési önkormányzattal	66
3.9. Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.....	67
4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység	68
4.1. A gyermekek helyzetének általános jellemzői gyermekek száma, aránya, életkori megoszlása, demográfiai trendek	68
4.2. Szegregált, telepszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete, esélyegyenlősége	77
4.3. A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékkal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése	77
a) védőnői ellátás jellemzői (pl. a védőnő által ellátott települések száma, egy védőnőre jutott ellátott, betöltetlen státuszok)	77
b) gyermekorvosi ellátás jellemzői (pl. házi gyermekorvoshoz, gyermek szakorvosi ellátáshoz való hozzáférés, betöltetlen házi gyermekorvosi praxisok száma)	83
c) 0–7 éves korúak speciális (egészségügyi-szociális-oktatási) ellátási igényeire (pl. korai fejlesztésre, rehabilitációra) vonatkozó adatok	84
d) gyermekjóléti alapellátások, Biztos Kezdet Gyerekház, Tanoda, gyermekszegénységet csökkentő speciális szolgáltatások;.....	86
e) gyermekek napközbeni ellátásai, bölcsődei ellátás.....	88
f) gyermekvédelem	89
g) krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások.....	92
h) egészségfejlesztési, sport-, szabadidős és szünidős programokhoz való hozzáférés;	93
i) gyermekétkeztetés (intézményi, hétvégi, szünidei);	93
j) eltérő kultúrájú, vagy a hátrányos és nem hátrányos helyzetű gyermekcsoportok közötti programok;.....	94
k) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor;	94
l) előnyben részesítés, hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások az ellátórendszerek keretein belül.	95
4.4. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók, valamint fogyatékkal élő gyerekek közoktatási lehetőségei és esélyegyenlősége	95
a) a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek/tanulók óvodai, iskolai ellátása, a köznevelési intézménybe és más településen található fejlesztő programokra való eljutás módja, lehetőségei;	95
b) a közneveléshez kapcsolódó kiegészítő szolgáltatások (pl. iskolára/óvodára jutó gyógypedagógusok, iskolapszichológusok száma stb.)	103
c) hátrányos megkülönböztetés és jogellenes elkülönítés az oktatás, képzés területén, az intézmények között és az egyes intézményeken belüli szegregációs jelenségek;	107
c) az intézmények között a tanulók iskolai eredményességében, az oktatás hatékonyságában mutató eltérések;.....	107
e) előnyben részesítés, hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások.....	112

4.5. Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.....	113
5. A nők helyzete, esélyegyenlősége.....	114
5.1. A nők gazdasági szerepe és esélyegyenlősége.....	114
a) foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében.....	115
d) nők részvétele foglalkoztatást segítő és képzési programokban.....	116
c) alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedési lehetőségei.....	117
d) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén (pl. bérkülönbség).....	117
5.2. A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások (pl. bölcsődei, családi napközi, óvodai férőhelyek, férőhelyhiány; közintézményekben rugalmas munkaidő, családbarát munkahelyi megoldások stb.).....	118
5.3. Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe.....	120
5.4. A nőket érő erőszak, kapcsolati erőszak.....	122
5.5. Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások.....	124
5.6. A nők szerepe a helyi közéletben.....	124
5.7. A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és felszámolásukra irányuló kezdeményezések.....	126
5.8. Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.....	126
6. Az idősök helyzete, esélyegyenlősége.....	127
6.1. Az időskorú népesség főbb jellemzői (pl. száma, aránya, jövedelmi helyzete, demográfiai trendek stb.).....	127
6.2. Idősök munkaerő-piaci helyzete.....	128
a) idősök, nyugdíjasok foglalkoztatottsága;.....	128
b) tevékeny időskor, élethosszig tartó tanulás, idősök, nyugdíjasok foglalkoztatásának lehetőségei a közintézményekben, foglalkoztatásukat támogató egyéb programok a településen;.....	129
c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén.....	129
6.3. A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés.....	131
a) az idősök egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférése;.....	131
b) kulturális, közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzáférés;.....	132
c) idősök informatikai jártassága;.....	132
d) a generációk közötti programok.....	133
6.4. Az idősöket, az életkorral járó sajátos igények kielégítését célzó programok a településen.....	133
6.5. Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.....	134
7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége.....	135
7.1. A településen fogyatékkal élő személyek főbb jellemzői, sajátos problémái.....	135
7.2. Fogyatékkal élő személyek pénzübeli és természetbeni ellátása, kedvezményei.....	141
7.3. A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés lehetőségei, akadálymentesítés.....	142
7.4. Fogyatékkal élő személyek sajátos igényeinek kielégítését célzó programok a településen.....	148
7.6. Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.....	149
8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása.....	150
9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága.....	152
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT).....	154
1. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT).....	155
3. Megvalósítás.....	161
3.1. A megvalósítás előkészítése.....	161
3.2. A megvalósítás folyamata.....	161
3.2.3. A HEP Fórumok javasolt összetétele.....	163
3.3. Monitoring és visszacsatolás.....	163
3.4. Nyilvánosság.....	163
3.6. Érvényesülés, módosítás.....	165
4. Elfogadás módja és dátuma.....	165

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)

Bevezetés

Összhangban az Egyenlő Bánásmódról és az Esélyegyenlőség Előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény, a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelettel Budapest XXI. Kerület Csepel Önkormányzata Helyi Esélyegyenlőségi Programban rögzíti az esélyegyenlőség érdekében szükséges feladatokat, melyek megvalósítása a korábbi Helyi Esélyegyenlőségi Program megvalósulásától 2023. december 31. napjáig tartó időszakra vonatkozó feladatokat rögzíti.

Az önkormányzat vállalja, hogy az elkészült és elfogadott Esélyegyenlőségi Programmal összehangolja a település más dokumentumait¹, valamint az önkormányzat fenntartásában lévő intézmények működtetését. Vállalja továbbá, hogy az Esélyegyenlőségi Program elkészítése során bevonja partneri kapcsolatrendszerét, különös tekintettel a köznevelés állami és nem állami intézményfenntartóira.

A jogszabály értelmében a helyi esélyegyenlőségi programban átfogó helyzetelemzést kell készíteni a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok - a mélyszegénységben élők, romák, a gyermekek, nők, idősek és a fogyatékkal élők csoportjaira – lakhatási, foglalkoztatási, egészségügyi, szociális és oktatási helyzetéről.

A helyi esélyegyenlőségi program elkészítése során kiemelt figyelmet kell fordítani

- az egyenlő bánásmód, az esélyegyenlőség és a társadalmi felzárkózás követelményének érvényesülését segítő intézkedésekre,
- az oktatás és a képzés területén a jogellenes elkülönítés megelőzésére, illetve az azzal szembeni fellépésre, továbbá az egyenlő esélyű hozzáférés biztosításához szükséges intézkedésekre,
- a közszolgáltatásokhoz, valamint az egészségügyi szolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférés biztosításához szükséges intézkedésekre,
- olyan intézkedésekre, amelyek csökkentik a hátrányos helyzetűek munkaerő-piaci hátrányait, illetve javítják foglalkoztatási esélyeiket.

A fentiekre való tekintettel Budapest XXI. Kerület Csepel Önkormányzata Helyi Esélyegyenlőségi Programja a kerületben élő hátrányos helyzetű társadalmi csoportok helyzetelemzésén túl Intézkedési tervet is tartalmaz, melynek célja, hogy a feltárt esélyegyenlőségi problémák felszámolása érdekében milyen beavatkozásokra, intézkedésekre van szükség.

Jelen helyzetelemzés az Esélyegyenlőségi Program megalapozását szolgálja.

¹ Költségvetési koncepció, Gazdasági program, Szolgáltatástervezési koncepció, Településfejlesztési stratégia, Településrendezési terv, Településszerkezeti terv, Településfejlesztési koncepció

1.1. A település bemutatása

1.1.1. Csepel földrajzi-természeti adottságai

Csepel, Budapest XXI. kerületeként a Csepel-sziget északi részén található, éghajlatát tekintve az Alföld klímaövezetéhez tartozik. Az elmúlt évszázad gyors ütemű iparosítása ellenére, Csepel még ma is megkülönböztetett természeti adottságokkal rendelkezik. Mintegy 26 négyzetkilométernyi területét egyik oldalról a Duna határolja (8,5 kilométer hosszan), míg másik oldalon a zsilippel szabályozott Ráckevei Duna húzódik. A Hollandi út mellett húzódó „Csepeli Riviéra” a kerületnek talán a legszebb része, emellett a vízi sportok, a strandolás és kikapcsolódás közkedvelt színtere.

Egyik legfontosabb értékét a Duna közelsége jelenti, valamint jelentős – részben kihasználatlan – értéket képvisel Csepel 45 fokos (klorid-, szulfát-, és hidrokarbonátot tartalmazó) termásvíz-, illetve gyógyvíz-készlete is.

Csepel kedvező közlekedési adottságokkal rendelkezik: egyfelől az M0-gyűrű, másik oldalról Budapest belvárosának viszonylagos közelsége az ingázók, és a helyi vállalkozások számára egyaránt előnyös.

A csepeli gerincút teljes megépítése és átadása a kerület közlekedésében jelentős változásokat eredményezett. A tehermentesítő főút elkerüli a XXI. kerület sűrűn lakott központját, ezzel élhetőbbé vált a belváros, valamint csökkent a por- és környezetszennyezés.

2015-ben valósult meg a Kossuth Lajos utca teljes felújítása, amelynek során az útburkolat cseréjén kívül két új kijelölt gyalogos-átkelőhely létesült, az utca hét buszmegállója megújult, valamint az új kerékpáros átvezetések kialakításának köszönhetően összekötésre került a már meglévő Kossuth Lajos utcai kerékpárút szakaszai.

A Kossuth Lajos utca felújításával párhuzamosan a csepeli HÉV-végállomás melletti P+R és B+R parkoló átépítése és bővítése is megtörtént, amelynek köszönhetően nőtt a parkolóhelyek száma, valamint új, fedett kerékpártárolók kerültek kialakításra.

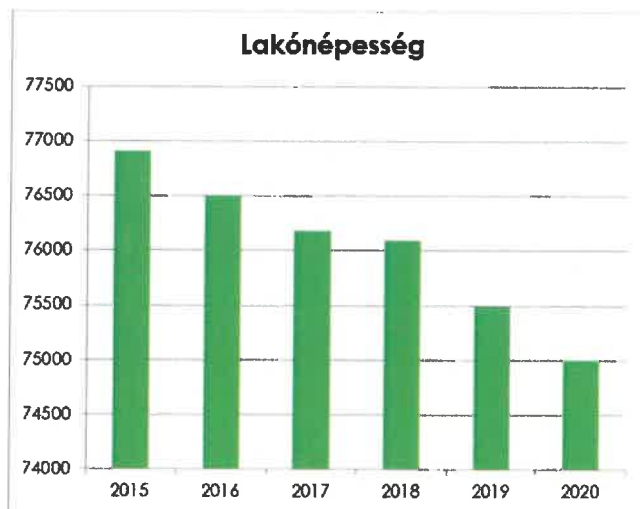
1.1.2. Csepel demográfiai adottságai

Összeségében megállapítható, hogy bár változó mértékben ugyan, de a XXI. kerület lakónépessége csökkenő tendenciát mutat: a lakónépesség száma 2015-ben 76.911 fő, 2020-ban 75.005 fő volt. A vizsgált időszakban a lakónépesség száma 1906 fővel csökkent.

Év	Fő	Változás	
		%	fő
2015	76911	bázis év	
2016	76500	99,5%	-411
2017	76182	99,6%	-318
2018	76092	99,9%	-90
2019	75487	99,2%	-605
2020	75005	99,4%	-482

1. számú táblázat

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

A 2018-as és 2020-as évre vonatkozóan az állandó népesség megoszlását korcsoportok és nemek szerint az alábbi táblázatok mutatják be:

Állandó népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint (2018)					
Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen	Férfiak	Nők
Állandó népesség	34954	39452	74406	46,98%	53,02%
0-2 évesek			1798	2,42%	
0-14 éves	4919	4708	9627	6,61%	6,33%
15-17 éves	988	975	1963	1,33%	1,31%
18-59 éves	21145	21311	42456	28,42%	28,64%
60-64 éves	2322	2914	5236	3,12%	3,92%
65 év feletti	5580	9544	15124	7,50%	12,83%

2. számú táblázat

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Állandó népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint (2020)					
Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen	Férfiak	Nők
Állandó népesség	33740	38237	71977	46,88%	53,12%
0-2 évesek			1615	2,24%	
0-14 éves	4571	4390	8961	6,35%	6,10%
15-17 éves	1038	929	1967	1,44%	1,29%
18-59 éves	20441	20625	41066	28,40%	28,65%
60-64 éves	1875	2398	4273	2,60%	3,33%
65 év feletti	5815	9895	15710	8,08%	13,75%

3. sz. táblázat

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

A XXI. kerületben az állandó lakosság 2020-ban 2429 fővel volt kevesebb, mint 2018-ban. A lakosság életkor szerinti bontása alapján megállapítható, hogy a lakónépesség nagy részét az aktív korban lévő, 18 és 59 éves közötti férfiak és nők teszik ki, ezt követi a 65 év

feletti korosztály, majd a 0-17 évesek, a legkevesebben pedig a 60-64 éves korosztályhoz tartozók vannak.

A XXI. kerület állandó népesség megoszlását korcsoportok és nemek szerint a 2015-2020-as évekre vonatkozóan az alábbi táblázat mutatja be.

Állandó népesség megoszlása korcsoportok és nemek szerint										
Nők	0-14	15-17	18-19	20-29	30-39	40-49	50-59	60-64	65-X	Összesen
2015	4900	936	650	4277	6202	6315	4880	3377	8882	40 419
2016	4847	944	644	4197	5768	6574	4740	3272	9060	40 046
2017	4782	992	620	4115	5398	6787	4729	3181	9233	39 837
2018	4708	975	611	4003	5142	6782	4773	2914	9544	39452
2019	4561	964	637	3824	4854	6698	4943	2582	9770	38833
2020	4390	929	678	3663	4680	6609	4995	2398	9895	38237

Férfiak	0-14	15-17	18-19	20-29	30-39	40-49	50-59	60-64	65-X	Összesen
2015	5146	987	702	4350	6168	6276	4201	2676	5212	35718
2016	5066	967	699	4249	5832	6548	4138	2636	5314	35449
2017	5005	993	620	4195	5557	6739	4176	2491	5432	35208
2018	4919	988	646	4061	5321	6801	4316	2322	5580	34954
2019	4724	1007	682	3854	5008	6758	4495	2063	5724	34315
2020	4571	1038	619	3744	4780	6673	4625	1875	5815	33740

4. számú táblázat

Forrás: KSH-TSTAR

Az állandó lakosság nemek szerinti megoszlását bemutató 3. sz. táblázat adatai alapján – a nők aránya meghaladja a férfiakét. A 40-49, és a 65 év feletti korosztályban a férfiak számának lassú arányú növekedése figyelhető meg.

Az öregedési index az időskorú népességnek (65 év feletti) a gyermekkorú népességhez (0-14 éves) viszonyított állandó lakosok arányát fejezi ki. A népesség korösszetétele változásának és az előreagedés folyamatának legfontosabb indikátora, amelynek a demográfiai jövő szempontjából van kiemelt jelentősége.

A 4. számú táblázat alapján megállapítható, hogy a kerület egyre inkább előreagedő, évről évre emelkedik az öregedési index, amely összefügg a születéskor várható élettartam folyamatos emelkedésével, a gyermekkorúak létszámának csökkenésével.

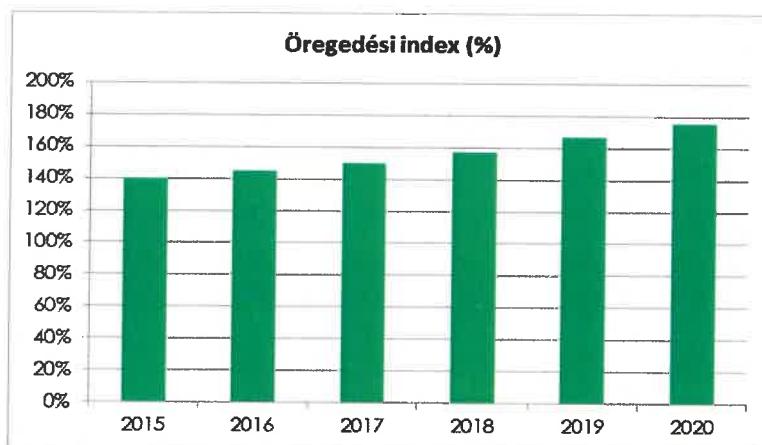
Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő)	Öregedési index (%)
2015	14094	10046	140,29%
2016	14374	9913	145,00%
2017	14665	9787	149,84%
2018	15124	9627	157,10%
2019	15494	9285	166,87%
2020	15710	8961	175,32%

5. számú táblázat

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

2015-ben 100 fő gyermekkorúra 140,29 fő 65 év feletti időskorú jutott, míg 2020. évben már 175, 31 fő. A kerület öregedési indexe 2015-től folyamatos mértékben emelkedett. Az öregedő népességszerkezet esetén az idősek fokozottabb ellátására van szükség.

Ezen tendencia a gyermekvállalás ösztönzését, illetve a családok általános helyzetének javítását elősegítő intézkedésekre sarkallta és sarkallja önkormányzatunkat.

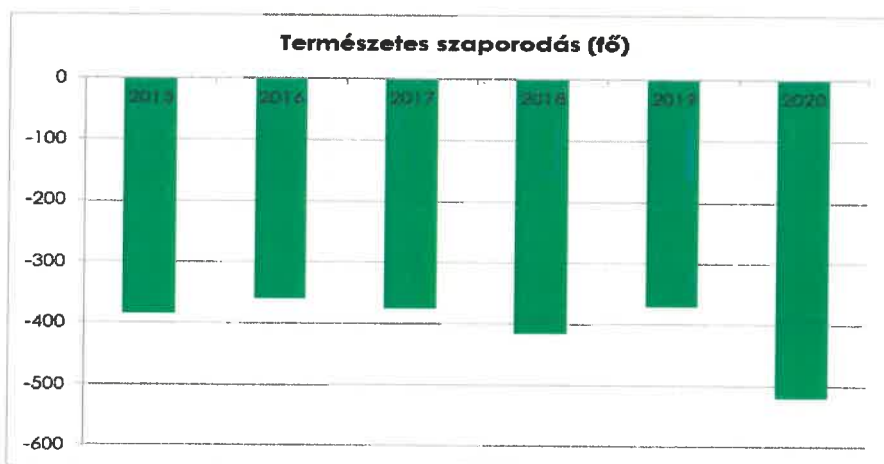

Az öregedési indexet szoros összefüggésben indokolt vizsgálni a természetes szaporodás (fogyás) mutatóival. A természetes szaporodás, fogyás az élveszületések és a halálozások különbsége. Természetes szaporodásról akkor beszélünk, ha a születések száma meghaladja a halálozásokét (a mutató pozitív előjelű), ellenkező esetben természetes fogyásról van szó (a mutató negatív előjelű). A kerületben magasabb a halálozások száma, mint az élve születések száma, melyből az következik, hogy a kerületben a természetes szaporodás mértéke negatív értéket mutat. Adott időszakot vizsgálva minden évben természetes fogyás figyelhető meg – egyre növekvő arányban - a kerületben.

Év	Élve születések	Halálozások	Természetes szaporodás
2015	636	1021	-385
2016	634	994	-360
2017	577	953	-376
2018	596	1012	-416
2019	598	969	-371
2020	538	1058	-520

6. számú táblázat

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

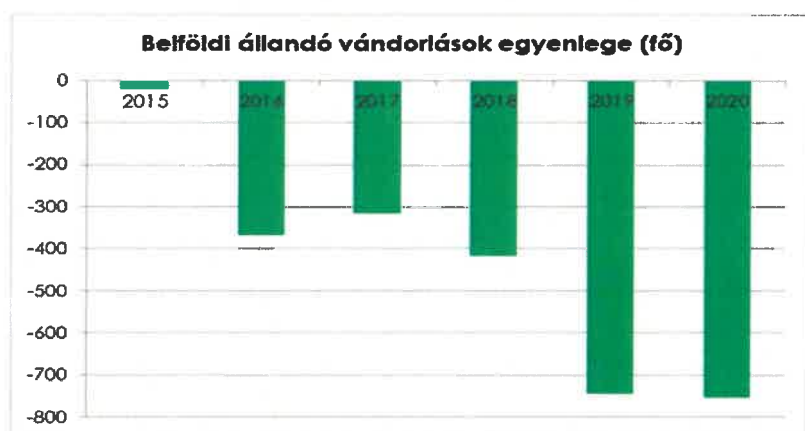
A népességszám alakulását elsősorban természetes szaporodás/fogyás, másrészt a tényleges szaporodás/fogyás (a természetes szaporodás/fogyás és a vándorlási

különbözet) határozza meg. Vagyis a népességszámot alakítja az állandó és ideiglenes jelleggel, belföldről és külföldről ideköltözők, illetve elköltözők számának évenkénti változása. A 6. számú táblázat szerinti mutatók kifejezik tehát a természetes népmozgalmi folyamatok (születések, halálozások) mellett egy adott földrajzi terület népességmegtartó erejét, vagy annak hiányát is kifejezi.

Év	Állandó jellegű odavándorlás	Elvándorlás	Egyenleg	Állandó oda-, és elvándorlások különbségének 1000 állandó lakosra vetített száma
2015	1095	1113	-18	-0,24
2016	1135	1502	-367	-4,86
2017	1206	1522	-316	-4,21
2018	1124	1540	-416	-5,59
2019	1024	1768	-744	-9,86
2020	891	1645	-754	-10,48

7. számú táblázat

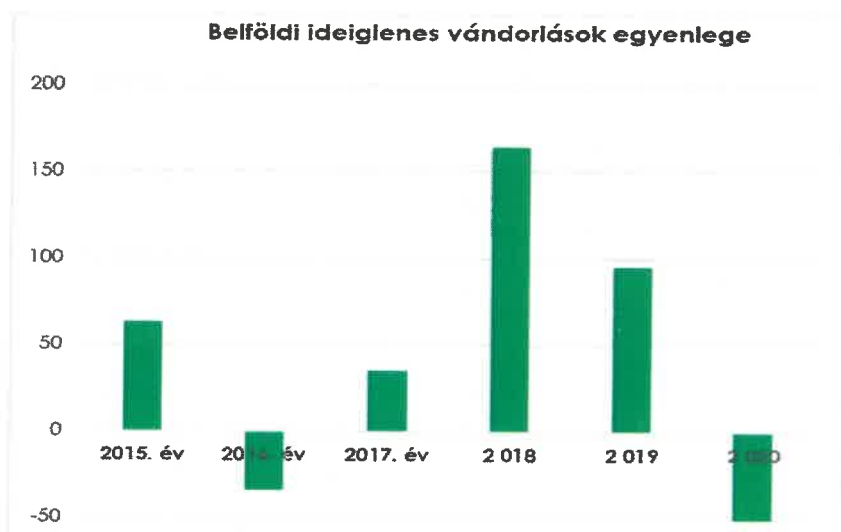
Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Év	Belföldi ideiglenes odavándorlások száma	Belföldi ideiglenes elvándorlások száma	Egyenleg
2015	1541	1478	63
2016	1599	1633	-34
2017	1648	1613	35
2018	1712	1548	164
2019	1708	1613	95
2020	1584	1866	-284

8. számú táblázat

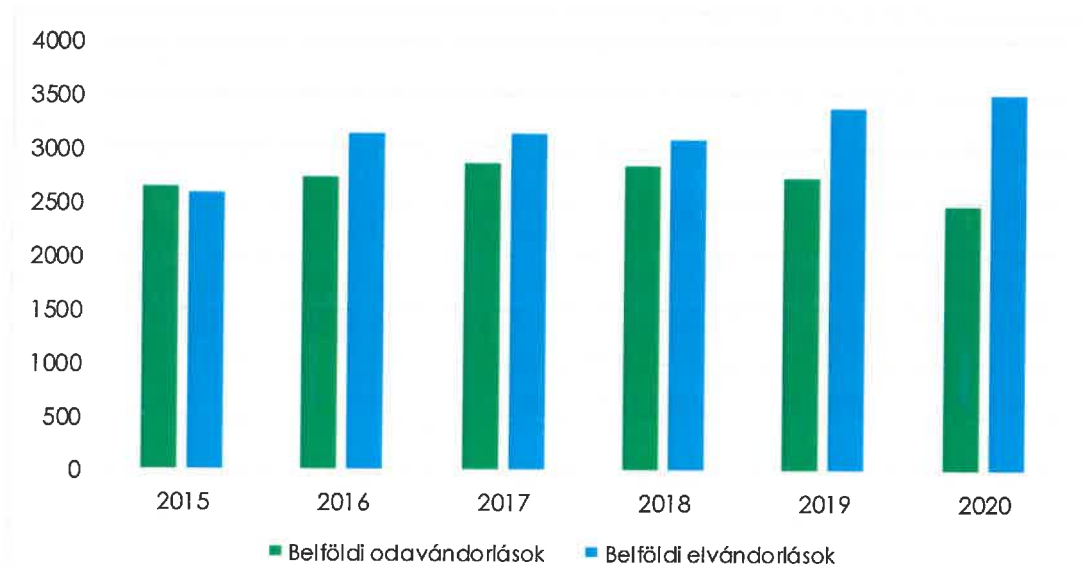
Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Év	Belföldi odavándorlások állandó és ideiglenes együtt	Belföldi elvándorlások állandó és ideiglenes együtt	Egyenleg
2015	2636	2591	45
2016	2734	3135	-401
2017	2854	3135	-281
2018	2836	3088	-252
2019	2731	3381	-360
2020	2475	3511	-1036

9. számú táblázat

Forrás: KSH-TSTAR

Összeségében megállapítható, hogy területünk "népszerűségi indexe változó, az odavándorlások száma folyamatosan emelkedik, viszont ezzel párhuzamosan az elvándorlások száma is.

A házasságkötések és válások alakulásának tekintetében megállapítható az az évek óta tartó tendencia, hogy a megkötött házasságok aránya magasabb, mint a válásoké.

A XXI. kerületben 2015-ben 82%-kal, 2016-ban 221%-kal, 2017-ben 273%-kal, 2018-ban 301%-kal, 2019-ben 313%-kal, míg 2020-ban 540%-kal több volt a házasságkötések száma a válásokénál.

Év	Házasságkötések száma	Válások száma
2015	322	177
2016	386	175
2017	355	130
2018	385	128
2019	488	156
2020	491	91

10. számú táblázat

Forrás: KSH-TSTAR

A magyar lakosság egészségügyi állapotára vonatkozó jellemzők a XXI. kerületben is megfigyelhetők. Az egészségtelen életmód, a túlsúly, az elhízás kedvezőtlenül hat az emberek életminőségére és életesélyeire. A lakosság egészségi problémáinak jellegéről a morbiditási gyakoriságok közölnek információt.

A háziorvosok statisztikai jelentéseinek összesítése alapján a felnőtteknél előforduló, nem fertőző megbetegedéseinek alakulása:

Betegség megnevezése (BNO-10 revízió)	Időszak							
	2011		2013		2015		2017	
	férfi	nő	férfi	nő	férfi	nő	férfi	nő
Rosszindulatú daganatok (C00-C97)	1024	1448	1263	1728	841	1624	968	1561
Pajzsmirigy rendellenességei (E00-E07)	416	1870	590	2185	945	3617	1009	3622
Diabetes mellitus (E10-E14)	2712	3339	3482	3923	3503	4111	3548	4219
Lipoprotein anyagcsere rendellenességei	3008	3868	3632	4946	3758	4895	3770	4925
Átmeneti agyi ischaemiás attakok (TIA)	556	783	557	779	558	735	1541	1854
Hypertónia (I10-I15)	9617	13140	10304	13498	9354	12492	9529	11694
Ischaemiás szívbetegség (I20-I25)	3234	3845	3738	4506	3280	3908	3753	4357
Cerebrovascularis betegségek (I60-I69)	1411	1955	1542	2116	1477	1919	2038	2154
Asthma (J45)	696	958	663	994	787	980	1959	2485
Gastrointestinalis betegségek (K25-K28)	764	780	786	787	695	615	984	919
Máj megbetegedései- alkohol (K70)	724	551	839	593	859	633	1197	765
Köszvény (M10)	988	674	1281	1047	1348	1282	1423	1512
Mozgásszervi megbetegedés (M40-M54)	1125	1993	1538	2400	1858	3569	5538	7485

11. számú táblázat

Forrás: BFKH XX. Kerületi Hivatala Népegészségügyi Osztály

Kerületünkben a daganatos megbetegedések közül nőknél a tüdőrák, a petefészek-, és méhnyak rák, férfiaknál a tüdőrák mellett a szájüregi, valamint a vastag- és végbélrák, a prosztatata, és a hasnyálmirigy daganat megbetegedési formák gyakoriak.

A keringési rendszer betegségek esetében az ischaemiás szívbetegségek, az agyérbetegségek (stroke), valamint zsíranyagcsere zavarainak előfordulása gyakori.

A mozgásszervi megbetegedések jelentős részét a nyaki, - háti, - ágyéki gerincfájdalmak alkotják.

A hypertónia és a cukorbetegségek száma mindkét nem esetében magas, melyek az egyéb betegségek kialakulásának szempontjából jelentős kockázati tényezők.

Az adatok alapján az is megállapítható, hogy a krónikus betegségek előfordulása a gyomor és bélrendszeri, az alkohol okozta májmegbetegedés, és a köszvény kivételével a nők esetében gyakrabban fordulnak elő.

A lakosság egészségügyi állapotának javulása a megelőzés mellett a megfelelően végzett egészségvédelmi felvilágosításokkal, az egészséges életmódra vonatkozó ismeretek bővítésével, valamint az életmódváltásra való motivációval érhető el.

1.2. Értékeink, küldetésünk

Az esélyegyenlőség biztosítása kétféle megközelítést tesz indokolttá. Az esélyegyenlőség elsősorban az egyenlő hozzáférés azonos módon történő biztosítását, más szóval az egyenlő bánásmódot jelenti. Az egyenlő bánásmóddal meg lehet előzni, hogy bizonyos emberi csoportok kirekesztődjenek a társadalomban fellelhető lehetőségekből történő hozzáférésből, így a különböző csoportokhoz tartozó személyeknek lehetősége van másokkal közös térben, másokkal azonos módon és arányban hozzáférni az információkhoz, eszközökhöz, szolgáltatásokhoz.

Az egyenlő esélyek biztosítása azonban ezen túlmutat. Azt mondja ki, hogy az elégséges feltételek kialakítása során olyan intézkedést, cselekvést kell alkalmazni, amely mindenki számára megteremti a hozzáférést.

Az egyenlő bánásmód elve elismeri minden ember jogát ahhoz, hogy egyenlő méltóságú személyként élhessen, hogy hatékony jogvédelmet biztosítson a hátrányos megkülönböztetést elszenvedők számára.

A törvényi kötelezettségek alapján, valamint az esélyegyenlőséggel kapcsolatos feladatok eredményes ellátása érdekében **Budapest XXI. Kerület Csepel Önkormányzata** az esélyegyenlőség megvalósításának és az egyenlő esélyek biztosításának elvét szem előtt tartja valamennyi tevékenysége végzése, valamint a kötelező és önként vállalt feladatok ellátása során, mind munkáltatói szerepkörében, mind közvetlen szolgáltatásai során és intézményfenntartói, cégalapítói szerepkörében. Intézkedései, döntései meghozatala előtt célzottan vizsgálja azok esélyegyenlőségi célcsoportok helyzetére gyakorolt hatását, bevonva a kerületben működő érdekelt civil szervezeteket, érvényesítve véleményüket az egyes programok megvalósítása során.

Az állami támogató környezet mellett az önkormányzati támogató környezet biztosításával Budapest XXI. Kerület Csepel Önkormányzata célja a kerület lakossága népességmegtartó ereje és demográfiai mutatói javulásának elősegítése, melyhez kapcsolódó intézkedésekkel mikroszinten is segíteni kívánja a családokat.

Prioritásként kezeli a kerületben élő családok élethelyzetét, az őket érintő kérdéseket és problémákat. Erősíteni kívánja kerületi szinten a családbarát értékrend megszilárdulását, hangsúlyozva a családi kohézió növelésének szükségességét a generációkon átívelő együttműködés előmozdításával.

1.3. Célok

A Helyi Esélyegyenlőségi Program átfogó célja

Az Európai Unió elvárások alapján a települések feladata a társadalmi egyenlőtlenségek csökkentése is. Ennek érdekében Budapest XXI. Kerület Csepel Önkormányzata által elfogadott HEP további céljai:

- kiegyensúlyozottabb társadalmi szerkezetű lakosság jellemezze a kerületet,
- a társadalmi integráció erősítése, a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok integrációjának elősegítése, a hátrányos helyzetből adódó különbségek mérséklése közösségfejlesztési, egészségfejlesztési programok,
- a humán szolgáltatások és a kapcsolódó intézményhálózat minőségi és mennyiségi fejlesztése.

Budapest XXI. Kerület Csepel Önkormányzata az Esélyegyenlőségi Program elfogadásával érvényesíteni kívánja:

az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét,

- a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét,
- a diszkriminációmentességet,
- szegregációmentességet,
- a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket. A köznevelési intézményeket – az óvoda kivételével – érintő intézkedések érdekében együttműködik az intézményfenntartó központ területi szerveivel (tankerülettel).

A településen élő hátrányos helyzetű csoportok helyzetének feltérképezése és a feltárt problémák komplex kezelésre szolgáló (más települési programokkal összehangolt) intézkedési terv megalkotása, a helyben érintett szereplők bevonásával, szükség szerint a települések közötti együttműködések kialakításával.

A HEP helyzetelemző részének célja

Elsődleges célunk számba venni a 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdésében nevesített, esélyegyenlőségi szempontból fókuszban lévő célcsoportokba tartozók számát és arányát, valamint helyzetét a településen.

E mellett célunk a célcsoportba tartozókra vonatkozóan áttekinteni a szolgáltatásokhoz történő hozzáférésük alakulását, valamint feltárni az ezeken a területeken jelentkező problémákat.

További célunk meghatározni az e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő feladatokat, és azokat a területeket, melyek fejlesztésre szorulnak az egyenlő bánásmód érdekében.

A célok megvalósításának lépéseit, azok forrásigényét és végrehajtásuk tervezett ütemezését az HEP IT tartalmazza.

A HEP IT célja

Célunk a helyzetelemzésre építve olyan beavatkozások részletes tervezése, amelyek konkrét elmozdulásokat eredményeznek az esélyegyenlőségi célcsoportokhoz tartozók helyzetének javítása szempontjából.

További célunk meghatározni a beavatkozásokhoz kapcsolódó kommunikációt.

Szintén célként határozzuk meg annak az együttműködési rendszernek a felállítását, amely a programalkotás és végrehajtás során biztosítja majd a megvalósítás, nyomon követés, ellenőrzés-értékelés, kiigazítás támogató strukturális rendszerét, vagyis a HEP Fórumot és a hozzá kapcsolódó tematikus munkacsoportokat.

A HEP jelentősége

A HEP-ek nem csupán a felzárkózási stratégia településszintű megvalósításának alapegységei, hanem fontos szerepet töltenek be a kormányzati konzultációs rendszerben azzal, hogy megteremtik a lehetőséget a kormányzati célok társadalmasítására, a fejlesztési elképzelésekhez történő csatlakozásra és fordított irányban az alulról felfelé történő információáramlásban is lehetőséget biztosítanak a településszintű előrehaladás nyomon követésére és fejlesztési igények megfogalmazására a felzárkózási, esélyteremtési feladatokhoz kapcsolódóan

2. A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE)

2.1.1. Jogszabályi háttér bemutatása

A program készítését előíró jogszabályi környezet rövid bemutatása

Az Alaptörvény 4. módosításával bekerült a XV. cikk (4) pontjaként, hogy „Magyarország az esélyegyenlőség és a társadalmi felzárkózás megvalósulását külön intézkedésekkel segíti.”

A helyi esélyegyenlőségi program elkészítését az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (továbbiakban: Ebktv.) előírásai alapján végeztük. A program elkészítésére vonatkozó részletszabályokat a törvény végrehajtási rendeletei,

- a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról" szóló 321/2011. (XII.27.) Korm. rendelet „2. A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének szempontjai” fejezete és 2021.06.30-i módosítása
- a Belügyminisztérium honlapján megjelent „MÓDSZERTANI ÚTMUTATÓ a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szempontjaihoz és a program felülvizsgálatához” alapján alkalmaztuk, különös figyelmet fordítva a
- a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (továbbiakban: Mötv.)
- a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szt.)
- a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Flt.)

- a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (továbbiakban: nemzetiségi törvény)
- az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (továbbiakban: Eütv.)
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.)
- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény (továbbiakban: Nkntv.)

előírásaira.

Az esélyegyenlőségi célcsoportokat érintő helyi szabályozás rövid bemutatása

- a személyes gondoskodást nyújtó ellátásokról szóló 6/2012. (III.27.) önkormányzati rendelet
- a szociális rászorultság alapján megállapítható pénzbeli és természetbeni ellátásokról szóló 7/2015. (II.27.) önkormányzati rendelet
- az Önkormányzati köszöntésekről és az általa nyújtott egyes természetbeni juttatásokról szóló 19/2017. (IX.01.) önkormányzati rendelet

2.1.2. Stratégiai környezet bemutatása

A felzárkózás politika alapidokumentumaként Magyarország Kormánya 2011-ben fogadta el a Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégiát [1430/2011. (XII. 13.) Korm. hat.], majd 2014-ben annak frissítéseként a Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia II-t [1603/2014. (XI. 4.) Korm. hat.] 2021-ben elkészült a **Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030** (MNTFS 2030), amely a következő 10 évre alapozza meg a felzárkózás-politika fő irányait.

Új Roma Stratégia (2019-2030) Nemzeti Ifjúsági Stratégia (2009-2024)

„Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032)

Nők és Férfiak Társadalmi Egyenlőségét Elősegítő Nemzeti Stratégia (2010-2021)

Időügyi Nemzeti Stratégia (2010-2022), (2023-2024)

Országos Foglalkoztatási Program (2015-2025)

A HEP-ekben leképeződik a felzárkózási stratégia szemlélete, így azok a felzárkózás politika helyi szintű részeként és a végrehajtás eszközeiként működnek.

A helyi felzárkózás politika tervezési alapjaként épít a HEP-ekre a Pénzügyminisztérium összefogásában készült **Nemzeti Fejlesztés 2030, Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció** is.

Az Ebktv. 31. § (2) bekezdése értelmében **a programalkotás során gondoskodni kell a HEP és a települési önkormányzat által készítendő egyéb fejlesztési tervek, koncepciók, továbbá a köznevelési esélyegyenlőségi terv, illetve a szakképzési esélyegyenlőségi terv és az integrált településfejlesztési stratégia antiszegregációs célkitűzéseinek összhangjáról.**

2.1.3. Kapcsolódás helyi stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal

Csepel Integrált Településfejlesztési Stratégiája 2014-2020.

Készült a KMOP-6.2.1/K-13-2014-0002 „Közép-Magyarországi Operatív Program – Fenntartható településfejlesztés a kis-és középvárosokban – Integrált Településfejlesztési Stratégiák kidolgozása” című projekt keretében, Budapest XXI. Kerület Csepel Önkormányzata Képviselő – testülete 429/2015. (IX.24.) Kt. számú határozatával elfogadva.

Az ITS középtávon (2014-2020) jelöli ki az elérendő fejlesztési célokat, valamint az azok integrált megvalósítását szolgáló beavatkozások körét és a megvalósítás eszközeit.

Csepel Településfejlesztési koncepciója

Budapest XXI. Kerület Csepel Önkormányzata Képviselő – testülete 428/2015. (IX.24.) Kt. számú határozatával elfogadva.

A Koncepció hosszútávra (15 év) határozza meg a település fejlesztésének főbb irányait a gazdasági, társadalmi és környezeti célkitűzések rögzítése és összehangolás alapján.

Gazdasági program

Budapest XXI. Kerület Csepel Önkormányzata Polgármestere a 94/2020. (XII.18.) számú Polgármesteri határozatával döntött, hogy Budapest XXI. kerület Csepel Önkormányzata **2020-2024. vonatkozó Gazdasági Programját elfogadja.**

A Gazdasági program – az Önkormányzat társadalmi – gazdasági-pénzügyi helyzetének vizsgálatát követően – azon elveket és célokat fogalmazta meg, amelyek mentén a következő időszakban eredményes gazdálkodás folytatható.

Szociális és gyermekjóléti koncepció

Budapest XXI. Kerület Csepel Önkormányzata Képviselő-testülete a 190/2014. (IV.24.) Kt. számú határozatával fogadta el.

A koncepció hosszú távra rögzíti azokat az irányokat, elveket és stratégiai lépéseket, amelyekre szükség van ahhoz, hogy a szociális ellátó rendszer fenntartható, kiszámítható legyen és biztonságot nyújtson.

2.1.4. A helyi esélyegyenlőségi program térségi, társulási kapcsolódásainak bemutatása

Budapest XXI. Kerület Csepel Önkormányzatának nincs térségi, társulási kapcsolódása.

2.1.5. A települési önkormányzat rendelkezésére álló, az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatok, kutatások áttekintése, adathiányok kimutatása

A HEP helyzetelemzés alapjául szolgáló statisztikai adatok elsősorban a KHS honlapjáról, a TEIR adatbázisból (Országos Területfejlesztési és Területrendezési Információs Rendszer) valamint a kerületi illetékességű szervezetek nyilvántartásaiból kerültek összegyűjtésre. Mindezek mellett felhasználásra kerültek az önkormányzati fenntartású intézmények, cégek beszámolói, és a célcsoportokkal közvetlenül foglalkozó szakemberek tapasztalatai, megfigyelései.

3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége

Az Európai Unióban a szegénység mérésére egységes indikátorrendszert használnak, melynek alapjait a tagországok állam- és kormányfői 2001-ben fogadtak el. Az indikátorrendszer jelenleg négy területet fog át, melyek egyrészt a gazdasági, társadalmi és demográfiai változásokat mérik, továbbá a társadalmi befogadásra, a nyugdíjakra és az egészségügyi helyzetre vonatkoznak. A szegénység mélységét, tehát a szegénységből való kikerüléshez szükséges erőfeszítés nagyságát mutató rés.

A szegénység fogalmáról általánosságban elmondható, hogy egy olyan helyzet, amely során az egyén nem rendelkezik azokkal az erőforrásokkal, melyek segítségével a társadalom által is elfogadott életszínvonalon tudjon élni és ebből adódóan egyéb hátrányok is érik. Okai között szerepelnek társadalmi és kulturális hátrányok, a szocializációs, az iskolai, és a képzettségbeli hiányosságok.

A szegények arányának meghatározása igen nehéz feladat, hiszen nem mindegy, hogy abszolút, vagy relatív szegénységről beszélünk. Az előbbi esetében az egyén a saját létfenntartásához szükséges eszközeit sem tudja megteremteni és létminimum alatt él, utóbbinál pedig az egyén keresete nem elég arra, hogy tovább fejlessze magát.

A mélyszegénység a XX. század második felében megjelenő fogalom, amely alatt azt a jelenséget értjük, amikor valaki hosszú időn keresztül a relatív szegénységi küszöb alatt él, és nem látszik annak lehetősége, hogy helyzetéből önerővel, külső beavatkozás, segítség nélkül ki tudna törni.

A mélyszegénység összetett jelenség, amelynek okai többek között társadalmi és gazdasági hátrányok, iskolai, képzettségbeli és foglalkoztatottságbeli deficitekben mutatkoznak meg, és súlyos megélhetési zavarokhoz vezetnek. A mélyszegénység hatása az alapvető létfeltételekben, a lakhatási, táplálkozási körülményekben, továbbá az érintettek egészségi állapotában is jelentkezik.

A Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia megállapítása szerint: „Minden harmadik ember (kb. 3 millióan) ma Magyarországon a szegénységi küszöb alatt él, közülük 1,2 millióan mélyszegénységben”.

3.1. Jövedelmi és vagyoni helyzet

A mélyszegénységben élők csoportja nehezen körülhatárolható célcsoport, meghatározása számos különböző mutató mentén történhet. Egy ilyen lehetséges mutató az alacsony státuszú lakosok köre, amely a szegénység által veszélyeztetett lakosok körének arányáról ad közelítő információt.

Alacsony státuszú lakosnak tekinthetjük a lakástulajdonnal nem rendelkező, alacsony iskolai végzettségű, illetve a munkaerőpiacon betöltött szerepét tekintve hátrányos helyzetű lakosokat. Az alábbiakban bemutatásra kerülnek a kerületben található lakások tulajdoni viszonyai, a lakosság iskolai végzettsége és a lakosság gazdasági aktivitása.

Az adatok összehasonlítása során a 2011. évi népszámlálás és a 2016. évi mikrocenzus adatai kerültek felhasználásra.

A XXI. kerület lakásállománya a vizsgált időszakban 429 lakással emelkedett, ezzel együtt a lakott és nem lakott lakások száma is magasabb értéket mutat.

Jelentős mértékben, összesen 908 darabbal csökkent az 1 szobás lakások száma, a 2 szobás lakások száma pedig 78 darabbal kevesebb.

A kisebb méretű lakások csökkenése mellett jellemző, hogy a több szobás lakások száma emelkedett. A 3 szobás lakások 326 darabbal, míg a 4 és több szobás lakások száma 1089 darabbal több, ami kiemelkedőnek mondható.

Év	Lakások száma	Nem lakott lakások száma	Lakott lakások száma	1 szobás lakások	2 szobás lakások	3 szobás lakások	4 és több szobás lakások
2011	32981	2230	30751	4015	13370	10647	4949
2016	33410	2392	31018	3107	13292	10973	6038

12. számú táblázat

Forrás: KSH Statinfo

Az ingatlanok komfortfokozatában történt változás a komfort nélküli, szükség- és egyéb lakások számában bekövetkező jelentős csökkenés a legszembetűnőbb. Ezt részben az adott ingatlanok megszűnése, részben pedig az ott lakók beruházásai következtében létrejövő komfort emelkedés eredményezte.

Az összkomfortos lakások emelkedése természetes, hiszen az újonnan épült ingatlanok mindegyike ilyen.

Bár arra vonatkozóan nem rendelkezünk információval, hogy az elmúlt években épült lakások és ingatlanok közül hány duplakomfortfokozatú vagy luxuskomfortfokozatú, azonban a 4 és több szobás lakások számának jelentős mértékű emelkedése arra enged következtetni, hogy az ebbe a kategóriába tartozó lakások száma is növekedett.

Év	Összkomfortos lakások száma	Komfortos lakások száma	Félkomfortos lakások száma	Komfort nélküli, szükség- és egyéb lakások száma
2011	23526	8623	360	472
2016	24547	7929	895	39

13. számú táblázat

Forrás: KSH Statinfo

A lakások tulajdonjoga tekintetében megállapítható, hogy a teljes lakásállományhoz viszonyítva emelkedett a természetes személyek tulajdonában lévő lakások aránya, a 2011-es 94,43 %-hoz képest 2016-ban ez az arány már 97,19 % volt.

Év	Természetes személyek tulajdonában levő lakások	Jogi személyek tulajdonában levő lakások
2011	31146	1835
2016	32472	938

14. számú táblázat

Forrás: KSH Statinfo

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény alapján hátrányos helyzetű az a gyermek, akinek szülei egyéb hátrányok mellett legfeljebb alapfokú iskolai végzettséggel rendelkeznek.

Az iskolai végzettség jelentősen meghatározza az átlagkeresetet. A 8 általánost végzetek között a legalacsonyabb, majd haladva a magasabb iskolai végzettségek felé jelentősen emelkedik. Meghatározó szerepe van az elérhető társadalmi helyzetre, a társadalmi mobilitásra, illetve a gazdasági aktivitásra.

A XXI. kerületben a vizsgált időszakban növekedés tapasztalható az egyetemi, főiskolai végzettségű oklevéllel rendelkezők arányában, mely 16,3 %-ról 19,1 %-ra emelkedett,

viszont minimálisan, de csökkenés tapasztalható a középiskolai érettségivel rendelkezők arányában a 8. osztályt végzettekhez képest.

Év	0 osztályt végzettek	általános iskola		középiskolai végzettség		egyetemi, főiskolai végzettségű oklevéllel	összesen
		1-7. osztályt végzettek	8. osztályt végzettek	szakmai oklevéllel	középiskolai érettségivel		
2011	586	5926	11421	12227	25452	10832	66444
2016	411	5939	12403	11189	27040	13459	70441

15. számú táblázat

Forrás: KSH Statinfo

A 2011. évi népszámlálás és a 2016. évi mikrocenzus eszmei időpontját megelőzően végzett tevékenység alapján a népesség a gazdasági aktivitás szempontjából alapvetően kétféle csoportra: a gazdaságilag aktív, illetve a gazdaságilag inaktív kategóriába sorolható. A gazdaságilag aktív népesség a foglalkoztatottakból és a munkanélküliekből tevődik össze, a gazdaságilag nem aktív népesség pedig az inaktív keresőkből és eltartottakból áll.

A népszámlálás és a mikrocenzus egy állapotfelvétel, amely egy adott időpontra vonatkozik, pillanatnyi állapotot tükröz. Az adatok felvétele során a különböző kategóriákba az alábbiak szerint történt a válaszadók besorolása:

Munkanélküli személy, aki,

- a fő megélhetési forrásra vonatkozó kérdésnél nem jelölte meg, hogy az eszmei időpontot megelőző héten legalább egy órát dolgozott,
- igen választ adott arra a kérdésre, hogy keres-e munkát, továbbá
- munkába állásának nem volt olyan akadálya, ami a munkavállalást csak két héten túl tenné lehetővé.

Inaktív kereső: azok a személyek, akik a felvétel eszmei időpontjában kereső tevékenységet nem folytattak, de keresettel, jövedelemmel rendelkeztek, így

- a saját jogú nyugellátásban, nyugdíjszerű ellátásban, járadékban részesülők,
- a hozzátartozói jogon folyósított nyugdíjban vagy egyéb ellátásban részesülők,
- a gyermekgondozás (nevelés) címen ellátásban részesülők,
- a munkanélküli-ellátásban részesülők, akik nem minősülnek munkanélkülinek (pl. nem keresnek munkát),
- a vagyonukból vagy egyéb, nem munkával kapcsolatos jövedelemből élők (pl. földjük, nyaralójuk, lakásuk bérbeadásából, bankbetétjük kamataiból, albérlő tartásából élnek).

Eltartott: azok a személyek, akik nem tartoznak az előbbieken felsorolt kategóriák egyikébe sem, mert általában keresettel, jövedelemmel nem rendelkeznek, és megélhetésükről magánszemély vagy intézmény gondoskodik. Ilyenek például:

- a 15 éven aluli nem tanuló gyermekek;
- a kereső tevékenységet nem folytató, inaktív keresőnek nem minősülő nappali tagozaton tanulók (mindazok, akik az iskolarendszerbe tartozó alap-, közép-, illetve felsőfokú oktatási intézmények valamelyikének nappali tagozatán folytatják tanulmányaikat, függetlenül attól, hogy részesülnek-e ösztöndíjban vagy – mint szakmunkástanulók – szakmunkásbérezésben);
- az egyéb eltartottak (a 15 éves és idősebb, nappali tagozaton nem tanuló eltartottak, mint pl. a háztartásbeliek).

Foglalkoztatott: minden 15 éves és idősebb személy, aki az eszmei időpontot megelőző héten legalább egy órányi, jövedelmet biztosító munkát végzett.

A XXI. kerületi lakosság fenti szempontok szerinti besorolását az alábbi táblázat mutatja:

Év	Munkanélküliek száma		Inaktív kereső száma		Eltartottak száma		Foglalkoztatottak száma	
	Férfi	Nő	Férfi	Nő	Férfi	Nő	Férfi	Nő
2011	2635	2100	7153	13722	8311	8325	na	na
2016	844	935	6913	13517	7950	7897	19257	17872

16. számú táblázat

Forrás: KSH Statinfo

A gazdaságilag aktívak (foglalkoztatottak és munkanélküliek) népességen belüli arányát az aktivitási arány fejezi ki, mely a XXI. kerület tekintetében a 2016. évben a 15. számú táblázat adatai alapján 57, 74 %, amely szinte azonos az 57,9%-os országos aktivitási aránnyal.

A XXI. kerület állandó népességéhez viszonyított személyi jövedelemadót (SZJA) fizető személyek létszámát tekintve megállapítható, hogy a személyi jövedelemadót fizetők száma folyamatosan emelkedik, míg a személyijövedelemalapot képező jövedelem összege szerinti 0-1 millió forintos jövedelemsávba tartozók száma csökken. Ez a tendencia arra enged következtetni, hogy emelkedik azon adózók száma, akik jövedelme meghaladja 0-1 millió forintot.

Év	Az SZJA adófizetők száma	Az SZJA adófizetők közül a 0-1 millió forintos jövedelemsávba tartozók
	az állandó népesség %-ában	az állandó népesség %-ában
2015	45,23	28,12
2016	49,79	31,17
2017	49,80	27,97
2018	50,32	25,32
2019	51,05	23,52
2020	nincs adat	nincs adat

17. számú táblázat

Forrás: TelR, KSH Tstar

Annak ellenére, hogy a fenti táblázat alapján a személyi jövedelemadót fizetők %-os megoszlása kedvező képet mutat, nem hagyhatjuk figyelmen kívül az alábbiakat sem.

A kerületben, ha a Család- és Gyermejkölési Szolgálatnál szolgáltatást igénybe vevő családok számának alakulását vizsgáljuk az anyagi, mint elsődleges hozott probléma szerint, az alábbiak figyelhetők meg:

Év	Halmazott problémák száma	Anyagi problémák száma	Anyagi problémák %
2018	989	93	9,40%
2019	1010	211	20,89%
2020	985	101	10,25%

18. számú táblázat

Forrás: önkormányzati adatgyűjtés

2018. évben 989 családból 93 családnál (9,4%), 2019. évben 1010 családból 211 családnál (20,89%), 2020. évben 985 családból 101 családnál (10,25%) jelenik meg elődleges hozott problémaként az anyagi jellegű probléma.

Bár rangsorban az anyagi jellegű hozott probléma elsődlegessége viszonylag az utolsók között van, ennek ellenére, az anyagi-megélhetési problémák jelen vannak a területben.

3.2. Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció

A HEP-ben elhelyezett táblázatokba gyűjtött adatok, valamint a helyi önkormányzat a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Ft.) és a Mőtv-ben foglalt feladatai alapján településünkre jellemző foglalkoztatottságot, munkaerő-piaci lehetőségeket kívánjuk elemezni az elmúlt évek változásainak bemutatásával, a különböző korosztályok, illetve nemek szerinti bontásban. Az elemzést összevetjük térségi és országos adatokkal is.

a) foglalkoztatottak, munkanélküliek, tartós munkanélküliek helyzete;

A munkaerőpiacról való kiszorulás egyéni és közösségi stratégiák kidolgozását teszik szükségessé. Ez egyaránt érinti a legális jövedelemszerzés, a megélhetés szempontjait ugyanúgy, mint a munkamegosztásban elfoglalt autentikus státuszok körét.

A munkaerőpiac a korszerű piacgazdaság egyik nélkülözhetetlen, szerves alkotóeleme, mely a munkaerő adásvételével kapcsolatos viszonyok összességét jelenti. Alapvetően két kategóriája van, a munkaerőkereslet (a munkaerőt kereső munkaadók) és a munkaerő-kínálat (a munkát keresők).

A munkaerőpiac egyrészt hatással van a gazdaságra, hiszen a munkaerő, mint erőforrás működése, kihasználtsága alapvetően meghatározza a gazdaság teljesítményét, másrészt a társadalomra, mert a munkaerőpiac alanyai – maguk az emberek – azért jelennek meg a munkaerőpiacon, hogy munkájuk révén jövedelemhez, megélhetéshez, felemelkedéshez jussanak. A munkanélküliséget tekinthetjük egy olyan hiányállapotnak, amely során az egyén nem rendelkezik akkora jövedelemmel, melyre a gazdasági szükségletek önálló kielégítéséhez szükség van.

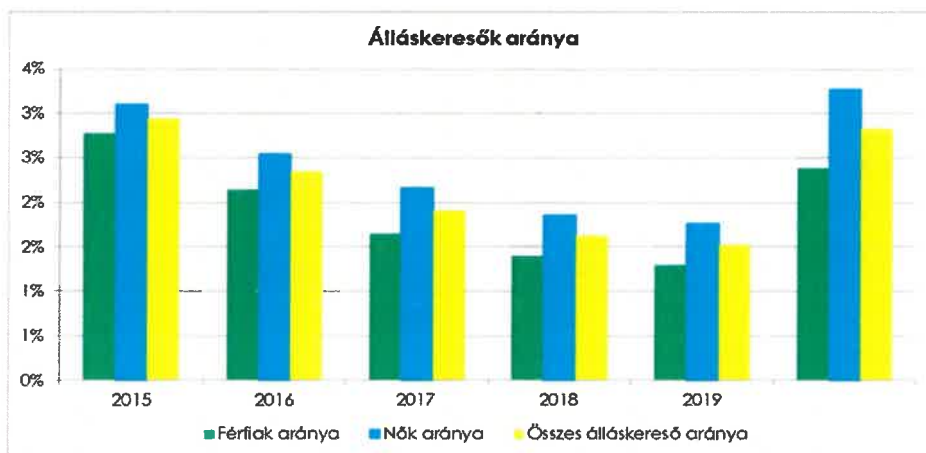
Megkülönböztethetünk regisztrált és nem regisztrált munkanélkülieket. Előbbiek bejelentést tettek az illetékes hatóságoknál, így jogosulttá válhatnak munkanélküli ellátások igénybevételére, utóbbiak azonban nem részesülnek semmilyen támogatásban, így helyzetük is rosszabb.

A KSH adatai szerint a munkanélküliségi ráta, mely a munkanélkülieknek a megfelelő korcsoportba tartozó gazdaságilag aktív népességen belüli arányát fejezi ki, folyamatosan csökken hazánkban. Országosan a 15-64 évesek körében ez az arány 2015-ben 6,8 % volt, míg 2019-ben 4,2%. A Fővárosban a munkanélküliségi ráta még kedvezőbbben alakult, 2015-ben 5,7%, 2019-ben 3,3% volt.

Év	15-64 év közötti lakónépesség			Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott állás keresők száma					
	Férfi	Nő	Összesen	Férfi		Nő		Összesen	
	Fő	Fő	Fő	Fő	%	Fő	%	Fő	%
2015	25281	27025	52306	702	2,8%	837	3,1%	1 539	2,9%
2016	25095	26598	51693	538	2,1%	677	2,5%	1 215	2,4%
2017	24872	26299	51171	410	1,6%	568	2,2%	978	1,9%
2018	24812	25900	50712	346	1,4%	479	1,8%	825	1,6%
2019	24507	25418	49925	317	1,3%	447	1,8%	764	1,5%
2020	23979	24727	48706	571	2,4%	809	3,3%	1 380	2,8%

19. számú táblázat

Forrás: TeIR, KSH Statinfo

A XXI. Kerületben is megfigyelhető az országos tendencia: a férfiak esetében 1,5%-kal, nők esetében pedig 1,3%-kal kevesebb regisztrált munkanélkülit tartottak nyilván 2019-ben, mint 2015-ben. 2020-ban a COVID járvány következményei a XXI. Kerületben is megmutatkoztak, az állás keresők száma majdnem a duplájára emelkedett az előző évhez képest, összesen 1380 főt tartottak nyilván.

Az esélyegyenlőséget célzó intézkedések fókuszában továbbra is ott kell, hogy legyen a nők foglalkoztatottságának javítása, mivel a nők munkanélküliségi rátája a vizsgált 6 év tekintetében folyamatosan magasabb a férfiakénál.

Fontos eleme a munka világában való sikerességnek az életkor is. A piacgazdasági körülmények között jelentősen felértékelődött a fiatal, mobilis, rugalmasabb munkaerő és csökkent az idősebb munkavállalói réteg keresettsége.

Az állás keresők korcsoportok szerinti megoszlásában változó tendenciák figyelhetők meg. Az idősebb korosztály, az 51-60 évesek és a 61 év feletti aránya folyamatosan felülreprezentált, a 2019-es éveket tekintve legmagasabb az állás keresők száma a 41-45 évesek körében, melyet a 61 év feletti korosztály követ.

Nyilvántartott állás keresők száma korcsoportok szerint							
Nyilvántartott állás keresők száma összesen	Év	2015	2016	2017	2018	2019	2020
	Fő összesen	1 539	1 215	978	825	764	1 380
20 éves, vagy az alatti	Fő	26	33	24	16	13	26
	%	1,69%	2,72%	2,45%	1,94%	1,70%	1,88%

21-25 év	Fő	105	81	70	52	44	94
	%	6,82%	6,67%	7,16%	6,30%	5,76%	6,81%
26-30 év	Fő	129	88	75	70	69	138
	%	8,38%	7,24%	7,67%	8,48%	9,03%	10,00%
31-35 év	Fő	127	120	79	72	79	134
	%	8,25%	9,88%	8,08%	8,73%	10,34%	9,71%
36-40 év	Fő	213	163	118	100	88	162
	%	13,84%	13,42%	12,07%	12,12%	11,52%	11,74%
41-45 év	Fő	192	149	120	109	125	218
	%	12,48%	12,26%	12,27%	13,21%	16,36%	15,80%
46-50 év	Fő	182	127	116	93	88	181
	%	11,83%	10,45%	11,86%	11,27%	11,52%	13,12%
51-55 év	Fő	147	127	90	80	76	153
	%	9,55%	10,45%	9,20%	9,70%	9,95%	11,09%
56-60 év	Fő	238	156	110	77	74	117
	%	15,46%	12,84%	11,25%	9,33%	9,69%	8,48%
61 éves, vagy afeletti	Fő	180	171	176	156	108	157
	%	11,70%	14,07%	18,00%	18,91%	14,14%	11,38%

20. számú táblázat

Forrás: TelR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal, KSH Statinfo

A regisztrált munkanélküliek között legnagyobb arányban vannak a szakközépiskolai, technikumi, gimnáziumi végzettségűek továbbá az általános iskolai végzettségűek. A 8 osztálynál kevesebb végzettséggel rendelkezők aránya nem számottevő, illetve a felsőfokú végzettséggel rendelkező munkanélküliek aránya is alacsony.

Év	8 osztálynál kevesebb végzettséggel rendelkező		Általános iskolai végzettségű		Szakmunkás végzettségű		Szakiskolai végzettségű		Szakközépiskolai, technikumi, gimnáziumi végzettségű		Főiskolai végzettségű		Egyetemi végzettségű	
	Fő	%	Fő	%	Fő	%	Fő	%	Fő	%	Fő	%	Fő	%
2015	30	2%	378	25%	335	22%	67	4%	597	39%	90	6%	42	3%
2016	21	2%	265	22%	254	21%	57	5%	501	41%	85	7%	32	3%
2017	13	1%	248	25%	187	19%	45	5%	399	41%	58	6%	28	3%
2018	15	2%	183	22%	157	19%	31	4%	352	43%	57	7%	30	4%
2019	5	1%	172	23%	119	16%	37	5%	328	43%	65	9%	37	5%
2020	21	2%	362	26%	216	16%	46	3%	562	41%	95	7%	65	5%

21. számú táblázat

Forrás: KSH Statinfo

A nyilvántartott álláskeresőik foglalkozás szerinti megoszlása:

Év	Szellemi foglalkozású		Fizikai foglalkozású	
	Fő	%	Fő	%
2015	474	31%	1065	69%
2016	381	31%	834	69%
2017	333	34%	645	66%
2018	320	39%	505	61%
2019	315	41%	449	59%
2020	462	33%	918	67%

22. számú táblázat

Forrás: KSH Statinfo

Az álláskeresők körében érdemes külön vizsgálni a tartós munkanélküliek arányát. A 180 napon túli nyilvántartott álláskeresők többsége nő, arányuk tartósan 55% feletti.

Év	180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya	180 napon túli nyilvántartott álláskeresők száma nemek szerint			Nők és férfiak aránya, a 180 napon túli nyilvántartott álláskeresőkön belül	
	%	Férfi	Nő	Összesen	Férfiak	Nők
2015	54,91%	380	465	845	44,97%	55,03%
2016	48,23%	254	332	586	43,34%	56,66%
2017	47,03%	192	268	460	41,74%	58,26%
2018	40,61%	149	186	335	44,48%	55,52%
2019	34,82%	107	159	266	40,23%	59,77%
2020	41,81%	214	363	577	37,09%	62,91%

23. számú táblázat

Forrás: TelIR, KSH Statinfo

A virtuális kerületi munkaerőpiacot, a Csepeli Állások Oldalát (allas.csepel.hu) a csepeli önkormányzat még 2016 szeptemberében hozta létre azzal a céllal, hogy megkönnyítse a helyi álláskeresők és munkaadók egymásra találását.

A Csepeli Állások Oldala alapvetően egy linkgyűjtő oldal, így elsősorban más állásoldalakon, illetve cégek saját serverén közzétett hirdetések jelennek meg rajta. Emellett a szerkesztőségnek eljuttatott hirdetések szerkesztők általi közzétételére is van lehetőség.

Az oldalról éppen elérhető aktuális álláshirdetések száma tükrözi a munkaerő-piaci folyamatok alakulását, illetve azt, hogy a cégek mennyire aktívak, ennek megfelelően elég széles határok között mozognak a látogatottsági adatok. Ami viszont folyamatosan jellemző, hogy éves szinten több álláslehetőség áll rendelkezésre a kerületben annál, mint amennyi regisztrált álláskereső itt él.

b) alacsony iskolai végzettségűek foglalkoztatottsága;

A munkaerő-piaci helyzet egyik legfontosabb eleme mindenféleképpen a képzettség, iskolai végzettség. Az alábbi fejezetben az iskolai végzettség és a munkaerő-piaci sikeresség összefüggéseit mutatják be a felsorakoztatott adatok.

A regisztrált munkanélküliek száma 2015. év és 2019. év között folyamatosan csökkent. A 2020. évben a COVID-19 járvány következményei között említhetjük a munkanélküliség emelkedését, ami különösen az alacsonyabb iskolázottságúakat érintette. A 8 általánossal

rendelkező nyilvántartott személyek száma 2019. évhez képest több mint a duplájára emelkedett.

A COVID-19 járvány által okozott válsághelyzet a társadalom különböző csoportjait különbözőféleképpen érintette. A különböző hátrányokkal pl.: alacsony iskolai végzettség rendelkező csoportok, jelentősebb károkat szenvedhettek. A COVID-19-járvány első hulláma során a regisztrált munkanélküliek száma országos szinten 376 ezer fővel tetőzött júniusban. Az egyenlőbb esélyek biztosításával akár egy járványhelyzet következtében kialakuló válság is kevésbé tud elmélyülni, így elengedhetetlen az egyenlőség irányába ható törekvések folyamatos fenntartása.

A regisztrált munkanélküli, 8 osztálynál kevesebb végzettséggel rendelkezők száma alacsony, az általános iskolai végzettséggel rendelkezők nagyobb számban fordulnak elő. Előbbiek az álláskereső 1,5%-át, utóbbiak 26%-át tették ki 2020-ban.

A 8 általánosnál magasabb iskolai végzettséggel rendelkező regisztrált munkanélküliek számában a 2018-as évtől emelkedés figyelhető meg, melyet 2020-ban csökkenés követ.

Év	Regisztrált munkanélküliek száma	8 osztálynál kevesebb végzettséggel rendelkező		Általános iskolai végzettségű		8 általánosnál magasabb iskolai végzettség	
	Fő	Fő	%	Fő	%	Fő	%
2015	1539	30	2%	378	25%	1 131	73,49%
2016	1215	21	2%	265	22%	929	76,46%
2017	978	13	1%	248	25%	717	73,31%
2018	825	15	2%	183	22%	627	76,00%
2019	764	5	1%	172	23%	587	76,83%
2020	1380	21	1,5%	362	26%	984	71,30%

24. számú táblázat

Forrás: : TeIR, KSH Statinfo

Kerületünkben a felnőttoktatásban részt vevő általános iskolai tanulók száma 2016-ban 46 fő, 2019-ben pedig 92 fő volt. 2016-ban a tanulók 22%-a, 2019-ben pedig 39%-a fejezte be eredményesen a tanulmányait.

A felnőttoktatásban részt vevő gimnáziumi tanulóknál kedvezőbb az arány. 2016-ban a tanulók 34%-a, 2019-ben pedig 86%-a tett eredményes érettségi vizsgát.

Év	Általános iskolai tanulók száma	Eredményesen befejezte a 8. évfolyamot	Gimnáziumi tanulók száma	Eredményes érettségi vizsgát tett tanulók száma
2015	18	26	nincs adat	42
2016	46	10	156	53
2017	71	13	147	83
2018	82	31	102	153
2019	92	36	76	65
2020	79	60	77	86

25. számú táblázat

Forrás: KSH Statinfo

Kerületünkben több olyan iskola is található, ahol a felnőttoktatás keretein belül nemcsak az általános iskolai, de az érettségit, valamint különböző szakképzettséget is meg lehet szerezni. A szakgimnáziumi tanulók száma 2016-ban 844 fő, 2019-ben 482 fő volt, a szakközépiskolai tanulók száma pedig 2016-ban 493 fő, 2019-ben 850 fő volt.

Év	Szakgimnáziumi tanulók száma	Szakközépiskolai tanulók száma
2015	nincs adat	nincs adat
2016	844	493
2017	899	544
2018	610	648
2019	482	850
2020	nincs adat	nincs adat

26. számú táblázat

Forrás: KSH Statinfo

Ezen felül Önkormányzatunk és a Budapest Esély Nonprofit Kft. a „Csillagtelep szociális célú rehabilitációja” című projekt keretében ingyenes OKJ-s képzéseket bonyolított Csepelen, amelynek keretében az alábbi szakmák voltak megszerezhetőek

- Gépi forgácsoló és CNC gépkezelő
- Élelmiszer- és vegyiáru eladó
- Óvodai dajka
- Targoncakezelő
- Emelőgépkezelő

A projektben megvalósult képzéseket, a megvalósítás idejét, a résztvevők és a sikeresen vizsgázók számát az alábbi táblázat mutatja be:

Képzés megnevezése	Megvalósítás ideje	Résztvevők száma (fő)	Sikeresen vizsgát tettek száma (fő)
Építő- és anyagmozgató gép kezelője (targoncavezető) (I. kör)	2018.10.18.-2018.12.12	10	10
Élelmiszer-, vegyi áru eladó (I. kör)	2018.10.15-2019.02.21.	10	7
Gépi forgácsoló (I. kör)	2019.02.15.-2019.10.15.	12	7
CNC gépkezelő (I. kör)	2019.11.04-2020.03.10.	9	6
Óvodai dajka (I. kör)	2019.10.14-2020.02.21	10	8
Építő- és anyagmozgató gép kezelője (emelőgépkezelő (kivéve targonca)) (I. kör)	2020.06.29.-2020.08.13.	8	8
Építő- és anyagmozgató gép kezelője (targoncavezető) (II. kör)	2020.08.17-2020.11.12.	13	12
Élelmiszer-, vegyi áru eladó (II. kör)	2020.06.29-2020.11.30.	6	5
Építő- és anyagmozgató gép kezelője (targoncavezető) (III. kör)	2020.09.21-2020.12.09	12	10

27. számú táblázat

Forrás: önkormányzati adatgyűjtés

A 2018. október és 2020. december hónap között megvalósult képzésen összesen 90 fő vett részt, akik közül 73 fő sikeres vizsgát tett, ami a résztvevők 81%-át jelenti.

A képzések teljesen ingyenesek, a résztvevőknek emellett megélhetési támogatást is biztosítanak a képzés ideje alatt.

c) közfoglalkoztatás, közfoglalkoztatásból az elsődleges munkaerőpiacra történő átlépés lehetőségei;

Az államigazgatás szervei a jogszabályokban meghatározott keretek között látják el a foglalkoztatás elősegítése, a munkanélküliség megelőzése és hátrányos következményeinek enyhítése érdekében végzett tevékenységüket. Ennek biztosítására különböző eszközök állnak a rendelkezésre, így különösen munkaerő-piaciszolgáltatások, foglalkoztatást elősegítő támogatások, a közfoglalkoztatás.

A közfoglalkoztatás átalakítása következtében 2011. január 1-jétől megszűnt a közmunkaprogram, a közcélú munka és a közhasznú munkavégzés, melyeket az egységes közfoglalkoztatás rendszere váltott fel.

A XXI. Kerületben a közfoglalkoztatási feladat ellátására Képviselő-testületi határozattal kijelöltszervezetnél, a Csepeli Városgazda Közhasznú Nonprofit Zrt. -nél az elmúlt években folyamatosan csökkent a közfoglalkoztatott személyek száma.

A 2013-as, 2014-es évben évente 400-500 fő állt alkalmazásban, 2015-ben ez a létszám már nem érte el a 300 főt.

A XXI. Kerületben a foglalkoztatottság növelését megcélzó aktív foglalkoztatáspolitikai eszközökkel támogatottak, valamint a közfoglalkoztatottak számát a 25 táblázat szemlélteti.

Év	Aktív foglalkoztatás-politikai eszközökkel támogatottak száma	Közfoglalkoztatottak száma
	Fő	(éves átlag - fő)
2015	354	292
2016	337	255
2017	203	137
2018	154	72
2019	159	40
2020	1167	25

28. számú táblázat

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

d) a foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének mobilitási, információs és egyéb tényezői; közlekedés, potenciális munkalehetőségek, tervezett beruházások, lehetséges vállalkozási területek, helyben/térségben működő foglalkoztatási programok;

A VEKOP-8.1.2-16 projekt kapcsán, 2019.02.01 – 2022.01.31. között Budapest Főváros Kormányhivatala XXI. Kerületi Foglalkoztatási Osztályain regisztrált inaktív álláskereső számára a Budapest Esély Nonprofit Kft., a Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesület és a Baptista Integrációs Központ Konzorcium a „Nem állami szervezetek és társadalmi partnerek munkaerő-piaci szolgáltatásainak támogatása” elnevezésű program keretében biztosított munkaerő-piaci szolgáltatásokat.

A program 14 féle szolgáltatást nyújt: egyéni fejlesztési terv készítése, személyre szóló állásfeltárás és elhelyezés, munkaerő-piaci mentori szolgáltatás, pszichológiai tanácsadás, szociális információnyújtás, pályaválasztási tanácsadás, pályamódosítási tanácsadás, egyéni munkatanácsadás, munkahelyi környezetbe történő beilleszkedés segítése,

betanítás, munkaerő-piaci visszalépést és beilleszkedést segítő re-integráló csoportos foglalkozás, újra orientáló csoportos foglalkozás, munkavállalói kulcsképeségeket és kulcskompetenciákat fejlesztő csoportos foglalkozás, pályamódosítási csoportfoglalkozás, személyiségfejlesztést, beilleszkedést és önálló életvitelt segítő csoportfoglalkozás.

Az Önkormányzat kiemelt feladatának tekinti a munkahelyteremtést, emellett támogatja a tradicionális munkahelyi területek megújulását, a jövedelmezőség, a foglalkoztatási képesség növekedését, egészséges gazdasági struktúra kialakulását mind területi, mind szerkezeti értelemben.

Csepel kedvező közlekedési adottságokkal rendelkezik: egyfelől az M0-gyűrű, másik oldalról Budapest belvárosának viszonylagos közelsége az ingázók, és a helyi vállalkozások számára egyaránt előnyös.

A helyi és helyközi járatok száma szintén kedvező, azok követési távolsága igazodik az igényekhez. Csepel belvárosa a kerület távolabb eső részétől is 20-25 perc alatt megközelíthető tömegközlekedéssel.

Budapest egyéb kerületei – a távolság függvényében ugyan – könnyen és gyorsan elérhetők, ami az ingázó munkavállalónak előnyös. A csepeli HÉV-nek köszönhetően a végállomástól számítva a Boráros tér 15 perc alatt elérhető. A hévhez csatlakozó csepeli autóbuszok a hév-menetrendhez igazodnak, ezzel jó csatlakozási és átszállási lehetőségeket biztosítanak a kerület lakosai számára.

A Budapest Déli Városkapunak nevezett tervpályázat keretében jelentős fejlesztések valósulnak meg Észak-Csepelen. A pályázaton a Duna, a Rákóczi híd, a Könyves Kálmán körút, a Soroksári út és a Weiss Manfréd út által körül határolt, mintegy 135 hektáros terület beépítésének átfogó tervezésére tettek felhívást.

A tervek szerint megépítésre kerül a Dél-Budát, Észak-Csepelt és Dél-Pestet összekötő híd, nemcsak felújításra kerül, de meg is hosszabbodik a HÉV a Kálvin térig, így metrókapcsolata lesz a vonalnak.

A terv magában foglal egy 12 ezer fős, egyetemi hallgatónak szánt diákvárost is, ami szintén pozitív változásokat eredményezhet kerületünk életében.

Magáról a Csepel Művek területéről is zajlik egy komoly szakmai diskurzus, amelynek célja, hogy kiderítse, hogy a gyár területén működő és résztvevő cégekkel lehetséges-e olyan közös, összefogó arculatot és branding stratégiát kialakítani, amely a Csepel Művek történelmi hagyatékára építve az itt működő cégek hosszú távú, egymást erősítő, innovatív fejlődését támogatja.

A fenti beruházásoknak és lehetőségeknek köszönhetően Csepel Budapest egyik legdrasztikusabban átalakuló városnegyede lehet a jövőben. Nemcsak potenciális munkalehetőségek, de újabb vállalkozási területek jöhetnek létre.

e) fiatalok foglalkoztatását és az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő programok a településen; képzéshez, továbbképzéshez való hozzáférésük;

A felnőtté válás talán egyik legnehezebb lépése a munka világa való beilleszkedés.

A fiatalok, életkorukból adódóan még nem rendelkeznek olyan kulcsképeségekkel, mint az alkalmazkodó-, konfliktuskezelő-, problémamegoldó-, tervező-, érdekképviselő- és

kommunikációs képesség. Sok esetben az iskolarendszertől kilépve nem tudnak azonnal elhelyezkedni, mely kiábrándultsághoz, elkeseredéshez vezethet.

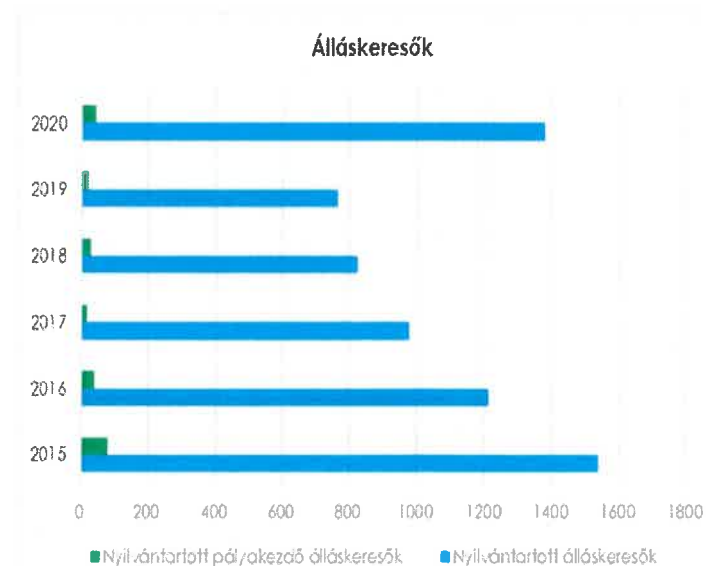
A pályakezdő fiatalok elhelyezkedését nemcsak a munkalehetőségek száma, de a nem megfelelő iskolai végzettség, a rossz szakmaválasztás, valamint a szakmai tapasztalat hiánya is befolyásolja. Ugyanakkor pozitívként kell megjegyeznünk, hogy a 16-24 éves korosztály jelentős része dolgozik, mint diákmunkás. A fiatalok elhelyezkedését az iskolaszövetkezetek segítik, melyek azért jöttek létre, hogy legális, szervezett körülmények között biztosítsanak munkalehetőséget a dolgozni kívánó diákoknak.

A XXI. Kerületi Kormányhivatal Foglalkoztatási Osztálya közreműködésével a VEKOP 8.2.1-15 kódszámú Ifjúsági Garancia a Közép-magyarországi régióban című pályázat megvalósításával a program célul tűzte ki, hogy a nem foglalkoztatott fiatalok minél rövidebb időt töltsenek munkanélküliségben, inaktivitásban vagy tanulás nélkül, illetve, hogy személyre szabott segítséget kapjanak a munkaerő-piaci helyzetük javításához. E célt a fiatalok foglalkoztathatóságának, alkalmazkodóképességének javításával, a munkaerő piacra való belépésének segítségével, aktivitásának és munkavégző képességének megőrzésével segítette elő a program, komplex, személyre szabott, a főváros munkaerő piaci sajátosságaihoz és igényeihez igazodó szolgáltatásokkal és támogatásokkal. A XXI. Kerületben a nyilvántartott pályakezdő állás keresők aránya a nyilvántartott állás keresők számához viszonyítva tartósan 5 % alatti

Év	Nyilvántartott állás keresők száma	Nyilvántartott pályakezdő állás keresők száma
	Fő	Fő
2015	1539	82
2016	1215	41
2017	978	18
2018	825	30
2019	764	22
2020	1380	43

29. számú táblázat

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A XXI. kerület a fiatalok foglalkoztatását és az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő program elérhetősége szempontjából kedvező helyzetben van, a képzésekhez, továbbképzésekhez való hozzáférés lehetősége is adott a fiatalok számára.

	van/nincs	Felsorolás
Fiatalok foglalkoztatását megkönnyítő programok a településen	van	- Álláskereső klub - Állásbörze - Állásportál - Külföldi szakmai gyakorlat
Fiatalok foglalkoztatását megkönnyítő programok a vonzásközpontban	van	- Álláskereső klub - Állásbörze - Állásportál - Külföldi szakmai gyakorlat
Az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő programok a településen	van	- Pályaválasztási tanácsadás - Pályaorientációs képzések - Együttműködési megállapodás
Az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő programok a vonzásközpontban	van	- Pályaorientációs képzések

30. számú táblázat

Forrás: önkormányzati adatgyűjtés

A XXI. Kerületben 2005 óta működik Álláskereső klub, melynek keretén belül Budapest XXI. Kerület Csepel Önkormányzata Humán Szolgáltatások Igazgatósága (a továbbiakban: Humán Szolgáltatások Igazgatósága) intézménye egyéni és csoportos tanácsadást, valamint tréningeket szervez, továbbá segítséget nyújt az önéletrajzírásban és a munkanélküliséggel kapcsolatban felmerülő kérdések megválaszolásában is.

Budapest Főváros Kormányhivatala XXI. Kerületi Hivatala szinte minden évben állásbörzét tart, melynek ideje alatt folyamatosan ingyenes előadások, tanácsadások várják az oda látogató álláskeresőket. Az állásbörze célja, hogy elősegítse a munkaadók és álláskeresők közötti kapcsolatfelvételt, valamint alkalmat biztosítson a közvetlen és személyes találkozásra a munkaerőpiac szereplői között. Ennek érdekében személyre szabottan segítenek az álláskereséshez hasznosítható munkaerő-piaci információ-nyújtással és technikákkal, pálya- és munkavállalási tanácsadással.

A XXI. Kerületben működő Budapesti Gépészeti Szakképzési Centrum Kossuth Lajos Két Tanítási Nyelvű Műszaki Szakgimnázium az országban az egyetlen, repülőterületre középfokú végzettségű szakembereket képző intézmény.

Az iskola és a Lufthansa Technik Budapest Kft. között együttműködési megállapodás született, melynek célja, egy motiváló életpálya modell megteremtése, mely a fiatal végzősök itthon maradását, a magyar repülőgépiparban való elhelyezkedésének támogatását szolgálja.

A Lufthansa Technik Budapest Kft. nem csak abban elkötelezett, hogy a BGéSZC Kossuth Lajos Két Tanítási Nyelvű Műszaki Szakgimnáziumában repülőgép-szerelőként és avionikusként tanuló diákoknak külső gyakorlati helyet biztosítson, hanem a valóban motivált és sikeres szakmai vizsgát tett diákoknak elhelyezkedési lehetőséget is kínál.

A fentiekén kívül a diákoknak lehetőségük nyílik külföldi szakmai gyakorlat teljesítésre is, melynek célja, hogy a diákok a tanulmányaiknak, illetve szakirányuknak megfelelő tevékenységet végző fogadóintézménynél megismerkedjenek a szakmai munkával, bekapcsolódjanak a napi munkavégzésébe. Ezzel nemcsak a képzésük színvonala emelkedik, de tapasztalatokat is gyűjtenek a munkaerőpiacon való későbbi elhelyezkedéshez.

f) munkaerő-piaci integrációt segítő szervezetek és szolgáltatások feltérképezése, szakképzéshez, felnőttképzéshez és egyéb munkaerő-piaci szolgáltatásokhoz való hozzáférés, helyi foglalkoztatási programok;

A felnőttképzés olyan iskolarendszeren kívüli képzési forma, mely során a résztvevők nem állnak a képző intézménnyel hallgatói vagy tanuló jogviszonyban.

A felnőttképzés elsődleges célja egy konkrét szakképesítés megszerzése. Másodlagos célja az egyén munkaerő-piaci helyzetének javítása, a jelenleginél magasabb szakképesítés megszerzése. Mindezek mellett a foglalkoztatást segítő képzéseknek köszönhetően támogatja a munkanélküliek ismételt kilépését a munkaerő-piacra.

A XXI. Kerületben több intézmény is biztosít felnőttképzés programokat:

- Budapesti Komplex Szakképzési Centrum Weiss Manfréd Szakgimnáziuma, Szakközépiskolája és Kollégiuma
- Adu Oktatási Központ
- Budapesti Gépészeti Szakképzési Centrum Kossuth Lajos Két Tanítási Nyelvű Műszaki Szakgimnáziuma
- BVHSZC Szamos Mátyás Szakgimnáziuma és Szakközépiskolája Mansfeld Péter Utcai Telephelye

A választható szakmák széles spektruma érhető el, így a képzést keresők minden bizonnyal megtalálják a számukra megfelelőt.

A „Csillagtelep szociális célú rehabilitációja” című projekt keretében Önkormányzatunk és a Budapest Esély Nonprofit Kft. ingyenes OKJ-s képzéseket indított Csepelen.

g) mélyszegénységben élők és romák települési önkormányzati saját fenntartású intézményekben történő foglalkoztatása;

Az esélyteremtés szolgálatában, a minél magasabb iskolai végzettség megszerzése és ezáltal a fiatalok foglalkoztatási esélyének növelése érdekében a hátrányos helyzetű, szociálisan rászoruló fiatalok felsőoktatásba való részvételének támogatása kapcsán a csepeli önkormányzat minden év szeptemberében csatlakozik a Bursa Hungarica Felsőoktatási Önkormányzati Ösztöndíjrendszerhez.

A jogszabályi előírások értelmében a munkáltató csak olyan adatokat kezelhet, amelyek a munkaviszonyhoz kapcsolódó jog, vagy kötelezettség teljesítése szempontjából szükségesek.

A fentiek alapján a csepeli önkormányzat, illetve a fenntartásában működő intézmények fenti szempontú adatot nem kezelnek.

h) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén;

Az egyenlő bánásmód követelményének sérelmét jelenti különösen, ha a munkáltató a munkavállalóval szemben közvetlen vagy közvetett hátrányos megkülönböztetést alkalmaz,

Az egyenlő bánásmód követelményének megsértése esetén az Egyenlő Bánásmód Hatóság a hátrányos megkülönböztetés tárgyában benyújtott kérelmek kivizsgálása érdekében eljárás folytat le. Az adott évre vonatkozó jogesetek a Hatóság honlapján megtalálhatók, viszont nem terület specifikusak, így a XXI. Kerületre vonatkozóan adattal nem rendelkezünk.

i) digitális ismeretek megszerzésének és hozzáféréseinek lehetőségei.

Az EFOP-3.2.4-16-2016-00001 azonosítószámú projekt keretében az oktatási szolgáltatásokhoz való egyenlő hozzáférés, a területi és társadalmi hátrányok kiegyenlítődése, ezáltal a társadalmi integrációhoz és a gazdasági versenyképesség erősítéséhez történő hatékonyan hozzájárulása céljából a tankerületi központok által fenntartott köznevelési intézményekben az alábbi fejlesztések valósultak meg:

- korszerű informatikai infrastruktúra és eszközpark, valamint vezetékek nélküli hálózat biztosítása
- a pedagógusok tanórai IKT eszközhasználatának a támogatása IKT eszközök biztosításával;
- a tanulók digitális kompetenciáinak a fejlesztése, különösen a matematikai, természettudományos, informatikai és műszaki pályákra való felkészüléshez szükséges keretek biztosítása;
- korszerű pedagógiai módszerek szerinti tanítási-tanulási folyamat támogatása a tankerületi központok által fenntartott valamennyi köznevelési intézmény WiFi lefedettségének biztosításával.

3.3. Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, aktív korúak ellátása, munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások

Magyarország 2015. évi központi költségvetésének megalapozásáról szóló 2014. évi XCIX. törvény hatályba lépő rendelkezései gyökeresen átalakították a szociális támogatások rendszerét. A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (a továbbiakban: Szt.) által szabályozott és biztosított ellátási formák – lakásfenntartási támogatás, méltányos ápolási díj, méltányos közgyógyellátás, adósságkezelési szolgáltatás – megszüntetésre kerültek.

A szociális biztonság megteremtése és megőrzése érdekében az Szt. alapján a jogosult részére jövedelme kiegészítésére, pótlására, illetve a különös méltánylást érdemlő személyes élethelyzetére figyelemmel pénzbeli szociális ellátás nyújtható.

Az Szt. 2015. március 1. napjától hatályos rendelkezései a települési támogatások rendszerét az alábbiak szerint határozzák meg:

„25. § (3) Szociális rászorultság esetén a jogosult számára

a) a járási hivatal - az e törvényben meghatározott feltételek szerint -

aa) időskorúak járadékát,

ab) foglalkoztatást helyettesítő támogatást,

- ac) egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatást,
ad) gyermekek otthongondozási díját²,
ae) a 41. § (1) bekezdése szerinti ápolási díjat, a 43. § szerinti ápolási díjat (a továbbiakban: kiemelt ápolási díj), a 43/A. § (1) bekezdése szerinti ápolási díjat (a továbbiakban: emelt összegű ápolási díj);
b) a képviselő-testület - az e törvényben és a települési önkormányzat rendeletében meghatározott feltételek szerint - települési támogatást állapít meg (a továbbiakban együtt: szociális rászorultságtól függő pénzbeli ellátások)."

továbbá

„45. § (3) A képviselő-testület a létfenntartást veszélyeztető rendkívüli élethelyzetbe került, valamint az időszakosan vagy tartósan létfenntartási gonddal küzdő személyek részére rendkívüli települési támogatást köteles nyújtani.”

továbbá

az Szt. 48. §-ában foglalt rendelkezések szerint a haláleset helye szerint illetékes települési önkormányzat képviselő-testülete - a halálesetről való tudomásszerzést követő huszonegy napon belül - gondoskodik az elhunyt személy köz költségén történő eltemettetéséről, a temettetésre kötelezett személy felé intézkedik a temetés költségeinek önkormányzat felé történő megtérítéséről és rendeletben szabályozza a megtérítés elengedése alóli mentességet.

Budapest XXI. Kerület Csepel Önkormányzata a kötelezően biztosítandó rendkívüli települési támogatások és önként vállalt feladatként az egyéb települési támogatások rendszerét a szociális rászorultság alapján megállapítható pénzbeli és természetbeni ellátásokról szóló 16/2017. (VII.04.) önkormányzati rendeletben szabályozza. A csepeli önkormányzat az alábbi támogatásokat nyújtja:

Települési pénzbeli ellátások:

- csepeli ápolási támogatás
- csepeli átmeneti segély
- csepeli krízis támogatás
- csepeli temetési segély
- csepeli rendkívüli gyermekvédelmi támogatás
- csepeli nevelési segély
- csepeli gyógyszer-támogatás
- csepeli gyógyászati segédeszköz támogatás³

Települési természetbeni ellátások:

- csepeli átmeneti segély
- csepeli temetési segély
- csepeli rendkívüli gyermekvédelmi támogatás
- csepeli nevelési segély
- csepeli lakhatási támogatás⁴
- csepeli lakbértámogatás
- köztemetés
- csepeli hátralékkezelési szolgáltatás
- csepeli hátralékkezelési támogatás
- csepeli gyermekétkeztetés térítési díj-kedvezmény
- csepeli gyógyászati segédeszköz támogatás

² 2019. január 1. napjától került bevezetésre ez a támogatási forma

³ 2017. évtől került bevezetésre ez a támogatási forma

⁴ 2016. év előtt lakásfenntartási támogatási formaként működött

Budapest XXI. kerület Csepel Önkormányzata által nyújtott támogatások

Támogatások/segélyek típusa	Részesülők száma (fő)					
	2015	2016	2017	2018	2019	2020
rendszeres szociális segély	182					
foglalkoztatást helyettesítő támogatás	690	398	173	99	71	109
rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény	1654	1307	876	523	249	154
kiegészítő gyermekvédelmi támogatás	4					
óvodáztatási támogatás	5					
adósságcsökkentési támogatás	10					
lakásfenntartási támogatás	879					
ápolási díj	135	114	119			
átmeneti segély csepeli krízis támogatás	734	901	739	586	528	725
temetési segély	23	83	70	71	31	29
rendkívüli segély csepeli nevelési segéllyel együtt	1886	1088	782	653	437	246
köztemetés költségének megtérítése alóli mentesítés	79	77	66	64	46	66
csepeli gyermekétkeztetés térítési díj-kedvezmény	155	256	247	109	75	50
méltányos közgyógyellátás	124					
csepeli gyógyszer-támogatás	192	353	320	316	271	162
csepeli hátraleékeztetési támogatás	11	15	12	11	3	2
csepeli lakhatási támogatás	422	521	362	265	185	131
csepeli ápolási támogatás	111	114	119	98	82	69
csepeli lakbértámogatás	45	52	32	14	6	2
csepeli gyógyászati segédeszköz tám.			4	18	61	53

31. számú táblázat

Forrás: önkormányzati adatgyűjtés

A XXI. kerületben élő szociálisan hátrányos helyzetű egyének, családok helyzetének és a kerületi sajátosságainak figyelembevételével a 2017. évben megállapított támogatási rendszer felülvizsgálata indokolt. A minimálbér, illetve a nyugdíjak növekedésének hatására emelkedett a támogatásokból kiszoruló személyek, családok száma, akik szociális biztonsága érdekében azonban továbbra is indokolt az egyes támogatásokra való jogosultság biztosítása.

A települési támogatások igénylését Budapest Főváros XXI. Kerület Csepeli Polgármesteri Hivatal Családtámogatási Irodára szükséges benyújtani. Az igénylők sok esetben kizárólag alapfokú iskolai végzettséggel rendelkeznek, ami sok esetben jelentősen megnehezíti az ügyintézésrel kapcsolatos adminisztratív feladatok ellátását.

A járási hivatal által nyújtott támogatások

Év	Időskorúak járadéka	Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás	Foglalkoztatást helyettesítő támogatás	Ápolási díj	Gyermekek otthonigondozási díja
2015	21	91	690	207	
2016	23	116	398	193	
2017	23	134	173	186	
2018	22	142	99	178	
2019	24	125	71	83	107
2020	23	120	109	87	126

32. számú táblázat

Forrás: KSH Statinfo

A pénzbeli ellátások között kell megemlíteni az aktív korúak ellátását, ami a hátrányos munkaerő-piaci helyzetű aktív korú személyek és családjuk részére nyújtott ellátás. Az a személy, akinek az aktív korúak ellátására való jogosultságát megállapították foglalkoztatást helyettesítő támogatásra jogosult, kivéve azokat a speciális eseteket, amikor az ellátás formája egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás.

Aktív foglalkoztatáspolitikai eszközzel támogatottak köre⁵

Év	Aktív foglalkoztatás-politikai eszközökkel támogatottak száma	Közfoglalkoztatottak száma
	Fő	(éves átlag - fő)
2015	354	292
2016	337	255
2017	203	137
2018	154	72
2019	159	40
2020	1167	25

33. számú táblázat

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Passzív foglalkoztatáspolitikai eszközzel támogatottak köre⁶

Év	Szociális támogatásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma		Foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek átlagos havi száma		Ellátásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma	
	Fő	Nyilvántartottak %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában
2015	518	33,66%	690	44,83%	908	59,00%
2016	236	19,42%	398	32,76%	621	51,11%
2017	111	11,35%	173	17,66%	431	44,07%
2018	76	9,21%	99	12,05%	369	44,73%
2019	68	8,90%	71	9,32%	366	47,91%
2020	124	8,99%	109	7,90%	480	34,78%

34. számú táblázat

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal, KSH Statinfo

Év	Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásban részesítettek havi átlagos száma
	fő
2015	91
2016	116
2017	134
2018	141
2019	125
2020	120

35. számú táblázat

Forrás: TeIR, KSH Statinfo

⁵ a foglalkoztatottság növelését célzó eszközök pl., bér-és járulék-, munkahelyteremtés-önfoglalkoztatóvá válás támogatása, foglalkoztatást elősegítő képzések és a közfoglalkoztatás rendszere

⁶ Passzív foglalkoztatáspolitikai eszközök közé tartoznak a munkanélküliek keresetpótló támogatásai, melyekben csak az álláskeresők részesülhetnek. Ilyen támogatás az álláskeresési járadék, a nyugdíj előtti álláskeresési segély és a költségtérítés.

3.4. Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció

E fejezetben a lakhatáshoz kapcsolódó területet elemezzük, kiemelve a bérlakás-állományt, a szociális lakhatást, az egyéb lakáscélra nem használt lakáscélú ingatlanokat, feltárva a településen fellelhető elégtelen lakhatási körülményeket, veszélyeztetett lakhatási helyzeteket és hajléktalanságot, illetve a lakhatást segítő támogatásokat. E mellett részletezzük a lakhatásra vonatkozó egyéb jellemzőket, elsősorban a szolgáltatásokhoz való hozzáférést.

Lakásállomány

Év	Az egyszobás lakások száma	A kétszobás lakások száma (a másfél szobásokkal együtt)	A háromszobás lakások száma (a két és félszobásokkal együtt)	A négy és több szobás lakások száma (a három és félszobásokkal együtt)	Lakásállomány
2015	3983	13426	10735	5153	33297
2016	3994	13437	10738	5168	33337
2017	3989	13426	10747	5222	33384
2018	3987	13426	10744	5226	33383
2019	3972	13424	10748	5240	33384
2020	3974	13432	10763	5241	33410

36. számú táblázat

Forrás: KSH-TSTAR

A XXI. Kerület lakásállománya az elmúlt években folyamatosan emelkedett, 2020-ban 113 lakással több volt, mint 2015-ben. 2020-ban a lakások 12%-a egyszobás, 40%-a a másfél szobásokkal együtt kétszobás, 32%-a a két és félszobásokkal együtt háromszobás, 16%-a pedig a három és félszobásokkal együtt négy és annál többszobás.

Épített lakások jellege és a kivitelezés módja

Év	Kiadott új építési engedélyek és egyszerű bejelentések alapján létesítendő lakások száma	Családi házas formában épített lakások száma	Többszintes, többlakásos formában épített lakások száma	Saját használatra épített lakások száma	Természetes személy által épített lakások száma	Vállalkozások által épített lakások száma
2015	58	51	1	39	48	3
2016	100	12	30	8	10	32
2017	32	65	6	52	62	9
2018	1	9	nincs adat	6	7	2
2019	48	20	nincs adat	18	19	1
2020	140	2	32	2	2	32

37. számú táblázat

Forrás: KSH-TSTAR

Az év folyamán épített lakások megoszlása szobaszám szerint

Év	egyszobás lakások száma	kétszobás lakások száma (a másfél szobásokkal együtt)	háromszobás lakások száma (a két és félszobásokkal együtt)	négyszobás lakások száma (a három és félszobásokkal együtt)	öt és több szobás lakások száma (a négy és félszobásokkal együtt)
2015	1	2	13	nincs adat	nincs adat
2016	12	12	3	nincs adat	nincs adat
2017	nincs adat	6	11	38	16
2018	nincs adat	2	2	2	3

2019	nincs adat	2	4	8	6
2020	4	11	17	1	1

38. számú táblázat

Forrás: KSH-TSTAR

Az elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások számára vonatkozóan ugyan nem rendelkezünk adatokkal, azt azonban megállapíthatjuk, hogy a laktótelepek állapota – nemcsak a panel, de a téglaeépítésű házak esetében is – egyre romlik, az épületek felújítást, korszerűsítést igényelnek. A panelházak tartószerkezeteinek 80-100 éves élettartamot jósoltak, de például a külső hőszigetelés, a nyílászárók és a fűtési rendszerek elavultak, sok helyen nem szabályozhatók.

Ezen problémák megoldására a Panelprogram nyújt lehetőséget, amely során olyan fejlesztéseket támogatnak, amelyek hatékonyabbá teszik a panelházak energiagazdálkodását. Kerületünk több épülete is ennek a programnak a keretében került felújításra, megújításra, valamint a Csepel Kapuja szociális célú városrehabilitációs programnak köszönhetően több mint 800 család otthona vált energiatakarékosabbá és korszerűbbé.

Önkormányzatunk 2016 augusztusában nyújtotta be Csillagtelep szociális célú rehabilitációja című projektötletét, amelyet a kiíró 2017 novemberében érdemesnek talált támogatásra a benne szereplő teljes műszaki és szociális tartalommal együtt. A Versenyképes Közép-Magyarország Operatív Program (VEKOP) keretében 11 darab (4-10 emeletes) lakóépület energetikai célú megújítása valósul meg.

a) bérlakás-állomány

Az Mőtv. 23. § (5) bekezdés 14. pontja értelmében a kerületi önkormányzat feladatai közé tartozik a lakás, - és helyiséggazdálkodás.

A Csepeli Önkormányzat tulajdonában lévő lakásállomány hasznosítása az önkormányzat tulajdonában álló lakás elidegenítéséről szóló 9/2019. (XII.04.) önkormányzati rendelet, valamint az önkormányzat tulajdonában álló lakások bérbeadásának feltételeiről szóló 5/2011. (II.25.) önkormányzati rendelet alapján történik.

Az elmúlt években az önkormányzati bérlakások száma az elidegenítések miatt csökken. Az önkormányzat tulajdonában álló lakás elidegenítéséről szóló 9/2019. (XII.04.) önkormányzati rendelet alapján elidegenítésre az alábbi esetekben kerülhet sor:

- legalább 10 éve bérlakás bérlője vagy
- legalább 1 éve jogviszonyfolytatóként a megvásárolni kívánt bérlakás bérlője, és ezen bérleti jogviszonyát megelőzően a bérlakás korábbi bérlője befogadta és legalább 4 éven keresztül a bérbeadó írásbeli hozzájárulásával a lakásban lakott és az ingatlanban bejelentett lakóhellyel rendelkezett, vagy
- bérleti jogát legalább 5 éve szociális bérlakás pályázaton nyerte el
- legalább 10 éven keresztül a bérbeadó írásbeli hozzájárulásával a lakásban lakott és az ingatlanban bejelentett lakóhellyel rendelkezett vagy
- a korábban szükséglakásként hasznosított és megüresedett bérlakással szomszédos – közös fallal rendelkező – ingatlan tulajdonos vagy
- a műszaki szakvélemény alapján gazdaságosan fel nem újítható üres bérlakással szomszédos – közös fallal rendelkező - ingatlan tulajdonosa

Az önkormányzat tulajdonában álló bérlakások száma az elidegenítés miatt 2015 óta 132 db lakással csökkent, az elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások 12-14%-a nem megfelelő.

Év	Lakásállomány	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	Bérlakás állomány	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	Szociális lakásállomány	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma
2015	33297	nincs adat	1522	186	1403	186
2016	33337	nincs adat	1468	179	1340	179
2017	33384	nincs adat	1444	176	1284	176
2018	33383	nincs adat	1420	176	1275	176
2019	33384	nincs adat	1412	171	1253	171
2020	33410	nincs adat	1390	162	1221	165

39. számú táblázat

Forrás: TeIR, KSH Statinfo, önkormányzati adatok

A Csepeli Önkormányzat a szociális lakáspályázaton kívül piaci és költségelví lakáspályázatok meghirdetésével is segíti a lakásigények kielégítését a kerületben.

A piaci alapú lakáspályázat esetén a bérleti díj mértékét a pályázó ajánlata határozza meg, valamint a szerződéskötés előtt az ajánlatnak megfelelő 6 havi bérleti díj összegét be kell fizetnie (a regisztrációs díj összegével csökkentve).

A költségelví pályázat esetén a lakás bérleti jogát az a pályázó nyeri el, aki több havi lakbér összeget ajánlja meg (az ajánlat nem lehet kevesebb 6 havi bérleti díj összegénél) valamint a szerződéskötés előtt az ajánlatnak megfelelő számú havi bérleti díj összegét be kell fizetnie (a regisztrációs díj összegével csökkentve).

A XXI. Kerület bérlakás-állományának jellemzőit, illetve kihasználtságát az alábbiakban mutatjuk be. A közölt adatok a 2018. november végi összesítés alapján készültek.

A Csepeli Önkormányzat tulajdonában összesen 1420 db lakás van, melyek kihasználtsága kedvezőnek mondható. A szociális lakások 89,6%-a, a költségelví lakások 98,6%-a, illetve 93%-a, a piaci alapú lakások pedig 100%-a bérbe adott.

Önkormányzati tulajdonú lakásállomány

	Összes/db	Összes/m2	Bérbe adott/db	Bérbe adott/m2
Szociális	1284	61177	1151	57428
Költségelví I. ütem	73	4793	72	4736
Költségelví II. ütem	43	2951	40	2787
Piaci alapú	13	567	13	567
Szolgálati	7	378	2	113
Összesen	1420	69866	1278	65631

40. számú táblázat

Forrás: önkormányzati adatgyűjtés

Önkormányzati tulajdonú lakásállomány komfort fokozat szerinti csoportosítása

A lakásállomány komfort fokozat szerint	
Összkomfortos	1021
Komfortos	195
Félkomfortos	28
Komfort nélküli	131
Szükség lakás	45

41. számú táblázat

Forrás: önkormányzati adatgyűjtés

Önkormányzati tulajdonú lakásállomány szobaszám szerinti csoportosítása

A lakásállomány szobaszám szerinti bontásban	
1 szobás	409
1,5 szobás	263
2 szobás	556
2,5 szobás	65
3 szobás	118
3-nál több szobás	9

42. számú táblázat

Forrás: önkormányzati adatgyűjtés

A jelenlegi lakásállomány felújítása és karbantartása a pénzügyi források függvényében folyamatosan történik.

b) szociális lakhatás

A Csepeli Önkormányzat tulajdonában lévő lakásállomány hasznosítása az önkormányzat tulajdonában álló lakások bérbeadásának feltételeiről szóló 5/2011. (II.25.) önkormányzati rendelet alapján történik.

Az 5/2011. (II.25.) önkormányzati rendeletben foglaltak szerint a Csepeli Önkormányzat tulajdonában álló lakásokat

- szociális bérletként,
- piaci bérletként,
- költségelven lehet bérbe adni.

Önkormányzati tulajdonú lakásállomány

	Összes/db	Összes/m ²	Bérbe adott/db	Bérbe adott/m ²
Szociális	1284	61177	1151	57428
Költségelvű I. ütem	73	4793	72	4736
Költségelvű II. ütem	43	2951	40	2787
Piaci alapú	13	567	13	567
Szolgálati	7	378	2	113
Összesen	1420	69866	1278	65631

43. számú táblázat

Forrás: önkormányzati adatgyűjtés

Szociális bérlet létesítése esetén a határozott időre szóló bérbeadás időtartalma legfeljebb 5 év. A szociális bérleti jogviszonyok között kell megemlíteni a

- fecskelakásokat (legfeljebb másfél szobás lakás, mely a szerződéskötés időpontjában 35 éves kor be nem töltött, gyermektelen házaspár részére adható bérbe legfeljebb 5 évre, amennyiben a házaspár vállalja az 5/2011. (II.25.) önkormányzati rendeletben előírtakat)
- krízislakásokat (krízislakás igénybevételére vonatkozó bérleti szerződés a Humán Szolgáltatások Igazgatósága, valamint a Polgármesteri Hivatal Intézményfelügyeleti Ágazatvezető egyeztetett kezdeményezésére, a Szociális, Egészségügyi és Fogymatékosság Bizottság javaslata alapján köthető. A bérleti jogviszony legfeljebb hat hónapra köthető, amely indokolt esetben további 3 hónappal meghosszabbítható.

c) egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok

A Csepeli Önkormányzat tulajdonában nincs olyan ingatlan mely nem lakáscélú, de lakásként bérbeadott.

d) lakhatást segítő támogatások

Az Szt. 2015-ös módosításai kapcsán a jogszabályból kivezetésre került a lakásfenntartási támogatás, valamint az adósságcsökkentési támogatás.

Év	Települési támogatásban részesítettek száma (pénzbeli és természetbeni)	Egyéb önkormányzati támogatásban részesítettek száma
	Fő	Fő
2015	2587	1994
2016	3323	2143
2017	2538	4374
2018	1964	5972
2019	1591	6344
2020	1315	2589

44. számú táblázat

Forrás: TelR, KSH Tstar

A lakásfenntartással összefüggő kiadások a háztartások költségvetésének legnagyobb részét jelentik. Így a lakhatás, mint alapvető szükséglet biztosítása, illetve az ezzel kapcsolatos lakossági terhek csökkentése a szociális ellátórendszerre is jelentős feladatokat ró.

A Csepeli Önkormányzat a lakásfenntartással járó terhek csökkentése érdekében a szociálisan rászoruló személyek részére

- csepeli hátralékkezelési szolgáltatást,
- csepeli lakbértámogatást,
- csepeli lakhatási támogatást biztosít.

Lakhatást segítő támogatásokban részesülők köre

Év	csepeli hátralékkezelési támogatás	csepeli lakhatási támogatás	csepeli lakbértámogatás
2015	11	442	45
2016	15	521	52
2017	12	362	32
2018	11	265	14
2019	3	185	6
2020	2	131	2

45. számú táblázat

Forrás: önkormányzati adatgyűjtés

A támogatások célja nem csak a fenntartási költségek csökkentése, hanem az eladósodás megakadályozása, illetve a már felhalmozott adósság csökkentése, megszüntetése.

e) eladósodottság

A Csepeli Önkormányzat tulajdonában szociális bérlakások átlag 88 %-a került hasznosításra bérbeadás útján. A bérbeadás kapcsán a bérleti díj és közmű tartozásokat vizsgálva megállapítható, hogy átlagosan 53 %-ában a bérlők részéről nem áll fent számlatartozás. A bérlők 26 %a esetében áll fent rövidebb, és 15%-ában állt fent hosszabb ideje tartozás.

	2015		2016		2017		2018		2019		2020	
	db	%	db	%	db	%	db	%	db	%	db	%
bérbeadott szociális lakások száma	1233	100%	1172	100%	1149	100%	1131	100%	1106	100%	1071	100%
nincs lejárt számlatartozás	615	50%	613	52%	618	54%	488	43%	578	52%	686	64%
1-2 havi számlaelmaradás	269	22%	255	22%	274	24%	437	39%	339	31%	238	22%
eladósodott lakások	251	20%	174	15%	127	11%	206	18%	135	12%	132	12%
részletfizetéssel rendelkező lakás (db)	98	8%	130	11%	130	11%	77	7%	54	5%	15	1%

46. számú táblázat

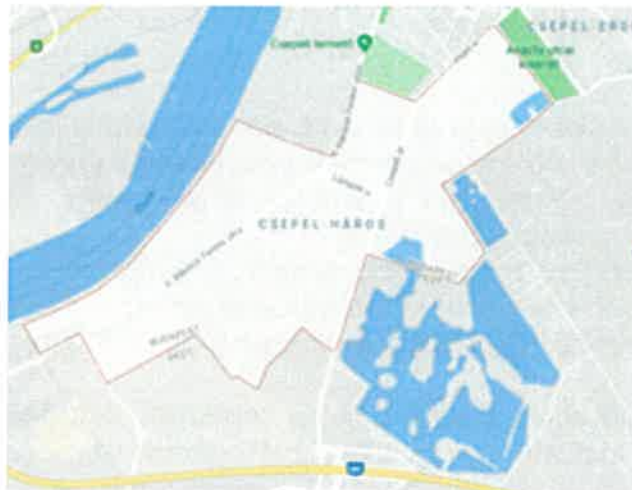
Forrás: önkormányzati adatgyűjtés

Ha bérlő nem tudja fizetni a lakásbérleti díj és közüzemi díjat, a lakás fenntartásához szükséges költségek terén hátralék keletkezik. Amennyiben a bérlő 2 hónapot meghaladó lakásbérleti díj vagy közüzemi díjat halmozott fel fizetési felszólítás kerül kiküldésre. Ha az adós a felszólító levélben meghatározott póthatáridőben sem teljesít, élő bérleti szerződés esetén a bérleti szerződés felmondásra kerül és a hátralék behajtása iránt haladéktalanul jogi eljárást kezdeményezünk. Ez természetesen függ a hátralék összegétől is. A jogi eljárás során jelentős többletköltségek alakulnak ki.

Amennyiben a bérlő lakásbérleti díj, távhőszolgáltatási díj, illetve a bérbeadó által továbbszámlázott közüzemi díj tekintetében fizetési késedelembe esik, részletfizetési megállapodást köthet. A részletfizetési megállapodást a teljes hátralék 10 %-ának egyösszegű megfizetését követően, havi számláinak fizetése mellett legfeljebb 24 hónapra tud kötni, amennyiben a megállapodás megkötéséhez szükséges feltételek adottak. A részletfizetési megállapodás a bérlővel egy naptári évben legfeljebb egyszer köthető. A vizsgált időszakban összesen 540 lakás esetében éltek a bérlők, mely az eladósodott lakások tekintetében átlagosan 7 %-ot jelent.

f) lakhatás egyéb jellemzői: külterületeken és nem lakóövezetben elhelyezkedő lakások, minőségi közszolgáltatásokhoz, közműszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez való hozzáférés bemutatása

A XXI. Kerületnek 1 külterületi része van, a Háros területe, mely a kerület közigazgatási területének délnyugati részén fekszik. Nyugat felől a Duna, Északról Rózsadomb, Csillagtelep és Erdősor városrészek, dél-kelet felől pedig Szigetszentmiklós határolja.

A városrész a XXI. Kerület egyik legproblémásabb, folyamatos, de lassú átalakulással jellemezhető területe. Hároson jellemzőek a spontán és illegális betelepülési folyamatok, a kialakuló tömbök és utak mérete nem felel meg a követelményeknek.

Csepel-Háros rendezetlen és beláthatatlan utcastruktúrája, a földutak, a hétvégi házak és lakóingatlanok keveredése, az azonos házszámot viselő, vagy házszám nélküli ingatlanok a terület külterületi jellegét és strukturális rendezetlenségét sugallják.

A területre jellemző a rendezetlen, illegálisan kialakuló lakókörnyezet, a kedvezőtlen tömb- és telekstruktúra, ahol a tulajdonviszonyok is zavarosak. Problémát jelentenek az úgynevezett nadrágszűjparcellák is, melyek hosszú és rendkívül keskeny telket jelölnek. Ezek mezőgazdasági művelésre még alkalmasak lennének, de beépíthetőség szempontjából rendkívül kedvezőtlen a kialakításuk.

Nemcsak az infrastruktúra terén, de a szolgáltatások tekintetében is hiányosságok tapasztalhatók.

A hárosi területek problémáinak kezelése komplex megközelítést igényel. Ugyan Háros- külterületen út és közműépítések valósultak meg, azonban a terület beépítésre nem szánt besorolása nem változott, nagy léptékű lakóterületi, intézményi, vagy szabadidős fejlesztésre nem került sor.

A terület a hátrányai mellett kiaknázandó potenciállal is rendelkezik, melyeket érdemes megemlíteni:

A Csepel-Háros nyugati részét a Duna-part határolja, olyan természetközeli terület ez, melyet mindenképpen érdemes fejleszteni.

Csepel és Szigetszentmiklós határán, az M0-ástól nem messze található az a tó- és szigetrendszer, amely nyaralós hangulatot áraszt. A Kavicsbányató északi része közigazgatásilag Csepelhez tartozik, elsősorban horgászati célokat szolgál. A tavakból korábban kavicsot bányásztak, a terület rendezése csak részben valósult meg. Adottságai miatt rekreációs célra kiváló.

A terület a maga 270 hektáros méretével jelentős fejlesztési tartaléktérületnek tekinthető, kiaknázásához a terület egy részének belterületbe való vonása szükséges, mely még várat magára.

3.5. Telepek, szegregátumok helyzete

A szociológia értelmezésében szegregációnak nevezzük azt a jelenséget, amikor egy-egy településen belül a különböző társadalmi rétegek, etnikai csoportok stb. lakóhelye erősen elkülönül egymástól. A szegregáció együtt jár a jövedelmi viszonyok és a települési infrastruktúra lényeges egyenlőtlenségeivel.

Magyarországon a lakóhelyi szegregáció térségek, települések között és településeken belül is megjelenik. Budapestet tekintve nemcsak az egyes kerületeket összehasonlítva, de a kerületeken belül is jelentős különbség van a lakhatási feltételek között.

A szociális városrehabilitációs programok és fejlesztési szándékok már középtávon is hozzájárulnak a társadalmi megújulás elősegítéséhez, fontos azonban annak hangsúlyozása, hogy a szegregátumok és szegregációval veszélyeztetett területek esetében a területek fizikai megújítása mellett az ott élő lakosság integrációjának maximális érvényesítése szükséges.

a) a telep, /szegregátum mint lakókörnyezet jellemzői (kiterjedtsége, területi elhelyezkedése, megközelíthetősége, a közösségi közlekedés, és a munkába jutás egyéb lehetőségei, lakásállományának állapota, közműellátottsága, közszolgáltatásokhoz való hozzáférés lehetőségei, egyéb környezet-egészségügyi jellemzői);

Csepelen a társadalmi értelemben szegregációval veszélyeztetett területek alapvetően a kerület legrégebbi részein jöttek létre, az egykori falu azon területein, amelyeket nem érintett a lakótelep építés. Az érintett területek elhelyezkedése perifériális, alapvetően az ipari zónák közelében alakultak ki, eleve rosszabb minőségű épületállománnyal rendelkező részeken.

Ide sorolhatjuk az alábbi területeket, melyeket nem tekinthetünk klasszikus értelemben vett telepszerű szegregátumnak, bár Ófalu-nyugat az a terület, mely a várostesttől némileg elkülönülve, ipari övezetbe ágyazódott:

- Csepel Ófalu része: Csepel-Ófalu barnamezős területek közé ékelődő alacsony státuszú, zárvány városrész a Szabadkikötő és az Ady Endre út között.
- Csepel Gyártelep része: A kerület nyugati részén fekvő Csepel-Gyártelep városrész az egykori Csepel Művek (CSM) üzemi területeit, valamint a II. Rákóczi Ferenc út és az üzemi terület közötti lakóterületet foglalja magában.
- Csepel Szabótelep része: Bolgárkertész-öböl déli oldalának meghosszabbított vonala a Weiss Manfréd úttól és a Bolgárkertész-öböl déli oldala — Ráckevei (Soroksári) -Duna — Vágóhíd utca meghosszabbított vonala és a Vágóhíd utca — Táncsics Mihály utca — Ady Endre út — Kossuth Lajos utca — Weiss Manfréd út a Bolgárkertész-öböl déli oldalának meghosszabbított vonaláig.
- Csepel Háros területe: Háros a kerület közigazgatási területének délnyugati részén fekszik. Nyugat felől a Duna, Északról Rózsadomb, Csillagtelep és Erdősor városrészek, dél-kelet felől Szigetszentmiklós határolja.

A régi városrészek maradványaiként fennmaradt, sok esetben alacsony komfortfokozatú lakásokba fokozatosan szorult ki a kerület alacsony státuszú lakossága.

A fenti területeken található ingatlanok műszaki állapot rossz, a falak és az alap szigetelése nem megfelelő, a tető több esetben beázik, a gerendák és lécek korhadtak. Az

ingatlanokban közös udvarú, kis alapterületű, alacsony komfortfokozatú bérlakások találhatók.

A II. Rákóczi Ferenc út eleje mindkét oldalon és a Vasas utca nem aszfaltozott. A Magyar utca a gerincút forgalma miatt zaj- és légszennyeződéssel érintett. A közműellátottság megfelelő villany, víz minden lakásban biztosított. A Magyar utca 10. és a II. Rákóczi Ferenc út 173. szám alatti ingatlanokban a csatornabekötés is megvalósult.

b) a telepen, /szegregátumokban élők általános jellemzői és társadalmi problémák szempontjából főbb mutatói: életkori megoszlás, iskolai végzettség, foglalkoztatottsági helyzet, segélyezettek, hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek aránya;

Csepel Ófalu

Ófalu városrész lakosságának képzettségi mutatói, valamint a terület lakásállományának állapota lényegesen rosszabb, mint a kerületi átlag. A Teller Ede úttól nyugatra egy lakóterületi zárvány található, mely a környezetében folyó gazdasági tevékenység okozta szennyezés, illetve a többi lakóterülettől való elzártsága miatt nem alkalmas lakófunkció betöltésére.

A társadalmi összetétele ezen területnek a legkedvezőtlenebb, az aktív korú lakosság többségének maximum általános iskolai végzettsége van és itt a legmagasabb a 0-14 éves gyermekek aránya. Ófalu önmagában nem, de a szomszédos területekkel és Szabóteleppel együtt már intézményi, azaz oktatási szegregációt is eredményez. A szegregátumban a lakások túlnyomórészt magántulajdonban vannak.

A 2011-es adatokat figyelembe véve a terület lakónépessége 763 fő, az itt található lakások száma: 315 db.

A területre a leromlott épületállomány, valamint az infrastrukturális hiányosságok jellemzők, itt is a megfigyelhető a társadalmi szegregáció.

Csepel Gyártelep

A volt Csepel Művek a kerület legjelentősebb gazdasági potenciállal bíró területe ma is, a részben zárt, kb. 200 ha nagyságú területen jelenleg közel 600 cég működik, ezekből kb. 440 tulajdonosa is a területnek. A gyárterület infrastrukturális ellátottsága gazdag, amit mi sem mutat jobban, mint, hogy a jelenlegi működés a potenciális kapacitásnak csupán kb. 30%-át veszi igénybe. Az infrastruktúra sok eleme azonban elavult, használaton kívüli vagy akár használhatatlan. A jövőben további cégek, innovatív vállalkozások megtelepedésének feltétele Gyárváros környezeti minőségének javítása és az infrastruktúra megújítása.

A területen a lakosok több mint ötöde gyermekkorú, a 60 éves vagy afeletti korosztályhoz tartozó lakosság száma viszont alacsony. Viszonylag magas alacsony iskolai végzettségűek aránya, rendszeres munkajövedelemmel az aktívkorúak többsége nem rendelkezik. A munkanélküliségi ráta, a tartós munkanélküliek aránya a gazdaságilag aktív népességen belül magas. Ezek rendkívül kedvezőtlen adatok, melyek mutatják az itt élők marginalizált helyzetét.

A 2011-es adatokat figyelembe véve a terület lakónépessége 3345 fő, az itt található lakások száma pedig 1265 db.

A területre jellemző az elaprózott tulajdonosi szerkezet, ami érdekkonfliktusok forrása. Az épületállomány nagy része, valamint a szabadterek és az infrastruktúra felújításra szorul, jellemző az alacsony hozzáadott értékű gazdasági tevékenységek túlsúlya. A „gyári jellegnek” köszönhetően a környezet potenciálisan szennyezett.

Csepel Szabótelep

A városrész lehetőségei, a jelenlegi hiányosságok ellenére is alapvetően kedvezőnek mondható, az infrastruktúra ellátottság megfelelő, és jó megközelíthetőség jellemzi.

A népességszáma jelentős, ezen a területen a legmagasabb a komfort nélküli, a félkomfortos és a szükséglakások száma is, a terület egésze alacsony státuszúnak tekinthető. A terület társadalmi viszonyai heterogének, a veszélyeztetett egzisztenciájú emberek a Popieluszko – Vágóhíd utca kereszteződésének környékén laknak jellemzően, emellett már-már a polgári jómód is megfigyelhető. A térségben van 4-5 olyan önkormányzati vagy többségében önkormányzati tulajdonú lakóépület, amely rendkívül rossz állapotú, és ahol az alacsony státuszú lakosság koncentrációja nagyon magas. Ugyanakkor Szabótelepen élnek olyan családok is, melyek nem tekinthetők teljes mértékben alacsony státuszúnak, a szegregátumok területen élők között itt a legmagasabb a felsőfokú végzettségűek aránya.

A 2011-es adatokat figyelembe véve a terület lakónépessége 6650 fő, az itt található lakások száma 3265 db.

A területre jellemző, hogy az Ady Endre úttól északra fekvő gazdasági-lakó ingatlanok területhasználata konfliktusos, a Papírgyár működése miatt nagyfokú környezetterhelés tapasztalható. Itt is fennáll a szegregáció veszélye.

Csepel Háros

A városrész Csepel egyik legproblémásabb, folyamatos, lassú átalakulással jellemezhető területe. Hároszon a spontán és illegális betelepülési folyamatok jellemzőek, a kialakuló tömbök és utak mérete nem felel meg a követelményeknek, a lakosság státusza alacsony, fennáll a későbbi szegregáció veszélye.

A terület külterületi jellege és strukturális rendezetlenség következtében (rendezetlen és beláthatatlan utcastruktúra, hétvégi házak és lakóingatlanok keveredése, azonos házszámot viselő ingatlanok, házszám nélküli épületek) alacsony státuszúnak számít. A lakosság korszerkezete valamivel fiatalabb, mint a kerület egész lakosságának korszerkezete. Itt is jellemző az alacsony iskolai végzettségűek és a rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkező aránya.

A 2011-es adatokat figyelembe véve a terület lakónépessége 1866 fő, az itt található lakások száma 757 db.

A területre jellemző a rendezetlen, illegálisan kialakuló lakókörnyezet, a kedvezőtlen tömb- és telekstruktúra, ahol a tulajdonviszonyok is zavarosak. Nemcsak az infrastruktúra terén, de a szolgáltatások tekintetében is hiányosságok tapasztalhatók, melyek így növelve az ott élők társadalmi szegregációs veszélyét.

Az adott területen élő bérlők és családtagjaik sok esetben olyan kis alapterületű lakásokban laknak, ahol a jogszerűen együtt lakó személyekre 6 m² lakószobarész sem jut. Néhány példa az önkormányzati lakásokban lakók számára vonatkozóan:

- II. Rákóczi Ferenc út: 29 lakásban összesen 102 személy
- Magyar utca: 18 lakásban összesen 39 személy
- Vasas utca: 18 lakásban összesen 60 személy

c) a szegregációval veszélyeztetett területek, a lakosság területi átrendeződésének folyamatai.

A **Gyártelep** városi szövetbe való integrációja, megújulása kis lépésekkel halad előre. Valamelyest javult a terület elérhetősége, átjárhatósága, köszönhetően a gerincút átadásának, a belső úthálózat feltárásának és menetrend szerinti buszjárat indításának.

Lassú szerkezeti átalakulás van folyamatban, melyben a megújuló ipari tevékenységek mellett egyre nagyobb szerephez jutnak az egyelőre főképp a gyárterület belső igényeit kielégítő szolgáltatások, és fokozatosan növekszik a terület turisztikai potenciálja is.

Háros átalakuló területein, a Háros-külterület akcióterületen út és közműépítések valósultak meg, azonban a terület beépítésre nem szánt besorolása nem változott, nagy léptékű lakóterületi, intézményi, vagy szabadidős fejlesztésre nem került sor.

Ófaluban a gerincút építése nyomán jelentős szanálások történtek, ezek léptéke azonban jelentősen elmarad a korábbi elképzelésektől. Ófalu-nyugat akcióterületen leszakadó zárványként megmaradt az ipari területek és a gerincút közé ékelődő Frangepán utca környéki lakóterület. A Kossuth Lajos utca és a HÉV vonala közötti részen a lakóterületi státusz megerősítése céljából jelentős közműfejlesztésekre került sor.

Szabótelepen mind az Ady Endre úttól északra lévő területen, mind az Ady lakótelepen, a Csepel Kapuja és az Ady lakótelep akcióterületeken sikeres szociális városrehabilitációs programok valósultak meg. A társadalmi integrációs programok mellett homlokzati megjelenésükben és energiateljesítményükben megújultak a lakótelepi épületek, valamint közterületek is.

Az Ófalu, Szabótelep és a Belváros egyes részeit is magában foglaló Csepel Kapuja akcióterület fejlesztései 2014-ben sikeresen lezárultak. Megvalósult az érintett lakótelepi épületek felújítása, a közterületek rehabilitációja, közösségi tér, többcélú sportlétesítmény létrehozása, térfegyelző rendszer kiépítése, közösségi akciók, programok lebonyolítása.

A szegregációval érintett területeken önkormányzati tulajdonú ingatlanban élő bérlők elköltözésére a helyi önkormányzati rendelet szerint, vagy magán úton cserepartnerrel történő megállapodás után, vagy bérlakás pályázaton másik önkormányzati lakás bérleti jogának elnyerését követően kerülhet sor. A minőségi lakáscsere lehetőségét a rendelet megszüntette. Kerületünkben az üresen álló, pályázatra kiírható lakások száma sajnos jóval alacsonyabb, mint a rászoruló családok száma és a szegregációs területekre cserepartner is nehezen lehet találni, ezért a lakosság területi átrendeződésének folyamata lassú.

3.6. Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

a) az egészségügyi alapszolgáltatásokhoz, szakellátáshoz való hozzáférés

Az Mőtv. 23. § (5) bekezdés 9. pontja szerint a kerületi önkormányzat feladata az egészségügyi alapellátás, az egészséges életmód segítését célzó szolgáltatások biztosítása. Az egészségügyi alapellátás tartalmát az egészségügyi alapellátásról szóló 2015. évi CXXIII. törvény (a továbbiakban: Eatv.) határozza meg, melynek 5. § (1) bekezdésében foglaltak alapján a települési önkormányzat az egészségügyi alapellátás körében gondoskodik:

- a) a háziorvosi, házi gyermekorvosi ellátásáról,
- b) a fogorvosi alapellátásról,
- c) az alapellátáshoz kapcsolódó háziorvosi, házi gyermekorvosi és fogorvosi ügyeleti ellátásáról,
- d) a védőnői ellátásról és
- e) az iskolai-egészségügyi ellátásáról.

A Csepeli Önkormányzat a háziorvosi, házi gyermekorvosi ellátásáról, valamint a felnőtt fogorvosi alapellátásról az önálló orvosi tevékenységről szóló 2000. évi II. törvény szerint megkötött feladat-ellátási szerződések keretében gondoskodik az alábbi felosztásban:

- 35 felnőtt háziorvosi körzet
- 13 gyermek háziorvosi körzet
- 12 felnőtt fogorvosi körzet

A Csepeli Önkormányzat a fenntartásában működő Budapest XXI. Kerület Csepel Önkormányzata Tóth Ilona Egészségügyi Szolgálaton (a továbbiakban: Egészségügyi Szolgálat) keresztül egészségügyi szolgálati jogviszonyban történő foglalkoztatással látja el a gyermek fogorvosi, a védőnői, valamint az iskola-egészségügyi feladatokat az alábbi felosztásban:

- 6 gyermekfogorvosi körzet
- 20 védőnői körzet
- 15 iskolaegészségügyi körzet
- 6 iskolafogászati körzet

A Csepeli Önkormányzat az alapellátáshoz kapcsolódó háziorvosi, házi gyermekorvosi ügyeleti ellátást az Egészségügyi Szolgálaton keresztül látja el közreműködős szerződés keretében, a közreműködő az Inter-Ambulance Egészségügyi Szolgáltató Zrt.

A fogorvosi ügyeleti ellátást a fővárosi területi ellátási rend alapján a Semmelweis Egyetem Fogászati- és Szájsebészeti Oktató Intézet látja el.

Az egészségügyi ellátások az Egészségügyi Szolgálat vagyonkezelésében lévő 8 ingatlanban, illetve bérelt ingatlanokban működnek, az alábbi telehelyeken:

telephely megnevezése	telephely címe	Felújítása megvalósulásának éve
Orvosi rendelő	208481 HRSZ, 1212 Budapest, Görgey Artúr tér 6.	2010-ben építették, felújítva nem volt azóta
Orvosi rendelő	200626/2 HRSZ, 1214 Budapest, Vénusz utca 2-6.	nem volt
Orvos rendelő	208174 HRSZ, 1212 Budapest, Széchenyi István utca 88.	bérelt: nem volt felújítás
Orvosi rendelő és Védőnői Szolgálat	208529/8 HRSZ, 1211 Budapest, Kossuth Lajos utca 85-99.	orvosi rendelő bérelt védőnők: nem volt felújítás
Orvosi rendelő	213002/40 HRSZ, 1214 Budapest, Csikó sétány 9.	2019
Orvosi rendelő	209578 HRSZ, 1211 Budapest, Vermes Miklós utca 12.	semmi
Orvosi rendelő	208495/8 HRSZ, 1211 Budapest, Kiss János altábornagy utca 54.	tüdőgondozó: 2017 részleges volt csak
Orvosi rendelő	203497 HRSZ, 1213 Budapest, Szent István út 217-219.	2014
Orvosi rendelő és gyógyszerár	209364/15 HRSZ, 1215 Budapest, Táncsics Mihály utca 10-12.	2019
47. számú táblázat		
Forrás: önkormányzati adatgyűjtés		

A XX. kerületi lakosok fogászati ügyeleti ellátása a 1088 Budapest, Szentkirályi utca 40. szám alatt található Intézetben történik, ahol este nyolctól reggel nyolc óráig, valamint a munkaszüneti napokon fogászati sürgősségi ellátása biztosított.

Az egészségügyi alapellátásban dolgozók létszám változásai

Év	Házi gyermekorvosok (fő)	Felnőtt háziorvosok (fő)	Gyermek fogorvosok (fő)	Felnőtt fogorvosok (fő)	Védőnők (fő)	Iskolaorvosok (fő)	Iskolafogorvos (fő)
2015	12	35	6	12	35	14	6

2016	12	35	6	12	34	16	6
2017	12	35	6	12	35	15	6
2018	12	35	6	12	27	14	6
2019	12	35	6	12	28	14	6
2020	12	34	6	12	28	14	6

48. számú táblázat

Forrás: KSH Statinfo, önkormányzati adatgyűjtés

A Csepeli Önkormányzat ez elmúlt években hozott intézkedésekkel próbálta mérsékelni a védőnői létszámhiányt. 2020-ban a védőnői státuszok 80%-a volt betöltve, mely további intézkedések meghozatalát indokolja.

Év	Felnőttek részére szervezett háziorvosi szolgáltatások	Házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok	Gyógyszertárak
	db	db	db
2015	39	12	13
2016	39	12	12
2017	39	12	13
2018	38	12	13
2019	38	12	13
2020	37	12	13

49. számú táblázat

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A XXI. Kerületben vegyes praxis nincs, a háziorvosi szolgáltatók kizárólag csak a gyermek vagy a felnőtt lakosságot látják el.

A Csepeli Önkormányzat a szakellátásokat az Egészségügyi Szolgálaton keresztül biztosítja, az alábbi szakellátások tekintetében:

Általános sebészet, Audiológia (hallásgondozó) szakrendelés, Baleseti utókezelő, Belgyógyászat Bőrgyógyászati szakrendelés és gondozó, Diabetológia, Ekg, Endokrinológia Érbetegségek, Fizioterápia Fogászati röntgen Foniátria szakrendelés, Fül-orr-gégészeti szakrendelés Fülzúgás tinnitus rendelés, Gastroenterológiai szakrendelés Gerinc-, és idegsebészet, Gyermek és felnőtt szemészet, Gyermeksebészet és traumatológia, Gyógytorna, Kardiológia, Kézsebészet Laboratórium, Neurológiai szakrendelés, Nőgyógyászati szakrendelés, Onkológiai szakrendelés és gondozó, Ortopédiai szakrendelés, Orvosi masszázs, Proktológia, Reumatológiai szakrendelés, Rtg diagnosztika, Szájsebészet, Terhesgondozás, Traumatológia, Ultrahang (hasi-lágyrész-erek-ízületek-szervek vizsgálata), Urológiai szakrendelés. Tüdőgondozó, Tüdőszűrés, Pszichiátria-addiktológia.

A fentiekén túl kerületünkben számos magánrendelés – többek közt sebészet, fogászat, nőgyógyászat, bőrgyógyászat, ultrahang – is elérhető.

A Csepeli Önkormányzat az Egészséges Budapest Program keretében a kerületi szakellátás, illetve az alapellátás területén jelentős fejlesztéseket valósít meg a 2020-2023-as időszakban.

A program keretében részben új szakellátások indulnak, részben pedig a már működő szakellátások infrastrukturális fejlesztése valósul meg. Az Egészségügyi Szolgálat 1211 Budapest, Vermes Miklós utca 12. szám alatti telephelyén a felújított épületben (egykori Szülőotthon) az alábbi fejlesztések valósulnak meg:

1. Neurológiai szakrendelés, kúraszerű ellátás:

A neurológiai ellátás jelenleg az Egészségügyi Szolgálat székhelyén (1212 Budapest, Görgey Artúr tér 8.) működik. A neurológiai ellátás átköltöztetését Csepel Egészségházába (1211 Budapest, Vermes M. u. 12.) indokolja az infúziós kezelések szakmai felügyeletének biztosítása, illetve az elköltöztetése által elegendő hely biztosítható az Egészségügyi Szolgálat székhelyén (1212 Budapest, Görgey Artúr tér 8.) az egynapos sebészeti ellátás kialakítására.

2. Tüdőszűrő állomás:

Az ellátás korábban is az egykori Szülőotthon épületében működött a tüdőgondozó mellett. Átmenetileg átköltöztettük az Egészségügyi Szolgálat székhelyére, ahonnan visszaköltöztetése indokolt abból a célból, hogy a betegeknek vizsgálatra ne kelljen másik épületbe átutaznia. Továbbá az aktív TBC-s betegeket külön lenne célszerű kezelni, a tüdőszűrő állomás székhelyen történő működtetése infekció kontroll szempontból aggályos.

3. Gyermek pulmonológia és gyermek fül-orr-gégészeti szakrendelés:

A két szakma kiegészíti egymást, jelenleg nincs ilyen ellátás a kerületben. A javaslatot szeretnénk egyúttal kibővíteni a rendelés keretében egy sóterápiás szoba kialakításával.

4. Vértételi hely kialakítása:

A jelenleg működő vértételi hely a magas számú igénybevétel miatt nagyon túlzsúfolt, hosszú a várakozási idő. A vértételi hely kialakításával cél a várakozási idő csökkentése, a betegelégedettség javítása. A betegek egy-másfél órát állnak sorban vértételre, a várakozási idő felére csökkenthető.

5. Gyermekpszichiátria, pszichológia:

A gyermek pszichiátriai rendelő jelenleg nem megfelelő helyen működik. Új rendelő kialakítását tervezzük, ezzel egy időben a régi telephely megszüntetésre kerül.

6. Védőnői ellátás helyiségei

7. Egyéb kiszolgáló helyiségek

8. Irattár

Az Egészségügyi Szolgálat székhelyén kialakításra kerül az egynapos sebészet, ahol többek között Sebészeti, fül-orr-gégészeti, ortopédiai, kézsebészeti műtétek végzésére lesz lehetőség.

2017-ben egy átfogó betegelégedettségi kérdőív segítségével felmérésre került a Tóth Ilona Egészségügyi Szolgálat. A kérdések kitértek nemcsak az épület állagára, de az elérhető szakrendelésekre, rendelési és várakozási időkre, valamint az ellátásban részvevő orvos és asszisztens munkájára is. A kérdőívek kiértékelése alapján a szakrendelést felkereső páciensek többsége elégedett.

Az Egészséges Budapest Program keretei között a teljes szakellátást és az alapellátást érintő IT és orvostechnikai eszközfejlesztés is megvalósul. Többek között beszerzésre kerülnek kardiológiai, urológiai, laboratóriumi, radiológiai, gasztroenterológiai eszközök, továbbá eszközök kerülnek beszerzésre a fizioterápiára, a bőrgyógyászatra, a pszichiátriára, védőnői ellátásba.

Az Szt. 47. § (1) bekezdése szerint természetbeni szociális ellátásként a járási hivatal

a) az 50. § (1) bekezdése szerinti alanyi közgyógyellátást, illetve az 50. § (2) bekezdése szerinti normatív közgyógyellátást és

b) egészségügyi szolgáltatásra való jogosultságot állapít meg.

Továbbá az Szt. 25. § (3) bekezdése alapján szociális rászorultság esetén a jogosult számára ápolási díjat állapít meg.

Év	Közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők	Ápolási díjban részesítettek
	Fő	Fő
2015	1379	207
2016	1389	193
2017	1291	186
2018	1326	178
2019	1279	83
2020	1241	87

50. számú táblázat

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A közgyógyellátás a szociálisan rászorult személy részére az egészségi állapota megőrzéséhez és helyreállításához kapcsolódó kiadásainak csökkentése érdekében biztosított hozzájárulás.

A kerületben a közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma a vizsgált 2015-től 2020-ig terjedő időszakban 10 %-on belül folyamatosan változott. Az ápolási díjban részesülők száma a vizsgált 2015-2020 közötti időszakban jelentős csökkenést mutat, több mint a felére csökkent.

b) prevenció és szűrőprogramokhoz (pl. népegészségügyi, koragyermekkori kötelező szűrésekhez) való hozzáférés

Egészségügyi prevenció nemcsak a betegségek megelőzését, hanem az egészség fenntartását, illetve az állapotromlás megakadályozását is jelenti.

A prevenció szinterei:

- Elsődleges (primer) prevenció: melynek lényege a betegségek és sérülések megelőzése, az egészségnevelés, az egészségügyi állapot megőrzése
- Másodlagos (szekunder) prevenció: célja a korai stádiumban lévő esetek gyors, hatékony megoldása, a rizikótényezők csökkentése
- Harmadlagos (tercier) prevenció: a károsító hatások, következmények kiküszöbölése, állapotromlás megakadályozása, rehabilitáció

A 0-6 éves korú gyermekek életkorhoz kötött koragyermekkori szűrővizsgálatait a védőnő és a gyermek háziorvosa végzi. 2017. szeptemberétől a védőnői szűrővizsgálatok szülői kérdőívek kitöltésével egészültek ki, hogy a szülők észlelései, tapasztalatai segítsék a szakemberek munkáját, illetve bővüljön a szülők ismerete gyermekeik fejlődésével kapcsolatban.

A gyermek legjobb ismerője a szülő, ezért az ő megfigyelése, tapasztalata nagyon fontos a fejlődés menetének, illetve megakadásának a meghatározásához.

A Szülői kérdőív az alábbi területeket érinti: nagymozgás, finommotorika, kommunikáció, beszéd, értelmi és szociális fejlődés.

A kérdőív segítségével a szülők tapasztalatai is bekerülnek a gyermekegészségügyi dokumentációs rendszerbe, annak érdekében, hogy időben dokumentáltak, felfedezettek legyenek azok a problémák, amelyeket korai intervencióval befolyásolni lehet.

A korai fejlesztés célja, hogy hosszú távon nőjön a beiskolázásra alkalmas gyermekek aránya, illetve csökkenjenek a területi és szociális egyenlőtlenségek ezen a területen.

A védőnő 0-7 éves kor között vizsgálja a gyermekek fejlődését 15 életszakaszban. A Szülői kérdőívet 1 hónapos és 6 éves kor között összesen 12 alkalommal kell a szülőknek kitölteniük. Ehhez kapcsolódik még két kiegészítő életkor: 15 hónapos és 2,5 éves korban. Ezekben a korcsoportokban, akkor szükséges a gyermekekről kitöltenünk a Szülői kérdőívet, akiknél az azt megelőző vizsgálatkor fejlődési zavar gyanúja merült fel. Hét éves korban pedig azokat a gyermekeket szűrjük, akik valamilyen oknál fogva még nem kezdték meg iskolai tanulmányaikat.

Óvodai Szűrések

I. Logopédia

Szűrés típusa	Ellátás	Ellátó szakemberek	Jogszabály
3 évesek (KOFA szűrés) és 5 évesek (SZÓL-E szűrés) beszéd és nyelvi fejlettségének kötelező szűrése	Szűrés eredménye alapján logopédiai terápia (egyéni vagy csoportosan)	kerületi szakszolgálat és a CSEO logopédusai	Nkt. 18.§ (2); 15/2013. (II.26.) EMMI rendelet 25.§

51. számú táblázat

Forrás: önkormányzati adatgyűjtés

II. Be-és kimeneti értékelés

Bemeneti értékelés (3 évesek) tagóvodánként

Vizsgált szempontok	Értékelés	Szabályzó
Beilleszkedés	eredményes, problémás, nem sikerült	Az óvoda által kidolgozott eljárásrend és mérőlapok alapján.
Együttműködés családdal	kialakult, bevonható, elzárkózik	
Szociokulturális háttér	kedvező, átlagos, hátrányos	
Mozgás	korát meghaladó, megfelelő, lemaradást mutató, nem mérhető	
Anyanyelv	korát meghaladó, megfelelő, lemaradást mutató, nem mérhető	
Szociális fejlettség	korát meghaladó, megfelelő, lemaradást mutató, nem mérhető	
Értelmi fejlettség	korát meghaladó, megfelelő, lemaradást mutató, nem mérhető	
Szakmaközi konzultáció	külön bontásban. SNI gyerekek, egyéb diagnózis, szakszolgálati szükségesség, gyermekvédelmi intézkedés, pszichológus bevonása, logopédus szükségessége, csoporton belüli hátránykompenzáció vagy különleges bánásmód szükségessége	

52. számú táblázat

Forrás: önkormányzati adatgyűjtés

Adatok összesítése után a legnagyobb lemaradások kezelése kiemelt feladatként bekerül egyrészt a tagóvoda helyi munkatervébe, másrészt a belső tudásátadási műhely feladatai közé is.

Kimeneti értékelés (tankötelesek) tagóvodánként

Vizsgált szempont	Értékelés	Szabályzó
Mozgás	Minden területre megállapítják: 1. a tipikus fejlődési gyerekek számát a, korát meghaladó b, korának megfelelő c, lemaradást mutató 2. a szociokulturális hátteret: a, kedvező b, átlagos c, hátrányos A fentieken kívül még külön bontást végeznek az SNI és a BTMN gyerekek vonatkozásában	Az óvoda által kidolgozott eljárásrend és mérőlapok.
Anyanyelv		
Szociális magatartás		
Értelmi fejlettség		

53. számú táblázat

Forrás: önkormányzati adatgyűjtés

A kimeneti mérésekkel 3 évenként visszacsatolnak a bemeneti mérésekhez. Ily módon megvalósul, hogy egy kisgyermek óvodai ellátása alatt bemeneti és kimeneti mérésben egyaránt részt vesz.

A vizsgálatok eredményei bekerülnek a gyermekek egyéni fejlődési dokumentációjába, a szülő számára publikusak.

III. Egészségügyi-és prevenciók szűrések

A Csodakút Egyesített Óvoda Pedagógiai Programjának részét képező **Egészségfejlesztési Program** tartalmazza ezeket a vonatkozó jogszabály (26/1997. (IX.3.) NM rendelet) figyelembevételével:

Egészségi mutatók:

A fenntartó által biztosított az évenkénti foglalkozás-egészségügyi vizsgálat.

A bázis és a tagóvodák nevelőközösségei, az egyesített óvoda nevelőtestülete hivatástudattal végzi munkáját. Az egészséges életmód alakításának feladatát a személyiségfejlesztés alapvető feltételének tekintik.

Óvodaorvos, védőnő

Az egészségügyi ellátásról szóló jogszabály előírja, hogy minden óvodának legyen kijelölt orvosa és védőnője, valamint a gyermekek fogászati ellátását (szűrés és ellátás) végző kijelölt fogorvosa, akik a jogszabályban foglalt feladatokat az önkormányzattal és a Nemzeti Egészségbiztosítási Alapkezelővel kötött szerződés értelmében látják el. Az óvoda egészségügyi feladatokat az orvos és a védőnő közösen látja el.

A védőnő feladatai a bázis és a tagóvodákban:

- A gyermekek személyi higiéniájának ellenőrzése. A fejtevésség felderítésére irányuló vizsgálatokat a tanévhez igazodva szeptemberben kel elvégezni, majd negyedévenként szükséges megismételni, kötelező és ajánlott védőoltások meglétének ellenőrzése,
- új gyermekek törzslapjainak bekérése, illetve továbbítása az iskolákba,
- problémás családok esetén konzultáció a gyermekvédelmi felelőssel,
- fokozott gondozásra szoruló gyermekek felmérése, nyilvántartása,
- szükség esetén területi védőnői igazolás bekérése az elvégzett szűrővizsgálatokról,
- felkérésre előadás tartása egészségfejlesztéssel kapcsolatos témakörökben szülőknek, gyermekeknek,
- felkérésre egészségfejlesztéssel kapcsolatos játékos foglalkozás a nagycsoportosokkal (pl. egészséges és nem egészséges szokások, ehető és mérgező anyagok stb.)
- felkérésre szülői értekezleten való részvétel, ahol tájékoztatást ad a fertőző betegségekről, szezonális megbetegedésekről, aktuálisan esedékes kampány és kötelező védőoltásokról, valamint a szűrővizsgálatok fontosságáról,
- óvodai dolgozókkal együtt egészségnap szervezése, lebonyolítása,
- részvétel az óvodai egészségfejlesztéshez kapcsolódó rendezvényein.

További feladatok:

- Adott esetben a gyermekek elsősegélyben való részesítése.
- Közreműködés: közegészségügyi-járványügyi, környezet-egészségügyi, táplálkozás egészségügyi és balesetvédelmi feladatok ellátásában az óvoda vezetésével egyeztetve.
- Felkérésre közreműködés egészségügyi szakértői feladatokban.

Az óvodában orvosi vizsgálat csak szükség esetén kötelező (pl. járványok) és beiskolázási vizsgálat sincs.

A gyermekek egészségügyi szűrése biztosított, részben a védőnői hálózaton keresztül, részben pedig az iskolaorvosi ellátásnak köszönhetően. A rendszeresen végzett szűrővizsgálatokat tanácsadás is kiegészíti, mely az ismeretek bővítését szolgálja. Az oktatási intézményekben végzett egészségnevelési/fejlesztési tevékenység keretében a védőnők csoportos vagy egyéni egészségnevelést végeznek különböző témakörökben.

A felnőtt lakosság egészségügyi szűrése érdekében a Tóth Ilona Egészségügyi Szolgálat egészségnapot szervez, ahol ingyenes szűrővizsgálatokat, tanácsadást végeznek.

A „Csillagtelep szociális célú rehabilitációja” elnevezésű projekt keretében került megrendezésre az a nagyszabású, egészségesebb életmódot népszerűsítő programsorozat, amely a prevencióra helyezte a hangsúlyt. A projekt megvalósítása során a szakmai előadásokat a témában jártas orvosaink, pszichológusaink, vezető szakasszisztenseink tartották meg. Az előadók elméleti tudásukat országos programokban való részvétel során, azok tapasztalatainak felhasználásával, oktatói tevékenységük és sokéves gyógyító tevékenységük során szerezték meg.

A projekt 2018-2020. közötti megvalósítása alatt 3 helyszínen (Radnóti Művelődési Ház 1214 Budapest, Vénusz utca 2., Csillagtelep – közterület) több alkalommal, az alábbi témákban

kerültek megrendezésre a programok, melyek a 18. év alatti és felletti korosztályt is célozták:

18. év alattiaknak:

1. témakör:

drog, alkohol, játékszenvedély, internet: szenvedély, szexuális zaklatás interneten. Filmvetítés, a látottak megbeszélése szakemberekkel, kerekasztal megbeszélés.

2. témakör:

depresszió, evészavar és következményei.

3. témakör:

Halláskárosodás, mozgás fontossága, fogápolás.

Az előadások megtartása filmvetítéssel egybekötve történik, amit a látottak szakemberekkel történő megbeszélése követ (kerekasztal beszélgetések). Lehetőség lesz a személyes problémák megbeszélésére. Szükséges a fiatalokkal való kapcsolatfelvétel, indokolt a célcsoport megszólítása, figyelemmel arra, hogy erre a korosztályra jellemző leginkább a testi-lelki változás állapota. A felnőtté válás során a külvilágból érkező ingerek, információk egy egész életre szóló hatást gyakorolnak a fiatalokra, ezért is fontos előadás keretében rámutatni arra, hogy milyen fontos a megelőzés.

18. év felettieknek:

1. témakör:

Vezető halálokok tekintetében előadások megtartása, leggyakoribb betegségek és megelőzésük,

magas vérnyomás, cukorbetegség, elhízás. Kockázatbecslő kérdőívek kitöltése után kerekasztal megbeszélések.

2. témakör:

Öngyilkosság és depresszió, GYED-betegség, izolációs betegség komplex megközelítése. Az előadások rávilágítanak a betegség kialakulásának okaira, a betegség tüneteire, a gyógyulás és megelőzés lehetőségeire, a kitörési pontokra. Az előadások filmvetítéssel egybekötöttek, ezt követően lehetőség nyílik a látottak szakemberekkel történő megbeszélésére.

3. témakör:

daganatos betegségek és okai: emlődaganat, vastagbél daganat, tüdőrák és dohányzás, bőrdaganatok és szűrése Az előadásokat bőrdaganat kockázatelemzés, légzésfunkció mérés, majd kerekasztal megbeszélés követi.

4. témakör:

Menopauza okozta problémák komplex megközelítése. Nőgyógyász, pszichiáter és ortopédus szakorvosok (vendégelőadók) előadását hallgathatjuk meg, majd kerekasztal megbeszélés következik az érdeklődők és a szakemberek közreműködésével.

5. témakör:

Agyi keringészavarok és a kialakult tünetek kezelésének lehetősége, agyi előregedés kérdése, magány kérdésköre. Mit tehetünk ellene, hogyan előzzük meg? Komplex előadássorozat, neurológus, pszichiáter, mozgásszervi rehab., fizioterapeuta, foniáter bevonásával. Kerekasztal beszélgetések.

6. témakör:

Önismereti, pszichodráma csoportok bemutatása, művészetterápia bemutatása évi 1 alkalommal. Pszichiáter és pszichológus szakemberek bevonásával lehetőség lesz a személyes problémák megbeszélésére.

7. témakör:

Dietetikai bemutatás, kóstoló. Bemutatók szervezése évente három alkalommal szombaton az egészséges ételek elkészítésének bemutatásával, gyakorlati foglalkozással kapcsolódva az előadásokhoz.

8. témakör:

Dietetikai bemutatás, kóstoló. Bemutatók szervezése évente három alkalommal szombaton az egészséges ételek elkészítésének bemutatásával, gyakorlati foglalkozással kapcsolódva az előadásokhoz.

„Egészségnap 2018”

2018. évben egészségnapot szerveztünk a Csillagtelepen. Szinte valamennyi domináns szakterület képviseltette magát, így az érdeklődők az egészségükkel kapcsolatos kérdéseikre választ kaptak szakorvosainktól. Az egészségnapon a szakorvosokon kívül védőnő, dietetikus, pszichiáter, mozgásterapeuta várta a polgárokat, annak érdekében, hogy okos tanácsokkal hozzájáruljanak az egészségesebb életmódhoz, valamint egészségük megőrzéséhez, az egészségtudatos szemléletmód kialakításához. Az asszisztensek szűrőprogramokkal várták az érdeklődőket.

A 2020-as évre tervezett programok a pandémia miatt sajnos nem kerültek megrendezésre.

A Tóth Ilona Egészségügyi Szolgálat tevékenységének célja a gyógyító tevékenységen kívül a prevenció. Ahhoz, hogy a későbbiekben csökkenhessen a beteg emberek száma, szükséges a szűrés fontosságának elfogadtatása, valamint a lehetséges megelőzési módok ismertetése olyan módon, ami igazodik a lakosság ismereteihez. Ezt az egészségügy a betegséghez vezető út bemutatásával, a gyógyítás jelenlegi lehetőségeinek ismertetésével, valamint a megelőzés és a szűrés fontosságának hangsúlyozásával kívánja előmozdítani.

Az Emberi Erőforrások Minisztériuma és az Állami Egészségügyi Ellátó Központ által 2019. év január hónapban meghirdetett „Három generációval az egészségért” programra a kerületben működő háziorvosi szolgáltatók közül 6 tagból álló Konzorcium „Egészséges Csepelért” címmel sikeres pályázatot nyújtott be.

A program keretében a következő célok megvalósítását tűzték ki:

- COPD vizsgálatára irányuló lakossági szűrés. Az érintett betegeket kiszűrni, a dohányzás és az alkoholfogyasztás káros hatásairól szövődményeiről felvilágosítani és a káros szenvedélyekről a leszoktatást megkezdni.
- Kardiovaszkuláris halálozás csökkentése, melyet komplex kardiovaszkuláris rizikóstratifikáció és score táblázat segítségével, a veszélyeztetett páciensek korai kiemelésével, szoros utánkövetésével való megvalósítás
- A két vezető onkológiai halálok (pulmonális és mamma npl) számának csökkentése
- A páciensek BMI, haskörfogat értékén, mint CV rizikófaktor javítása

A háziorvosi rendelőkben történő szűrővizsgálatok elvégzését követően a betegek ellátása helyben Budapest XXI. Kerület Csepel Önkormányzata Tóth Ilona Egészségügyi Szolgálatnál történt, szükség esetén pedig a szakmai protokoll szerint tovább küldésre kerültek.

A MaMMA Egészségügyi Zrt. Mobil Emlőszűrő Állomása évente kétszer települ ki Csepelre, amelynek keretében a 45-65 év közötti női lakosság emlőszűrését végzi.

A fentiekén kívül a Jahn Ferenc Dél-pesti Kórház és Rendelőintézet által szervezett szűrőprogramok is elérhetőek a kerület lakosai számára.

c) fejlesztő és rehabilitációs ellátáshoz való hozzáférés

A gyermekek részére történő korai fejlesztés, konduktív nevelés, gyógytestnevelés, logopédiai ellátás, gyógypedagógia tanácsadás és gondozás, a fejlesztő felkészítés feladatait szükség esetén a Fővárosi Pedagógia Szakszolgálat XXI. Kerületi Tagintézménye látja el.

A XXI. kerületi lakosok részére a **fekvőbeteg ellátáshoz** kapcsolódó rehabilitáció a Jahn Ferenc Dél-pesti Kórház és Rendelőintézet Csepeli Weiss Manfréd Telephelyén található alábbi 2 osztályon történik:

I. Rehabilitációs Osztály

A korábban Belgyógyászati Rehabilitációs Osztály névvel működő I. Rehabilitációs Osztály speciális tevékenysége a mozgásszervi rehabilitáció, melynek keretében a mozgáskészséget, önellátókészséget befolyásoló károsodás és fogyatékoság miatt komplex speciális ellátást, szolgáltatást biztosítanak. A rehabilitációs feladatok teljesítéséhez rendelkezésre áll a jól felszerelt torna terem, masszázs szoba, elektroterápiás helyiség, melyekben magasan képzett szakemberek – gyógytornász, rizikóterapeuta, gyógymasszőr, rehabilitációs tevékenység terapeuta, pszichológus – biztosítják a szakmailag magas szintű beteg ellátást.

Központi Rehabilitációs Osztály

Az osztály két szinten helyezkedik el, mindkét szinten önálló tornaterem található.

Az ápolási tevékenységet meghatározó főbb betegségcsoportok:

- időskori mozgásszervi betegségek ellátása
- stroke, sclerosis multiplex, Parkinson kór és degeneratív jellegű neurológiai betegek rehabilitációja
- csípő-, térdprotézis beültetés utáni teendők
- amputált betegek ellátása
- baleseti sérültek rehabilitációja
- diabeteses láb kezelése
- szülési agykárosodott gyermekek és felnőttek ellátása
- koponya-, agysérült betegek ellátása

A gyógytornászok mellett pszichológus, neuropszichológus, logopédus, foglalkoztató terapeuta segíti a rehabilitációra szorulóknak gyógyulását.

A **járóbeteg ellátáshoz** kapcsolódó rehabilitációra a Egészségügyi Szolgálatnál van lehetőség. Az igénybe vehető szakrendelések:

- fizikoterápia: a természetes és mesterségesen előállított fizikai energiákat használva kezeli a különféle mozgásszervi, idegrendszeri, illetve keringési panaszokat
- gyógytorna: az egyes mozgásszervi panaszok, sérüléseket hatékony kezelésére szolgál
- gyógymasszázs: orvos utasítására végzett gyógyító jellegű, rehabilitáló, rendszeres kezelés, melyet különféle fizikoterápiás kezeléssel vagy gyógytornával lehet kiegészíteni

A kerületben több otthoni szakápolási szolgáltató is ellát rehabilitációs tevékenységet.

d) közétkeztetésben az egészséges táplálkozás szempontjainak megjelenése

A közétkeztetés keretein belül a közétkeztetésre vonatkozó táplálkozás - egészségügyi előírásokról szóló 37/2014. (IV.30.) EMMI rendelet alapján az étlapkészítés során a kiegyensúlyozott tápanyag-ellátásra, a változatosságra, az idényszerűsége törekednek, mely az egészségmegőrző és betegségmegelőző táplálkozás szemléletének érvényesülését is szolgálja. A diétás étkezést igénylő személyek számára az állapotának megfelelő diétás étrend biztosított.

A szociális étkeztetést a Humán Szolgáltatások Igazgatósága a Prizma-Junior Közétkeztetési Zrt.-vel kötött Vállalkozási szerződés keretében biztosítja.

Az intézményi gyermekétkeztetést az óvodákban és az iskolákban Budapest XXI. Kerület Csepel Önkormányzata Gazdasági Szolgáltató Igazgatósága a Prizma-Junior Közétkeztetési Zrt.-vel kötött Vállalkozási szerződés keretében biztosítja, míg a bölcsődékben saját konyha működtetésével a Humán Szolgáltatások Igazgatósága. Az intézményi gyermekétkeztetést igénybe vevő valamennyi korcsoport számára biztosított a szerződésekben és a jogszabályokban előírt mértékben és formában a zöltség, a gabona alapú élelmiszer, a tej, illetve tejtermék, továbbá a szükség esetén a megfelelő diétás étrend.

A szociális étkeztetés és az intézményi gyermekétkeztetés során az intézmények folyamatos vizsgálják a közétkeztetéssel kapcsolatos elégedettséget. Az eredmények függvényében folyamatos az egyeztetés az étkeztetést biztosító céggel.

e) sportprogramokhoz való hozzáférés

A Csepeli Önkormányzat elkötelezett az egészséges életmódot célzó programok megvalósításának, a mozgás-gazdag életmód iránti igény felkeltésének, a sport tevékenységre való ösztönzésnek, a szabadidősport, a gyermek-és ifjúsági sport helyi feltételeinek biztosításának és fejlesztésének.

A kezdeményezéseknek köszönhetően minden korosztály, minden évszakban megtalálhatja a megfelelő lehetőséget a sportolásra, szabadidő hasznos eltöltésére: többek között minden évben megrendezésre kerül a Fut a Csepel futóverseny, Csepel-Sziget Kerékpáros-találkozó, családi spotnapok.

A Csepeli Gyermeksziget Program keretében a csepeli általános és középiskolás diákok a testnevelés órák alatt ingyen korcsolyázhatnak.

A szabadban való sportolásra 10 helyszínen kültéri fitnessz parkok, 2 helyszínen futókör, 6 kicsi és egy nagy műfüves focipálya, integrált játszóterek, megújított parkok, KRESZ-pálya biztosít lehetőséget, a Királymajorban a Daru-domb környékén BMX pálya és gördeszka-pálya is található.

A csepeli strandon található úszómedencét a téli időszakban befedik, így az úszás lehetősége egész évben adott.

A fentieken túl kerületünkben több, mint húsz sportegyesület működik, amelyek sportágak széles választékát kínálják az érdeklődők számára, többek között kajak-kenu, birkózás, kick-boks, úszás, öttusa, kézilabda, labdarúgás, íjás és hagyományőrző, ökölvívó, horgász stb.

f) személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

Az Szt. 86. §-ában foglaltak szerinti feladat ellátási kötelezettségének a Csepeli Önkormányzat a Humán Szolgáltatások Igazgatóságán keresztül, valamint ellátási szerződés keretében tesz eleget. A Csepeli Önkormányzat személyes gondoskodás keretébe tartozó szociális alapszolgáltatásokat és szakosított ellátásokat nyújt az alábbiak szerint:

A Humán Szolgáltatások Igazgatósága keretein belül a szociális alapszolgáltatások közül

- családsegítést (Szt. 64-64/A. §),
- étkeztetést (Szt. 62. §),
- házi segítségnyújtást (Szt. 63. §),
- jelzőrendszeres házi segítségnyújtást (Szt. 65. §),
- támogató szolgáltatást (Szt. 65/C. §),
- nappali ellátást (idősek klubja) (Szt. 65/F. § (1) a) pont),
- nappali ellátást (fogytékosok nappali intézménye) (Szt. 65/F. § (1) c) pont) biztosít.

A szakosított ellátási formák közül átmeneti elhelyezést (idősek gondozóháza) nyújtó intézményi ellátást (Szt. 80. § (3) bekezdés a) pont) biztosít.

A Csepeli Önkormányzat ellátási szerződés útján hajléktalanok nappali melegedője szolgáltatást biztosít a Magyar Ökumenikus Segélyszervezet közreműködésével.

A kerületünkben elérhető személyes gondoskodást nyújtó ellátásokat igénybe vevők:

Szociális szolgáltatási forma	2015	2016	2017	2018	2019	2020
	Fő	Fő	Fő	Fő	Fő	Fő
Szociális étkeztetésben részesülők	684	689	671	643	610	733
Házi segítségnyújtásban részesülők	182	161	185	203	202	303
Családsegítés	1423	1242	1840	1862	2118	1642
Jelzőrendszeres házi segítségnyújtásban részesülők	39	39	39	39	32	25
Támogató szolgáltatás	44	50	61	n.a.	n.a.	n.a.
Utcai szociális munka	434	340	168	n.a.	n.a.	n.a.
Nappali ellátásban részesülők	48	52	53	50	54	58
Időskorúak gondozóházaiban ellátottak	8	11	10	8	9	6
Időskorúak otthonaiban ellátottak	395	400	388	399	407	377
Átmeneti elhelyezést nyújtó intézményekben gondozottak	283	284	281	282	271	255

Önkormányzat fenntartású átmeneti elhelyezést nyújtó intézményben gondozottak	6	10	9	7	9	5
Tartós bentlakásos elhelyezést nyújtó intézményekben gondozottak	395	400	388	399	407	377

54. számú táblázat

Forrás: KSH-TSTAR

Kerületünkben a személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatások nem csak önkormányzati fenntartású intézményeken, szervezeteken keresztül érhetők el, így az általuk nyújtott szolgáltatásokról is szót ejtünk röviden.

Idősek számára nyújtott szolgáltatások:

- Az Olajág Otthonok A 300 férőhellyel rendelkező csepeli intézmény akadálymentesített, nővérhívásra alkalmas telefonnal és kábeltelevízióval ellátott, teakonyhával, fürdőszobával rendelkező, egy-, másfél-, és kétszobás apartmanokkal rendelkezik. Az apartmanok alapterülete 16-51 négyzetméter.
- Az Olajág Otthonok teljes körű ellátással, széles körű egészségügyi szolgáltatásokkal is állnak a beköltözni vágyók rendelkezésére, ezzel megőrizve és javítva a lakók egészségi állapotát. Csepelen 1993-tól kezdve működik a 40 férőhelyes Szent József Otthon, melyet a Miasszonyunkról Nevezett Kalocsai Iskolánővérek Társulata tart fent. A bentlakásos intézményben folyó gondozási tevékenység alatt az intézmény szolgáltatását igénybe vevők részére olyan fizikai, mentális, életvezetési, egészségügyi ellátást kell érteni, amely a lakó szociális, testi, szellemi állapotának megfelelő egyéni bánásmódban való részesítést jelent.
- A Fővárosi Önkormányzat fenntartásában működő idősek otthonába az a rá irányadó öregségi nyugdíjkorhatárt betöltött személy nyújthat be kérelmet, aki önmaga ellátására nem, vagy csak folyamatos segítséggel képes, de fekvőbeteg-gyógyintézeti kezelést nem igényel. Benyújthatja kérelmét az a személy is, aki a 18. életévét betöltötte és betegsége vagy fogyatékossága (rokkantsága) miatt önmagáról gondoskodni nem képes és ellátása más típusú, ápolást-gondozást nyújtó intézményben nem biztosítható. Az otthonok csak a budapesti bejelentett lakcímmel rendelkező személyeket tudják fogadni.

A Fővárosi Önkormányzat fenntartásában működő idősek számára biztosított otthonok egyike Csepelen, a Tapló utca 1. szám alatt található, ahol egy, kettő és négy ágyas szobáikban, 60 férőhelyen látják el az idős embereket.

Hajléktalan személyek számára nyújtott szolgáltatás:

- A Magyar Vöröskereszt Csepeli Hajléktalanszálló az Szt-ben és az 1/2000. SzCsM rendeletben meghatározott feltételek biztosításával nyújt szállást olyan hajléktalan férfiak számára, akik lakhatásukat másképpen nem tudják megoldani, mert életkoruk, egészségi állapotuk vagy jövedelmi viszonyaik miatt térítésköteles szociális ellátási formát vagy piaci típusú lakhatást időszakosan vagy tartósan nem képesek megfizetni.

Az integrált szálló az alábbi szolgáltatásokat biztosítja:

- éjjeli menedékhely: 90 fő (a téli krízisidőszakban további 25 fő) elszállásolására alkalmas délután öt és reggel nyolc óra között. A szálláson kívül tisztálkodási

- lehetőséget és vacsorát (tea, kenyér) is biztosítanak ügyfeleinknek, illetve a hivatalos ügyeik intézésében is segítséget nyújtanak
- nappali melegedő: 60 fő befogadására alkalmas, az év minden egyes napján nyitva áll a rászorulók számára 8-18 óra között. A pihenésen túl tisztálkodási és mosási lehetőséget is biztosítanak, illetve népkonyhájuk segítségével 55 fő számára meleg ételt is nyújtani tudnak. Ezeken felül segítenek ügyfeleiknek a hivatalos ügyeik intézésében (iratpótlások, leszázalékolás), az álláskeresésben (számítógép- és internet hozzáférés).
 - utcai gondozói szolgálat: A már regisztrált klienseknek folyamatos gondozással segítenek (élelem, forró tea, meleg ruha, pokróc biztosítása). A szolgálat gépkocsival is rendelkezik, így a klienseknek lehetőségük van szállításban (egészségügyi vagy hivatali ügyintézés okán) segítséget kérni. Utcai szolgálatuk kapcsolatban áll a Menhely Alapítvány Diszpécser Szolgálatával, valamint lakossági bejelentésre is helyszínre vonul, ha jelzést kap közterületen lévő, bajba került hajléktalanról. Hivatalos ügyek intézéséhez háttérírodát működtet.

Országos Szociális Intézményfenntartó Központ fenntartásában működik a Baptista Integrációs Központ. A 150 férőhelyes hajléktalanok átmeneti szállólakói számára biztosítják a lakhatási, tisztálkodási, mosási, fürdési, pihenési, szabad vallásgyakorlási lehetőségét. Minden ügyfél az egyéni szociális munkásával dolgozik együtt annak érdekében, hogy megerősödjön (lelkileg, egzisztenciálisan, egészségileg) és hosszú távon állandó lakhatási (albérlés, önkormányzati bérlet stb.) formát találjon.

g) drogreprevenációs szolgáltatások;

Kerületünkben 2001. óta működik a Csepeli Kábítószerügyi Egyeztető Fórum.

A KEF elsődleges feladata a stratégiai célokat szolgáló megelőzési tevékenységek megszervezése és összehangolása, hatékony együttműködés kialakítása a helyi közösségek, társadalmi szervezetek, önkormányzati intézmények, egészségügyi ellátó rendszerek és bűnüldözési szervek között elsősorban a prevenció hatékonyságának fokozása érdekében.

A KEF feladata, hogy elősegítse a különféle társadalmi csoportok, helyi intézmények tájékozódását, reális információkat nyújtva a drogreprevenációval szembeni fellépéshez.

Megelőzés:

A Budapesti Rendőr-Főkapitányság XXI. Kerületi Rendőrkapitányság kijelölt munkatársai a tanév során osztályfőnöki órák keretében az általános iskolák 7. és 8. osztályosai számára, valamint a kerületi középiskolák tanulói számára havi rendszerességgel tartanak előadásokat drogreprevenációs témakörben. Az előadások során a tanulók kérdéseinek megválaszolásával mellett elsősorban a droghasználat egészségi és jogi következményeit mutatják be.

Budapest XXI. Kerület Csepel Önkormányzata Humán Szolgáltatások Igazgatósága munkatársai az óvodai és iskolai szociális segítő tevékenység keretében a kerületi általános iskolákban a „KIABÁL” bűnmegelőzési társasjáték felhasználásával prevenciósi tevékenységet látnak el a 7-14 éves korosztály körében. Ezen tevékenység során mód nyílik a kábítószerhasználat kérdéskörének áttekintésére az adott korosztályban.

Riasztás, kínálat csökkentés:

A Budapesti Rendőr-Főkapitányság XXI. Kerületi Rendőrkapitányság célzott akciók keretében a rendőrségi állomány igénybevétele – civil ruhás és egyenruhás rendőrök egyaránt – végez havi rendszerességgel a pszichoaktív anyagok kereskedelmével és a „fake drogok” árusításával kapcsolatos felderítő tevékenységet. A tevékenységet megelőző informálódás történik lakossági bejelentés vagy a közösségi médián keresztül érkezett bejelentés alapján, illetve operatív - zárt és nyílt - információ gyűjtés alapján. A rendőri akciók során sor kerül a fogyasztók, illetve a terjesztők felderítésére és elfogására is. Ezekben az esetekben megtörténik az előzetes letartóztatás is. Fiatalkorúak érintettsége esetén bevonásra kerülnek Budapest XXI. Kerület Csepel Önkormányzata Humán Szolgáltatások Igazgatósága Család-és Gyermekjóléti Központ illetékes munkatársai is. Pszichoaktív szerekkel való visszaélés nem jellemző a kerületben, az elmúlt félévben 1 alkalommal fordult elő.

A gyermekek veszélyeztetettsége megelőzését szolgáló jelző - észlelőrendszer megfelelően működik a kerületben. Jelzés érkezik az óvodáktól, iskoláktól, a háziorvosi ügyeletet ellátó szakemberektől, védőnőktől, szakorvosoktól is. A Humán Szolgáltatások Igazgatósága munkatársai tapasztalatai szerint hiány mutatkozik a 18 év alatti szerhasználók ellátásában, az elterelés nem minden esetben hozza meg a hozzá fűzött reményeket.

Ellátás:

„Alternatíva” Program- KOMPÁNIA ALTER

2008 februárja óta működtetjük Csepelen (2009 óta normatív támogatással az Emberi Erőforrások Minisztériuma által, és a Minisztérium által kiírt ifjúságügyi, prevenciós pályázatok által) speciális szociális szolgáltatásukat a 12-22 éves fiatalok részére a szociális törvényben előírtak alapján. (szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatási ágazati azonosítónk: S0242475)

A szolgáltatás célja, hogy vonzó, alternatív programokat kínáljanak a fiatalok számára.

Az Alapítványnál kötöttségek nélkül feltehetik kérdéseiket, információért, tanácsért fordulhatnak. A szolgáltatásaik ingyenesek és anonim módon működnek, a hét minden napján, heti 30 órában (hétvégén is), fiatal segítő szakemberek közreműködésével, személyes- és társas erőforrások mozgósításával, életvezetési tanácsadás, esetkezelés biztosításával.

Éves szinten 1500 megkeresést, segítségnyújtást regisztrálnak a programban.

A Csepeli KEF az egyes szolgáltatási elemekhez kapcsolódó programok kezdeményezése, kidolgozása és összehangolása segítése érdekében a negyedévente tartott egyeztetés mellett pályázati források bevonásával segítette az elmúlt években a prevencióban, ellátásban dolgozók munkáját.

2018-ban Budapest XXI. Kerület Csepel Önkormányzata Kábítószerügyi Egyeztető Fórum tagjai és a résztvevő szervezetek által delegált tagok (összesen 18 fő) szakmai tanulmányúton vettek részt az MRE KIMM Drogterápiás Otthonban Ráckeresztúron. Szintén 2018-ban a Humán Szolgáltatások Igazgatósága telephelyén, a Családsegítő Községi Házban (1215 Budapest, Csete Balázs u. 5.) került megrendezésre a „Láss tisztán” című szakmai konferencia.

h) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor;

Az egyenlő bánásmód követelményének megsértése esetén az Egyenlő Bánásmód Hatóság a hátrányos megkülönböztetés tárgyában benyújtott kérelmek kivizsgálása érdekében eljárás folytat le. Az adott évre vonatkozó jogesetek a Hatóság honlapján megtalálhatók, viszont nem terület specifikusak, így a XXI. Kerületre vonatkozóan adattal nem rendelkezünk.

A szolgáltatások nyújtása során tapasztalt hátrányos megkülönböztetésről, illetve az egyenlő bánásmód követelményének megsértéséről bejelentés nem érkezett.

i) előnyben részesítési (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) a szociális és az egészségügyi ellátórendszer keretein belül.

A pénzbeli és természetbeni ellátásokra való jogosultság megállapításánál, valamint a szolgáltatások biztosításánál meghatározásra kerül azon személyek köre, státusza, amely alapján igényelhetők az ellátások, szolgáltatások. A célcsoport hátránykompenzálása érdekében különböző szabályozási eszközök, eljárási módok kerülnek alkalmazásra.

Sterilszobás lakás kialakítása: Képviselő-testületi döntés értelmében kialakításra került egy önkormányzati lakás, melyben azok a csepeli lakosok gyógyulhatnak, akiknek a saját lakásuk vagy bérleményük nem alkalmas arra, hogy gyógykezelésük után oda térjenek vissza. A kialakítás óta 2 kisgyermek és családja vette igénybe ezt lehetőséget.

A 70 év feletti lakosok ingyenes ellátásokban részesülnek a személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátások területén. (Házi segítségnyújtás, támogató szolgálat, nappali ellátás)

3.7. Közösségi viszonyok, helyi közelet bemutatása

a) közösségi élet színterei, fórumai;

A 2019. évben a kerület egyik legnagyobb családbarát beruházása valósult meg a Rákóczi Kert - Családok Park kialakításával és működésének elindításával.

Felújítás legfőbb tartalmi elemei:

- közösségi épület teljes külső, belső és gépészeti felújítása, a teljes kert átépítése
- mesepark építése (Rákóczi vár ihlette kombinált mászóvár „vizes árokra” emlékeztető homokkal, különböző játékokkal körülvéve)
- kültéri mosdóépület felújítása
- térfigyelő kamerarendszer kiépítése
- sportpálya kialakítása labdafogóhálós és palánkkal körülvéve, 2 új kézilabdakapuvval és 4 új kosárpalánkkal
- gumiburkolatú dombokkal ellátott kisautópálya létesítése
- 500 m-es futókör kialakítása
- 3 db sütőgető hely
- 2 db kültéri ping-pong asztal
- petanque pálya létesítése

- okos pont telepítése (Napelem panelekkel energiát termel, melyet a beszerelt elektromos eszközök (pl. beépített okos TV) ellátására használja fel.
- öntözővel ellátott színpad megépítése
- növényzet megújítása, kb. 80 db új fa; automata öntözőrendszer telepítése
- akadálymentes parkolók kialakítása

A megújítás **célja olyan családbarát környezet megteremtése volt**, ahol a kisgyermekes családoktól, a fiatalokon át a nagyszülőkig, **minden generáció** otthon érezheti magát. A családok parkja **nem csak helyszíne, de eszköze is közösségépítésnek**, ahol a szabadidő sportolás, a családok vagy épp az unokákkal való játék lehetőséget teremt a fiatalok és az idősebbek közti találkozásra.

A környezet megújításával a Csepeli Önkormányzata fontosnak tartotta, hogy a kulturális élet lépést tartson a terület fejlődésével, mely nem csupán a **hagyományok ápolását**, hanem a változó lakossági igények kiszolgálását is jelenti. Gyermekeknek és fiataloknak, felnőtteknek és nyugdíjasoknak szóló színes az Önkormányzat támogatása által a terület lakosságát ingyenes programokkal, színvonalas rendezvényekkel várják többek között az alábbi programokkal:

- női önvédelmi képzés
- **szépkorúak a neten:** alapfokú digitális kompetenciák elsajátításához szükséges oktatás csepelieknek 60+ korosztály számára
- **angol nyelv fejlesztése kismamáknak gyermekmegőrzéssel**
- zumba mozgáskorlátozottaknak
- élményfestés (gyerekeknek és felnőtteknek is): a világ ismert festőinek képeit visszük vászonra közösen lépésről lépésre
- **futóközösség:** Kezdő futó integrálása a futótársadalomba; haladó futók tovább képzése;
- nyári tervezett programok a pihenőrétre: kertmozi; **interaktív előadások; közösségi programok; családi tollaslabda bajnokság**
- **nyári táborok az óvodás és az általános iskolás korú gyermekek részére** (Harry Pottertől a varázslásig - képzőművészeti tábor, Utazás a japán mesék világába és a fantasztikus animék metropoliszába, Hello Picasso! – festőművészeti tábor, Te is lehetsz szuperhős! Te is elkészítheted a saját képregényedet!

Családsegítő és Közösségi Ház

A Humán Szolgáltatások Igazgatósága Családsegítő Közösségi Háza 2010 októbere óta fogadja látogatóit. A közösségi ház elsősorban az Ady-lakótelepen élőket, de más csepeli lakosokat is vár, ahol minden korosztály számára lehetőség nyílik a szabadidő kulturált, hasznos eltöltésére.

A szabadidős programok mellett klubjellegű foglalkozások (baba-mama, sakk, kézműves, sport), egészségmegőrző-megelőző programok, ismeretterjesztő előadások, iskoláskorúak számára fejlesztő foglalkozások, felnőttek és idősek számára számítógépes ismeretek nyújtása, díjmentes internethasználat várja a látogatókat.

Az álláskereső műhelyben azokat az aktív korú munkanélküli személyeket várják, akik igényt tartanak az itt elérhető szolgáltatásokra. Ingyenes számítógép használat áll a látogatók rendelkezésére.

Évente több alkalommal a lakótelepi sportpályán és a közösségi házban sportversenyek kerülnek megrendezésre.

A Családi Közösségi Ház forgalma átlagosan 200 fő/hét.

Játszóház

A KMOP-5.1.1/B-12-k-2012-0004 azonosító számú, „Csepel déli lakóközpont szociális célú rehabilitációja” elnevezésű projekt keretében, 2015 márciusában kezdte meg működését. A szolgáltatások önkéntesen és térítésmentesen vehetők igénybe.

A Játszóház célja a gyermekek életkorának megfelelő program biztosítása szakember felügyelete mellett, mely lehetővé teszi szüleik ügyintézésének gördülékenyebbé tételét érdekeik érvényesítésére több lehetőség teremtését, valamint a szociális és gyermekvédelmi ellátások és szolgáltatások megismerését.

A Játszóház elsősorban a játéktevékenységhez kötődő, egyéni készségeket és képességeket fejlesztő, családi nevelést elősegítő, illetve a szülő-gyermek kapcsolatot erősítő szolgáltatás. Cél hasznos szabadidő eltöltési lehetőség biztosítása a 0-16 éves korosztály számára.

A kerület közösségi-közművelődési intézményei szintén fontos szereppel bírnak a kerület életében, jelentős a közönségmegtartó erejük. A lakosság széles részének nyújtják egyrészt a kultúra, különösen a társas, közösségi művelődés; másrészt a kulturált társas együttlét lehetőségét. Előadásokat, kiállításokat, táncházakat, színelőadásokat biztosítva nyújtanak lehetőséget a közművelődésre, szórakozásra a kerület lakossága számára. A Csepeli Városkép Kft. tagintézményeiben – Királyerdei Művelődési Ház és Csepeli Helytörténeti Gyűjtemény, Radnóti Miklós Művelődési Ház, Szabó Magda Közösségi Tér, Csepeli Nyugdíjas Közösségi Ház, Csepel Galéria, Összetartozás Háza – minden korosztály megtalálja az igényeinek, érdeklődésének megfelelő programokat.

2018-ban 23 olyan köznevelési intézmény volt, amelyik tornateremmel, tornaszobával ellátott, a közművelődési intézmények száma pedig 7 volt.

A könyvtárak kikölcsönzött egységeinek száma 124.352 db volt, a kulturális rendezvény 540 alkalommal, az ismeretterjesztő rendezvény pedig 61 alkalommal került megrendezésre.

Tornateremmel, tornaszobával ellátott köznevelési intézmények száma	Sportcsarnok, sportpálya léte	A települési könyvtárak kikölcsönzött egységeinek száma	Közművelődési intézmények száma
db	van/nincs	db	db
23	van	124352	7

55. számú táblázat

Forrás:TeIR

b) közösségi együttélés jellemzői, konfliktuskezelési megoldások;

A Csepeli Önkormányzat a helyi közösségekkel együttműködve és a közösségeket támogatva szervezi a közösségi életet. A kerületben működő nemzetiségi önkormányzatok:

- Csepeli Bolgár Önkormányzat
- Csepeli Görög Önkormányzat
- Csepeli Német Önkormányzat
- Csepeli Örmény Önkormányzat
- Csepeli Roma Önkormányzat
- Csepeli Román Önkormányzat
- Csepeli Ukrán Önkormányzat

c) helyi közösségi szolidaritás megnyilvánulásai;

A COVID járvány kitörésekor a Csepeli Önkormányzat legfontosabb feladata volt a szociálisan rászorulókat és az idősek ellátása és segítése, a közétkeztetés megszervezése. Az idősek és rászorultak ellátása a szociális intézményrendszeren keresztül történt. Ide kerültek átcsoportosításra azok a kollégák, óvónők, technikai munkatársak, védőnők, akiknek szabad kapacitása volt. A lakosság és civil szervezetek részéről jelentős számban érkeztek az önkéntes felajánlások – nagy számban jelentkeztek szállítással, bevásárlással, gyógyszerkiváltással kapcsolatos segítségnyújtásra.

d) a helyben élő nemzetiségek kulturális sokszínűségének bemutatása és kulturális identitásuk megőrzésének lehetőségei;

Kerületünkben jól működő partnerség jellemzi a nemzetiségi önkormányzatokkal való együttműködést. A kerületben működő nemzetiségi önkormányzatok hagyományőrző programjai népszerűek és közkedveltek. A nemzetiségi önkormányzatok összefogják a kerületünkben élő nemzetiségeket, számos programot szerveznek a szabadidő kulturált, identitásukat megőrző eltöltésére.

e) helyi lakossági önszerveződések

A kerületben több száz civil szervezet van bejegyezve, amelyek hozzájárulnak a kerület életének alakításához, valamint a kulturális és közösségi programok szervezéséhez.

A civil szervezetek között egészségügyi-szociális területen működő egyesületek, alapítványok, oktatási, képzési, tehetséggondozási célra létrehozott szervezetek, sportegyesületek, kulturális és szabadidős tevékenységeket szervező, művészeti tevékenységet végző egyesületek, településfejlesztéssel, természeti és épített örökség megőrzésével foglalkozó szervezetek, gazdaságfejlesztéssel, vállalkozások érdekképviselésével foglalkozó szervezetek egyaránt megjelennek.

3.8. A roma nemzetiségi önkormányzat célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége, partnersége a települési önkormányzattal

A Roma Önkormányzatnak fontos szerepe van abban, hogy a kerületben élő roma családok problémáit, javaslatait becsatornázza Csepel Önkormányzatának illetékes döntéshozói felé. Ehhez elengedhetetlen a szervezetek közötti aktív kapcsolattartás és gördülékeny kommunikáció.

A Csepeli Önkormányzata a Csepeli Roma Önkormányzat működéséhez pénzügyi, személyi és tárgyi feltételeket, valamint ingyenes helyiséghasználatot biztosít.

A Csepeli Roma Önkormányzat testületi üléseinek, a testületi döntések és tisztségviselők döntéseinek előkészítéséhez, az ahhoz kapcsolódó nyilvántartási, postázási, iratkezelési feladatok ellátásához, valamint a helyi nemzetiségi önkormányzat működésével és gazdálkodásával összefüggő ellenőrzési, finanszírozási, adatszolgáltatási és beszámolási feladatok ellátásához Budapest Főváros XXI. Kerületi Polgármesteri Hivatal négy fő munkatársának és egy fő pénzügyi-számviteli szakképesítésű munkatárs közreműködését biztosítja.

A Csepeli Önkormányzatunk pályázat útján a Csepeli Roma Önkormányzat által szervezett programokat támogatja. Többek között az alábbi programok kerültek megrendezésre:

2013-ban 150 fő részvételével került megrendezésre a Roma Kulturális Nap, melynek célja a roma hagyományok és kultúra megismertetése volt.

2015-ben a Gospel Fesztivál rendezvényen olyan neves fellépők vettek részt, mint a Testify Gospel Együttes, Szabó Gospel Együttes, Oláh Gergő, valamint a Csepeli Gospel Band.

2016-ban a Superbook Club Alapítvánnyal és az Esély a Megújulásra Közhasznú Egyesülettel közösen ismét megrendezték a roma keresztény gospel fesztivált, amelyen több mint 300 ember vett részt.

2017-ben az Erzsébeti Roma Önkormányzattal közösen rendezték meg a Nemzetiségek fesztiválja rendezvényt, amely megmutatta a különböző nemzetiségek békés együttélésének lehetőségét.

2018-ban megrendezték a Nemzetiségek fesztiválja rendezvényt, melynek célja a Csepelen és Pesterzsébeten élő cigányság közötti kulturális különbségek lerombolása, egymás megismerése az együttélés és megbékélés jegyében. A rendezvényen fellépett a Csepeli Gospel együttes, Balogh Mihály előadóművész és a Saabbathsong Klezmer Band együttes, akik megismertették saját zenei stílusukat és kulturális identitásukat.

3.9. Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Magas számban előforduló krónikus betegségek	Egészségügyi prevenciós programok működtetése (pl.: egészség-fejlesztési színtér program kialakítása a településen, szociális és egészségügyi szakemberek együttműködése annak érdekében, hogy az egészségfejlesztési programok elérjék a leginkább érintett célcsoportokat)
Az esélyegyenlőséget segítő intézkedések meghozatalához szükséges információk, adatok nem állnak rendelkezésre	Adatgyűjtési programok kezdeményezése, adatgyűjtési rendszer megalkotása, szociális térkép elkészíttetése
A hivatalos ügyintézésben megjelenő akadályoztatottság, a papír alapú, illetve a digitális kapcsolattartás nehezítettsége a hivatalos ügyintézésben.	A 16/2017. (VII.04.) önkormányzati rendelet és a támogatások igényléséhez szükséges dokumentumok könnyen érthető formában történő közzététele.
Az ún. Csillagtelep olyan krízisterület, olyan tömbökből álló városrész, ahol magas a társadalmi problémák és hátrányok koncentrációjának aránya.	VEKOP-6.2.1-15-2016-00006. számú, „Csepel Csillagtelep szociális célú rehabilitációja” elnevezésű program folytatása, soft programok biztosítása

4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység

4.1. A gyermekek helyzetének általános jellemzői gyermekek száma, aránya, életkori megoszlása, demográfiai trendek

2018-ban a XXI. Kerület állandó lakosságának 13%-a a 0-14 éves, 2,6%-a a 15-17 éves korosztályhoz tartozik.

Állandó népesség megoszlása 2018. évben

Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoporthú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen	Férfiak	Nők
	Fő	Fő	Fő	%	%
Állandó népesség száma	34 954	39 452	74406	46,98%	53,02%
0-2 évesek	1 798			2,42%	
0-14 éves	4 919	4 708	9627	6,61%	6,33%
15-17 éves	988	975	1963	1,33%	1,31%

56. számú táblázat

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A 0-17 év közötti lakosság száma 2015 és 2020 között 1041 fővel csökkent, míg ugyanezen időszakban a 65 év feletti lakosok száma 1616 fővel emelkedett. Ezen tendencia szintén a társadalmunk elöregedését igazolja.

Év	0-17 éves száma (fő)	65-X éves száma (fő)
2015	11969	14094
2016	11824	14374
2017	11772	14665
2018	11590	15124
2019	11256	15494
2020	10928	15710

57. számú táblázat

Forrás: KSH Statinfo

A vizsgált időszakban a születések száma folyamatosan csökkent, a koraszülések gyakorisága közel azonos szinten van, a halvaszületések és csecsemőhalálások gyakorisága 1% alatti.

Gyermekek számának alakulása

Év	élveszületések száma	koraszülések száma	halvaszületések száma	csecsemő-halálozás	koraszülés gyakorisága	halvaszületések gyakorisága	csecsemőhalálozás gyakorisága
2015	697	42	1	3	6,03%	0,14%	0,43%
2016	674	45	3	3	6,68%	0,45%	0,45%
2017	658	43	4	1	6,53%	0,61%	0,15%
2018	622	45	4	1	7,23%	0,64%	0,16%
2019	616	39	0	0	6,33%	0,00%	0,00%

2020	583	40	0	1	6,86%	0,00%	0,17%
------	-----	----	---	---	-------	-------	-------

58. számú táblázat

Forrás: önkormányzati adatgyűjtés

Nemek aránya a 0-17 éves korúak között

Év	0-17 éves férfiak száma (fő)	0-17 éves nők száma (fő)
2015	6133	5836
2016	6033	5791
2017	5998	5774
2018	5907	5683
2019	5731	5525
2020	5609	5319

59. számú táblázat

Forrás: KSH Statinfo

a) veszélyeztetett és védelembe vett, hátrányos helyzetű, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, valamint fogyatékkal élő gyermekek jellemzői, egészségügyi, szociális, lakhatási helyzete;

A Gyvt. a veszélyeztetettség fogalmát az alábbiak szerint határozza meg: „olyan - a gyermek vagy más személy által tanúsított - magatartás, mulasztás vagy körülmény következtében kialakult állapot, amely a gyermek testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődését gátolja vagy akadályozza”.

A XXI. Kerületben a vizsgált időszakban magasban a 2020-as évben a legmagasabb a veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma.

Év	Veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma
2015	674
2016	382
2017	492
2018	502
2019	571
2020	741

60. számú táblázat

Forrás: KSH Statinfo, Humán Szolgáltatások Igazgatósága

A Humán Szolgáltatások Igazgatósága Család és Gyermejjóléti Központ ügyfelei körében 2017-ben a kiskorúak veszélyeztetettségének fő okai az alábbiak voltak:

Veszélyeztetettség fő okai	Az érintett gyermekek száma
Nevelési probléma	46
Családi konfliktus	37
Szülők, család életvitele (szenvedélybetegségek, antiszociális viselkedés)	36
Tankötelezettség elmulasztása (50 tanóra és egyéb)	34
Munkanélküliség	21
Gyermek elhanyagolása (fizikai, lelki)	20; 12
Gyermek családon belüli bántalmazása (fizikai, lelki, szexuális)	18; 1; 1
Elégtelen lakáskörülmények	17

Gyermekintézménybe való beilleszkedési nehézség	13
Anyagi okok	13
Kilakoltatás veszélye	11
Magatartás-vagy tanulási zavar	9
szülő(k) betegsége	7
Kortárs csoport negatív hatása	7
Csavargás	5
Iskolai kirekesztés, erőszak	4
Egyébe személyek, rokonok általi veszélyeztetés	2
Tartós betegség	2
Drogfogyasztás	1
Alkoholfogyasztás	0

61. számú táblázat

Forrás: Humán Szolgáltatások Igazgatósága

A Humán Szolgáltatások Igazgatósága Család és Gyermejjóléti Központ ügyfelei körében 2020-ban a kiskorúak veszélyeztetettségének fő okai az alábbiak voltak:

Veszélyeztetettség fő okai	Az érintett gyermekek
Nevelési probléma	10
Szülők, család életvitele	10
Családi konfliktus	25
szülő(k) betegsége	0
Gyermek családon belüli bántalmazása	1; 1; 2
Gyermek elhanyagolása (fizikai, lelki)	4; 12
Iskolai kirekesztés, erőszak	0
Kortárs csoport negatív hatása	0
Elégtelen lakáskörülmények	6
Kilakoltatás veszélye	0
Munkanélküliség	3
Gyermekintézménybe való beilleszkedési	9
Drogfogyasztás	0
Alkoholfogyasztás	1
Csavargás	3
Tankötelezettség elmulasztása (50 tanóra és	24
Magatartás-vagy tanulási zavar	0
Anyagi okok	0

62. számú táblázat

Forrás: Humán Szolgáltatások Igazgatósága

A táblázat szerint a leginkább jellemző problémák a családi konfliktusok, tankötelezettség elmulasztása és a gyermekek lelki elhanyagolása. A fő okok mellett majdnem minden esetben másodlagos veszélyeztető tényezők is felmerülnek. Ezek között tapasztalataink alapján egyre nagyobb mértékben fordulnak elő a gyermekeknél jelentkező gyakran súlyosnak vélt pszichés- és magatartászavarok. A súlyosabb zavarok kezeléséhez és megszüntetéséhez általában többféle terápiás ellátás is szükséges lehet. Ezt az ellátást a

jelenlegi ellátórendszer pedig olykor csak extrém határidőkkel tudja biztosítani, és a hozzáférhetőség sem minden esetben megfelelő. ”⁷

Ha a szülő vagy más törvényes képviselő a gyermek veszélyeztetettségét az alapellátások önkéntes igénybevételel megszüntetni nem tudja, vagy nem akarja, de alaposan feltételezhető, hogy segítséggel a gyermek fejlődése a családi környezetben mégis biztosítható, a gyámhatóság a gyermeket védelembe veszi.

A védelembe vett gyermekek száma az elmúlt években közel hasonlóan alakul. A lenti táblázatban az adott év december 31-én nyilvántartott védelembe vett gyermekek számát tartalmazza.

Év	Védelembe vett kiskorú gyermekek száma
2015	164
2016	85
2017	67
2018	63
2019	131
2020	190

63. számú táblázat

Forrás: KSH Statinfo

A Gyvt. 67/A. § (1) és (2) bekezdése határozza meg a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzet fennállásának kritériumait:

1) Hátrányos helyzetű az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében az alábbi körülmények közül egy fennáll:

a) a szülő vagy a családbafogadó gyám alacsony iskolai végzettsége, ha a gyermeket együtt nevelő mindkét szülőről, a gyermeket egyedül nevelő szülőről vagy a családbafogadó gyámról - önkéntes nyilatkozata alapján - megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor legfeljebb alapfokú iskolai végzettséggel rendelkezik,

b) a szülő vagy a családbafogadó gyám alacsony foglalkoztatottsága, ha a gyermeket nevelő szülők bármelyikéről vagy a családbafogadó gyámról megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor az Szt. 33. §-a szerinti aktív korúak ellátására jogosult vagy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésének időpontját megelőző 16 hónapon belül legalább 12 hónapig álláskeresőként nyilvántartott személy,

c) a gyermek elégtelen lakókörnyezete, illetve lakáskörülményei, ha megállapítható, hogy a gyermek a településre vonatkozó integrált településfejlesztési stratégiában szegregátumnak nyilvánított lakókörnyezetben vagy félkomfortos, komfort nélküli vagy szükséglakásban, illetve olyan lakáskörülmények között él, ahol korlátozottan biztosítottak az egészséges fejlődéséhez szükséges feltételek.

(2) Halmozottan hátrányos helyzetű

a) az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében az (1) bekezdés a)-c) pontjaiban meghatározott körülmények közül legalább kettő fennáll,

⁷ Budapest XXI. Kerület Csepel Önkormányzata 2020. évi gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatainak ellátásáról

- b) a nevelésbe vett gyermek,
c) az utógondozói ellátásban részesülő és tanulói vagy hallgatói jogviszonyban álló fiatal felnőtt.

Hátrányos és halmozottan hátrányos óvodás gyermekek létszáma

Nevelési év	Óvodások létszáma összesen	HH létszám	HHH létszám	HH %	HHH%
2014/2015	2503	39	14	1,56	0,56
2015/2016	2487	23	12	0,92	0,48
2016/2017	2416	16	23	0,66	0,95
2017/2018	2390	15	16	0,62	0,66
2018/2019	2349	17	14	0,72	0,60
2019/2020	2235	2	17	0,09	0,76

64. számú táblázat

Forrás: önkormányzati adatgyűjtés

A kerületben működő általános iskolákban tanuló gyermekek között a hátrányos helyzetű diákok száma 2015 és 2017 között emelkedett, 2017-ben az 5684 fő tanulói létszámból 227 fő volt hátrányos helyzetű. Az ezt követő 2 évben a hátrányos helyzetű diákok száma csökkent.

A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek aránya tartósan 1% alá csökkent.

Hátrányos és halmozottan hátrányos óvodás gyermekek létszáma

Év	Általános iskolások száma	HH létszám	HH %	HHH létszám	HHH %
2015	5840	111	1,90%	21	0,36%
2016	5809	173	2,98%	35	0,60%
2017	5684	227	3,99%	45	0,79%
2018	5610	106	1,89%	44	0,78%
2019	5467	38	0,7%	29	0,53%
2020	5398	40	0,74%	27	0,50

65. számú táblázat

Forrás: KSH Statinfo, Dél-Pesti Tankerületi Központ

b) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság megállapításának célja annak igazolása, hogy a gyermek szociális helyzete alapján jogosult a Gyvt.-ben meghatározott ingyenes vagy kedvezményes intézményi gyermekétkeztetés, szünidei gyermekétkeztetés, egyes pénzbeli támogatások és egyéb jogszabályokban meghatározott kedvezmények igénybe vételére.

A jogosultság feltételeit a Gyvt. és a gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló 149/1997. (IX.10.) Korm. rend. (továbbiakban: Gyer.) határozza meg.

A Gyvt. 2019. július 10. napjától hatályba lépett változása alapján a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő, valamint a hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzetű jogosultsággal rendelkező jogosultak részére nyújtandó természetbeni támogatást felváltotta a pénzbeli támogatás.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosultak számának alakulása az elmúlt években folyamatosan csökkenő tendenciát mutat. Míg 2015-ben 1770 fő gyermek részesült ilyen támogatásban, addig 2020-ban összesen 155 fő.

Év	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek
	Fő
2015	1770
2016	1308
2017	876
2018	524
2019	249
2020	155

66. számú táblázat

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény jogosultsági feltétele, hogy a családban az egy főre jutó jövedelem és vagyon értéke ne haladja meg a jogszabályban meghatározott összeget, melyet az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének %-ában határoznak meg (pl.: családban nevelkedés esetén 145 %).

A fenti csökkenés egyik lehetséges oka, hogy míg az öregségi nyugdíj összege az elmúlt években nem változott (28.500.- Ft/hó), addig a minimálbér és garantált bérminimum összege jelentősen emelkedett. 2015-ben előbbi 105.000.-Ft/hó, utóbbi 122.000.-Ft/hó volt, 2020-ban pedig 161.000.-Ft/hó és 210.600.-Ft/hó, ami a minimálbér esetében 56.000.-Ft/hó, a garantált bérminimum esetében pedig 88.600.- Ft/hó emelkedést jelent.

c) a gyermek jogán járó helyi juttatásokban részesülők helyzete;

A szociális rászorultság alapján megállapítható pénzbeli és természetbeni ellátásokról szóló 16/2017. (VII.04.) önkormányzati rendeletben foglaltak alapján nevelési segélyben részesíthető az a kiskorú, aki rendszeres gyermekvédelmi támogatásra nem jogosult, de családjában az egy főre jutó jövedelem nem haladja meg a mindenkori öregségi nyugdíj legkisebb összegének 200 %-át.

Továbbá nevelési támogatásban részesülhet a tanulmányi eredménye alapján az a kiskorú, vagy fiatal felnőtt is, aki az általános iskola hatodik és magasabb évfolyamán, illetve a középiskola valamely évfolyamán folytatja tanulmányait, amennyiben a kérelem benyújtását megelőző tanévben elért tanulmányi átlaga legalább 4,0, és igazolatlan mulasztása nem haladja meg a három napot, valamint családjában az egy főre jutó jövedelem nem haladja meg a mindenkori öregségi nyugdíj legkisebb összegének 250 %-át

Támogatások típusa	Részesülők száma (fő)					
	2015	2016	2017	2018	2019	2020
rendkívüli segély csepei nevelési segéllyel együtt	1886	1088	782	653	437	246

67. számú táblázat

Forrás: önkormányzati adatgyűjtés

Az Önkormányzati köszöntésekről és az általa nyújtott egyes természetbeni juttatásokról szóló 19/2017. (IX.01.) önkormányzati rendelet alapján az alábbi támogatásokat nyújtja a

kerületben bejelentett lakó- vagy tartózkodási hellyel rendelkező gyermekek, fiatal felnőttek részére:

Babaköszöntő csomag:

Az önkormányzat babaköszöntő csomaggal köszönti a csepeli újszülötteket, mely csomagot védőnők a gyermek születését követő első találkozás alkalmával, de legkésőbb a kórházból való távozást követő egy héten belül átadnak.

Év	Babaköszöntő csomag
2015	638
2016	605
2017	591
2018	596
2019	598
2020	538

68. számú táblázat

Forrás: önkormányzati adatgyűjtés

Nagykorúvá válókat köszöntő mozijegy:

A „felnőtté válás” egyik meghatározó mérföldköve a 18. életév betöltése, ennek megünneplésére egy páros belépőjeggyel ajándékozza meg a Csepeli Önkormányzat a kerületi fiatalokat.

Év	Kiadott mozijegyek száma
2015	1096
2016	1096
2017	1054
2018	1282
2019	1310
2020	1136

69. számú táblázat

Forrás: önkormányzati adatgyűjtés

Általános iskolai tanulmányok megkezdésének támogatása:

Csepel Önkormányzata az első évfolyamos általános iskolai tanulmányait kezdő gyermeket nevelő csepeli családok részére az oktatási tanévkezdéssel járó anyagi terhek enyhítése érdekében iskolakezdési utalványt biztosít. A támogatás természetbeni formában történik, minden első osztályos gyermeknek 15.000,-Ft értékben.

Ilyen támogatásban először 2017-ben részesültek az általános iskolai tanulmányaikat megkezdő diákok. 2017-ben 597 db, 2018-ban pedig 605 db utalvány, 2019-ben 575 db, 2020-ban pedig 579 db utalvány került átadásra.

A fentiekén túl Csepel Önkormányzata évről évre csatlakozik a Bursa Hungarica Felsőoktatási Önkormányzati Ösztöndíjrendszerhez, mely alapján évről évre pályázatot hirdet a felsőoktatási intézményben teljes idejű képzésben résztvevő, szociálisan hátrányos helyzetű hallgatóknak „A” és „B” kategóriában:

- „A” kategóriában a már hallgatói jogviszonnyal rendelkezők pályázhatnak, az ösztöndíj időtartama 10 hónap (két egymást követő tanulmányi félév).
- „B” kategóriában felsőoktatási intézményben leendő hallgatók pályázhatnak, az ösztöndíj időtartama 3 x 10 hónap (hat egymást követő tanulmányi félév).

Bursa ösztöndíjban részesülők létszáma

Év	A	B
2015	74	3
2016	59	0
2017	46	3
2018	53	3
2019	44	3
2020	24	3

70. számú táblázat

Forrás: önkormányzati adatgyűjtés

d) ingyenes vagy kedvezményes iskolai étkeztetésben részesülők jellemzői

A szociális rászorultság alapján megállapítható pénzbeli és természetbeni ellátásokról szóló 16/2017. (VII.04.) önkormányzati rendeletben foglaltak alapján csepeli gyermekétkeztetés térítési díj-kedvezményben részesíti azokat a gyermekeket, illetve fiatal felnőtteket, akik a XXI. kerület közigazgatási területén a Dél-Pesti Tankerületi Központ által fenntartott köznevelési intézménybe járnak.

Kedvezmény esetei	Kedvezmény mértéke
1) HA a középiskolás gyermek részére megállapított normatív kedvezmény mértéke 50 %, és a gyermek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül	30%
2) HA a gyermek részére megállapított normatív kedvezmény mértéke 50 %, a gyermek nem részesül rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben vagy csepeli nevelési segélyben, és a család egy főre jutó havi jövedelme nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 250 %-át.	30%
3) HA a gyermek nem részesül normatív kedvezményben vagy csepeli nevelési segélyben és a család egy főre jutó havi jövedelme nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 250 %-át.	40%
4) HA a családban – a jogosult gyermeket kivéve – más tartósan beteg vagy fogyatékos gyermek is van, feltéve, hogy az egy főre jutó jövedelem nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 250 %-át	40%
Méltányossági kedvezmény	
5) HA az intézményvezető a család körülményei ismeretében rendkívüli méltányosság gyakorlását tartja indokoltnak, feltéve, hogy a család egy főre jutó havi jövedelme nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 270%-át.	20%

71. számú táblázat

Forrás: önkormányzati adatgyűjtés

Támogatások típusa	Részesülők száma (fő)					
	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Csepeli gyermekétkeztetési térítési díj-kedvezmény	155	256	247	109	75	50

72. számú táblázat

Forrás: önkormányzati adatgyűjtés

A Gyt. 21/B. § alapján biztosított ingyenes és a kedvezményes étkezésben, valamint a nyári és szünidei étkezésben részesülők számát az alábbi táblázat mutatja be:

Év	Ingyenes étkezésben résztvevők száma óvoda	Ingyenes étkezésben résztvevők száma iskola 1-8. évfolyam	50 százalékos mértékű kedvezményes étkezésre jogosultak száma 1-13. évfolyam	Nyári étkeztetésben részesülők száma	Szünidei étkeztetésben részesülők száma
2015	1794	885	904	178	–
2016	1527	731	924	7	5
2017	1539	552	978	16	28
2018	1490	637	986	1	11
2019	1730	222	981	6	16
2020	1053	120	676	5	18

73. számú táblázat

Forrás: Önkormányzati adatgyűjtés, az óvodások tekintetében a Csepeli Csodakút Egyesített Óvoda adatszolgáltatása alapján

e) magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekek helyzete

Budapest XXI. Kerület Csepel Önkormányzata Csepeli Csodakút Egyesített Óvodába (a továbbiakban: Egyesített Óvoda) beíratott gyermekek számát és az ebből magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekek számát az alábbi táblázat mutatja:

Nevelési év	Beíratott gyermekek száma	Magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekek száma
2015/2016	2608	21
2016/2017	2552	18
2017/2018	2517	20
2018/2019	2488	20
2019/2020	2384	19
2020/2021	2152	20

74. számú táblázat

Forrás: Önkormányzati adatgyűjtés

A Dél-Pesti Tankerületi Központ által fenntartott általános iskolákban a beíratott gyermekek számát és az ebből magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekek számát az alábbi táblázat mutatja:

Tanév	Beíratott gyermekek száma	Magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekek száma
2015/2016	5840	35
2016/2017	5809	34
2017/2018	5684	38
2018/2019	5610	73
2019/2020	5467	59

75. számú táblázat

Forrás: Dél-Pesti Tankerületi Központ

- f) állampolgársággal rendelkező, illetve magyar állampolgársággal nem rendelkező külföldről visszatért, hátrányos helyzetű családban élő gyermekek jellemzői.**

Erre vonatkozó adatgyűjtést nem végzünk.

4.2. Szegregált, telepszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete, esélyegyenlősége

Csepel Háros városrészben egyre nagyobb arányban fordulnak elő román állampolgárságú családok. Jellemzően csak a családfő rendelkezik bejelentett állással, a nők általában vagy nem rendelkeznek munkahellyel vagy alkalmi jelleggel „feketén” dolgoznak. Gyermekvédelmi szempontból sok esetben problémát jelent a kiskorúak helyzete a családban. Ezek a gyermekek nem rendelkeznek Magyarországon érvényes bejelentett lakcímmel, és társadalombiztosítással, így nem férnek hozzá a számukra megfelelő oktatáshoz és egészségügyi ellátáshoz. Ezt a problémát a Család-és Gyermekjóléti Szolgálat, valamint Központ saját eszközeivel nem képes kezelni.

Szegregátumként lehet tekinteni a volt Csepel Művek területén található két munkásszállóra is. A szállóknak az évek alatt sajátos szubkultúrája alakult ki, az ehhez kapcsolódó szociális problémákkal. A bérleti díjak a piaci viszonyokhoz képest alacsonyabbak, azonban az ott tapasztalható rossz körülményekhez képest viszont irreálisnak tűnnek. Az előnye, hogy akár napidíjat is lehet fizetni, illetve a szobák bérléséhez nem szükséges kaució. A munkásszálló nevéből adódóan azt feltételeznénk, hogy átmeneti szállásként működik a „munkásosztály” részére, azonban ez nem így van. Sok család (akár több gyermekkel is) rendezkedik itt be hosszútávon, vagy ameddig ki tudják fizetni a bérleti díjat. A körülmények nem a legideálisabbak a gyermeknevelésre. Közös használatú mellékhelyiségek és zuhanyzók, konyhák találhatók, gyakoriak a lakók közötti konfliktusok, melyek gyakran tettelegességgig fajulnak, jelen vannak a kábítószeres (szintetikus szerek dizájnert drogok) és a mindennapos alkoholfogyasztás. Már csupán fizikai környezet sem alkalmas arra, hogy gyermekek otthon nyugodt körülmények között tudjanak tanulni, vagy az otthon biztonságában érezzék magukat.

4.3. A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékkal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése

- a) védőnői ellátás jellemzői (pl. a védőnő által ellátott települések száma, egy védőnőre jutott ellátott, betöltetlen státuszok)**

A védőnők feladatait az egészségügyi alapellátásról szóló 2015. évi CXXIII. törvény és a 49/2004 ESzCsM rendelet rögzíti, melyek közül a legfontosabbak:

- a család- és nővédelem, ezen belül a tanácsadás, a családgondozás
- a 25-65 év közötti nők részére jogszabályban meghatározott feltételek szerinti szűrővizsgálatok végzése (pl. méhnyakszűrés);
- a várandós, gyermekágyas és szoptató anyák gondozása;
- gyermekek gondozása az újszülött kortól a tanulói jogviszony megkezdéséig;
- védőnői feladatok végzése az óvodában és az oktatási intézményben;
- az otthonukban gondozott tanköteles korú gyermek gondozása;

- együttműködés a szociális, köznevelési, család- és ifjúságügyi, civil és egyházi a kulturális és a további érintett ágazatokkal;
- a gyermekvédelmi jelzőrendszerben való részvétel.

A **védőnői hálózat** részeként:

- a *területi védőnők* jogszabályok által meghatározott körzetekben dolgoznak, valamint ellátják az óvodai védőnői feladatokat és a nővédelemmel kapcsolatos teendőket is;
- az *iskolai védőnők* feladata a 6-18 évesek, valamint a 18 év feletti, középfokú nappali rendszerű iskolai oktatásban résztvevők iskola-egészségügyi ellátása, közreműködés az előírt orvosi vizsgálatok, szűrővizsgálatok, védőoltások lebonyolításában és elvégzik az általuk végezhető szűrővizsgálatokat is. Feladatuk a fokozott gondozást igénylők nyilvántartása, állapotuk nyomon követése, segítése;
- a *fekvőbeteg-szakellátást nyújtó egészség-ügyi szolgáltatónál* (kórházak szülészeti osztálya) dolgozó védőnők feladata a várandós- és gyermekágyas anyák ellátása, az anya-gyermek kapcsolat kialakulásának segítése, a szoptatás érdekében az anyák tanítása, az újszülött hazabocsátásának elő-készítése és az egészségnevelés;
- a *Családvédelmi Szolgálatban* dolgozó védőnők feladata az oktatási intézményen kívüli családtervezési ismeretek terjesztése, a válsághelyzetben lévő várandós anyák segítése, valamint a terhesség-megszakítás előtti és utáni tanácsadás biztosítása;
- a védőnői tevékenység szakmai felügyeletét a kormányhivatalok szervezeti rendszerében dolgozó vezető védőnők látják el járási és megyei szinten.

A XXI. kerületi Védőnő Szolgálat jelenleg 2 telephelyen, a 1212 Budapest, Görgey Artúr tér 6. szám és a 1211 Budapest, Kossuth Lajos utca 99. szám alatt működik.

A XXI. Kerületben a védőnői státusz az alábbiak szerint alakult az elmúlt években:

Év	Védőnői státuszok		Betöltött státuszok száma		Helyettesítéssel ellátott körzetek száma	
	területi	iskolai	területi	iskolai	területi	iskolai
2015	21	13	21	13	5	1
2016	21	13	19	13	3	1
2017	21	13	20	12	3	1
2018	21	12	16	9	5	3
2019	21	12	19	8	6	4
2020	20	12	20	10	0	2

76. számú táblázat

Forrás: önkormányzati adatgyűjtés, Védőnői Szolgálat

A védőnői létszámban tapasztalható hiány az egy védőnőre eső gyermekek emelkedő számában is megmutatkozik. Az 1 fő védőnőre eső gyermekek számának emelkedése azonban a gyermekek számának csökkenése okán nem ugrásszerű.

Év	Betöltött védőnői álláshelyek száma	0-3 év közötti gyermekek száma	Átlagos gyermekszám védőnőnként
	db	Fő	Fő
2015	35	2547	59
2016	34	2480	60
2017	35	2439	59
2018	27	2394	76

2019	28	2307	73
2020	28	2173	73

77. számú táblázat

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Védőnői gondozotti létszám eloszlása és gondozási kategóriákba sorolása

Védőnői gondozotti létszám												
	2015		2016		2017		2018		2019		2020	
	Gondozottak száma	Fokozott gondozásra szoruló	Gondozottak száma	Fokozott gondozásra szoruló	Gondozottak száma	Fokozott gondozásra szoruló	Gondozottak száma	Fokozott gondozásra szoruló	Gondozottak száma	Fokozott gondozásra szoruló	Gondozottak száma	Fokozott gondozásra szoruló
Várandós anyák	323	120	328	120	331	131	313	103	322	125	285	107
0 – 11 hónaposak	679	95	666	107	659	94	601	99	608	83	550	75
12 – 35 hónaposak	1259	186	1259	161	1310	132	1292	133	1174	128	1100	137
3 – 6 évesek	2440	331	2360	329	2306	297	2303	316	2298	307	2173	291
7 – 18 éves közösségbe nem járók	42	16	42	16	35	14	0	0	0	0	0	0
Összes gondozott	4743	748	4655	733	4641	668	4509	651	4402	643	4108	610

78. számú táblázat

Forrás: önkormányzati adatgyűjtés, Védőnői Szolgálat

Az adatokat figyelembe véve megállapítható, hogy az egy területi védőnőre eső ellátottak száma 2015-ben 226 fő, 2016-ban 245 fő, 2017-ben 232 fő, 2018-ban 282 fő, 2019-ben 231 fő, 2020-ban pedig 205 fő volt.

Ha a gondozás során megállapítható a fokozott figyelem, illetve gondozás szükséglete, a területi védőnő tájékoztatja a szülőt, aktualizálja a gondozási tervet, amely az alapesetnél gyakoribb tanácsadason való megjelenést és családlátogatást határozhat meg. Kerületünkben a fokozott gondozásra szoruló esetében nem tapasztalható lényeges változás a vizsgált időszakot tekintve.

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
	%	%	%	%	%	%
Várandós anyák	37%	37%	40%	33%	39%	38%
0 – 11 hónaposak	14%	16%	14%	16%	14%	14%
12 – 35 hónaposak	15%	13%	10%	10%	11%	12%
3 – 6 évesek	14%	14%	13%	14%	13%	13%
7 – 18 éves közösségbe nem járók	38%	38%	40%	0%	0%	0%

79. számú táblázat

Forrás: Védőnői Szolgálat

Az iskolavédőnők (általános iskolák és középiskolák) esetében az egy védőnőre eső ellátottak száma 2015-ben 810 fő, 2016-ban 779 fő, 2017-ben 816 fő, 2018-ban 1059 fő, 2019-ben 1168 fő, 2020-ban pedig 933 fő volt.

Év	Iskolába beíratott gyermek száma	Fokozott gondozásra szoruló		Szomato-mentális okból		Szociális okból	
		Fő	%	Fő	%	Fő	%
2015	10534	2851	27%	905	32%	1946	68%
2016	10132	2654	26%	914	34%	1740	66%
2017	9797	2461	25%	1042	42%	1419	58%
2018	9528	2283	23%	1033	47%	1250	57%
2019	9343	2336	25%	1109	47%	1268	54%
2020	9328	1960	21%	1053	54%	907	46%

80. számú táblázat

Forrás: önkormányzati adatgyűjtés, Védőnői Szolgálat

A kerületi általános iskolákba és középiskolákba beíratott gyermekek átlagosan 25%-a fokozott gondozásra szoruló szocio-mentális vagy szociális okból, ami az előbbit tekintve a tanulók 8-12%-át, utóbbit tekintve pedig 14-18%-át érinti:

Év	Iskolába beíratott gyermek száma	Szomato- mentális okból	Szociális okból
2015	10534	9%	18%
2016	10132	9%	17%
2017	9797	11%	14%
2018	9528	11%	13%
2019	9343	12%	14%
2020	9328	11%	10%

81. számú táblázat

Forrás: önkormányzati adatgyűjtés, Védőnői Szolgálat

A szomato-mentális okból fokozottan gondozásra szoruló gyermekek arányában enyhe emelkedés, a szociális okból fokozottan gondozásra szoruló gyermekek arányában csökkenés tapasztalható.

A hazai szabályozás szerint a védőnő szakmai tevékenységét önállóan végzi együttműködve a háziorvossal, házi gyermekorvossal, valamint a család-és gyermekjóléti szolgálattal és központtal, amelynek célja a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése és megszüntetése.

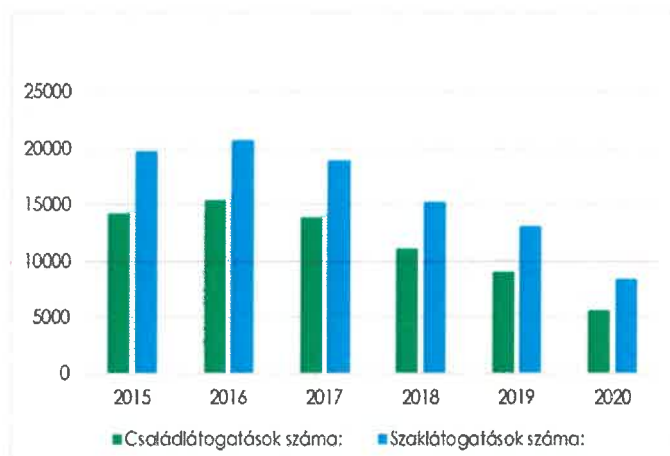
Védőnői látogatások számának alakulása

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Családlátogatások száma:	14205	15388	13895	11070	9043	5545
Szaki látogatások száma:	19746	20735	18913	15202	13013	8411
Egy védőnőre jutó havi	74	80	72	71	54	29

családlátogatások átlaga:						
Egy védőnőre jutó havi szaki látogatások átlaga:	103	108	98	97	77	44

82. számú táblázat

Forrás: önkormányzati adatgyűjtés, Védőnői Szolgálat

Az oktatási intézményekben végzett egészségnevelési/fejlesztési tevékenységet a pedagógiai programokkal egyeztetett munkatervekben rögzítve, az intézményekkel összehangoltan csoportosan vagy egyénileg végzik a védőnők.

Csoportos egészségnevelést a védőnők az alábbi témakörökben tartottak:

- Személyi-környezeti higiéné, bőrápolás
- Balesetek, betegségek megelőzése
- Serdülőkor, pubertás problémái, testi-lelki változások
- Barátság, szerelem, szeretet, párkapcsolatok, családi életre nevelés
- Egészséges táplálkozás, egészséges életmód, élelmiszerbiztonság
- Dohányzás, drog, alkohol, HIV-AIDS prevenció, szenvedélybetegségek
- Csecsemőgondozás-tanfolyamok vezetése, vetélkedők
- Elsősegélynyújtás-tanfolyamok vezetése, vetélkedők
- Önismeret, társismeret, kommunikáció, alkalmazkodás
- Emlő-here önvizsgálata, onkológiai elváltozások, megelőzés

	Csoportos egészségnevelés		Egyéni egészségnevelés	
	Alkalom	Résztevők száma	Alkalom	Résztevők száma
2015	1144	22719	806	1529
2016	1292	25318	879	1992
2017	1076	20861	910	1955
2018	978	18623	957	1667
2019	819	15911	772	1237
2020	721	14634	595	743

83. számú táblázat

Forrás: önkormányzati adatgyűjtés, Védőnői Szolgálat

Az egészségnevelő előadások megoszlása téma, óraszám és a résztvevők száma szerint

Téma	2015		2016		2017		2018		2019		2020	
	óra	fő	óra	fő	óra	fő	óra	fő	óra	fő	óra	fő
Egészséges táplálkozás	211	4303	215	4305	127	2504	127	2415	135	2771	86	1712
Aktív testmozgás, sport	175	3647	179	3563	116	2305	141	2823	130	2734	76	1509
Káros szenvedélyek	79	1733	93	1912	52	1031	43	884	57	1087	14	292
Személyes, társas kapcsolatok	27	577	23	555	14	230	26	472	20	380	12	261
Személyi higiéné	386	7678	426	8825	421	8888	341	7222	254	5170	308	6169
Egészséges környezet	124	2277	130	2314	96	1835	80	1552	58	1140	139	2907
Biztonságos környezet	22	532	36	741	58	1188	51	936	64	1100	62	1415
Barátság, szerelem	65	1256	96	1629	114	2017	55	983	54	983	14	259
Elsősegélynyújtás	47	676	86	1412	74	831	102	1264	47	546	10	110
Csecsemőgondozás	8	40	8	62	4	32	12	72	0	0	0	0
Összesen	1144	22719	1292	25318	1076	20861	978	18623	819	15911	721	14634

84. számú táblázat

Forrás: önkormányzati adatgyűjtés, Védőnői Szolgálat

A fentiekén túl a védőnők további programokat szerveznek, melynek lebonyolításában a kerületben dolgozó valamennyi védőnő részt vesz. 2020-ban több rendezvény, program sem került megtartásra a COVID-19 okozta világjárvány, valamint a járvány terjedésének visszaszorítása érdekében hozott intézkedések miatt.

Programok	2015		2016		2017		2018		2019		2020	
	alkalom	fő	alkalom	fő	alkalom	fő	alkalom	fő	alkalom	fő	alkalom	fő
Babamasszázs	91	748	84	793	65	537	9	34	10	31	0	0
Mozgásfejlődés szűrése	7	69	9	19	9	100	11	116	11	102	7	76
„Gyermekvárás örömei” klub	35	283	45	147	22	182	18	93	0	0	0	0
Családi Klub	25	567	32	975	42	1163	29	789	3	67	0	0
Anyatej világnapi rendezvény	1	357	1	381	1	338	1	48	1	171	0	0
Óvodai Egészségnap	2	160	8	240	19	1572	6	212	4	131	0	0
Egészségnap egyéb helyszínen	2	80	1	15	3	523	2	50	1	30	0	0

85. számú táblázat

Forrás: önkormányzati adatgyűjtés, Védőnői Szolgálat

b) gyermekorvosi ellátás jellemzői (pl. házi gyermekorvoshoz, gyermek szakorvosi ellátáshoz való hozzáférés, betöltetlen házi gyermekorvosi praxisok száma)

A házi gyermekorvosok Csepel Önkormányzatával kötött feladat-ellátási szerződésük keretében 2 telephelyen – 1212 Budapest, Görgey Artúr tér 6., 1212 Budapest, Görgey Artúr tér 8. látják el feladataikat.

Év	Házi gyermekorvosok száma	Rendelőn kívüli ellátás	Rendelőben ellátott esetek	1 orvosra jutó rendelőn kívüli ellátás	1 orvosra jutó rendelőben ellátott esetek
2015	12	5717	82226	476	6852
2016	12	6260	82103	522	6842
2017	12	4946	84605	412	7050
2018	12	3481	80469	290	6706
2019	12	902	80134	75	6678
2020	12	166	60390	14	5032

86. számú táblázat

Forrás: KSH Statinfo

A házi gyermekorvosok statisztikai jelentéseinek összesítése alapján a gyermekeknél előforduló, nem fertőző megbetegedéseinek alakulása:

Év	Nemek	Betegség megnevezése (BNO-10 revízió jegyzéke alapján)							
		Mentális és viselkedési zavarok	Hypertónia	Diabetes Mellitus	Obesitas	Asthma	Anaemia	Atopias dermatitis	Szemészeti betegségek
2011	fiú	111	37	12	128	323	247	406	143
	lány	66	24	21	98	220	288	393	157
2013	fiú	172	33	17	83	360	317	482	181
	lány	92	29	26	112	217	458	460	172
2015	fiú	335	81	20	120	483	408	549	134
	lány	173	53	28	262	287	538	554	126
2017	fiú	265	152	21	26	547	339	467	117
	lány	177	94	32	57	286	384	449	107

87. számú táblázat

Forrás: BFKH XX. Kerületi Hivatala Népegészségügyi Osztály

Gyermek ügyeleti ellátás:

Az egészségügyi ellátás folyamatosságának biztosítása elengedhetetlen, részben az új megbetegedések, részben pedig a hirtelen bekövetkező állapotromlások kezelésének érdekében.

A gyermekorvosi ügyelet keretében az ügyelet orvos az ellátásra jelentkező betegeket az ügyeleti helyen, amennyiben a beteg állapota azt indokolja, az otthonában látja el, vagy a mentőszolgálat útján gondoskodik a beteg otthonában történő ellátásáról, illetve az állapotának megfelelő ellátási szinten működő egészségügyi szolgáltatóhoz történő utalásáról.

Kerületünkben 24 órás gyermekorvosi ügyelet működik, melyet közreműködői szerződés útján az Inter-Ambulance Egészségügyi Szolgáltató Zrt. lát el. Az ügyeletet felkereső betegek ellátása nem érkezési, hanem sürgősségi sorrendben történik, ezzel is csökkentve az esetlegesen kialakuló komplikációkat.

Gyermek fogászati ellátás:

A fogászati alapellátás nulla éves kortól a középiskola befejezéséig vehető igénybe, az iskolafogászati ellátás pedig a kerület bölcsődéibe, óvodáiba, iskoláiba tartozó, más kerületből, illetve vidékről járó gyermekeket érinti.

Tevékenységek:

- a gyermekek évenkénti rendszeres kezelése,
- rendszeres fogászati és szájhygiénés szűrővizsgálatok,
- beutalás más szakrendelésre (fogszabályozás, szájsebészet, fül-orr-gégészet stb.),
- prevenció, felvilágosító munka (szűrés, oktatás óvodákban, iskolákban).

A gyermek- és ifjúsági fogászati tevékenység keretében 6 gyermek fogszakorvos és szakasszisztensek látják el a gyermekeket a 1212 Görgey Artúr tér 6. szám alatti rendelőben.

Az Egészségügyi Szolgálat szakorvosi ellátás tekintetében elsősorban a felnőtt betegek ellátását végzi. Amennyiben az adott szakorvosnak gyakorlata van gyermekek ellátásában, akkor definitív ellátást biztosít az őt felkereső gyermekek részére. Minden egyéb esetben a gyermekorvosok a megfelelő szakorvosi rendelésre utalják a pácienseket.

c) 0–7 éves korúak speciális (egészségügyi-szociális-oktatási) ellátási igényeire (pl. korai fejlesztésre, rehabilitációra) vonatkozó adatok

A 0-7 év közötti korosztály intézményi ellátása a bölcsődében és óvodában történik. A bölcsődei ellátás keretében a gyermek húszhetes korától nevelhető és gondozható, az óvodai nevelés pedig a gyermekek 3 éves korától a tankötelezettségük kezdetéig történik.

A kiemelt bánásmódot igénylő, sajátos nevelési igényű gyermekek ellátását szakértői vélemény alapján azok a kerületi bölcsődék és tagóvodák látják el integráltan, amelyek erre alapító okiratuk alapján jogosultak.

A bölcsődékben korai fejlesztő szakemberek bevonásával lehetőség van sajátos nevelési igényű gyermekek napközbeni nevelésére/gondozására, biztosítva ezzel számukra az esélyegyenlőség lehetőségét. A bölcsődében a sajátos nevelési igényű gyermekek egészséges közösségbe való integrálása önmagában is fejlesztő hatással bír.

A korai fejlesztéssel csökkenteni lehet a lemaradást, a nap mint nap felmerülő nehézségek megoldhatóbbá válnak. A gyermekek segítséget kapnak ahhoz is, hogy könnyebben be tudjanak illeszkedni a családba, a közösségekbe. A fejlesztés során a cél, hogy azok a képességek fejlődjenek, amelyeknél az elmaradás jelentkezik.

A bölcsőde kiemelt feladatának tekinti, hogy a hátrányos helyzetű gyermekek napközbeni ellátásának biztosításával olyan biztonságot és pozitív mintát nyújtó háttérrel alakítson ki, amely mintaként szolgál a szülőknek. A koragyermekkori intervenció a gyermek-szülő tranzakciókra és gyermek családdhoz kapcsolódó élményeire helyezi a hangsúlyt, valamint a szülőknek nyújtott segítségre, hogy maximálisan biztosíthassák gyermekük egészségét és biztonságát.

A sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének általános alapelve a Pedagógiai Program, a Kiegészítő Program és a sajátos nevelési igény összhangjának kialakítása, az elvárások a gyermek fejlődési üteméhez igazításával, a megfelelő fejlesztési területeken történő fejlesztés biztosításával, a túlterhelés elkerülésével, a rehabilitációs, rehabilitációs célú fejlesztő foglalkozások tagóvodai szintű kiegészítő programba illesztésével történik.

Segítő szakemberek bevonásával – szükséges fejlesztés biztosításával – a gyermekek a szokásos tartalmi és eljárásbeli differenciálástól eltérő, nagyobb mértékű differenciálásban, speciális korrekciós, habilitációs, rehabilitációs, terápiás ellátásban részesülnek, melynek alapja az illetékes Szakértői Bizottság Szakvéleménye.

A gyermek egyéni képességeihez igazodó intenzív fejlesztés az ismeretszerzés, sokoldalú tapasztalatszerzést biztosító módon, cselekvésbe ágyazott játékos módszerekkel valósul meg, melyek segítik a társas kapcsolatok kialakulását és a gyermeki személyiség fejlődését.

Az óvodapedagógusok a speciális, segítő szakemberekkel (gyógypedagógus, óvodapszichológus, logopédus, fejlesztő pedagógus) együtt biztosítják az SNI gyermekek fejlesztését, az iskolába lépéshez szükséges fejlettségi szint elérését.

A gyermekek fejlesztése érdekében a Szakértői Bizottság javaslatára, a gyógypedagógiai állapot, folyamat és fejlődésvizsgálatok eredményeire alapuló egyéni fejlesztési tervet készítenek, melyet a csoport és a gyermek heti és napirendjébe illeszkedő, a Szakértői Bizottság által meghatározott időkeret/óraszám figyelembevételével az egyéni, és/vagy csoportos, rendszeres fejlesztés(ek) megszervezése, megvalósítása.

Természetesen az óvodákban is megvalósul a fejlődés nyomon követése, a dokumentáció vezetése, a rendszeres kapcsolattartás és információcsere a szülőkkel, az óvodapedagógusokkal, gyógypedagógiai asszisztenssel, dajkákkal, és más segítő szakemberekkel.

Korai fejlesztés

Korai fejlesztésre akkor van szükség, ha a gyerek egy vagy több fejlődési területen elmarad az életkorának megfelelő szinttől: ez lehet a mozgásfejlődés, az értelmi fejlődés, a hallás- és látásfejlődés, a beszéd és nyelvi fejlődés, a szociális-, érzelmi fejlődés vagy a viselkedés. Ebben a fejlesztési formában **5 éves koráig** vehet részt a gyermek.

Kerületünkben egyre hangsúlyosabb szerepet kap a korai fejlesztés fontossága. Ezt jelzi az is, hogy az idei nevelési évben megrendezett Csepeli Szakmai Napok keretében kiemelt témaként szerepelt.

A kerületi szakszolgálat egy komplex, átfogó **bölcsődei szűrő programot** dolgozott ki, melynek célja: a kerületi bölcsődébe járó gyermekek mozgás, érzékelés, szociális készségek, kommunikáció, viselkedés szempontú szűrése, az esetleges problémák, elmaradások feltárása, a korai segítségnyújtás, prevenció elősegítése.

A szakvélemények alapján a szakemberek a hátrányok leküzdésére egy tervszerűen felépített **fejlesztő programot** állítanak össze, amely magában foglalja a családnak nyújtandó segítséget is. A programban szerepel **gyógypedagógia fejlesztés, tanácsadás és terápiás szolgáltatás** is. Ezek összeállításakor minden esetben figyelembe veszik a gyerek állapotát és a család körülményeit

Kerületünkben jelenleg az alábbi ellátási formák valósulnak meg:

- Bölcsődés korú gyermek esetén – ha a feltételek biztosítottak – a bölcsődében történik a fejlesztés
- Otthon nevelt kisgyermek és családja **ambulánsan** kap ellátást pedagógiai szakszolgálati tagintézményben
- Bizonyos speciális esetekben – amikor a körülmények azt indokolják – a gyermek otthona is lehet a fejlesztés helyszíne.

A további cél:

- a jelzőrendszer minél hatékonyabban működtetése, mert minél hamarabb kezdődik el a terápia, annál eredményesebb lehet a fejlesztés
- valamennyi kerületi bölcsődében legyen lehetőség – a feltételek megteremtésével – a gyermekek helyben történő preventív vagy korai fejlesztésére.

Csepeli Egyesített Óvoda (CSEO) egészségügyi ellátás

A CSEO biztosítja:

1. Krónikus egészségügyi problémával küzdő, speciális ellátást igénylő (pl. asztmás, allergiás) gyermekek ellátását. A nevelési-gondozási feltételeit a tagóvodák házirendje szabályozza.
2. Diabeteszes gyermekek ellátását a Bázis Óvodában külön eljárásrend alapján szabályozva.

Speciálisan étkezést igénylő gyermekek étkeztetését valamennyi tagóvodában (normatív elszámolás alapján 70 fő számára).

Az óvoda kiemelt feladatának tekinti az óvodások sokoldalú, harmonikus fejlődésének, a gyermeki személyiség kibontakozásának, a konstruktív életvezetés megalapozásának, a hátrányok csökkenésének elősegítését az életkori és egyéni sajátosságok, valamint az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével, a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek szakszerű ellátásával.

d) gyermekjóléti alapellátások, Biztos Kezdet Gyerekház, Tanoda, gyermekszegénységet csökkentő speciális szolgáltatások;

A Gyvt. rendelkezései alapján a személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekjóléti alapellátások közé tartozik a

- a gyermekjóléti szolgáltatás,
- a gyermekek napközbeni ellátása,
- a gyermekek átmeneti gondozása,
- gyermekek esélynövelő szolgáltatásai.

A gyermekjóléti alapellátás célja, hogy hozzájáruljon a gyermek testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődésének, jólétének, a családban történő nevelésének elősegítéséhez, a veszélyeztetettség megelőzéséhez és a kialakult veszélyeztetettség megszüntetéséhez, valamint a gyermek családjából történő kiemelésének a megelőzéséhez.

A gyermekjóléti szolgáltatás a családsegítéssel egy szolgáltató - a család- és gyermekjóléti szolgálat keretében működtethető, mely a kerületben a Humán Szolgáltatások Igazgatósága önálló szervezeti egységeként működik.

A Család- és Gyermekjóléti Szolgálat együttműködési megállapodással rendelkező ügyfeleinek korcsoport szerinti megoszlása:

Év	0-2	3-5	6-13	14-17	18-24	24-34	35-49	50-61	62 feletti	Összesen
2016	25	59	116	85	39	92	209	76	52	753
2017	43	76	203	170	40	60	224	32	32	880
2018	86	91	219	154	85	91	192	45	55	1018
2019	133	143	347	241	174	239	399	197	245	2118
2020	70	132	363	176	194	196	144	311	56	1642

88. számú táblázat

Forrás: Humán Szolgáltatások Igazgatósága

A fenti táblázat adatai alapján megállapítható, hogy a kliensek száma a 6-13, a 14-17 és a 35-49 éves korcsoportokban kiugróan magas.

A probléma típusa	Személyek száma elsődleges probléma szerint (fő)				Családok száma elsődleges probléma szerint (fő)		
	2016		2017		2018	2019	2020
	0-17	18-	0-17	18-			
Életvitel	28	68	124	65	63	85	77
Ebből szenvedélybetegség	5	5	0	0			
Családi-kapcsolati konfliktus	43	36	43	45	48	51	
Családon belüli bántalmazás	8	8	44	26	37	49	51
Elhanyagolás	17	0	25	0	16	24	30
Ebből oktatási, nevelési elhanyagolás	13	0	15	0	11	24	
Gyermeknevelési	31	60	120	50	103	44	63
Gyermekintézménybe való beilleszkedési nehézség	25	0	22	0	3		
Magatartászavar, teljesítményzavar	24	0	37	0	25	31	
Fogyatékoság	2	2	4	2	2		
Lelki-mentális	12	30	25	36	48	53	21
Egyéb egészségi probléma	5	5	27	45			
Foglalkoztatással kapcsolatos	0	5	2	11	4		
Anyagi (megélhetési, lakhatással összefüggő)	63	317	7	43	59	68	10
Ügyintézésrel kapcsolatos	2	8	4	47	3	5	
Információkéréssel kapcsolatos	5	7	3	15	3	5	
Összesen	283	551	502	385	437	439	252

89. számú táblázat

Forrás: Humán Szolgáltatások Igazgatósága

A fent nevezett problémák enyhítésére és megszűnésére a Család- és Gyermekjóléti Szolgálat tanácsadást és információt nyújt, segítő beszélgetést folytat, szociális segítő tevékenységet végez nemcsak saját ügykörében, hanem krízis helyzetben is. Adományközvetítésben segédkezik, hátralékot kezel és a munkanélküliség enyhítésére állskereső klubbot vezet. A szakember munkavállalási tanácsadást nyújt, illetve önéletrajzok elkészítésében segédkezik, felkészítést ad az állásinterjúnál előforduló kérdésekben.

A Kompánia Alapítvány fenntartásában a „DOMINO” – Alternatív Tanoda és Ifjúsági Klub 2013. augusztus 1. napjától működik a kerületben. A Tanoda célja, hogy felzárkózási lehetőséget nyújtson az iskolarendszerben nehezen, illetve rosszul teljesítő 10-16 éves gyerekek számára. A szülőkkel és gyermekeikkel egyéni szerződést kötve, melyben ezáltal a család vállalásaik is szerepelnek.

A Tanodában a kora délutáni órákban a mentorok közreműködésével tanulószoba működik. A házi feladatok elkészítésén és megtanulásán túl egyéni fejlesztéseket, korrepetálást, számítógép-használatot, angol nyelvgyakorlási lehetőséget biztosítanak. Délutánonként a gyerekeket érdeklő, mozgósító, ugyanakkor fejlődésüket, életfelfogásukat formáló foglalkozásokat tartunk, a főzőklubtól a filmklubig, az angol nyelv gyakorlásától a magyar történelem játékos tanulásáig, kommunikációs és társas kapcsolataik fejlesztéséig.

Csepel Önkormányzata a Tanoda működésének elősegítése és ezáltal céljainak megvalósításában történő közreműködés érdekében a feladat ellátására szolgáló, önkormányzati tulajdonban lévő ingatlant a fenntartó Kompánia Alapítvány részére ingyenesen biztosítja a közüzemi díjak és egyéb díjak átvállalása mellett.

e) gyermekek napközbeni ellátásai, bölcsődei ellátás

A **gyermekek napközbeni ellátásának** célja az életkornak megfelelő napközbeni ellátás, felügyelet, gondozás, nevelés biztosítása.

A kerületben 4 önkormányzati fenntartású és 2 magán fenntartású bölcsőde (Montessori Mária Kétnyelvű Óvoda és Bölcsőde, Mézeskalács Családi Bölcsőde).

Az önkormányzati fenntartású bölcsődék a Humán Szolgáltatások Igazgatósága önálló szervezeti egységeként működnek:

- Aprók kertje Bölcsőde
- Cseperedő Bölcsőde
- Mesevilág Bölcsőde
- Tipegő Bölcsőde

Az önkormányzat által fenntartott bölcsődékben 34 csoportszobában, 446 engedélyezett férőhely áll rendelkezésre a gyermekek életkorához igazodó szakszerű gondozáshoz, neveléshez.

Az önkormányzati fenntartású bölcsődékben gondozási díjat nem kell fizetni.

A bölcsődébe való felvétel folyamatos, a gondozási-nevelési év egészében zajlik a gyermekek beszoktatása, legintenzívebben a szeptember és december közötti időszakban.

Humán Szolgáltatások Igazgatósága bölcsődéi feltöltöttsége, kihasználtsága

Év	3 év alatti gyermekek száma	Bölcsődei férőhelyek száma	Bölcsődében gondozott gyermekek száma
2015	2547	446	441
2016	2480	446	424
2017	2439	446	411
2018	2394	446	421
2019	2307	446	438
2020	2173	446	407

90. számú táblázat

Forrás: KSH Statinfo

Családi bölcsődei férőhelyek száma

Év	Működő családi bölcsődei férőhelyek száma	Családi bölcsődébe beírt gyerekek száma	Működő (összes) bölcsődei férőhelyek száma
	db	Fő	db
2015	nincs adat	nincs adat	460
2016	nincs adat	nincs adat	460
2017	14	14	460
2018	14	14	460
2019	14	14	460
2020	14	14	460

91. számú táblázat

Forrás: KSH Statinfo

f) gyermekvédelem

A gyermekek védelmének általános szabályait, rendszerét a Gyvt. határozza meg. A Gyvt. a gyermek érdekeit és jogait helyezi előtérbe, elsőbbséget adva a családban történő nevelkedésnek. Ennek érdekében a különböző támogatások széles körét biztosítja a család és a gyermek számára és csak utolsó eszközként teszi lehetővé a családból való kiemelés, azonban ebben az esetben is kiemelt feladatként határozza meg a családba történő visszagondozást.

A Gyvt. határozottan elkülöníti egymástól a hatósági munkát és a szolgáltatásokat. Előbbi a gyermek és a család sorsát érintő hatósági döntéseket – pl. családból való kiemelés és visszahelyezés; gyám kijelölése, döntés az örökbefogadásról - jelenti, amit a gyámhatóság végez; utóbbi pedig azokat a különböző típusú szolgáltatásokat, amelyeket a rászoruló családok, gyerekek igénybe vehetnek.

Ugyancsak elválasztja egymástól a Gyvt. a szolgáltatások két körét: a minden család számára rendelkezésre álló gyermekjóléti alapellátásokat, és a családból kiemelt gyermekek gondozást biztosító gyermekvédelmi szakellátásokat.

A gyermekvédelmi rendszer működtetése állami és önkormányzati feladat, melyben részt vesznek civil szervezetek, egyházi szervezetek, egyéni vállalkozók is.

A fenti szervezeteken túlmenően számos más szervezetnek is feladata a gyermekek védelme, melyek veszélyeztetettség észlelése esetén kötelesek jelezni ezt a kerületi gyermekjóléti szolgálatnak. E szervek közé tartozik többek között a gyermekegészségügyi szolgálat; a különböző köznevelési intézmények; a rendőrség; az ügyészség; az áldozatsegítő szolgálat; a gyerekekkel kapcsolatba kerülő civil szervezetek; de bármely állampolgár is tehet, sőt köteles is bejelentést tenni, ha gyerekbántalmazást vagy más módon történő veszélyeztetést tapasztal.

A gyermekek védelmét pénzbeli és természetbeni ellátások; személyes gondoskodást nyújtó alapellátások; személyes gondoskodást nyújtó szakellátások; valamint hatósági intézkedések biztosítják.

A Gyvt. rendelkezésinek megfelelően a személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekvédelmi szakellátások:

- az otthont nyújtó ellátás,
- az utógondozói ellátás,
- a területi gyermekvédelmi szakszolgáltatás.

A Gyvt. rendelkezéseinek megfelelően a gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedések:

- a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet fennállásának megállapítása,
- a védelembe vétel,
- a családbafogadás,
- az ideiglenes hatályú elhelyezés,
- a nevelésbe vétel,
- a nevelési felügyelet elrendelése,
- az utógondozás elrendelése,
- az utógondozói ellátás elrendelése,
- a megelőző pártfogás elrendelése.

A gyermekvédelmi rendszer része a bíróság által javítóintézeti nevelésre utalt, illetve letartóztatásba helyezett fiatalok javítóintézeti ellátása. A fiatalok javítóintézeti neveléséről külön törvény rendelkezik.

A személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekvédelmi szakellátások:

- otthont nyújtó ellátás: amely magában foglalja az elhelyezett gyermek, fiatal teljes körű ellátását (étkeztetés, ruházattal való ellátás, egészségügyi ellátás, gondozás-nevelés, oktatás, lakhatás), a családi kapcsolatok fenntartását és a hazakerülést segítő családgondozást – vagy ha ez nem lehetséges, akkor az örökbefogadás elősegítését, valamint a visszailleszkedéshez, az önálló életkezdéshez szükséges utógondozást. Különleges ellátást kell biztosítani a tartósan beteg ill. fogyatékos, valamint a 3 évesnél fiatalabb gyerekek számára, valamint speciális ellátást kell biztosítani a súlyos személyiségfejlődési és pszichés zavarokkal küzdő; a súlyos beilleszkedési zavarokat, vagy antiszociális magatartást tanúsító, továbbá az alkohol, drog és egyéb pszichoaktív szerekkel küzdő, szenvedélybeteg gyermekek számára.

Az otthont nyújtó ellátások két lehetséges formája a nevelőszülői gondoskodás és a gyermekotthoni elhelyezés.

- utógondozói ellátás: igénybevételére az a 18-21 éves kor között (nappali tagozaton tanulók esetében 18-25 éves kor között) fiatal felnőtt jogosult, aki életfenntartását önállóan biztosítani nem tudja, vagy nappali tagozaton – akár középiskolában, akár felsőfokú intézményben – tanulmányokat folytat, vagy szociális bentlakásos intézménybe elhelyezését várja.

Az utógondozói ellátás keretében segítséget kell nyújtani a fiatal felnőttek részére az önálló életük megkezdéséhez, és a megélhetésük biztosításához szükséges feltételek kialakításához, az ellátás történhet a fiatal addig gondozó nevelőszülői családban vagy intézményes keretek között.

- területi gyermekvédelmi szakszolgáltatás: javaslatot tesz az ideiglenes hatályú elhelyezést követően, valamint a nevelésbe vételi eljárás során, illetve a nevelésbe vételt követően a gyermek ideiglenes gondozási helyére és a gyermek sorsának rendeződéséig a számára otthont nyújtó ellátást biztosító gondozási helyére. Tevékenysége során ideiglenesen befogadó nevelőszülői feladatokat ellátó nevelőszülői hálózatot és gyermekotthont működtethet.

A **hatósági intézkedések** során, ha a gyermek testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődéséhez szükséges ellátás a szülő beleegyezésével nem biztosítható és ez a helyzet a gyermek

fejlődését veszélyezteti, a gyámhatóság a veszélyeztetettség mértékétől függően az alábbi intézkedések valamelyikét megteszi:

- hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet fennállásának megállapítása⁸
- védelembe vétel⁹
- családbafogadás: a szülői felügyeletet közösen gyakorló szülők vagy a szülői felügyeletet gyakorló szülő kérelmére - a különélő másik szülő meghallgatásával - a gyámhatóság hozzájárulhat ahhoz, hogy a szülő egészségi állapota, indokolt távolléte vagy más családi ok miatt a gyermeket más, általa megnevezett család átmenetileg befogadja, gondozza és nevelje, feltéve, hogy a családbafogadás a gyermek érdekében áll
- ideiglenes hatályú elhelyezés: ha a gyermek felügyelet nélkül marad, vagy testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődését családi környezete vagy önmaga súlyosan veszélyezteti, és emiatt azonnali elhelyezése szükséges
- nevelésbe vétel: célja a gyermekek otthont nyújtó ellátásának és törvényes képviselőjének biztosítása, amíg a gyermek családja képessé válik a gyermek visszafogadására, vagy családba fogadására, örökbefogadására kerülhet sor.
- nevelési felügyelet elrendelése: kivételesen, és csak a cél eléréséhez szükséges időtartamra rendelhető el, ha a gyermek egészségi vagy pszichés állapota következtében saját vagy mások életét, egészségét közvetlenül veszélyeztető magatartást tanúsít és ez csak teljes körű ellátásának azonnali, zárt körű körülmények közötti felügyeletével vagy biztonsági elkülönítéssel hárítható el.
- utógondozás elrendelése: célja a gyermek és fiatal felnőtt családi környezetbe való visszailleszkedésének, ill. önálló életkezdésének segítése.
- utógondozói ellátás elrendelése: ha a gyermek, illetve a fiatal felnőtt nevelésbe vétele nagykorúvá válásával szűnt meg
- megelőző pártfogás elrendelése: célja a korai beavatkozás érvényesítése a fiatalkori bűnözés kezelésében, elrendelésére a bűncselekmény vagy az elzárással is sújtható szabálysértés miatt indult védelembe vételi, illetve védelembe vétel felülvizsgálata iránti eljárásban kerülhet sor. Az intézkedés 2015. január 1-vel került bevezetésre.

Hatósági intézkedések száma a XXI. kerületben

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Hátrányos státusz megállapítása	49	108	61	30	35	18
Halmozottan hátrányos státusz megállapítása	48	63	38	33	12	10
Védelembe vétel	26	81	33	53	48	52
Utógondozás elrendelése	9	3	3	10	12	6
Utógondozói ellátás elrendelése	10	24	14	11	12	4
Ideiglenes hatályú elhelyezés	24	30	12	24	28	30
Nevelésbe vétel	29	18	16	18	17	6
Családba fogadás	6	16	14	19	9	5
Nevelési felügyelet elrendelése	1	0	0	0	0	0
Megelőző pártfogás elrendelése	9	0	6	7	1	5

92. számú táblázat

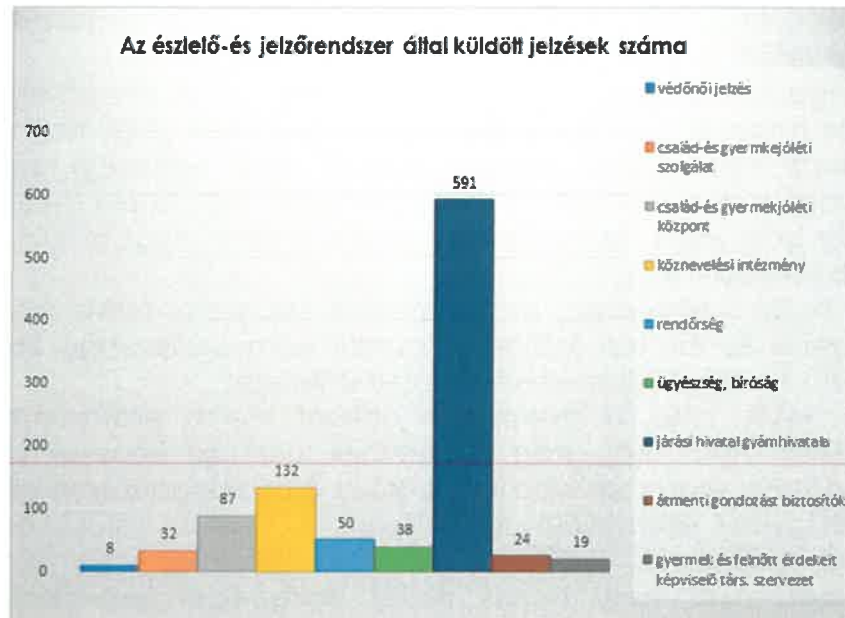
Forrás: önkormányzati adatgyűjtés, BFKH XXI. Kerületi Hivatala, önkormányzati adatgyűjtés

Az észlelő- és jelzőrendszer ágazatok, intézmények, szakemberek és magánszemélyek közötti együttműködés, amelynek célja a problémák, veszélyeztető tényezők, krízishelyzetek észlelése és felismerése és jelzése az erre a célra kijelölt professzionális szolgáltató felé, folyamatos együttműködés és információáramlás biztosítása az egyének és családok problémáinak mielőbbi megoldása, a krízishelyzet következményeinek enyhítése, állapotromlásának megelőzése érdekében.

⁸ korábban ismertetésre került

⁹ korábban ismertetésre került

Az észlelő- és jelzőrendszer által küldött jelzések száma a 2020. évben

A jelzőrendszer tagjai rendszeresen meghívást kapnak és részt vesznek az egyes ügyekben megtartott esetmegbeszéléseken és esetkonferenciákon, mely nagyban hozzájárul ahhoz, hogy egy adott ügyben minden információ a szakemberek tudomására jusson és megfelelő döntés szülessen a további intézkedésekre megtételére vagy a problémák feltárása megtörténjen.

A pandémia következtében a 2020. évben kevesebb esetmegbeszélés, illetve esetkonferencia került megtartásra, amennyiben adottak voltak a lehetőségek online formában kerültek megtartásra.

g) krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások

Készenléti ügyelet:

A Humán Szolgáltatások Igazgatósága által működtetett készenléti ügyelet célja a Család- és Gyermekjóléti Központ és Család- és Gyermekjóléti Szolgálat nyitvatartási idején túl felmerülő krízishelyzetekben történő azonnali segítség, információnyújtás, tanácsadás vagy tájékoztatás.

A telefonon jelentkező szakember minden hívás esetén szakszerű segítséget tud nyújtani, vagy adekvát segítséget tud mozgósítani a krízishelyzet megszüntetése érdekében. Olyan esetben, amikor azonnali intézkedést igénylő bejelentés (súlyos veszélyeztetés) érkezik, a készenléti szolgálatot ellátó szakember a helyszínre megy és ott intézkedik, adott esetben egyéb szervek bevonásával (rendőrség, mentőszolgálat stb.).

A krízistelefonra érkező hívásoknak csak egy kis száma valós krízis, melyeknek okaként több esetben is előfordult a családon belüli bántalmazás, a kiskorú gyermek gondozására-nevelésére alkalmatlan ingatlanba való költözés, a párkapcsolati problémából adódó

konfliktus, a kiskorú gyermek nevelési- oktatási intézményben hagyása zárás után, illetve a felnőtt személy éjszakai elszállásolásának problémája.

h) egészségfejlesztési, sport-, szabadidős és szünidős programokhoz való hozzáférés;

Kerületünk természeti adottságai, valamint az elmúlt években megvalósult fejlesztéseknek köszönhetően számos lehetőség nyílik az egészségfejlesztési, sport-, szabadidős és szünidős programokhoz és tevékenységekhez, melyek ismertetésre kerültek a 3.6. pont e) bekezdésben.

A szünidő hasznos eltöltése érdekében Csepel Önkormányzata minden évben biztosítja a nyári napközis tábori szolgáltatásokat, amely szolgáltatásokat 2021. évtől a megújult Napközis Táborban vehetnek igénybe a gyermekek.

A VEKOP-6.2.1-15-2016-00006. számú, „Csepel Csillagtelep szociális célú rehabilitációja” elnevezésű program keretében a 2021. év nyarán a kerületben több helyszínen valósultak meg a kerületi civil szervezetek közreműködésével különböző tematikájú táborok: pl: sport tábor, kulturális tábor, hagyományőrző tábor.

Csepel Önkormányzata a kerületi civil szervezetek kezdeményezése alapján az Egyesített óvoda tagóvodáiban fakultatív foglalkozások, nyári táborok, sport foglalkozások, fejlesztő foglalkozások megtartásához ingyenes helyiséghasználatot biztosít ezáltal támogatva a kerületi civil szervezeteket, illetve az óvodáskorú gyermekek egészségmegőrzését és a szabadidő hasznos eltöltését. A 2021. évben ingyenes helyiséghasználat biztosítására került sor az alábbi szervezetek esetében: Csepeli Birkózó Club, Tátika Óvoda Alapítvány, Csepeli Diáksport Egyesület, Művészpalánták Alapítvány.

i) gyermekétkeztetés (intézményi, hétfégi, szünidei);

A Gyvt. rendelkezéseinek megfelelően természetbeni ellátásként a gyermek életkorának megfelelő intézményi gyermekétkeztetést kell biztosítani a bölcsődékben, valamint a köznevelési intézményekben, illetve szünidei gyermekétkeztetést.

A szünidei gyermekétkeztetés bevezetése előtt Csepel önkormányzata minden évben úgynevezett szociális nyári gyermekétkeztetést biztosított.

A Gyvt. 21/C. (1) bekezdés b) pontjában foglalt felhatalmazás alapján az Önkormányzat a Humán Szolgáltatások Igazgatósága szervezésében és lebonyolításával tárgyév július 01. napjától augusztus 31. napjáig, munkanapokon (hétfőtől-csütörtökig 12.00 és 13.00 között, valamint 17.00 és 17.45 között, péntekenként 12.00 és 13.45 között) naponta

100 adag déli meleg főétkezésnek megfelelő étkezést biztosít ingyenesen, előre csomagolt, melegíthető egytálétel formájában a személyes gondoskodást nyújtó ellátásokról szóló 6/2012. (III. 27.) önkormányzati rendeletben foglaltak szerint a jogosultsági feltételnek megfelelő kérelmező kiskorú gyermekei részére csepeli nyári szünidei gyermekétkeztetés jogcímen.

j) eltérő kultúrájú, vagy a hátrányos és nem hátrányos helyzetű gyermekcsoportok közötti programok;

A Humán Szolgáltatások Igazgatósága minden évben nagy hangsúlyt helyez arra, hogy a területben élő rászoruló, hátrányos helyzetű gyermekek részesülhessenek a nyári táborok programjai nyújtotta örömeiben. A Humán Szolgáltatások Igazgatósága évről évre sikeresen pályázza meg az Erzsébet táborok nyújtotta lehetőséget. A gyermekek részvételéhez történő hozzájárulás érdekében a Csepeli Önkormányzat a családok által fizetendő önrész összegét átvállalja.

2016. évben

Mesés nyár vár ránk elnevezéssel 45 csepeli gyermek nyaralhatott Fonyódligeten. A gyermekek többsége a nehéz anyagi körülmények között nevelkedő gyermekek közül került ki.

2017. évben

Tombol a nyár elnevezéssel 30 gyermek nyaralhatott Zánkán. A gyermekek létszámának 30%-át a sajátos nevelésű igényű gyermekek alkották.

2018. évben

Hargita fantázia névvel szervezett táboroztatás révén 25 gyermek ismerkedhetett Romániában a Hargita vadregényes településeivel.

2019. évben

Napraforgó megnevezésű pályázati program alapján a Zánkai táborban 36 gyermek nyaralhatott. A gyermekek 25%-a sajátos nevelési igényű volt.

2020. évben

A pandémia miatt úgynevezett ottalvós táborok szervezésére nem volt mód, így a gyermekek napközi jellegű táborozását szervezték meg a XXI. kerületi Családsegítő Közösségi Házban. Egyhetes táborok követték egymást:

Barátok közt – 20 fő

Csibészek – 17 fő

Együtt lenni jó – 13 fő

Napraforgó – 12 fő

Százszorszép – 12 fő

Pillangók – 12 fő

k) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor;

A szolgáltatások nyújtása során tapasztalt hátrányos megkülönböztetésről, illetve az egyenlő bánásmód követelményének megsértéséről nincs tudomásunk.

I) előnyben részesítés, hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások az ellátórendszerek keretein belül.

A bölcsődei ellátás tekintetében 2012. év január óta lehetőség van az ellátásért is térítési díjat megállapítani. Az önkormányzati fenntartású bölcsődékben Csepel Önkormányzata 0 forintban állapította meg az intézményi térítési díjat

A családok anyagi terhének enyhítése érdekében 2015-ben 15 tonna burgonya, 2016-ban 19 tonna burgonya, 2017-ben 20 tonna burgonya és 12 tonna alma, 2018-ban 22 tonna burgonya és 12 tonna alma került szétosztásra a csepeli lakosok között.

A Humán Szolgáltatások Igazgatósága 2010-től együttműködik a Magyar Élelmiszerbank Egyesülettel, amelynek keretében minden munkanapon, változó mennyiségben biztosít a rászorultak számára pékárut, ill. zöldség árut, amit a TESCO Express-ből szállítanak.

Csepel Önkormányzat a Humán Szolgáltatások Igazgatósága szervezésében és lebonyolításával évente négy alkalommal (március, június, szeptember, december hónapokban), alkalmanként 2 munkanapon, és alkalmanként legfeljebb 300 darab, tartós élelmiszereket tartalmazó csomag kiosztásáról gondoskodik a személyes gondoskodást nyújtó ellátásokról szóló 6/2012. (III.27.) önkormányzati rendeletben szabályozott módon.

4.4. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók, valamint fogyatékossgal élő gyerekek közoktatási lehetőségei és esélyegyenlősége

a) a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek/tanulók óvodai, iskolai ellátása, a köznevelési intézménybe és más településen található fejlesztő programokra való eljutás módja, lehetőségei;

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény (a továbbiakban: Nkt.) alapján a köznevelési intézmények az alapító okiratukban, szakmai alapidokumentumukban meghatározottak szerint látnak el köznevelési feladatokat. A köznevelési feladatok közé tartozik többek között:

- óvodai nevelés,
- nemzetiséghez tartozók óvodai nevelés,
- általános iskolai nevelés-oktatás,
- készségfejlesztő iskolai nevelés-oktatás,
- fejlesztő nevelés-oktatás,
- pedagógiai szakszolgálati feladat,
- a többi gyermekkel, tanulóval együtt nevelhető, oktatható sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók óvodai nevelése és iskolai nevelése-oktatása,
- azoknak a sajátos nevelési igényű gyermekeknek, tanulóknak az óvodai nevelése, iskolai nevelése-oktatása, kollégiumi ellátása, akik az e célra létrehozott

gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai nevelési-oktatási intézményben, óvodai csoportban, iskolai osztályban, kollégiumi csoportban eredményesebben foglalkoztathatóak

Mészáros Jenő Óvoda, Általános Iskola és Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény iskolájában az értelmileg és a tanulásban akadályozott gyerekek mellett autisztikus tüneteket mutató diákok is tanulnak, de olyanok is, akiket a szakértői bizottság nem tud kategorizálni. Az óvodai intézményegység a 2020/2021-es tanévben kezdte meg működését. Az adott tanévben egy értelmileg akadályozott tanulók számára létrehozott csoporttal. Óvodába folyamatosan kerülnek be a sajátos nevelési igényű gyermekek a szülő kérésére, és a Fővárosi Pedagógiai Szakszolgálat Szakértői és Rehabilitációs Bizottságának javaslata alapján, az intézményvezető döntése után. A létszámkorlátok miatt várólistát is vezetnek. Óvodába 3 éves kortól járhat a gyermek, amíg a tankötelezettségét nem teljesíti: 6, legkésőbb 7 éves koráig. Az óvodai nevelés kötelező attól az évtől, melyben 3. életévét betölti. A gyermek, napi 4 órában köteles részt venni az óvodai nevelésben.

Az Óvodai Nevelési Program a Mészáros Jenő Óvoda, Általános Iskola és Egységes Gyógypedagógiai Intézmény Helyi Pedagógiai Programjának szerves részét képezi, az általános formai és törvényi megfeleltetések közzé.

A sérülésből, az individuális jegyekből adódóan a sokféleség az eltérő nevelhetőség és fejleszthetőség jellemzi az értelmileg és tanulásban akadályozott, illetve az autizmus spektrumzavarral élő gyermekek csoportját.

Nevelési koncepciójuk kiindulópontja, hogy a gyermeket, mint fejlődő személyiséget gondoskodás és különleges védelem illeti meg. Ennek megfelelően az óvoda gyermekközpontú és befogadó szemléletű. A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, ebben az óvoda támogató, kiegészítő szerepet vállal.

A sajátos nevelési igényű (továbbiakban SNI) gyermekek óvodai nevelése az időben elkezdett korai fejlesztésre épül. A minimális kontaktus eléréséhez, a kooperációs készség elsajátításához az alábbiak szükségesek: a beszédindítás, a nonverbális és verbális kommunikáció fejlesztése, a beszédmegértés fejlesztése, az aktív szókincs bővítése, az alapvető önkiszolgálási szokások kialakítása, az adekvát játékhasználat elsajátítása, és a kognitív funkciók fejlesztése. Mindezek kialakításánál a rendszerességre nevelésnek, az utánpótlásnak, a gesztussal és/vagy képpel kísért, egyszerű verbális utasításnak, továbbá a tér-időstrukturálásnak, a zenének, a ritmusnak, a gyakorlásnak kiemelt szerepe van. A szocio-kommunikáció fejlesztése csoportos, kiscsoportos és egyéni foglalkozáson keresztül protetikusan környezetben valósul meg, sérülés specifikus eszközök alkalmazásával.

Az óvodai nevelés, a nemzetiséghez tartozók óvodai nevelés, valamint a többi gyermekkel együtt nevelhető sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelése alapfeladatként rögzítésre került az **Egyesített Óvoda** dokumentumaiban. Az Nkt. rendelkezései szerint az **Egyesített Óvoda** biztosítja heti tizenegy órás időkeretben a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek fejlesztő pedagógiai ellátását, valamint a sajátos nevelési igényű gyermekek egészségügyi, pedagógiai célú habilitációs, rehabilitációs foglalkoztatását.

Az fenti felsorolás szerinti egyéb feladatok ellátását a tankerületi központok biztosítják.

Az Nkt. értelmében:

- beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alulteljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek
- sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi (látási, hallási), értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd.

Az Egyesített Óvoda rendszere:

Az óvodai nevelés célja az, hogy elősegítse az óvodások sokoldalú, harmonikus fejlődését, a gyermeki személyiség kibontakozását, a hátrányok csökkenését, az életkori és egyéni sajátosságok, valamint az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével (ideértve a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátását is).

Az Egyesített Óvoda tagintézményei

	tagintézmény megnevezése	tagintézmény címe
1	Csepeli Csodakút Egyesített Óvoda Csalitos Tagóvodája	1213 Budapest, Csalitos út 20-22.
2	Csepeli Csodakút Egyesített Óvoda Fenyves Tagóvodája	1213 Budapest, Fenyves út 28.
3	Csepeli Csodakút Egyesített Óvoda Repkény Tagóvodája	1213 Budapest, Repkény út 86.
4	Csepeli Csodakút Egyesített Óvoda Jupiter Tagóvodája	1214 Budapest, Jupiter utca 24/a.
5	Csepeli Csodakút Egyesített Óvoda Zsongás Tagóvodája	1213 Budapest, Kőrösi Sándor utca 11.
6	Csepeli Csodakút Egyesített Óvoda Szúnyog Tagóvodája	1213 Budapest, Szúnyog utca 2-6.
7	Csepeli Csodakút Egyesített Óvoda Népművészeti-Kézműves és Német Nemzetiségi Tagóvodája	1215 Budapest, Árpád utca 2.
8	Csepeli Csodakút Egyesített Óvoda Szivárvány Tagóvodája	1212 Budapest, Rákóczi tér 31.
9	Csepeli Csodakút Egyesített Óvoda Aprajafalva Tagóvodája	1214 Budapest, Béke tér 13.
10	Csepeli Csodakút Egyesített Óvoda Gyermeksziget Tagóvodája	1214 Budapest, Kossuth Lajos utca 140.
11	Csepeli Csodakút Egyesített Óvoda Erdősor Tagóvodája	1214 Budapest, Erdősor utca 110-112.
12	Csepeli Csodakút Egyesített Óvoda Festő Tagóvodája	1214 Budapest, Festő utca 33.
13	Csepeli Csodakút Egyesített Óvoda Bóbita Tagóvodája	1211 Budapest, Kiss János altábornagy utca 24-28.
14	Csepeli Csodakút Egyesített Óvoda Kádár Katalin Tagóvodája	1212 Budapest, Széchenyi István utca 92/a.
15	Csepeli Csodakút Egyesített Óvoda Tátika Tagóvodája	1211 Budapest, Kiss János altábornagy utca 52.

16	Csepeli Csodakút Egyesített Óvoda Napsugár Tagóvodája	1215 Budapest, Vágóhíd utca 55-57.
17	Csepeli Csodakút Egyesített Óvoda Kerek Világ Tagóvodája	1211 Budapest, Posztógyár utca 3.
18	Csepeli Csodakút Egyesített Óvoda Tündérkert Tagóvodája	1214 Budapest, Szabadság utca 14/a.
19	Csepeli Csodakút Egyesített Óvoda Füstifecskék Tagóvodája	1214 Budapest, Iskola tér 46.
20	Csepeli Csodakút Egyesített Óvoda Mesevár Tagóvodája	1214 Budapest, Simon Bolívar sétány 4-8.
93. számú táblázat		
Forrás: önkormányzati adatgyűjtés		

Az Egyesített Óvodába beiratkozott gyermekek létszáma és a hátrányos helyzetű gyermekek adatai

Év	Óvodába beiratkozott gyermekek száma	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek száma	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek aránya az óvodás gyermekeken belül
	Fő	Fő	%
2015	2608	77	2,95%
2016	2552	76	2,98%
2017	2517	57	2,27%
2018	2488	54	2,17%
2019	2384	3	0,13%
2020	2152	19	0,88%

94. számú táblázat

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatgyűjtés

Az óvodai ellátás tekintetében a sajátos nevelési igényű (a továbbiakban: SNI) gyermekek száma az önkormányzat által fenntartott intézményekben emelkedő tendenciát mutat, különösen az autizmus spektrumzavarral és az egyéb pszichés fejlődési zavarral küzdők esetében.

SNI óvodások száma az Egyesített Óvodában

Nevelési év	Óvodások létszáma összesen	SNI gyermek összesen	ebből 2 főnek számít	ebből 3 főnek számít
2014/2015	2503	74	57	17
2015/2016	2487	87	71	16
2016/2017	2416	82	60	22
2017/2018	2390	102	70	32
2018/2019	2349	116	68	48
2019/2020	2235	92	49	43

95. számú táblázat

Forrás: önkormányzati adatgyűjtés

Az Egyesített Óvodába járó óvodások száma az elmúlt években változó mértékben ugyan, de folyamatosan csökkent, míg az SNI-s gyermekek száma éves szinten átlag 3%-kal emelkedik, így szükséges volt az Egyesített Óvoda egyre több tagóvodájára kiterjeszteni az SNI ellátást. Jelenleg az alapító okirat szerint 15 tagóvodában folyik SNI ellátás.

Az ellátás biztosítása érdekében Csepel Önkormányzata az Egyesített Óvodában biztosított közalkalmazotti státuszokon dolgozó szakemberek foglalkoztatásával biztosítja az SNI ellátás személyi feltételeit.

SNI feladatellátás bővülése

Nevelési év	Új SNI feladat	Érintett óvoda	Létszámbővítés
2014/2015	autizmus spektrumzavarral küzdő gyermekek ellátása 2 kis létszámú csoportban	Nagy Imre ÁMK óvodai intézményegysége	1 fő gyógypedagógus 1 fő gyógypedagógiai asszisztens
2015/2016	autizmus spektrumzavarral küzdő gyermekek ellátása 2 új csoportban	CSEÓ Aprajafalva Tagóvodája	4 fő óvodapedagógus, 2 fő dajka, 1 fő gyógypedagógus, 1 fő gyógypedagógiai asszisztens,
2015/2016	egyéb pszichés fejlődési zavarral küzdő gyermekek ellátása	CSEÓ öt tagóvodája (Jupiter, Tündérkert, Füstifecske, Tátika, Napsugár)	státusz bővítés nélkül, a szükséges szakemberek biztosításával
2017/2018	egyéb pszichés fejlődési zavarral küzdő gyermekek ellátása	CSEO Erdősor és Festő Tagóvodája	státusz bővítés nélkül, a szükséges szakemberek biztosításával
2018/2019	1. autizmus spektrumzavarral küzdő gyermekek ellátása 2. egyéb pszichés fejlődési zavarral küzdő gyermekek ellátása	1. CSEO Szivárvány Tagóvodája 2. CSEO Aprajafalva tagóvodája	2 fő gyógypedagógus 1 fő szurdopedagógus
2019/2020	autizmus spektrumzavarral küzdő gyermekek ellátása	CSEO Kádár Katalin Tagóvodája CSEO Gyermeksziget Tagóvodája	státusz bővítés nélkül, a szükséges szakemberek biztosításával

96. számú táblázat

Forrás: önkormányzati adatgyűjtés

Óvodai segítő szolgáltatás

Az óvodai és iskolai szociális segítő szolgáltatás a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése érdekében a szociális segítő munka eszközeivel támogatást nyújt a köznevelési intézménybe járó gyermeknek, a gyermek családjának és a köznevelési intézmény pedagógusainak.

Kerületünkben a HSZI Család-és Gyermekjóléti Központjával kötött Együttműködési Megállapodás alapján **4 súlyponti tagóvodában (Bóbita, Tündérkert, Mesevár, Csallós) és a hozzájuk kapcsolódó 4-5 tagóvodában valósul meg jelenleg a szociális segítő szolgáltatás** az óvodák gyermekvédelmi felelőseinek (szociális koordinátorok) közreműködésével.

A szociális segítő szakemberek (szakirányú végzettségűek) segítik a gyermeket:

- a korának megfelelő, az óvodába beilleszkedéséhez szükséges kompetenciák fejlesztésében
- veszélyeztetettségének megelőzésében, a már kialakult veszélyeztetettség megszüntetésének előmozdításában
- részt vállalnak az óvoda mentálhigiénés, sport és kulturális rendezvényeinek szervezésében, lebonyolításában, prevenciós programjainak szervezésében, megvalósításában
- támogatják a tagóvodákban a gyermekvédelmi jelzőrendszer működtetését
- segítséget nyújtanak a gyermekeknek, családjaiknak és az óvodák dolgozóinak a felmerülő életvezetési, szociális, szocializációs problémák megoldásához.

A csoportban végzett szociális munka keretein belül pl. havonta egy alkalommal (sürgős esetben azonnal) lehetőséget biztosítanak esetkonzultációra. Egyéni segítségnyújtás keretében pedig pl. segítenek a szülők és az óvoda alkalmazottai közötti konfliktuskezelésben.

BTMN ellátás

Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek (továbbiakban: BTMN) az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alulteljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek.

A Csepeli Csodakút Egyesített Óvodában (továbbiakban: CSEO) a diagnosztizált BTMN gyerekek létszáma évről évre növekszik.

Nevelési év (október 1-i statisztikai adat)	BTMN gyerekek létszáma
2019-2020	62
2020-2021	70
2021-2022	88

97. számú táblázat

Forrás: önkormányzati adatgyűjtés

A nemzeti köznevelésről szóló CX. törvény 8.§ (3) bekezdése kimondja, hogy a fenntartó kötelessége megszervezni az óvodában a BTMN gyermekek fejlesztő pedagógiai ellátását a jogszabály által meghatározott (heti 11 óra) időkeretben.

A CSEO-ban a BTMN gyermekek ellátása – a szakvéleményekben meghatározott fejlesztési óraszámoknak megfelelően- túlnyomórészt az óvodában történik óvodapedagógusok és ellátó szakemberek (gyógypedagógus, logopédus) közreműködésével. Ugyanakkor a súlyosabbnak ítélt BTMN-es gyermekek esetében a kerületi szakszolgálat is részt vállal az ellátásban.

A BTMN gyermekek egyre növekvő létszáma és ennek megfelelően intézményi ellátásuk biztosítása szempontjából feltétlenül szükséges:

- a kerületi szakszolgálattal való szoros együttműködés,
- logopédiai ellátásuk biztosítása elsősorban az alapellátás keretében,
- az óvodapedagógusok fejlesztő pedagógusi kompetenciáinak fejlesztése.

Az általános iskolában nyolc évfolyamon országosan egységes követelmények szerint alapfokú nevelés-oktatás folyik. Az általános iskola a tanulót az érdeklődésének, képességének és tehetségének megfelelően felkészíti a középfokú iskolai továbbtanulásra. Az alapfokú nevelés-oktatás két szakasza az alsó tagozat (1-4. évfolyam) és a felső tagozat (5-8 évfolyam).

A köznevelési alapfeladatok ellátásáról 2013. január 1-jétől az állam gondoskodik, a fenntartói feladatok ellátásáról a Klebelsberg Központon keresztül, melynek területi szervei a tankerületi központok.

A Dél-Pesti Tankerületi Központ fenntartásába az alábbi XXI. kerületi intézmények tartoznak:

- Herman Ottó Általános Iskola
- Kölcsey Ferenc Általános Iskola
- Eötvös József Általános Iskola
- Katona József Általános Iskola
- Mátyás Király Általános Iskola
- Lajtha László Általános Iskola
- Karácsony Sándor Általános Iskola
- Arany János Általános Iskola
- Szárcsa Általános Iskola
- Széchenyi István Általános és Kéttannyelvű Általános Iskola
- Móra Ferenc Általános Iskola
- Kazinczy Ferenc Értékközvetítő és Képességfejlesztő Általános Iskola
- Nagy Imre Általános Iskola
- Vermes Miklós Általános Iskola
- Jedlik Ányos Gimnázium
- Mészáros Jenő Óvoda, Általános Iskola és Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény
- Csepeli Fasang Árpád Alapfokú Művészeti Iskola

A Dél-Pesti Tankerületi Központ minden intézménye integrált oktatást végző intézmény, ezen felül van egy intézménye, ahol az enyhe és középsúlyos értelmi fogyatékos gyermekek ellátása történik és jelenleg 3 csoportban szegregáltan látják el az autista gyermekeket. A beszéd fogyatékosok részére két iskolában logopédiai osztály működik.

Kerületünkben a 2018/2019-es tanévben 17 feladatellátási helyen 260 iskolai osztályban több mint 5000 gyermek alapfokú oktatása történik.

Az alsó tagozaton kicsivel több mint 2500, a felső tagozaton pedig 2800 fő feletti a tanulói létszám. A vizsgált időszakban az iskolaotthonos tanulókkal együtt a gyermekek több mint 60%-a napközis volt. Ez az arány a 2019-es évben 58%-ra csökkent.

Tanév	Az általános iskolai osztályok száma a gyógypedagógiai oktatásban	Az általános iskolai osztályok száma	Általános iskolai feladat-ellátási helyek száma
	1-8 évfolyamon összesen	1-8 évfolyamon összesen	db
2014/2015	19	266	17
2015/2016	19	266	17
2016/2017	19	266	17
2017/2018	17	264	17
2018/2019	17	260	17

98. számú táblázat

Forrás: TeIR, KSH Statinfo

Év	Általános iskolai tanulók száma	1-4. évfolyamosok száma	5-8. évfolyamosok száma	Napközis általános iskolai tanulók száma	
				Fő	%
2015	5840	3122	2718	3682	63%
2016	5809	3077	2732	3567	61%
2017	5684	2885	2799	3417	60%
2018	5610	2733	2877	3266	58%
2019	5467	2654	2813	3163	58%
2020	5398	2632	2766	3113	58%

99. számú táblázat

Forrás: KSH Statinfo

A XXI. kerületi általános iskolai tanulók és hátrányos helyzetű gyermekek száma

Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók			
Év	Általános iskolai tanulók száma a nappali oktatásban	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók száma (gyógypedagógiai oktatással együtt)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya az általános iskolai tanulókon belül
	Fő	Fő	%
2015	5840	132	2,26%
2016	5809	208	3,58%
2017	5684	272	4,79%
2018	5610	150	2,67%
2019	5467	67	1,23%
2020	5398	67	1,24%

100. számú táblázat

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A XXI. kerületben középfokú oktatásban részt vevő iskolai tanulók és hátrányos helyzetű gyermekek száma

Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű a középszintű oktatásban						
Év	HH és HHH helyzetű gimnáziumi tanulók száma	HH és HHH helyzetű tanulók aránya a gimnáziumi tanulókon belül	HH és HHH helyzetű szakközépiskolai, szakiskolai és készségfejlesztő iskolai tanulók száma a nappali oktatásban	HH és HHH helyzetű szakközépiskolai, szakiskolai és készségfejlesztő iskolai tanulók aránya a tanulók számához viszonyítva	HH és HHH helyzetű szakgimnáziumi tanulók száma	HH és HHH helyzetű tanulók aránya a szakgimnáziumi tanulókon belül
	Fő	%	Fő	%	Fő	%
2015	24	2,78%		-		-
2016	33	3,55%	223	21,79%	121	5,33%
2017	38	4,10%	59	6,58%	42	1,90%
2018	30	3,32%	31	3,61%	29	1,36%
2019	10	1,11%	10	1,12%	8	0,38%
2020	4	0,45%	2	2,47%	nincs adat	nincs adat

101. számú táblázat

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Megállapított hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet		
Év	gyermekek és nagykorúvá vált gyermekek száma	gyermekek és nagykorúvá vált gyermekek száma
	fő	fő
2015	48	49
2016	61	95
2017	38	61
2018	29	27
2019	12	35
2020	10	14

102. számú táblázat

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A sajátos nevelési igényű, valamint a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek számát az alábbi táblázat szemlélteti:

Tanév	SNI létszám	BTM létszám
2013/2014	371	169
2014/2015	405	239
2015/2016	426	277
2016/2017	445	320
2017/2018	471	400
2018/2019	451	451

103. számú táblázat

Forrás: Dél-Pesti Tankerületi Központ

b) a közneveléshez kapcsolódó kiegészítő szolgáltatások (pl. iskolára/óvodára jutó gyógypedagógusok, iskolapszichológusok száma stb.)

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény a sajátos nevelési igényű gyermekek eredményes fejlesztésének biztosítására kiemelt figyelmet fordít.

A törvény értelmezésében sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi (látási, hallási), értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd.

A Nemzeti Alaptanterv gyógypedagógiai alkalmazásához készült irányelvek fogyatékosági típusonként foglalják össze a fogyatékos gyermekek életkori sajátosságait, a jellegzetes képességi hiányokat, képességzavarokat, és az ezekből fakadó sajátos nevelési szükségleteket. Jelenleg a 32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet, mely a „a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve” a hatályos, mely az óvodai és iskolai nevelés számára minden fogyatékosági kategóriára vonatkozóan leírja a fejlesztési területeket - nevelési célokat.

A sajátos nevelési igényű gyermekek integrálása jelenleg 15 tagóvodában történik, státuszon lévő gyógypedagógusok és utazó gyógypedagógusok biztosítják a gyermekek fejlesztését.

A szakértői bizottság szakértői véleménye alapján integrálható sajátos nevelési igényű gyermekek ellátása jelenleg az alábbiakra terjed ki:

- Mozgásszervi fogyatékos gyermekek ellátása – Napsugár Tagóvoda
- Érzékszervi fogyatékos - Hallássérült gyermekek ellátása – Kádár Katalin Tagóvoda
- Értelmi fogyatékos gyermekek ellátása – Hétszínvirág Tagóvoda, Napsugár Tagóvoda, Bóbita Tagóvoda
- Beszéd-fogyatékos gyermekek ellátása – Aprajafalva Tagóvoda, Gyermeksziget Tagóvoda, Kerek Világ Tagóvoda, Tátika Tagóvoda, Napsugár Tagóvoda, Tündérkert Tagóvoda, Mesevár Tagóvoda
- Autizmus spektrum zavarral küzdő gyermekek ellátása - Hétszínvirág Tagóvoda, Bóbita Tagóvoda, Aprajafalva Tagóvoda, Mesevár Tagóvoda, Szivárvány Tagóvoda
- Egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem – vagy magatartásszabályozási zavarral) küzdő gyermekek ellátása – Hétszínvirág Tagóvoda, Bóbita Tagóvoda, Jupiter Tagóvoda, Tündérkert Tagóvoda, Tátika Tagóvoda, Napsugár Tagóvoda, Aprajafalva Tagóvoda, Füstifecske Tagóvoda, Erdősor Tagóvoda, Festő Tagóvoda

Kerületünkben a 3-6 éves korú gyermekek számának csökkenése az óvodai gyermekcsoportok és óvodai férőhelyek számának csökkenését eredményezte:

Év	3-6 éves korú gyermekek száma	Óvodai gyermekcsoportok száma - gyógypedagógiai neveléssel együtt	Óvodai férőhelyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt)	Óvodai feladatellátási helyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt)	Óvodába beírt gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt)	Egy óvodai gyermekcsoportra jutó gyermekek száma
	fő	db	db	db	fő	fő
2015	2629	124	3004	28	2608	21
2016	2567	125	2970	29	2552	20
2017	2466	121	2920	29	2517	21
2018	2405	118	2857	29	2488	21
2019	2336	113	2726	29	2384	21
2020	2290	109	2604	27	2152	20

104. számú táblázat

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatgyűjtés

A Csepeli Csodakút Egyesített Óvoda személyi feltételeit az alábbi táblázat mutatja be:

	2016/2017	2017/2018	2018/2019	2019/2020	2020/2021
Óvodapedagógusok	220	224	218	207	197
Diplomás óvodapedagógusok	208	220	209	199	195
Gyógypedagógusok	8	9	10	12	11
Fejlesztő pedagógus	2	2	2	2	2
Logopédus	5	5	6	5	6
Pszichológus	8	8	8	8,5	7,5
Dajka/gondozónő	108	115	112	106	102
Kisegítő személyzet	49,5	52	63	59	60

105. számú táblázat

Forrás: Önkormányzati adatgyűjtés

A kerületünkben dolgozó óvodapedagógusok átlagosan 97%-a diplomás, a gyógypedagógusok létszáma kis mértékben ugyan, de emelkedett.

A Dél-Pesti Tankerületi Központ fenntartásában működő csepeli iskolákba beíratott gyermekek száma 2015-ben 10534 fő, 2016-ban 10132 fő, 2017-ben 9797 fő, 2018-ban 9528 fő, 2019-ben 9343 fő, 2020-ban pedig 9328 fő volt, a gyermekek átlag 10%-a a környező településekről jár be.

Tanév	Az általános iskolai osztályok száma a gyógypedagógiai oktatásban (a nappali oktatásban)	Az általános iskolai osztályok száma (a gyógypedagógiai oktatással együtt)	Általános iskolai feladat-ellátási helyek száma (gyógypedagógiai oktatással együtt)	Egy általános iskolai osztályra jutó tanulók száma a nappali oktatásban (gyógypedagógiai oktatással együtt)	Más településről bejáró általános iskolai tanulók aránya a nappali oktatásban
	db	db	db	fő	%
2014/2015	19	266	17	21,95	10,48%
2015/2016	19	266	17	21,84	10,00%
2016/2017	19	266	17	21,37	10,33%
2017/2018	17	264	17	21,25	11,16%
2018/2019	17	260	17	21,03	9,04%
2019/2020	17	256	18	21,08	10,71%

106. számú táblázat

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Tanév	A 8. évfolyamot eredményesen befejezte a nappali oktatásban
	Fő
2014/2015	681
2015/2016	686
2016/2017	674
2017/2018	660
2018/2019	720
2019/2020	711

107. számú táblázat

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A kerületünkben működő iskolákban a szakértői bizottságok írásbeli szakvéleményével rendelkező, rászoruló tanuló fejlesztését gyógypedagógus, logopédus és fejlesztő pedagógus végzi egyéni, illetve kiscsoportos formában. A célzott fejlesztéseken és felzárkóztató foglalkozásokon a tanulók szükségletüknek megfelelő gyakorisággal vesznek részt. Az iskolák kiemelt feladatuknak tekintik ezen tanulóknak az iskola életébe való maradéktalan integrálását. Azoknak az SNI tanulóknak kerül sor a többségi tanulókkal történő együttnevelésére, akiknek nevelését-oktatását a szakértői bizottságok integrált osztályban javasolják. Ezek a tanulók többségi társaikkal együtt végzik iskolai feladataikat, de a szükséges területeken támogatást kapnak.

A Dél-Pesti Tankerületi Központ fenntartásában működő iskolákban az SNI tanulók fejlesztését végző szakemberek száma, illetve azok iskolák szerinti megoszlása:

Gyógypedagógus						
	2013/2014	2014/2015	2015/2016	2016/2017	2017/2018	2018/2019
Arany	0	0	0	0	0	0
Eötvös	0	0	0	0	0	0
Herman	0	0	0	0	0	0
Karácsony	1	1	1	1,5	3,5	4
Katona	0	0	0	0	0	0
Kazinczy	0	0	0	0	0	0
Kölcsey	0	0	0	0	0	0
Lajtha	0	0	0	0	0	0
Mátyás	1	1	1	1	1	1
Mészáros	34	35	32	33	50,5	54
Móra	0	1	1	1	2	2
Nagy Imre	5	5	8	10	12,5	13
Szárcsa	0	0	0	0	0	0
Széchenyi	0	0	0	0	0	0
Vermes	0	0	0	0	0	0
	41	43	43	46,5	69,5	74

108. számú táblázat

Forrás: Dél-Pesti Tankerületi Központ

Fejlesztőpedagógus						
	2013/2014	2014/2015	2015/2016	2016/2017	2017/2018	2018/2019
Arany	1	1	1	1	0,5	0,5
Eötvös	0	0	0	1	1	1
Herman	0	0	0,5	0,5	0	0
Karácsony	2	3	3	4	1	1
Katona	0	0	0	0	1	1
Kazinczy	0	0	0	0	0	1
Kölcsey	0	0	0	0	0	0
Lajtha	0	0	0	0	0	1
Mátyás	0	0	0	0	0	1
Mészáros	0	0	0	0	0	0
Móra	0	0	0	0	2	1
Nagy Imre	1	1	1	1	0,5	0,5
Szárcsa	1	1	0	1	0	0
Széchenyi	0	0	0	0	0	0
Vermes	1	1	1	1	1	1
	6	7	6,5	9,5	7	9

109. számú táblázat

Forrás: Dél-Pesti Tankerületi Központ

Pszichológus						
	2013/2014	2014/2015	2015/2016	2016/2017	2017/2018	2018/2019
Arany	0	0	0	0	0,5	0,5
Eötvös	1	1	1	1	1	1
Herman	0	0	0	0	0,5	0,5
Karácsony	1	1	1	1	1	1
Katona	0,5	0,5	0	0,5	0,5	0,5
Kazinczy	1	1	1	1	1	1
Kölcsey	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
Lajtha	1	1	1	1	0,5	0,5
Mátyás	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
Mészáros	0	0	0	0	0,5	0,5
Móra	1	1	1	1	0,5	0,5

Nagy Imre	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
Szárcsa	1	1	1	1	0,5	0,5
Széchenyi	1	1	1	1	0,5	0,5
Vermes	0	0	0	0	0,5	0,5
	9	9	8,5	9	9	9

110. számú táblázat

Forrás: Dél-Pesti Tankerületi Központ

Pedagógiai asszisztens						
	2013/2014	2014/2015	2015/2016	2016/2017	2017/2018	2018/2019
Arany	0	1	1	1	1	1
Eötvös	2	2	3	3	3	3
Herman	0	1	1	1	1	1
Karácsony	2	2	2	2	2	2
Katona	1	1	1	1	1	1
Kazinczy	1	1	2	2	2	4
Kölcsey	1	1	1	1	1	1
Lajtha	2	2	2	2	1	1
Mátyás	1	1	1	1	1	1
Mészáros	10	11	11	9	10	11,5
Móra	1	1	1	1	2	2,5
Nagy Imre	3	3	4	5	7	7
Szárcsa	0	0	1	1	1	1
Széchenyi	0	2	2	2	2	3
Vermes	1	1	1	1	2	1
	25	30	34	33	37	40

111. számú táblázat

Forrás: Dél-Pesti Tankerületi Központ

c) hátrányos megkülönböztetés és jogellenes elkülönítés az oktatás, képzés területén, az intézmények között és az egyes intézményeken belüli szegregációs jelenségek;

Hátrányos megkülönböztetés és jogellenes elkülönítés, intézmények közötti és az intézményeken belüli szegregációról nincs tudomásunk.

c) az intézmények között a tanulók iskolai eredményességében, az oktatás hatékonyságában mutatkozó eltérések;

Az intézmények között a tanulók iskolai eredményességében, az oktatás hatékonyságában mutatkozó eltéréseket az Országos kompetenciamérések eredményein keresztül mutatjuk be az általános iskola, a gimnázium, a szakközépiskola, valamint a szakgimnázium tekintetében.

Kerületünkben a Dél-Pesti Tankerületi Központ fenntartásában az alábbi, alapfokú oktatást végző iskolák működnek:

- Arany János Általános Iskola

- Csepeli Fasang Árpád Zenei Alapfokú Művészeti Iskola
- Eötvös József Általános Iskola
- Herman Ottó Általános Iskola
- Jedlik Ányos Gimnázium
- Karácsony Sándor Általános Iskola
- Katona József Általános Iskola
- Kazinczy Ferenc Értékközvetítő és Képességfejlesztő Általános Iskola és Központi Műhely
- Kölcsey Ferenc Általános Iskola
- Lajtha László Általános Iskola
- Mátyás Király Általános Iskola
- Mészáros Jenő Óvoda, Általános Iskola és Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény
- Móra Ferenc Általános Iskola
- Nagy Imre Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola
- Szárcsa Általános Iskola
- Széchenyi István Általános Iskola
- Vermes Miklós Általános Iskola

Az összehasonlítás során a Csepeli Fasang Árpád Zenei Alapfokú Művészeti Iskolát, valamint a Mészáros Jenő Óvoda, Általános Iskola és Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézményt nem tüntettük fel. Előbbiben művészeti, zenei oktatás, utóbbiban pedig a tanulásban és értelmileg akadályozott, esetenként halmozottan sérült, sajátos nevelési igényű gyermekek alapfokú gyógypedagógiai fejlesztése folyik.

A táblázatok adataiban azokat az eredményeket, melyek az országos átlaghoz képest elmaradnak, azokat vastagított számokkal, amelyek pedig a budapesti átlagnál jobban teljesítettek, azokat kiemeléssel jelöltük. A 2020. évben az országos kompetenciamérés a világjárványra való tekintettel elmaradt, így arra az évre vonatkozó adattal nem rendelkezünk.

Kompetenciamérés 6. évfolyam - matematika																		
	országos átlag	budapesti átlag	Arany János	Eötvös	Herman	Jedlik	Karácsony	Katona	Kazinczy	Kölcsey	Lajtha	Mátyás	Móra	Nagy Imre	Szárcsa	Széchenyi	Vermes	Burattino
2012	1489	1549	1637	1506	1509	1759	1520	1589	1400	1569	1295	1517	1546	1591	1391	1568	1636	1214
2013	1489	1548	1566	1547	1514	1761	1641	1578	1497	1544	1303	1405	1609	1693	1326	1595	1556	1390
2014	1491	1535	1548	1486	1517	1764	1489	1577	1438	1544	1453	1612	1550	1660	1463	1543	1522	1251
2015	1497	1546	1572	1531	1502	1691	1484	1613	1470	1633	1507	1554	1616	1529	1533	1521	1541	1314
2016	1486	1544	1538	1381	1477	1737	1508	1688	1381	1619	1486	1495	1541	1469	1571	1482	1492	1300
2017	1497	1657	1537	1531	1494	1758	1492	1541	1486	1621	1485	1494	1413	1514	1461	1495	1547	1303
2018	1499	1552	1516	1525	1482	1683	1544	1543	1463	1551	1492	1467	1435	1467	1392	1485	1558	1296
2019	1495	1549	1478	1518	1465	1712	1462	1559	1468	1590	1500	1486	1422	1438	1508	1492	1476	1517

112. számú táblázat

forrás: Dél-Pesti Tankerületi Központ

Kompetenciamérés 8. évfolyam - matematika																		
	országos átlag	budapesti átlag	Arany János	Eötvös	Herman	Jedlik	Karácsony	Katona	Kazinczy	Kölcsey	Lajtha	Mátyás	Móra	Nagy Imre	Szárca	Széchenyi	Vermes	Burattino
2012	1612	1658	1824	1683	1742	1897	1675	1774	1581	1760	1455	1705	1612	1691	1332	1698	1739	1261
2013	1620	1669	1688	1648	1614	1920	1751	1733	1744	1744	1476	1721	1652	1698	1560	1640	1666	1399
2014	1617	1760	1692	1660	1590	1860	1680	1722	1659	1667	1543	1608	1667	1763	1550	1533	1762	1262
2015	1618	1662	1710	1666	1636	1877	1666	1719	1534	1724	1552	1596	1742	1577	1550	1673	1663	1380
2016	1597	1748	1657	1615	1560	1863	1571	1710	1590	1706	1690	1604	1752	1661	1511	1626	1572	1292
2017	1612	1760	1730	1703	1627	1845	1636	1723	1568	1801	1671	1635	1608	1699	1626	1631	1652	1431
2018	1614	1665	1698	1687	1628	1848	1703	1792	1544	1746	1546	1652	1513	1704	1639	1641	1636	1427
2019	1624	1694	1647	1702	1611	1853	1610	1717	1656	1757	n.a.	1629	1548	1586	1609	1681	1670	1365

113. számú táblázat

forrás: Dél-Pesti Tankerületi Központ

Kompetenciamérés 6. évfolyam - szövegértés																		
	országos átlag	budapesti átlag	Arany János	Eötvös	Herman	Jedlik	Karácsony	Katona	Kazinczy	Kölcsey	Lajtha	Mátyás	Móra	Nagy Imre	Szárca	Széchenyi	Vermes	Burattino
2012	1472	1536	1437	1521	1529	1742	1495	1581	1464	1574	1307	1495	1535	1630	1456	1432	1585	1196
2013	1497	1566	1488	1595	1566	1730	1584	1610	1529	1628	1309	1418	1608	1603	1401	1529	1576	1343
2014	1481	1537	1486	1514	1498	1763	1509	1604	1435	1563	1389	1520	1532	1720	1590	1489	1471	1125
2015	1488	1661	1574	1564	1542	1697	1502	1569	1465	1668	1336	1532	1634	1476	1475	1514	1501	1251
2016	1494	1565	1541	1579	1538	1743	1489	1637	1437	1658	1320	1561	1562	1537	1540	1506	1509	1275
2017	1503	1671	1550	1572	1538	1739	1449	1565	1506	1633	1402	1529	1423	1487	1509	1538	1580	1155
2018	1492	1549	1488	1544	1449	1683	1525	1546	1480	1614	1346	1452	1451	1507	1420	1526	1589	1265
2019	1499	1562	1497	1549	1492	1733	1473	1564	1468	1636	1252	1539	1371	1458	1461	1519	1479	1459

114. számú táblázat

forrás: Dél-Pesti Tankerületi Központ

Kompetenciamérés 8. évfolyam - szövegértés																		
	országos átlag	budapesti átlag	Arany János	Eötvös	Herman	Jedlik	Karácsony	Katona	Kazinczy	Kölcsey	Lajtha	Mátyás	Móra	Nagy Imre	Szárca	Széchenyi	Vermes	Burattino
2012	1567	1731	1706	1642	1688	1825	1640	1717	1545	1740	1486	1618	1589	1605	1377	1612	1654	1273
2013	1555	1603	1622	1602	1558	1777	1687	1629	1672	1644	1352	1628	1623	1602	1444	1584	1563	1351
2014	1557	1714	1629	1629	1621	1813	1600	1671	1546	1648	1468	1573	1585	1618	1552	1458	1628	1203
2015	1567	1735	1568	1614	1638	1801	1615	1671	1472	1694	1401	1476	1656	1545	1502	1631	1630	1362
2016	1568	1616	1627	1627	1552	1822	1572	1677	1548	1710	1406	1568	1721	1603	1577	1617	1587	1288

2017	1571	1616	1691	1652	1558	1785	1607	1672	1573	1737	1609	1587	1557	1574	1537	1633	1588	1373
2018	1602	1648	1629	1699	1611	1856	1642	1753	1497	1735	1476	1661	1499	1626	1608	1581	1599	1351
2019	1608	1673	1660	1654	1608	1845	1584	1652	1655	1741	n.a.	1612	1507	1556	1601	1693	1696	1319

115. számú táblázat

forrás: Dél-Pesti Tankerületi Központ

A Dél-Pesti Tankerületi Központ Intézményeiben kiemelt figyelmet fordítanak a lemaradó tanulók felzárkóztatására, az esélyek növelésére.

Az iskolák és a tanulók eredményességében tapasztalható eltérések enyhítésére, kiküszöbölése érdekében az iskolák többségében az alábbiakat alkalmazzák:

- Minden évfolyamon korrepetálásokat és felzárkóztató foglalkozásokat szerveznek, mely az alsó tagozaton osztálykeretben, felső tagozaton évfolyamszinten valósul meg. A foglalkozások egy része folyamatos, a tanulók délutáni órarendjébe illesztve történik. Más részük alkalomszerű, hosszabb hiányzás vagy folyamatos negatív teljesítmény esetén, valamint egy-egy anyagrész alaposabb begyakorlása céljából
- Napközi, tanulószoba maximális kihasználása, a tanulószobán tantárgyi korrepetálások is megvalósulnak
- Egyéni fejlesztések, foglalkozások, melyek célja a tanuló eltérő ütemű fejlődéséből, fejlesztési szükségleteiből fakadó egyéni hátrányok csökkentése
- Kiscsoportos foglalkozások, fejlesztések, csoportmunka szervezése
- Differenciált munkamenet, valamint feladatok, melyek értékelése során is megvalósul a differenciálás
- Integráció
- Egyéni fejlesztések SNI-s vagy BTM-es tanulók esetén, logopédiai osztályok
- A tanulók érdekeit szem előtt tartva a szülői házzal, valamint a gyermekvédelemben érintett hatóságokkal, szervekkel, intézményekkel való szoros együttműködés

A szakképzés országos átalakítása során 2015. július 1-i hatállyal Szakképzési Centrumok jöttek létre, melyeket a hatékonyabb, összehangoltabb működés elősegítésére és a gazdasági-piaci szereplők képzési igényeinek gyorsabb és rugalmasabb kielégítésére hozta létre a Nemzetgazdasági Minisztérium.

A kerületünkben működő középiskolák tekintetében az alábbiak eredményét mutatjuk be:

- Budapesti Komplex Szakképzési Centrum Weiss Manfréd Szakgimnáziuma, Szakközépiskolája és Kollégiuma
- Budapesti Gazdasági Szakképzési Centrum Vásárhelyi Pál Kereskedelmi Szakgimnáziuma
- Budapesti Gépészeti Szakképzési Centrum Kossuth Lajos Két Tanítási Nyelvű Műszaki Szakgimnáziuma

melyet a Burattino Általános és Középiskola, Gyermekotthon, valamint az Egressy Béni Alap- és Középfokú Zeneművészeti, Színművészeti és Táncművészeti Szakgimnázium eredményeivel egészítünk ki.

Az összehasonlítás során külön-külön kerültek feltüntetésre a szakgimnáziumi és szakközépiskolai eredmények iskolánként. A táblázatok adataiban azokat az eredményeket, melyek az országos átlaghoz képest elmaradnak, azokat vastagított számokkal, amelyek pedig jobban teljesítettek, azokat kiemeléssel jelöltük.

Szakgimnázium						
Kompetenciamérés 10. évfolyam - matematika						
	országos átlag	Egressy Béni	Csete Balázs	Kossuth Lajos	Vásárhelyi Pál	Weiss Manfréd
2012	1632	na	na	1760	1646	1530
2013	1640	1541	1693	1732	1581	1592
2014	1631	1583	1612	1683	1533	1525
2015	1645	1692	1483	1771	1618	1623
2016	1641	1572	1476	1670	1618	1520
2017	1647	1531	1624	1715	1583	1610
2018	1647	1564	1524	1678	1588	1594
2019	1670	1633	1461	1725	1620	1598

116. számú táblázat

Forrás: <https://www.kir.hu/okmfit/kereso.aspx?t=i>

Szakgimnázium						
Kompetenciamérés 10. évfolyam - szövegértés						
	országos átlag	Egressy Béni	Csete Balázs	Kossuth Lajos	Vásárhelyi Pál	Weiss Manfréd
2012	1603	na	na	1682	1627	1441
2013	1620	1610	1553	1677	1593	1538
2014	1597	1532	1413	1621	1553	1505
2015	1601	1703	1450	1673	1603	1533
2016	1610	1593	1426	1589	1587	1440
2017	1613	1566	1447	1646	1552	1559
2018	1636	1633	1516	1625	1597	1558
2019	1661	1670	1503	1683	1659	1584

117. számú táblázat

Forrás: <https://www.kir.hu/okmfit/kereso.aspx?t=i>

Szakközépiskola				
Kompetenciamérés 10. évfolyam - matematika				
	országos átlag	Burattino	Csete Balázs	Weiss Manfréd
2012	1632	1441	1534	1599
2013	1640	1575	1534	1464
2014	1631	1433	1639	1519
2015	1645	1547	1612	1356
2016	1641	1406	1483	1302
2017	1647	1694	1746	1434
2018	1647	1531	na	1446
2019	1670	1530	1353	1486

118. számú táblázat

Forrás: <https://www.kir.hu/okmfit/kereso.aspx?t=i>

Szakközépiskola				
Kompetenciamérés 10. évfolyam - szövegértés				
	országos átlag	Burattino	Csete Balázs	Weiss Manfréd
2012	1603	1502	1526	1558
2013	1620	1531	1526	1415
2014	1597	1468	1553	1501
2015	1601	1499	1413	1313
2016	1610	1503	1450	1170
2017	1613	1665	1426	1358
2018	1592	1636	na	1373
2019	1661	1541	1456	1520

119. számú táblázat

Forrás: <https://www.kir.hu/okmfit/kereso.aspx?t=i>

A kerületi középiskolák tekintetében az elmúlt évek adatait figyelembe véve elmondható, hogy a kompetenciamérés során az országos átlag alatt teljesítettek, ez alól kivétel a Kossuth Lajos Két Tanítási Nyelvű Műszaki Szakgimnáziuma, ahol matematikából minden évben, szövegértésből pedig 6 évben is az országos átlag feletti eredményeket értek el a tanulók.

e) előnyben részesítés, hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások.

A kerületben működő Kompánia Tanoda célja, hogy felzárkózási lehetőséget nyújtson az iskolarendszerben nehezen, illetve rosszul teljesítő 10-16 éves gyerekek számára.

A Tanodában a kora délutáni órákban mentoraik közreműködésével tanulószoba működik. A házi feladatok elkészítésén és megtanulásán túl egyéni fejlesztéseket, korrepetálást, számítógép-használatot, angol nyelvgyakorlási lehetőséget biztosítanak. Délutánonként a gyerekeket érdeklő, mozgósító, ugyanakkor fejlődésüket, életfelfogásukat formáló foglalkozásokat tartanak, a főzőklubtól a filmklubig, az angol nyelv gyakorlásától a magyar történelem játékos tanulásáig, kommunikációs és társas kapcsolataik fejlesztéséig.

A Tanoda 2013. augusztus 1-je óta működik, ez idő alatt több mint 250 gyerekkel foglalkoztak, mely folyamatba lehetőség szerint a szülők is bevonásra kerültek. Programjaikon 35-45 gyermek vesz részt naponta. Munkájuk eredményeképpen évente 60 szociálisan hátrányos helyzetű gyermek képes belül maradni az oktatási hálón és felsőbb osztályba lépni, valamint tanulmányait eredményesen elvégezni/befejezni vagy iskolai végzettséget szerezni.

A fenti táblázat a Tanodát rendszeresen igénybe vevő gyermekek számát tartalmazza: rendszeres igénybe vevők 70%-a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermek, és közülük is 50%-uk hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzetű.

Ezen túlmenően minden évben ellátnak további:

- 25 gyermeket, akik "csak" nyáron jelennek meg a Tanodában és a pótvizsgákra való felkészülésben kérnek segítséget, ők a nyári hónapokban látogatják rendszeresen a Tanodát.
- 20-25 gyermeket, akik tanulószobai szolgáltatást nem veszik igénybe, azonban valamely más szolgáltatást, nyitott programot (pl. pszichológus, szabadidős programok, tanfolyamok, klubfoglalkozások, egyéb fejlesztő programok) igen, rendszeresen.

Folyamatos segítséget nyújtanak a Tanodát rendszeresen igénybe vevő gyermek szüleinek, akik az alábbi szolgáltatásainkat vehetik igénybe:

- pszichológus
- szülőcsoport
- családi kirándulásokon és szülőknek szóló kulturális, tájékoztató programokon való részvétel
- szociális munkás által biztosított tanácsadás, segítségnyújtás
- lehetőségeinktől függően adományok biztosítása (pl. tartós élelmiszer, tanszerek, higiénés eszközök).

Év	Tanoda szolgáltatást rendszeresen igénybe vevő gyermekek száma	Család- és gyermekjóléti szolgáltatást igénybe vevő kiskorúak száma
	Fő	Fő
2015	35	450
2016	35	285
2017	35	492
2018	35	590
2019	35	864
2020	35	741

120. számú táblázat

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatgyűjtés

4.5. Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A gyerekek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Emelkedik a speciális ellátást igénylő, sajátos nevelési igényű gyermekek száma	Bölcsődékben speciális szolgáltatásokhoz való hozzáférés
A védőnői adatgyűjtés alapján magas a szomato-mentális és szociális okból fokozott gondozásra szoruló gyermekek aránya az iskolákban.	A problémák előfordulását érdemes iskolánként, intézményenként megvizsgálni és a fokozottan érintett iskolák esetén célzott prevenció és egészségfejlesztő programok indítása.
Betöltetlen védőnői státuszok	Védőnők foglalkoztatását elősegítő programok indítása.

A társas, közösségi kapcsolatok beszűkülése, a szülők és a gyermekek, a családok együtt töltött idejének csökkenése.	Szülőknek-gyermekek szülői családi rendezvények, programok szervezése, meglévő programok bővítése.
Óvodapedagógus szakemberek hiánya	Óvodapedagógus munkaerő megtartása, óvodapedagógus munkakör vonzóvá tétele.
A kiemelt figyelmet igénylő (pl.: tartós gyógykezelés alatt álló, beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő) gyermekek számának emelkedése.	A köznevelési és gyermekjóléti intézményekben a speciális ellátás feltételeinek megteremtése és biztosítása.
Az SNI-s tanulók egyenetlen eloszlása a kerületi általános iskolákban.	Az SNI ellátás kiterjesztése több kerületi általános iskolába, valamennyi kerületi általános iskola alapidokumentumába beilleszteni az integrálható autista gyermekek ellátásának lehetőségét.

5. A nők helyzete, esélyegyenlősége

A nemek közötti egyenlőségre vonatkozó programok célja alapvetően a nők gazdasági és szociális jogainak, valamint társadalmi szerepének megerősítése, az egyenlő részvétel és az egyenlő vezetői szerepvállalás előmozdítása.

A nemek közötti hátrányos megkülönböztetést több jogszabály is tiltja, ezek között is kiemelt szerepet foglal el az Alaptörvény és a Munka Törvénykönyve.

XXI. kerületi lakosság összetétele nemek szerint: az állandó lakosság 53%-a, a 18-64 év közöttiek 33%-a, a 65 év feletti 12-14%-a nő, amely az elmúlt éveket tekintve állandónak mondható.

Év	Állandó lakosság	Állandó lakosságból a nők száma		18-64 év közötti nők száma		65 év feletti nők száma	
	fő	fő	%	fő	%	fő	%
2015	76137	40419	53%	25701	34%	8882	12%
2016	75495	40046	53%	25195	33%	9060	12%
2017	75045	39837	53%	24830	33%	9233	12%
2018	74406	39452	53%	24225	33%	9544	13%
2019	73148	38833	53%	23538	32%	9770	13%
2020	71977	38237	53%	23023	32%	9895	14%

121. számú táblázat

Forrás: KSH Statinfo

5.1. A nők gazdasági szerepe és esélyegyenlősége

a) foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

A nők munkaerő-piaci részvételével kapcsolatos eltérő felfogások a hagyományos családban betöltött szerepük miatt merülnek fel. A tradicionális felfogás ezt tekinti a nők elsődleges szerepének, és ennek következtében a munkaerő-piacon már csak másodlagos szereplőként jelennek meg. A mai női szerepek átalakultak, és főként kibővültek, melynek eredménye a nők iskolázottságának növekedése, foglalkoztatásuknak széles körű elterjedése. A női munkavállalás ugyan nem újkeletű dolog, mégis számos kérdés, egyenlőtlenség merül fel a férfiakkal szemben.¹⁰

A XXI. kerületben a foglalkoztatott nők száma a 2011. évi népszámlálási adatok alapján 16144 fő volt, a 2016. évi mikrocenzus adatai szerint pedig 17872 fő, ami 10% emelkedést mutat.

Az eltartott nők száma 2011-ben 8325 fő volt, amelynek 39%-a, 5115 fő nappali tagozatos tanuló. A 13722 fő inaktív kereső nő 86%-a, 11839 fő nyugdíjban vagy járadékban részesül. 2016-ban az eltartott nők száma 7897 fő, ami 5%-os csökkenést jelent, az inaktív nők száma 13517 fő, ami minimális változást jelent. Erre az évre a nappali tagozatos tanulók, valamint a nyugdíjban vagy járadékban részesülők számára vonatkozóan adattal nem rendelkezünk.

A XXI. kerületben a nyilvántartott álláskereső arányát a 15-64 éves állandó népesség körében a lenti táblázat szemlélteti: 2015-ben 1539 főt, 2016-ban 1215 főt, 2017-ben 978 főt, 2018-ban 825 főt, 2019-ben 764 főt, 2020-ban pedig 1380 főt tartottak nyilván álláskeresőként. A 2020-as év kivételével az álláskereső nők aránya magasabb volt az álláskereső férfiakénál.

Év	Nyilvántartott álláskereső aránya az állandó népességben a 15-64 évesek körében		
	Férfiak aránya	Nők aránya	Összes álláskereső
	%	%	%
2015	2,77%	3,14%	2,96%
2016	2,15%	2,59%	2,37%
2017	1,66%	2,20%	1,93%
2018	1,41%	1,90%	1,66%
2019	1,33%	1,82%	1,58%
2020	3,38%	2,44%	2,92%

122. számú táblázat

Forrás: Telr

¹⁰ Dr. Szabó Katalin: A magyar nők munkaerő-piaci helyzete nemzetközi összehasonlításban.

Mint az a lenti táblázatból is kitűnik, a munkanélküli nők aránya magasabb annak ellenére, hogy számuk évről évre kevesebb. 2019-ben az egy éven túl nyilvántartott álláskeresők 57%-a, a 180 napon túli nyilvántartott álláskeresők 60%-a, a nyilvántartott pályakezdő álláskeresők 45%-a nő volt.

Év	Egy éven túl nyilvántartott álláskeresők száma összesen	Egy éven túl nyilvántartott álláskereső nők száma		180 napon túli nyilvántartott álláskeresők száma összesen	180 napon túli nyilvántartott álláskereső nők száma		Nyilvántartott pályakezdő álláskeresők száma	Nyilvántartott pályakezdő álláskereső nők száma	
	fő	fő	%	fő	fő	%	fő	fő	%
2015	589	327	56%	845	465	55%	82	46	56%
2016	396	220	56%	586	332	57%	41	21	51%
2017	301	170	56%	460	268	58%	18	11	61%
2018	213	116	54%	335	186	56%	30	15	50%
2019	146	83	57%	266	159	60%	22	10	45%
2020	219	132	60%	577	363	63%	43	21	49%

123. számú táblázat

Forrás: KSH Statinfo

d) nők részvétele foglalkoztatást segítő és képzési programokban

A "Családbarát Munkahely" pályázatot 2011 óta minden évben meghirdeti az Emberi Erőforrások Minisztériuma (a továbbiakban: EMMI), melynek keretében azokat a munkáltatókat támogatják, akik elősegítik a családbarát környezet kialakítását, illetve támogatják munkavállalóikat a munka-család közötti egyensúly megtalálásában.

A 2014 és 2020 közötti uniós programozási periódusban a nők elsődleges munkaerő-piaci integrációját az ország minden régiójában uniós társfinanszírozással működő Út a munkaerőpiacra programok (GINOP 5.1.1 és VEKOP 8.1.1), valamint az Ifjúsági Garancia keretében megvalósuló munkaerőpiaci programok (GINOP 5.2.1 és VEKOP 8.2.1) egyaránt támogatták. A programok keretében a foglalkoztatási szolgálat – tanácsadás és mentorálás mellett – elhelyezkedést, vállalkozóvá válást, piacképes szakképesítést, illetve az annak megszerzését lehetővé tevő általános iskolai végzettség megszerzését kínálja az ügyfeleknek. Az EFOP 1.2.9. számú „Nők a családban és a munkahelyen” című projekt keretében országszerte 71 Család és Karrier Pont nyílt meg a munkába visszatérni kívánó kisgyermekes nők előtt képzésekkel, coachinggal és

mentorálással segítve a nők személyes fejlődését, vállalkozói készségeik javítását, illetve megteremtve a magánélet és a munka összehangolását segítő támogató szolgáltatások feltételeit a helyi közösségek együttműködésével.¹¹

c) alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedési lehetőségei

A szakképesítés vagy szakmai képzettség nélküli munkaerő esetén általánosságban elmondható, hogy alacsonyabb a munkaerőpiaci keresettség, a nők számára magas kockázatot jelent a gyermekvállalás okozta munkaerő-piaci távollét. A szakképesítés nélkülieknek gyakran nincs hová visszamenniük dolgozni. Az alacsony végzettségűek átlagban hosszabb időt hagynak ki a munkából, ami tovább rontja az elhelyezkedési esélyeiket; ebben a kategóriában a három vagy több gyermek megléte kevesebb mint a felére csökkenti a foglalkoztatottságot.¹²

d) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén (pl. bérkülönbség)

Az Ebtv. a hátrányos megkülönböztetés két formáját nevesíti. Közvetlen hátrányos megkülönböztetésnek minősül az olyan rendelkezés, amelynek eredményeként egy személy vagy csoport valós vagy vélt tulajdonsága miatt részesül kedvezőtlenebb bánásmódban, mint amelyben más, összehasonlítható helyzetben levő személy vagy csoport részesül, részesült vagy részesülne. A törvény ilyen tulajdonságnak nevesíti egy személy nemét.

Közvetett hátrányos megkülönböztetésnek minősül az a közvetlen hátrányos megkülönböztetésnek nem minősülő, látszólag az egyenlő bánásmód követelményének megfelelő rendelkezés, amely a jogszabály által meghatározott tulajdonságokkal rendelkező egyes személyeket vagy csoportokat lényegesen nagyobb arányban hátrányosabb helyzetbe hoz, mint amelyben más, összehasonlítható helyzetben lévő személy vagy csoport volt, van vagy lenne.

A munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény szerint a munkaviszonnyal, a munka díjazásával kapcsolatban – mely kiterjed a munkaviszony alapján közvetlenül vagy közvetve nyújtott pénzbeli és természetbeni juttatásra is – az egyenlő bánásmód követelményét meg kell tartani. A munka egyenlő értékének megállapításánál különösen az elvégzett munka természetét, minőségét, mennyiségét, a munkakörülményeket, a szükséges szakképzettséget, fizikai vagy szellemi erőfeszítést, tapasztalatot, felelősséget, a munkaerő-piaci viszonyokat kell figyelembe venni.

Az Ebtv. az egyenlő bánásmód követelményének érvényesítésére többek között a foglalkoztatás tekintetében is tartalmaz előírásokat. Ha a munkáltató a munkavállalóval szemben közvetlen vagy közvetett hátrányos megkülönböztetést alkalmaz a foglalkoztatási jogviszony vagy a munkavégzésre irányuló egyéb jogviszony alapján járó juttatások, így különösen a munkabér megállapításában és biztosításában, akkor az egyenlő bánásmód követelményét sérti meg.

¹¹ Az Európai Unió számára készített „A nők szerepének erősítése a családban és a társadalomban” akcióterv (2021–2030)

¹² Vajda Róza: Munkaerőpiac, foglalkoztatás, vállalkozónők

Az egyenlő bánásmód követelményének megsértése esetén az Egyenlő Bánásmód Hatóság a hátrányos megkülönböztetés tárgyában benyújtott kérelmek kivizsgálása érdekében eljárás folytat le. Bár az adott évre vonatkozó jogesetek a Hatóság honlapján megtalálhatók, azonban azok nem bonthatók területre, így értékelhető adatok nem nyerhetők.

A nőket, a foglalkoztatás területén ért hátrányos megkülönböztetésre vonatkozóan helyi adatokkal nem rendelkezünk.

5.2. A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások (pl. bölcsődei, családi napközi, óvodai férőhelyek, férőhelyhiány; közintézményekben rugalmas munkaidő, családbarát munkahelyi megoldások stb.)

Kerületünkben a 0-3 év közötti gyermekek, valamint a betöltött védőnői státuszok száma is csökkent a vizsgált időszakban. Az egy védőnőre jutó gyermekek száma 2015-ben és 2016-ban 73 fő, 2017-ben 70 fő, 2018-ban 89 fő, 2019-ben 82 fő, 2020-ban pedig 78 fő volt.

Év	Betöltött védőnői álláshelyek száma	0-3 év közötti gyermekek száma	Átlagos gyermekszám védőnőnként
	db	fő	fő
2015	35	2547	73
2016	34	2480	73
2017	35	2439	70
2018	27	2394	89
2019	28	2307	82
2020	28	2173	78

124. számú táblázat

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A nők munkaerő-piaci elhelyezkedése szempontjából kiemelkedő fontosságú a gyermekek számára nyújtott napközbeni ellátásokhoz történő hozzáférés.

A gyermekek napközbeni ellátása megszervezhető - a gyermekek életkorának megfelelően - különösen bölcsődében, hetes bölcsődében, családi bölcsődében, munkahelyi bölcsődében, mini bölcsődében, családi gyermekfelügyelet vagy házi gyermekfelügyelet keretében, nyári napközis otthonban, valamint óvodában, iskolában. Célja az életkornak megfelelő napközbeni ellátás, felügyelet, gondozás, nevelés biztosítása.

A bölcsődei ellátás keretében a három éven aluli gyermekek napközbeni ellátását kell biztosítani, amely megvalósulhat a bölcsődében, a mini bölcsődében, a munkahelyi bölcsődében és a családi bölcsődében.

A kerületi 3 év alatti gyermekek átlagosan 18%-a részesült bölcsődei ellátásban.

Év	Működő, önkormányzati bölcsődei férőhelyek száma	Önkormányzati bölcsődébe beírt gyerekek száma
	db	Fő
2015	446	427
2016	446	410
2017	446	397
2018	446	407
2019	446	424
2020	446	393

125. számú táblázat

Forrás: Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés

Év	Működő családi bölcsődei férőhelyek száma	Családi bölcsődébe beírt gyerekek száma	Működő (összes) bölcsődei férőhelyek száma	Bölcsődébe (összes) beírt gyermekek száma
	db	Fő	db	Fő
2015	27	27	460	441
2016	27	13	460	424
2017	14	14	460	411
2018	14	14	460	421
2019	14	14	460	438
2020	14	14	460	407

126. számú táblázat

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A gyermekek hároméves korától a tankötelezettség kezdetéig történő nevelése az óvoda feladata. A kerületünkben található óvodai feladatellátási helyeket, óvodai csoportok, az engedélyezett férőhelyek, valamint az óvodába beíratott gyermekek számát – a gyógypedagógiai oktatással együtt – az alábbi táblázat szemlélteti:

Év	Óvodai feladatellátási helyek száma	Óvodai gyermekcsoportok száma	Óvodai férőhelyek száma	Óvodába beírt gyermekek száma
2015	28	124	3004	2608
2016	29	125	2970	2552
2017	29	121	2920	2517
2018	29	118	2857	2488
2019	29	113	2726	2384
2020	27	109	2604	2306

127. számú táblázat

Forrás: KSH Statinfo

A nők munkaerő-piaci helyzetét, elhelyezkedését a gyermekek napközbeni ellátásán túl a munkáltatók családbarát intézkedései is segítik, melyek a munka és a magánélet egyensúlyának megteremtés szolgálatát látják.

A teljesség igénye nélkül a munkáltatók családbarát intézkedések az alábbiak lehetnek:

- rugalmas munkaidő, részmunkaidő
- otthoni munkavégzés lehetősége
- a törvényes minimumnál hosszabb szülési szabadság kiadása

- szabadság kiadása a munkavállaló igényeinek figyelembevételével
- gyermekek napközi ellátásának megszervezése a munkahelyen vagy annak közelében
- béren kívüli juttatások
- gyermekneveléshez nyújtott támogatások
- ünnepnapokhoz – húsvét, gyermeknap, mikulás – kapcsolódó programok

5.3. Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

A védőnői ellátás biztosítását az egészségügyi alapellátásról szóló 2015. évi CXXIII. törvény és a területi védőnői ellátásról szóló 49/2004. (V. 21.) ESzCsM rendelet szabályozza.

A védőnő személyes és közösségi ellátást nyújt az egészségi állapot megőrzése, a betegségek megelőzése, korai felismerése, valamint egészségfejlesztés céljából a várandós anyák, a 19. életévet be nem töltött személyek, valamint a családtervezés időszakában lévők számára.

A védőnők az alábbi feladatokat látják el:

- **család- és nővédelmi feladatok:** ide tartozik a családtervezéssel kapcsolatos tanácsadás, az anyaságra való felkészülés segítése, a szűrővizsgálatok szervezésében való részvétel, illetve a szükséges képzettségi és technikai feltételek megléte esetén méhnyakszűrés
- **várandós anyák gondozása:** a gyermekét váró anya egészsége és magzata egészséges fejlődése érdekében végzett gondozás
- **gyermekágyas időszakban segítségnyújtás és tanácsadás:** gyermekágyas és szoptató anyák gondozása, különös tekintettel az anyatejjel táplálás ösztönzésére
- **gyermekek gondozása:**
 - **újszülött kortól** a tanulói jogviszony megkezdéséig: családlátogatás, tanácsadás, elvégzendő szűrővizsgálatok meglétének ellenőrzése, a gyermek fejlődésének nyomon követése, a védőoltások szervezése, nyilvántartása, jelentése
 - **óvodában a védőnői feladatok végzése, oktatási intézményekben** a tanulók ellátása
 - **otthon gondozott** tanköteles korú gyermekek gondozása
- **család-gondozás:** egészségi, mentális és környezeti veszélyeztetettség megelőzése, segítségnyújtás, soron kívüli családlátogatás, indokolt esetben a gyermekjóléti szolgálat/család- és gyermekjóléti központ és a háziorvos írásos értesítése, gyermekvédelmi eljárás kezdeményezése, tájékoztatás családtámogatásról, gyermek jogairól, a törvényes képviselő kötelezettségeiről; egyéni és közösségi egészségfejlesztési, egészségvédelmi programok tervezésében, szervezésében és megvalósításában való részvétel

A család- és nővédelmi gondozás az egyéni szükséglet, valamint családi és szociális környezeti tényezők figyelembevételével történik, amelynek célja a női lakosság egészségének megőrzése és a betegségek megelőzése, korai felismerése.

A várandósság ideje alatt az anya szükségleteinek és a családi környezetének megfelelően történik a gondozás, mely családlátogatási formában, tanácsadáson való megjelenésben, valamint igény és lehetőség szerinti közösségi programok keretében valósul meg.

A területi védőnők által gondozott várandósok számában jelentős eltérés nem mutatkozik, azonban figyelemre méltó az a tény, hogy a fokozott gondozásra szoruló aránya

folyamatosan emelkedik: 2017-ben elérte a 40%-ot, majd egy csökkenést követően 2020-ban 38% volt.

Év	Várandósok száma	Fokozott gondozásra szoruló	Fokozott gondozásra szoruló aránya
2015	323	120	37%
2016	328	120	37%
2017	331	131	40%
2018	313	103	33%
2019	322	125	39%
2020	285	107	38%

128. számú táblázat

Forrás: Védőnői Szolgálat

A védőnők által rendszeresen szervezett „Gyermekvárás örömei” klub célja a szülésre és a gyermekgondozásra való felkészítés, mely 2014-ben 24, 2015-ben 35, 2016-ben 45, 2017-ben 22, 2018-ban pedig 18 alkalommal került megrendezésre. 2019-ben a klub nem került megrendezésre, melynek egyik oka a védőnői létszámhiány, másik oka pedig, hogy a Dél-Pesti Kórház és Rendelőintézet is szervezett ugyanilyen tematikájú programot.

A várandósság befejeződését követően gyermekágyas időszakban segítségnyújtás és tanácsadás történik az egészségi állapottal, az életmóddal, szoptatással, valamint a családtervezéssel kapcsolatban. A gyermekágyas időszak gondozásának célja a gyermekágyas anya egészségének megőrzése, az újszülött egészséges fejlődésének elősegítése, a veszélyeztetettség és a szövődmények megelőzése, illetve a problémák megfelelő időben történő felismerése, a családi kötődés támogatása.

A gyermekek gondozása területi szinten, illetve az iskolavédőnői ellátás keretében valósul meg. Kerületünkben a területi védőnői státuszok száma 21 fő, az iskolavédőnői státuszok száma pedig 13 fő, azonban több körzet ellátása is helyettesítéssel történik.

Csepelen a 0-3 év közötti és a 3-6 év közötti gyermekek száma is csökkent az elmúlt időszakban: a 3 év alatti gyermekek száma 374 fővel, a 3-6 év közöttiek száma pedig 339 fővel.

Év	területi védőnők száma	0-3 év közötti gyermekek száma	átlagos gyermekszám védőnőnként	3-6 év közötti gyermekek száma	átlagos gyermekszám védőnőnként
2015	21	2547	121	2629	125
2016	21	2480	118	2567	122
2017	21	2439	116	2466	117
2018	21	2394	114	2405	115
2019	21	2307	110	2336	111
2020	20	2173	109	2290	114

129. számú táblázat

Forrás: KSH Statinfo, Védőnői Szolgálat

Az iskolavédőnők által gondozott gyermekek száma 2015-ben 10.534 fő volt, ami 2020-ra 9328 főre csökkent. A közösségbe nem járó, 7-18 év közötti gyermekek száma 2015-ben 42 fő, 2020-ban pedig 0 fő volt.

Év	iskola védőnők száma	Iskolába beíratott gyermekek száma	átlagos gyermekszám védőnőnként
2015	13	10534	810
2016	13	10132	779

2017	13	9797	754
2018	12	9528	794
2019	12	9343	779
2020	12	9328	777

130. számú táblázat

Forrás: Védőnői Szolgálat

A védőnő családgondozási tevékenysége már a várandós gondozás során elkezdődik és a gyermek megszületése után tovább folytatódik, melynek keretében a fentebb említett feladatokat végzi. A védőnő kapcsolatban áll a családdal, a kisgyermekellátó intézményekkel és a gyermekorvossal is, szakemberként pedig hatékony segítséget képes nyújtani a családoknak.

A védőnők 2015-ben 25, 2016-ban 32, 2017-ben 42, 2018-ban 29, 2019-ben pedig 3 alkalommal tartottak Családi Klubot, melynek célja a család társadalmi szerepének megerősítése, életvezetési kompetenciák fejlesztése, segítségnyújtás, illetve tanácsadás. 2020-ban Családi Klub a világjárványra való tekintettel nem került megrendezésre.

A védőnői rendszer az egészségügyi alapellátás egyik erős pillére, mely a prevenciós szemléleten alapul:

- elsődleges megelőzőként az egészségi állapot javítására, a rizikótényezők elkerülésére, csökkentésére irányul (pl. figyelemfelhívás szűrésre)
- másodlagos megelőzőként a rizikótényezők, az elváltozások, a megbetegedések korai felismerésére és jelzésére irányul
- harmadlagos megelőzőként a tartós megbetegedéssel vagy fogyatékkal élők, hátrányos helyzetben élő családok fokozott gondozására, egészségi állapotuk, szociális helyzetük és környezetük nyomon követésére, az elfogadható körülmények és életvitel kialakításában történő segítségnyújtásra irányul.

5.4. A nőket érő erőszak, kapcsolati erőszak

Az ENSZ meghatározása szerint nők elleni erőszak:

„A nők elleni erőszak bármely olyan, a nőket nemük miatt érő erőszakos tett, mely testi, szexuális vagy lelki sérülést okoz vagy okozhat nőknek, beleértve az effajta tettekkel való fenyegetést, valamint a kényszerítést és a szabadságtól való önkényes megfosztást, történjen az a közéletben vagy a magánszférában.

Beleértendő, de nem korlátozandó a testi, szexuális és lelki erőszakra, melyet az áldozat a családon belül szenved el, ide értve a bántalmazást, a lánygyermekkel való szexuális visszaélést, [...] a házasságon belüli nemi erőszakot [...]"

(Deklaráció a Nők Elleni Erőszak Megszüntetéséről, 1993)

A nők elleni bántalmazás legjellegzetesebb formái:

- szóbeli (verbális) erőszak
- lelki erőszak
- testi (fizikai) erőszak
- szexuális erőszak
- gazdasági erőszak

A hozzátartozók közötti erőszak visszaszorítása érdekében a nemzetközi egyezményekkel és az Alaptörvénnyel összhangban került megalkotásra a hozzátartozók közötti erőszak miatt alkalmazható távoltartásról szóló 2009. évi LXXII. törvény, mely 2009. október 1-jén lépett hatályba.

2013-tól a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény új tényállásként állapította meg a kapcsolati erőszakot, mint a „családon belüli erőszak” elleni hatékonyabb fellépés eszközét. A „családon belüli erőszak” alapvetően egy kriminológiai fogalom, az e körbe vonható cselekmények igen széles skálán mozognak, kezdve a becsületsértés, szabálysértési tényállásától egészen az akár többszörösen minősülő emberölés büntettéig. Az új bűncselekmény ebbe a széles spektrumú elkövetési körbe teljes mértékben illeszkedik.

Budapest Főváros Kormányhivatala XXI. Kerületi Hivatala hozzátartozók közötti erőszakkal kapcsolatos családvédelmi koordinációs feladatok adatait az alábbi táblázat szemlélteti:

		2015	2016	2017	2018	2019	2020
Bántalmazási ügyben indult eljárások száma összesen		74	63	27	41	49	43
Bántalmazók száma		74	47	27	41	49	42
Bántalmazottak száma		74	47	27	52	49	43
ebből:	háastárs, élettárs/volt háastárs, élettárs	66	22	27	34	40	39
	egyeneságbeli felmenő rokon, mostoha szülő	6			10	9	3
	egyeneságbeli lemenő rokon, mostoha gyermek		25		8		
	ebből kiskorú		25		4		
	kiskorú nevelőszülőnél elhelyezett gyermek, gyámolt	2					
	gondnokság alatt álló személy						
	egyéb személy						1

131. számú táblázat

Forrás: BFKH XXI. Kerületi Hivatal, önkormányzati adatgyűjtés

A hozzátartozók közötti erőszakkal kapcsolatos családvédelmi koordinációs feladatok 2020-tól átkerültek a települési önkormányzat jegyzőjéhez, az arra az évre vonatkozó adatok gyűjtése helyben történt.

A bántalmazók és bántalmazottak közötti hozzátartozói kapcsolat alapján 228 fő háastárs, élettárs/volt háastárs, élettárs, 28 fő egyeneságbeli felmenő rokon, mostoha szülő, 33 fő egyeneságbeli lemenő rokon, mostoha gyermek, akik közül 29 fő kiskorú, 2 fő kiskorú nevelőszülőnél elhelyezett gyermek, gyámolt, valamint 1 fő egyéb személy által bántalmazott.

Az adatokból jól látszik, hogy a családon belüli erőszak döntő többsége a párkapcsolaton belüli erőszak, melyet a kiskorúak ellen elkövetett bántalmazás követ.

Arra vonatkozóan, hogy a családon belüli erőszak mennyi esetben érintett nőt, csak a 2017-es és 2020-as évre vonatkozóan rendelkezünk adattal: 2017-ben 27 fő, 2020-ban pedig a 38 fő volt érintett.

Hazánkban több szervezet is foglalkozik a családon belüli erőszak témájával (pl., NANE, Patent Egyesület, Magyar Ökumenikus Segélyszervezet), melyek célja nemcsak az információ, de a konkrét segítségnyújtás is. A bántalmazottak részére rendelkezésre állnak segélyvonalak, weboldalak, anonim tanácsadói oldalak, kiadványok, melyek nemcsak az információ átadásában segítenek, de az igénybe vehető szolgáltatások terén is eligazodást nyújtanak.

Tekintettel a családon belüli erőszak látens jellegére, nagyon fontos a jelzőrendszer hatékony együttműködése, tevékenységeik összehangolása, tájékoztató kampányok (felvilágosító előadások, tájékoztató szórólapok terjesztése) közös szervezése, hogy az érintett tudja, milyen módon és kihez fordulhat.

5.5. Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások

A XXI. kerületben az alábbi, krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások érhetők el, melyeket Csepel Önkormányzata ellátási szerződés keretében biztosít:

- családok átmeneti otthona, anyaoththon: a Magyar Vöröskereszt által biztosított szolgáltatás keretében a gyermekek a szülővel, szülőkkal együtt kerülnek elhelyezésre
- helyettes szülői szolgáltatás: a Fehér Kereszt Baráti Kör 2 férőhelyen biztosítja a szolgáltatás igénybevételét

Az átmeneti gondozást biztosító ellátások szerepe fontos a gyermekjóléti szolgáltatások körében, sőt a férőhelyek bővítésére lenne szükség, hiszen a lakosság körében egyre gyakrabban jelennek meg olyan lakhatási vagy egyéb problémák, melyek indokoltá teszik az átmeneti gondozás igénybevételét.

5.6. A nők szerepe a helyi közéletben

Budapest XXI. Kerület Csepel Önkormányzata Képviselő-testületét 2010-2014 között 18 férfi és 3 nő, 2014-2019 között 16 férfi és 5 nő, 2019-től pedig 15 férfi és 3 nő alkotja.

A Képviselő-testület feladatainak eredményesebb ellátását bizottságok segítik az alábbiak szerint:

- 2010. októbertől: Pénzügyi, Ellenőrzési Bizottság (PEB), Ügyrendi és Vagyonyilatközzeti Bizottság (ÜVB), Humánerőforrás Bizottság (HB), Fenntartható Fejlődés Bizottsága (FFB)
- 2011. októbertől Pénzügyi, Ellenőrzési és Ügyrendi Bizottság (PEÜB), Humánerőforrás és Fenntartható Fejlődés Bizottság (HFFB)
- 2014. novembertől: Pénzügyi Ellenőrzési és Ügyrendi Bizottság (PEÜB), Szociális, Egészségügyi és Fogyatékosügyi Bizottság (SZEFOB), Közbiztonsági Bizottság (KKB).
- 2019. novembertől Pénzügyi Ellenőrzési és Ügyrendi Bizottság (PEÜB), Szociális, Egészségügyi és Fogyatékosügyi Bizottság (SZEFOB), Közbiztonsági Bizottság (KKB), Fenntartható Fejlődés Bizottság (FFB)

A bizottságok nemek szerinti összetételét az alábbi táblázat mutatja be:

	2010-2011		2011-2014		2014-2019		2019-	
	Férfi	Nő	Férfi	Nő	Férfi	Nő	Férfi	Nő
PEB	6	3						
ÜVB	6	1						
HB	7	6						
FFB	9	0						
HFFB			5	4				
PEÜB			6	3	5	4	6	3
SZEFOB					4	7	2	5
KKB					8	1	4	3
FFB							5	2

132. számú táblázat

Forrás: önkormányzati adatgyűjtés

Kerületünkben az igazságszolgáltatás feladatát a Budapesti XX., XXI. és XXIII. Kerületi Bíróság, a közbiztonság és a belső rend védelmét pedig a XXI. Kerületi Rendőrkapitányság látja el. A Bíróságon jelenleg 25 bírő teljesít szolgálatot, a Rendőrség felsővezetőinek száma pedig 5 fő, nemek szerinti megoszlását az alábbi táblázat szemlélteti:

	Bíróság		Rendőrség	
	Férfi	Nő	Férfi	Nő
	4	23	2	3

133. számú táblázat

Forrás: önkormányzati adatgyűjtés

Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény meghatározza mindazon feladatokat, amelyek ellátásáról a települési önkormányzatnak a helyi közszolgáltatások körében gondoskodnia kell. A kötelező és az önként vállalt feladatok ellátása érdekében Önkormányzatunk - jogszabályban meghatározottak szerinti - intézményrendszert működtet, illetve felügyel.

Az Önkormányzat fenntartásában működő intézmények:

- Csepeli Csodakút Egyesített Óvoda (CSEO)
- Csepeli Városfejlesztési és Gazdaságfejlesztési Nonprofit Kft. (Városfejlesztés)
- Csepeli Városgazda Közhasznú Nonprofit Zrt. (Városgazda)
- Csepeli Városkép Kft. (Városkép)
- Gazdasági Szolgáltató Igazgatóság (GSZI)
- Humán Szolgáltatások Igazgatósága (HSZI)

- Közterület-felügyelet
- Tóth Ilona Egészségügyi Szolgálat (TIESZ)

Az Intézmények vezető tisztségviselőinek nemek szerinti megoszlása:

	Férfi	Nő
CSEÓ		2
Városfejlesztés	4	2
Városgazda	5	5
Városkép	1	4
GSZI		2
HSZI		2
Közterület-felügyelet	1	
TIESZ	1	2

134. számú táblázat

Forrás: önkormányzati adatgyűjtés

5.7. A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és felszámolásukra irányuló kezdeményezések

Helyi szintű adatgyűjtés hiányában, a magyarországi statisztikai adatok figyelembevételével és a kormányzati célokkal összhangban kerületi programjaink középpontjában a nőket érintő kezdeményezések között foglalkoznunk kell a családi élet és munkavállalás fokozottabb összehangolásának támogatásával, a nők és férfiak egyenlő mértékű gazdasági és szociális védelmének megteremtésével, a nők részvételének segítségével azokon a területeken, ahol az jelenleg alacsony.

5.8. Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A nők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A nők és férfiak közötti egyenlőtlenségek megszüntetése.	Az áldozatok támogatásának és az igazságszolgáltatás elérhetőségének javítása. Figyelemfelhívás, a társadalmi szintű attitűdváltás és a megelőzés támogatása. Nemek felosztás alapján adatgyűjtés.
Gyermeknevelési nehézségek, szülői szerepek összemosódása, munka és magánélet egyensúlyának felbomlása, magas az egyszülős háztartások száma.	Egyszülős családok pozitív támogatása, egyenlő esélyek teremtése.
A nők munkanélküliségi rátája a kerületben a vizsgált 6 év tekintetében folyamatosan magasabb a férfiakénál.	Nők munkaerő-piaci helyzetének javítása, valamint a család és munka összeegyeztethetőségének előmozdítása helyi megoldásokkal és együttműködésekkel, különösen az atipikus foglalkoztatási formák népszerűsítésével.

6. Az idősök helyzete, esélyegyenlősége

6.1. Az időskorú népesség főbb jellemzői (pl. száma, aránya, jövedelmi helyzete, demográfiai trendek stb.)

A XXI. kerületben a 65 év felettiiek számát, illetve a lakónépességhez viszonyított arányát az alábbi táblázat mutatja be:

Év	lakónépesség száma (fő)	65 év feletti lakónépesség száma (fő)	%
2015	76911	14240	19%
2016	76500	14576	19%
2017	76182	14855	20%
2018	76092	15288	20%
2019	75487	15736	21%
2020	75005	15880	21%

135. számú táblázat

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Az adatokból megállapítható, hogy a XXI. kerületben a 65 év felettiiek száma folyamatosan emelkedik, mely az öregedési index emelkedésében is jól látható.

Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő)	Öregedési index %
2015	14094	10046	140,29%
2016	14374	9913	145,00%
2017	14665	9787	149,84%
2018	15124	9627	157,10%
2019	15494	9285	166,87%
2020	15710	8961	175,32%

136. számú táblázat

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

A népesség öregedéséhez hozzájárul, hogy a születéskor várható élettartam is folyamatosan növekszik hazánkban mindkét nem tekintetében. A Főváros tekintetében a születéskor várható élettartam nők esetében 80,6 év, férfiak esetében pedig 74,27 év. A születéskor várható élettartammal párhuzamosan az átlagéletkor is emelkedik, amely Budapestet tekintve a férfiak esetében 40,7 év, nők esetében pedig 45,1 év.

A 65 év feletti állandó lakosok körében szintén megfigyelhető, hogy a nők aránya jóval magasabb a férfiakénál.

Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő)	65 év feletti nők száma (fő)	65 év feletti férfiak száma (fő)
2015	14094	8882	5212
2016	14374	9060	5314
2017	14665	9233	5432
2018	15124	9544	5580
2019	15494	9770	5724
2020	15710	9895	5812

137. számú táblázat

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

A nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülők állandó lakosokra vetített aránya átlagosan 27%.

Év	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő		Összes nyugdíjas
	férfiak száma	nők száma	
2015	7405	12870	20275
2016	7396	12790	20186
2017	7194	12657	19851
2018	7035	12592	19627
2019	7066	12426	19492
2020	6856	12264	19120

138. számú táblázat

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Év	Életkoron alapuló ellátásban részesülő		Öregségi nyugdíjban részesülő		Özvegyi és szülői nyugdíjban részesülő		Időskorúak járadékában részesítettek havi átlagos száma (fő)
	férfiak száma	nők száma	férfiak száma	nők száma	férfiak száma	nők száma	
2015	284	222	5895	11053	31	180	21
2016	240	37	6002	11222	25	178	23
2017	228	36	5868	11173	16	166	23
2018	220	35	5797	11197	27	141	22
2019	206	27	5879	11155	27	123	24
2020	199	26	5718	11039	24	118	23

139. számú táblázat

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Mivel napjainkban egyre inkább megtörténik az, hogy az idős ember egyedül marad, izolálódik, fizikai és szellemi aktivitása hanyatlik, önellátási képessége beszűkül, ez sokuknál okoz pszichés megbetegedéseket is. Az idősek körében meglehetősen gyakori a depresszió és a demencia kialakulása, ezért fokozott figyelmet igényelnek.

Az egyszemélyes háztartások száma a XXI. kerületben

Életkor	2017			2018			2019			2020		
	Nő	Férfi	Összesen	Nő	Férfi	Összesen	Nő	Férfi	Összesen	Nő	Férfi	Összesen
65-70	781	394	1175	748	382	1130	800	377	1177	801	381	1182
71-75	687	230	917	667	235	902	638	244	882	647	257	904
76-80	632	155	787	613	167	780	661	181	842	649	184	833
80+	881	185	1066	904	203	1107	956	207	1163	946	200	1146

140. számú táblázat

Forrás: önkormányzati adatgyűjtés

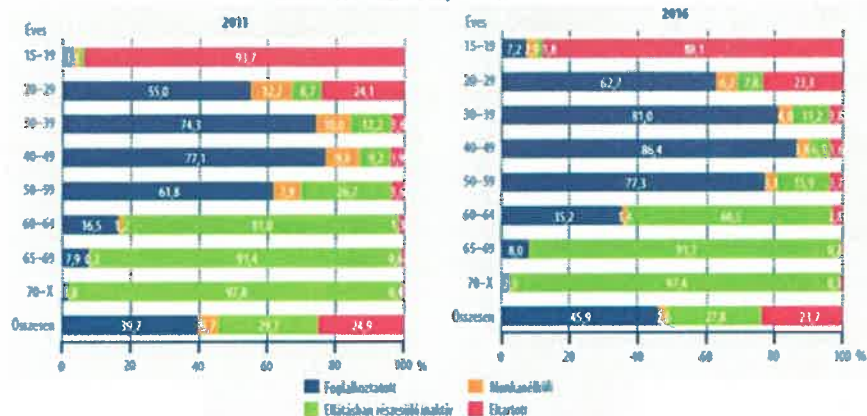
6.2. Idősek munkaerő-piaci helyzete

a) idősek, nyugdíjasok foglalkoztatottsága;

A KSH 2016. évi mikrocenzus adatai szerint a gazdaságilag aktív népesség 4 millió 754 ezer fő volt, ami 5,4%-kal magasabb, mint amit a legutóbbi, 2011-es népszámlálás mért.

A gazdaságilag aktívak számának növekedéséhez hozzájárult, hogy gyakoribbá vált a tanulás melletti, illetve a 65 éves és annál idősebb korcsoportokban a nyugdíj melletti munkavégzés.

1.1.1. ábra A népesség megoszlása gazdasági aktivitás szerint korcsoportonként

A magyarországi demográfiai tendenciák - az idősök aránya a népességben folyamatosan növekszik, kettős öregedés (az idősök aránya növekszik, az élve születések száma és népességben belüli aránya folyamatosan csökken), öregedési index növekszik, a foglalkoztatottak aránya növekszik a nyugdíjasokhoz képest – okán a munkaerő-piaci szektorban is jelentős változások történtek. A munka világát jellemző technikai fejlődés, a munkáltató részéről a munkavállaló felé jelen lévő folyamatos képzési igény, rugalmassági elvárások, életúton belüli szakmaváltás képessége, flexibilissé váló munkaerő piac olyan elvárásokat támaszt a munkavállalók felé, amely a társadalom sérülékenyebb csoportjaiban – idősödő munkavállalóknál – gyakran eredményez munkanélküliséget. Általában a munkáltatók számára már a jelentkezéskor is egyre fontosabbá válik az életkor. Az idősebb munkavállalók korszerű ismereteik hiányában, a technológiai fejlődés és az informatikai robbanás során hamar elavulttá váló tudásuk okán szükséges képzésük, továbbképzésük a nyugdíjkorhatár környékén nem költséghatékony.

b) tevékeny idősor, élethosszig tartó tanulás, idősök, nyugdíjasok foglalkoztatásának lehetőségei a közintézményekben, foglalkoztatásukat támogató egyéb programok a településen;

A Csepeli Nyugdíjas Ház és a Szabó Magda Községi tér folyamatos programokkal, képzési lehetőségekkel várja a kerület idősödő lakosságát pl.: angol nyelvtanulás, digitális kompetenciák fejlesztése, előadások szervezése zenetörténész bevonásával, ismeretterjesztés.

c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén.

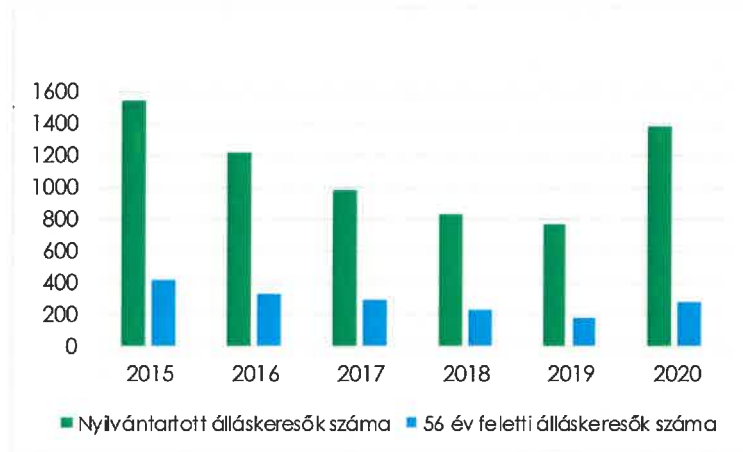
A XXI. Kerületben 2015-ben 1539 főt, 2016-ban 1215 főt, 2017-ben 978 főt, 2018-ban 825 főt, 2019-ben 764 főt, 2020-ban pedig 1380 főt tartottak nyilván álláskeresőként, közülük átlagosan 11,18%-a az 56-60 év közötti, 14,70%-a pedig a 61 éves vagy afeletti korosztályhoz tartozik, arányuk csökkenő tendenciát mutat.

Nyilvántartott álláskeresők száma összesen	Év	2015	2016	2017	2018	2019	2020
	Fő összesen	1 539	1215	978	825	764	1380
41-45 év	Fő	192	149	120	109	125	218

	%	12,48%	12,26%	12,27%	13,21%	16,36%	15,80%
46-50 év	Fő	182	127	116	93	88	181
	%	11,83%	10,45%	11,86%	11,27%	11,52%	13,12%
51-55 év	Fő	147	127	90	80	76	153
	%	9,55%	10,45%	9,20%	9,70%	9,95%	11,09%
56-60 év	Fő	238	156	110	77	74	117
	%	15,46%	12,84%	11,25%	9,33%	9,69%	8,48%
61 éves, vagy afeletti	Fő	180	171	176	156	108	157
	%	11,70%	14,07%	18,00%	18,91%	14,14%	11,38%

141. számú táblázat

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Bármennyire is fontos az idősebbek foglalkoztatása, a feléjük irányuló diszkrimináció ezt sok esetben meggátolja. Az idősek felé a munkáltatók irányából fennálló kor alapú diszkrimináció leggyakoribb okai között az alábbiakat említhetjük:

- sztereotípiák az idősebb emberek képességeiről és preferenciáiról,
- nehéz képezni őket, nincsenek megfelelő készségeik;
- szolgálati idő szerinti javadalmazási gyakorlatok rontják esélyeiket;
- fiatalabb vezetők magukhoz hasonló embereket toboroznak, így a diszkrimináció önmegvalósítónak válik.

A népesség elöregedése, illetve a jövőben várhatóan újra feszesé váló munkaerőpiac miatt az idősebb korosztály foglalkoztatottsági mutatói még tovább erősödhetnek, a 60 évesek és idősebbek részaránya fokozatosan növekedhet a munkaerőpiacon. Ezért mindenképp érdemes megvizsgálni, hogy a munkáltatóknak milyen percepció van az idősebb munkatársak iránt, illetve az idősebb korosztály milyen szerepet szán magának a munkaerőpiacon.¹³

Az egyenlő bánásmód követelményének megsértése esetén az Egyenlő Bánásmód Hatóság a hátrányos megkülönböztetés tárgyában benyújtott kérelmek kivizsgálása érdekében eljárás folytat le. Bár az adott évre vonatkozó jogesetek a Hatóság honlapján megtalálhatók, azonban azok nem bonthatók területre, így értékelhető adatok nem nyerhetők.

¹³ Berde Éva, Drabancz Áron : Az idősek változó szerepe a « jövő munkahelyén » - az idősek munkavállalásakor fellépő diszkrimináció elemzése. Új Munkaügyi Szemle 2021/3. sz.

6.3. A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés

a) az idősök egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférése;

Az idősebb népesség több, eltérő szükségletű alcsoportból áll. A jó egészségi állapotnak örvendő idősök esetében elsődleges feladat a betegségeket megelőző és az aktivitást ösztönző szolgáltatásokhoz történő hozzáférés biztosítása. A második nagy csoport, akiknek a mindennapi tevékenységeket enyhén korlátozó betegsége vagy fogyatéka van: számukra a meglévő panaszok kezelése és a megelőzés egyformán fontos. Az idős emberek jelentős részének van olyan egészségi problémája, ami súlyosan korlátozza a szokásos mindennapi tevékenységei elvégzésében: számukra nem csak orvosi ellátást és gondozást, hanem sok esetben az ügyintézés akadálymentességét is biztosítani kell.

A XXI. kerületben az egészségügyi alapszolgáltatásokhoz, szakellátáshoz történő hozzáférés a 3.6 pont a) alpontjában, a személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátások pedig a 3.6. pont f) alpontjában már részletében kifejtésre került.

A Humán Szolgáltatások Igazgatósága keretein belül a szociális alapszolgáltatások közül

- családsegítést (Szt. 64-64/A. §),
- étkeztetést (Szt. 62. §),
- házi segítségnyújtást (Szt. 63. §),
- jelzőrendszeres házi segítségnyújtást (Szt. 65. §),
- támogató szolgáltatást (Szt. 65/C. §),
- nappali ellátást (idősök klubja) (Szt. 65/F. § (1) a) pont),
- nappali ellátást (fogyatékosok nappali intézménye) (Szt. 65/F. § (1) c) pont) biztosít.

A szakosított ellátási formák közül átmeneti elhelyezést (idősök gondozóháza) nyújtó intézményi ellátást (Szt. 80. § (3) bekezdés a) pont) biztosít.

Kerületünkben a szociális szolgáltatásokat igénybe vevők számát az alábbi táblázat szemlélteti:

A XXI. kerületben élő 65 év feletti lakosok átlagosan 0,35%-a nappali ellátásban, 1,37%-a házi segítségnyújtásban, 4,51%-a pedig szociális étkeztetésben részesül.

Év	65 év feletti lakosság száma	Nappali ellátásban részesülő időskorúak száma	Házi segítségnyújtásban részesülők száma	Szociális étkeztetésben részesülők száma
	Fő	Fő	fő	fő
2015	14094	48	182	684
2016	14374	52	161	689
2017	14665	53	185	671
2018	15124	50	203	643
2019	15494	54	202	610
2020	15710	58	303	733

142. számú táblázat

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A tartós bentlakásos elhelyezést nyújtó intézményekben a 65 éves és idősebb gondozottak száma 2015-ben 387 fő, 2016-ban 393 fő, 2017-ben 383 fő, 2018-ban 395 fő, 2019-ben 402 fő, 2020-ban pedig 374 fő volt, ami az összes gondozotti létszám 98-99%-a.

b) kulturális, közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzáférés;

A rendszeres fizikai aktivitás, a sport célja a test átmozgatása, a szervezet karbantartása. Ehhez nyújt segítséget a kerületünkben több helyen is elérhető torna, melyet kifejezetten az idős emberek számára tartanak.

A szellemi, kulturális foglalkoztatás legfőbb célja a szellemi frissesség megőrzése. A kerületben több könyvtár is működik, ahol lehetőségük van könyveket, hangos könyveket, filmeket kölcsönözni, de a napi-, és hetilapok helyben való olvasására is módjuk van. A könyvtári állomány 2017-ben meghaladta 122000-et.

Szociális intézményeinken kívül számos programot biztosítanak a kerületben működő civil idős szervezetek, idős klubok.

A közművelődési intézmények szolgáltatásai ingyen kerülnek biztosításra az idős korosztály részére.

A szórakoztató foglalkozások közül elérhető pl. a nyugdíjas klub, a kézimunkaszakkör, de a számítógép, az internet világában való eligazodásban is segítséget nyújtunk.

Szintén az idős emberek szórakoztatását szolgálják a kerületben megszervezett koncertek, táncos esték és kiállítások is.

A különböző kulturális, mindenki által hozzáférhető műsorok mellett lehetőség van a civil szervezetek által működtetett közösségfejlesztő eseményeken, továbbá a Nemzetiségi Önkormányzatok által szervezett programokon való részvételre is.

Nagyon kedveltek az idős emberek számára szervezett ismeretterjesztő programok (pl., bűnmegelőzési ismeretterjesztő előadások, az úti beszámolók stb.), a komolyzenei, könnyűzenei, a csepeli kisebbségek zenéjét bemutató előadások, a filmvetítések, valamint a zenés műsorok.

Az idősebb generációnak is igénye van arra, hogy testi képességeinek megfelelő szinten versenyezzen, megmutathassa fizikai, technikai tudását. Erre a Csepeli Nyugdíjasház által szervezett Táncversenyen, Sakkversenyen és Snapszer-bajnokságon nyílik lehetőségük.

A Csepeli Nyugdíjasházat évente 20-22 ezren látogatják, programjai a csepeli nyugdíjasok számára ingyenesek, melyek összeállítása során figyelembe veszi az idős emberek érdeklődési körét, igényeit.

Az Önkormányzat kiemelkedő közösségi színtere közé tartoznak a galériák, ahol a kerület művészeti, szellemi értékeinek, hagyományainak közvetítése, bemutatása történik a kerület lakosai részére.

c) idős emberek informatikai jártassága;

A koronavírus járvány rámutatott arra, hogy minden eddiginél nagyobb jelentőséggel bír a társas kapcsolatok fenntartása az elmagányosodás ellen. A korlátozások több hátrányt eredményeznek abban az esetben, ha az idős emberek nem jártasak a digitális tér kínálta lehetőségek világában.

A XXI. kerületben a korábban lezajlott kurzusok megújítására és új képzések, gyakorlati bemutatók indítására van szükség.

d) a generációk közötti programok

A Csepeli Csodakút Egyesített Óvoda óvodásaink részvételével megvalósuló, generációk közötti programok, előadások:

A Szent József Idősek Otthona lakóinak minden év karácsonyán, valamint az Idősek Világnapján a Csodakút Bázis Óvoda gyermekcsoportjának ajándék műsorral kedveskednek.

Az Olajág Idősek Otthona lakóit is rendszeresen látogatják a csepeli óvodások. Ezen események alkalmával nemcsak a gyermekek készülnek műsorral, hanem az otthonban lakók is.

A fentiekén kívül a kerületi bölcsődék, valamint tagóvodák a munkatervnek megfelelő családi napok, családi délutánok szervezése alkalmával több generáció vesz részt a programokon, melyen mindenki számára biztosítják a részvételi lehetőséget.

A koronavírus miatt kialakult világjárvány, valamint annak megfékezése, leküzdése érdekében hozott döntések hatására ezek a programok is háttérbe szorultak.

6.4. Az időseket, az életkorral járó sajátos igények kielégítését célzó programok a településen

Budapest XXI. Kerület Csepel Önkormányzata az elmúlt évben az időseknek nyújtott program lehetőségeit bővítette, a kínálatot színesítette, illetve azok elérhetőségét javította új közösségi szolgáltató terek létesítésével, illetve meglévő közösségi terek többfunkcióssá tételével.

Továbbra is célunk az idősek társadalmi aktivitásának növelése, melynek fontos alapfeltétele, hogy az előkészített és világos cél érdekében egyre több közreműködővel (civil szervezettel, egyházi szervezettel stb.) és a célcsoportból érintett önkéntessel dolgozzon együtt Csepel Önkormányzata.

Csepel Önkormányzata a kötelező feladatokon túl ellátott többletfeladatai, valamint szerepét az alábbi táblázat mutatja be:

A kötelező feladatokon túl ellátott többletfeladat, program megnevezése
Tartós élelmiszerosztás évente több alkalommal
Meleg étel biztosítása
Adomány, támogatás közvetítés: Magyar Ökumenikus Segélyszervezet: pékáru, zöldség, gyümölcs
70. életév feletti csepeli lakosok számára a házi segítségnyújtás ingyenes – térítési díj elengedése
70 év feletti fogyatékossgal élő lakosok számára a személyi segítség igénybevétele ingyenes – térítési díj elengedése
Az idősek nappali ellátásának igénybevétele ingyenes – térítési díj elengedése
Adomány, támogatás közvetítés: Magyar Élelmiszerbank
Egészség délelőtti (vérnyomás, vércukor, testsúly mérése) heti 1 alkalommal
Meridián torna
Senior tánc és torna
Természetgyógyász előadás havi 1 alkalommal
Irodalmi délután havonta 1 alkalommal
Kirándulás évente 1 alkalommal
Helyiség, teremhasználat biztosítása időskorú csepeli lakosok szervezésében megvalósuló programokhoz
"Egészségére" Klub szervezése
Angol nyelvtanfolyam
Orosz nyelvtanfolyam

Kórus
Úti beszámoló, ismeretterjesztő előadás
Össztánc, heti egy alkalommal
Nyugdíjas táncverseny évente egy alkalommal
Klasszikus zenei, könnyűzenei előadások
Sakk, kártyajáték naponta, verseny megrendezése
Kvízjátékok, filmvetítés heti egy alkalommal
Hajókirándulások
Számítógép ismeretek oktatása hetente egy alkalommal
A csepeli nyugdíjasok részére ingyenes strand és uszodahasználat minden hétfőn, kedden és szerdán
Kézimunka szakkör, szőnyegszövő szakkör minden csütörtökön, az alkotásokról kiállítás évente.
Szépkorúak jubileumi juttatásához kapcsolódó köszöntő csomag
Csepeli települési támogatásoknyújtásakor 70 év felettiek esetén kedvezőbb jogosultsági feltételek biztosítása
143. számú táblázat
Forrás: önkormányzati adatgyűjtés

6.5. Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

Az idősek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Magasak az idősek körében az egészségügyi kockázatok	Szűrőprogram biztosítása, betegséget megelőző, aktivitást szolgáló programok biztosítása
Járványhelyzet következtében az elzártság, elszigetelődés negatív hatásainak megjelenése az idősek körében.	Közösségi programok, rendezvények iránti igény felkeltése. Programok, szolgáltatások újrászervezése, biztosítása.
Csökken a szociális szolgáltatások idősek általi igénybevétele a koronavírus járvány következtében.	Szociális szolgáltatásra rászoruló felkutatása, kapcsolatfelvétel az idősek klubjainak tagjaival a célcsoport elérése érdekében. Szolgáltatásokkal kapcsolatos információk eljuttatása a célcsoporthoz. Szolgáltatások igénybevételeinek növelése.
Idősek informatikai jártassága alacsony	Digitális kompetenciák megszerzésére irányuló képzés, program biztosítása.
Idősek akadályoztatottsága az ügyintézés során	Ügyintézés akadálymentesítése, ügyfélterekben kihelyezett tájékoztatók között könnyen érthető kommunikációs módszertannal készült szövegek.
Az idős korosztály körében növekszik a szociális helyzetük és egészségi állapotuk miatt segítségre szoruló aránya.	Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás hálózatának, eszközeinek megújítása
A területben nem megoldott a demenciával élő személyek nappali ellátása.	A demenciával élő személyek speciális ellátási szükségletének megfelelő nappali ellátás biztosítása.

Autizmus spektrumzavar, támogatott életvitelt igénylő autizmus spektrumzavarral élő	0,5-1%	~ 370-740 személy
Súlyosan-halmozottan sérült	0,0087 %	~ 645
Pszichoszociális fogyatékos	nincs adat	
Összesen	~11855 fő	

145. számú táblázat

Forrás: önkormányzati adatgyűjtés

Kerületi lakosok száma 2011: 76780 2020.01.01.: 74005

Főváros lakosainak száma 2011: 1.729.040 2020.01.01.: 1.723.836

Kerület lakosai a főváros %-ban: 4,441 % 2020.01.01.: 4,293%

Kerületünkben megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban 2015-ben 1967 fő, 2016-ban 1869 fő, 2017-ben 1779 fő, 2018-ban 1631 fő, 2019-ben 1526 fő, 2020-ban pedig 1444 fő részesült, nemek szerinti megoszlását az alábbi táblázat szemlélteti:

Év	Férfiak	Nők	Összesen
2015	860	1107	1967
2016	802	1067	1869
2017	773	1006	1779
2018	702	929	1631
2019	668	858	1526
2020	624	820	1444

146. számú táblázat

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Fogyatékosok nappali ellátásában engedélyezett férőhelyek száma 46 fő, a kihasználtság közel 60%-os:

Év	Nappali ellátásban részesülő fogyatékos személyek száma
2015	27
2016	27
2017	26
2018	25
2019	30
2020	27

147. számú táblázat

Forrás: TeIR, KSH Tstar

a) fogyatékossgal élő személyek foglalkoztatásának lehetőségei, foglalkoztatottsága, védett foglalkoztatás, közfoglalkoztatás;

A megváltozott munkaképességű személyek foglalkoztatási rátája tekintetében az országos adatok alapján a 2001-es népszámlálás adataihoz viszonyítva ugyan előre mozdulás tapasztalható, a 2011-es érték azonban a fejlődés ellenére is alacsonyabb, mint a nem megváltozott munkaképességűeké: az előbbi 14,0%, az utóbbi 48,3% a 14 éven

7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége

7.1. A településen fogyatékkal élő személyek főbb jellemzői, sajátos problémái

A fogyatékkal élő személyekre vonatkozóan pontos, értékelhető kerületi statisztikai adatok nem állnak rendelkezésre, így a kerületi lakosság számából kiindulva az országos és fővárosi statisztikai, szakmai gyakorisági (prevalencia) adatok alapján mutatjuk be a kerületben fogyatékkal élőek becsült számát.

A fogyatékoság típusa	Gyakoriság KSH 2011 évi fővárosi adatok alapján	Becsült számuk a KSH 2011 évi fővárosi adatok alapján
Mozgássérültek	2,34 %	1 725
Gyengén, alig látók, vakok	0,83	752
Nagyot hallók, siketek	0,72	783
Siketvakok	0,03	31
Súlyos belszervi fogyatékosok	0,47	389
Mentálisan, pszichésen sérültek	0,47	367
Értelmi fogyatékos	0,43	209
Beszédhibás, beszéd fogyatékos	0,26	216
Autista	0,05	60
Egyéb	0,02	34
Ismeretlen	0,02	32
Összesen	4,6	4 596
Tartósan beteg	14,6	14 568
Mindösszesen	19 164	

144. számú táblázat

Forrás: önkormányzati adatgyűjtés

Fogyatékoság-tudományi, szakmai adatok alapján: Fogyatékoság típusa	Arányszáma a népességben	Következtetett számadat Bp. a XXI. kerület lakosaiból
Értelmi fogyatékoság (támogatott életvitelt igénylők)	1%	~ 740 fő
Mozgáskorlátozott (mozgásszervi fogyatékos)	Az összes fogyatékos 43%-a	~ 3200 fő
Hallássérült (hallásfogyatékos)	Súlyos: 1-1, 5 %	~740-1100 fő
Látássérült (látásfogyatékos, gyengén látók)	Életkortól függően	~ 100 gyermek ~ 3500 felnőtt
Vakok	Életkortól függően	~ 20 gyermek (0-10-éves) ~ 700 (50 év felett)

felüli népesség körében. E tekintetben három fő pont: az inaktívak magas aránya, a passzivitás, illetve az izolálódás jelensége igényel beavatkozást.¹⁴

A fogyatékossgal élő személyek munkaerőpiaci helyzetének javítása érdekében egyrészt szükséges a munkavállalók személyes helyzetének javítása – pl.: megfelelő rehabilitáció, képzések, felkészítés a nyílt munkaerőpiaci foglalkoztatásra – mellett szükséges a munkáltatói oldal megfelelő felkészítése is – pl.: munkáltatók szemléletének, motivációjának javítása, illetve a befogadó munkahelyi környezet fejlesztése.

Kerületünkben az egyik legnagyobb létszámú megváltozott munkaképességű személyeket foglalkoztató szervezet a Csepeli Városgazda Zrt., mely először 2014-ben kapta meg a Rehabilitációs Akkreditációs Tanúsítványt.

A csoport dolgozói két telephelyen végzik tevékenységüket, a 1212 Budapest, Petőfi utca 16/B., valamint a Csepeli Városgazda Zrt. központi telephelyén a 1215 Budapest, Katona József utca 62-64. szám alatt.

A foglalkoztatottak 4 és 6 órás munkaidőben dolgoznak, munkájukat csoportvezető, rehabilitációs tanácsadó, rehabilitációs segítők, rehabilitációs mentor és munkacsoportvezetők segítik és irányítják.

A 2013-ban 20 munkavállalóval indult csoport létszáma 2017-re meghaladta a 70 főt.

A megváltozott munkaképességűek számára a foglalkoztatási program nemcsak azt jelenti, hogy visszatérhetnek a munka világába, hanem egy közösség tagjaként, mindennapos kreatív elfoglaltságuk van. Ez stabilitás és kiszámíthatóság az életükben, olyan tudat, hogy nincsenek kiszolgáltatva másoknak, képesek az önellátásra. A programnak köszönhetően újra hisznek önmagukban, büszkéek a teljesítményükre, a közösségben töltött időnek köszönhetően pedig sokkal jobb az életminőségük.

b) munkavállalást segítő lehetőségek;

A fogyatékossgal élő személyek munkavállalásához az alábbi összetett, foglalkoztatási rendszer biztosít háttérrel:

- 1.) Az intézményi jogviszonyban álló fogyatékossgal élő személyek intézményen belüli foglalkoztatását (a továbbiakban: szociális foglalkoztatás) a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény és végrehajtási rendeletei szabályozzák.

Intézményi foglalkoztatási formák:

- fejlesztő-felkészítő foglalkozás (legfeljebb 1 évre kötött munkaszerződés alapján a szociális intézményben ellátott személy számára munkafolyamatok betanítása és foglalkoztatása révén az önálló munkavégző képesség kialakítása, helyreállítása, fejlesztése, valamint az ellátott felkészítése védett munka keretében, illetve a nyílt munkaerőpiacon történő önálló munkavégzésre)
- munkarehabilitációs foglalkoztatás (célja a szociális intézményben ellátott fogyatékos személy munkakészségének, valamint testi és szellemi képességeinek

¹⁴ 15/2015. (IV. 7.) OGY határozata az Országos Fogyatékossgügyi Programról (2015-2025.)

munkavégzéssel történő megőrzése, illetve fejlesztése, továbbá a fejlesztő-felkészítő foglalkoztatásra való felkészítés.

2.) Akkreditált munkáltatónál történő foglalkoztatás

Amennyiben egy szervezetnél a megváltozott munkaképességű dolgozók létszáma eléri a 30 főt vagy arányuk az összes munkavállalóhoz viszonyítva meghaladja a 25 százalékot, illetve megfelel az egyéb feltételeknek, a szervezet kérheti akkreditációját, amely után az állam támogatást / normatívát fizet a munkavállalók foglalkoztatásának támogatására. Az állami támogatás fordítható a munkabérre, a speciális igényű foglalkoztatás esetén felmerülő esetleges többletköltségekre, képzésekre vagy a munkahely rehabilitációs célú átalakítására. Ezen költségeket 75-100 százaléig terjedő arányban téríti meg az állam.

Az akkreditációs eljárás arra is alkalmas, hogy megkülönböztesse a fogyatékossgal élő emberek védett (félíg védett) foglalkoztatására alkalmas munkáltatókat, azoktól, akik a fogyatékossgal élő emberek integrált foglalkoztatásának a feltételeit teremteték meg. E megkülönböztetés a különböző típusú akkreditációs tanúsítványok révén történik. Az akkreditációs tanúsítvány típusai:

- alaptanúsítvány,
- rehabilitációs tanúsítvány,
- kiemelt tanúsítvány,
- feltételes tanúsítvány.

Az akkreditációs eljárás alapján kiadott alaptanúsítvány igazolja, hogy a munkáltató a megváltozott munkaképességű munkavállalók foglalkoztatására irányadó alapvető akkreditációs követelményeknek megfelel, azaz **akkreditált foglalkoztató**. A rehabilitációs tanúsítvány a munkáltatót **rehabilitációs foglalkoztatónak (2 típusa: közösségi munkavégzés, rehabilitációs célú foglalkoztatás)** nyilvánítja. A kiemelt tanúsítvány a munkáltatót **védett foglalkoztatónak** minősíti. A feltételes tanúsítvány a kiemelt tanúsítvány megszerzésére való felkészülést segíti elő.

Az akkreditált munkáltatók közül csak az alaptanúsítvánnyal rendelkező munkáltatóknál történő munkavégzés minősíthető integrált foglalkoztatásnak.

A területben egyéb védett munkahely és rehabilitációs foglalkoztatás lehetőségéről nincs tudomásunk.

c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén;

A fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló 1998. évi XXVI. törvény foglalkoztatásra vonatkozó paragrafusai szerint:

15. § (1) A fogyatékos személy lehetőség szerint integrált, ennek hiányában védett foglalkoztatásra jogosult.

(2) A foglalkoztatást biztosító munkáltató köteles biztosítani a munkavégzéshez szükséges mértékben a munkahelyi környezet, így különösen a munkaeszközök, berendezések megfelelő átalakítását. Az átalakítással kapcsolatos költségek fedezésére a központi költségvetésből támogatás igényelhető.

(3) A munkáltató a fogyatékos személy munkához jutásának elősegítése érdekében - a felvételi eljárás során - köteles biztosítani az egyenlő eséllyel hozzáférhető környezetet.

(4) A munkáltatót a (3) bekezdésben foglalt kötelezettség abban az esetben terheli, amennyiben

a) a megüresedett álláshelyet nyilvánosan meghirdette,

b) az álláshelyre a fogyatékos személy oly módon jelentkezett, hogy jelezte a meghallgatáshoz szükséges speciális igényeit, és

c) azok biztosítása a munkáltató számára nem jelent aránytalanul nagy terhet. Aránytalanul nagy tehernek minősül az, ha a kötelezettség teljesítése a munkáltató működését ellehetetleníti.

16. § Ha a fogyatékos személy foglalkoztatása az integrált foglalkoztatás keretében nem megvalósítható, úgy számára a munkához való jogát lehetőség szerint biztosítani kell. A megváltozott munkaképességű munkavállalókat foglalkoztató akkreditált munkáltatókat és a fejlesztő foglalkoztatást végző foglalkoztatókat a központi költségvetés - jogszabályban meghatározottak szerint - támogatásban részesíti.

Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény 63. § (4) bekezdése alapján „az ötven főnél több személyt foglalkoztató költségvetési szervek és többségi állami tulajdonban álló jogi személyek kötelesek esélyegyenlőségi tervet elfogadni.

Budapest Főváros XXI. Kerület Csepeli Polgármesteri Hivatal esélyegyenlőségi tervének kiadására 2018. évben került sor.

d) önálló életvitelt támogató helyi intézmények, szolgáltatások, programok.

A fogyatékossgal élő emberek önálló életvitelét támogató szolgáltatások, programok legfőbb elemei a kerületben a támogató szolgálatok, nappali ellátások működésében, elérhetőségében és egyéb pénzübeli és természetbeni támogatások biztosításában valósulnak meg. A Humán Szolgáltatások Igazgatósága által működtetett **támogató szolgálat központja** és **fogyatékos személyek nappali ellátása** az intézmény Völgy utcai telephelyén található.

A támogató szolgálat célja olyan gondoskodás megvalósítása, amely a fogyatékossgal élő emberek életminőségének javítására irányul, annak érdekében a fogyatékossgal élő emberek segítségével, de öntevékenyen - önellátási képességük felhasználásával - személyes igényeiknek és képességeiknek megfelelően élhessenek.

Támogató szolgálat szolgáltatásai:

Személyi segítő szolgáltatás:

A személyi segítők segítséget nyújtanak a fogyatékos ember személyi szükségleteinek kielégítésében: fürdetés, életvitelben segítségnyújtás- bevásárlás, ügyintézés, mentális segítségnyújtás, valamint segítik a társadalmi életben való teljes jogú részvételt.

Szállító szolgálat:

A szolgáltatás igénybevételével a fogyatékossgal élő személyek szakszerű és megbízható szállítása valósul meg, mely a 70. életévét betöltött igénylőknek ingyenes.

A támogató szolgálat szolgáltatásait igénybe vevők száma a fogyatékoság típusa szerint:

Év	2015		2016		2017		2018		2019		2020	
fogyatékoság típusa	segítés	szállítás	segítés	szállítás	segítés	szállítás	segítés	szállítás	segítés	szállítás	segítés	szállítás
	fő	fő	fő	fő	fő	fő	fő	fő	fő	fő	fő	fő
látássérült	2	3	5	5	10	5	11	10	9	3	8	4
hallássérült	0	0	0	0	1	0	1	0	0	0	0	0
értelmi sérült	0	5	0	5	0	5	0	5	0	4	0	5
mozgássérült	7	17	7	18	12	19	8	16	11	17	12	13
autista	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1
halmozott	4	6	4	6	3	6	3	5	2	4	1	5
egyéb	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
összesen	13	31	16	34	26	35	23	36	22	29	21	28

148. számú táblázat

Forrás: önkormányzati adatgyűjtés, Humán Szolgáltatások Igazgatósága

Fogyatékosággal élő személyek nappali ellátása:

A szolgáltatás a saját otthonukban élő, önkiszolgálásra részben képes fogyatékosággal élő személyek részére napközbeni gondozást, foglalkoztatást és a közoktatás keretébe nem tartozó nevelést biztosítja.

A fogyatékosokkal élő személyek nappali intézményében nyújtott szolgáltatások:

- állandó felügyelet biztosítása
- tisztálkodási, fürdési lehetőség, mosatás
- igény szerint ebédet biztosítása
- egyéni fejlesztő programokra épülő gyógypedagógiai foglalkozást szervezése: meglévő készségek és képességek szinten tartása és fejlesztés (egyéni - csoportos fejlesztés)
- életvitelre vonatkozó tanácsadás, életvezetés segítése
- mentális gondozás
- társas kapcsolatok kialakításának, illetve fenntartásának segítése

A szolgáltatás működtetése során az intézmény különös figyelmet fordít a fogyatékosággal élő személyek jogainak érvényesülésére: az akadálymentes környezet biztosítására, az információkhoz, az ellátottat érintő legfontosabb adatokhoz való hozzáférés biztosítására, a képességek, készségek fejlesztésére, az állapotfenntartás-állapot javítás lehetőségeinek megteremtésére, az önrendelkezés elvére, a fogyatékos személy életvitelével kapcsolatos döntéseinek tiszteletben tartására, társadalmi integrációjukhoz való jogra, más személyekkel történő kapcsolat létesítésére, kapcsolattartásra, valamint Intézmények és szolgáltatások hozzáférhetőségének segítésére.

Az Értelmi Fogyatékosággal Élők és Segítőik Országos Érdekvédelmi Szövetsége (ÉFOÉSZ) egy uniós projektnek köszönhetően az ország húsz helyén létesíthet Önálló Életviteli Centrumot az értelmi fogyatékosággal élő emberek életvitelének segítésére. Az első ilyen Centrumot először Csepelen adták át, amely az értelmi fogyatékosággal élő emberek mindennapjait segíti. Várhatóan 2019 tavaszán több csoportban háromnapos informatikai képzés indul, amelynek keretében a számítógép- és az internethasználat alapvető ismereteit tanítják. A Centrum tableteket és okostelefonokat kap, amelyeket az érintettek kikölcsönözhetnek, hazavihetnek. Külön applikáció is elérhető lesz a fogyatékosággal élők számára.

A Csepeli Mozgássérültek Önálló Egyesülete több mint 30 éve működik, céljuk a kerületben élő mozgásfogyatékos emberek érdekképviselése, valamint társadalmi esélyegyenlőségük elősegítése.

Rendszeresen szerveznek klubnapot, családi napot, ahová nem csak a mozgássérülteket várják, hanem szívesen fogadják a társasági élet kedvelőit is.

Csepel Önkormányzata az Egyesület tevékenységét az ingyenes helyiséghasználat mellett, a rendezvényeik támogatásával, az éves kirándulást pedig autóbusz biztosításával segíti.

7.2. Fogyatékkal élő személyek pénzübeli és természetbeni ellátása, kedvezményei

A fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló 1998. évi XXVI. törvény részletezi a fogyatékossgal élő személyek fogyatékossgai támogatást igényelhetnek.

A megváltozott munkaképességű személyek ellátása:

- rehabilitációs ellátás, vagy
- rokkantsági ellátás (2011. évi CXCI. tv.).

A rehabilitációs ellátás keretében a megváltozott munkaképességű személy jogosult a rehabilitáció sikeres megvalósulása érdekében szükséges szolgáltatásokra és pénzübeli ellátásra.

A megváltozott munkaképességű személy rokkantsági ellátásra jogosult, ha a rehabilitációja nem javasolt.

Kerületünkben a megváltozott munkaképességű személyek szociális ellátásaiban részesülők száma csökkent az elmúlt években, az igénybe vevők több mint 50%-a nő.

Év	Férfiak	Nők	Összesen
2015	860	1107	1967
2016	802	1067	1869
2017	773	1006	1779
2018	702	929	1631
2019	668	858	1526
2020	624	820	1444

149. számú táblázat

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A fogyatékossgal élő személyek nappali intézménye az önkiszolgálásra részben képes enyhe, közép súlyos értelmi fogyatékos és/vagy halmozottan fogyatékos, valamint autista személyek részére biztosít napközbeni felügyeletet és gondozást. Az ellátást a Humán Szolgáltatások Igazgatósága biztosítja a 1212 Budapest, Völgy utca 82. szám alatti telephelyen.

Fogyatékossgal élő személyek nappali ellátásában az intézmény engedélyezett férőhelyeinek száma 46 fő, az ellátásban részesülők száma 2015-ben és 2016-ban 27 fő, 2017-ben 26 fő, 2018-ban 25 fő, 2019-ben 30 fő, 2020-ban pedig 27 fő.

Év	Nappali ellátásban részesülő fogyatékos személyek száma
2015	27
2016	27
2017	26
2018	25
2019	30
2020	27

150. számú táblázat

Forrás: TelR, KSH Statinfo

7.3. A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés lehetőségei, akadálymentesítés

A fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségének biztosításáról szóló 1998. évi XXVI. törvény értelmében a fogyatékossgal élőknek joguk van az akadálymentességre az épített környezet, a kommunikáció, közlekedés és támogató szolgálatok, segédeszközök tekintetében. valamint a közszolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáféréshez.

Az országos településrendezési és építési követelményekről szóló 253/1997. (XII. 20.) Korm. rendelet több ponton szabályozza az akadálymentesítést az építményekre, épületekre vonatkozóan.

A fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló 1998. évi XXVI. törvény 15. § (2) bekezdése előírja, hogy a foglalkoztatást biztosító munkáltató köteles biztosítani a munkavégzéshez szükséges mértékben a munkahelyi környezet, így különösen a munkaeszközök, berendezések megfelelő átalakítását. Az átalakítással kapcsolatos költségek fedezésére a központi költségvetésből támogatás igényelhető.

a) egészségügyi és rehabilitációs ellátások elérhetősége, együttműködése;

Az egészségügyi szolgáltatások és rehabilitációs ellátások elérhetősége a jelen dokumentum 3.6. pontjában került részletezésre.

b) települési önkormányzati tulajdonban lévő középületek akadálymentesítetttsége;

Az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény szerint az épített környezet akkor akadálymentes, ha annak kényelmes, biztonságos, önálló használata minden ember számára biztosított, ideértve azokat az egészségkárosodott egyéneket vagy embercsoportokat is, akiknek ehhez speciális eszközökre, illetve műszaki megoldásokra van szükségük.

Az akadálymentes környezet a fizikai és az infokommunikációs elemekből tevődik össze.

Fizikai akadályok – a lépcsők, a magas szegélyek, a rossz minőségű utak, a keskeny ajtók, a szűk WC-K, belógó tárgyak, keskeny folyosók – elsősorban a mozgássérült, mozgásfogyatékos személyeknek jelentenek akadályokat, de a látássérült, látásfogyatékos embereket is gátolhatja a szabad mozgásukban.

Az infokommunikációs akadályok – az írott, a beszélt, a rajzolt, a számítógépen megjelenő kommunikáció – a látás, a hallássérült és az intellektuális fogyatékkal élő embereknek jelentenek nehézségeket.

Az akadálymentes környezet kialakítása a mozgásszervi és/vagy az érzékszervi károsodásból eredő funkcióhiányt és az ezzel járó, a részvételt és a tevékenységet segítő környezeti feltételeket teremti meg, hozzájárulva a megfelelő komfortérzethez.

Az Önkormányzat tulajdonában lévő épületek többnyire akadálymentesek – a hivatali ügyintézéshez, az egészségügyi, az oktatási, a szociális és a kulturális programokhoz történő hozzáférés többnyire akadálymentesített helyszínen érhető el.

Polgármesteri Hivatal akadálymentesítettsége:

	Akadálymentesítettség	
	fizikai	infokommunikációs
Főbejárat	igen	részben
Ügyfélszolgálat	igen	részben

151. számú táblázat

Forrás: önkormányzati adatgyűjtés

A Polgármesteri Hivatal mindkét bejárata felett egy-egy speciális hangjelzéses irányítóeszköz került kihelyezésre, mely a látássérült emberek tájékoztatását, eligazodását szolgálja. Az Ügyfélszolgálaton ezen kívül Braille írással a félfogadási idő is megtalálható.

Bölcsődék akadálymentesítettsége:

Bölcsőde neve	Akadálymentesítettség	
	fizikai	infokommunikációs
Aprók kertje Bölcsőde	igen	nem
Cseperedő Bölcsőde	igen	nem
Mesevilág Bölcsőde	igen	nem
Típegő Bölcsőde	igen	nem

152. számú táblázat

Forrás: önkormányzati adatgyűjtés

Szociális, egyéb gyermekjóléti ellátást biztosító épületek akadálymentesítettsége:

Intézmény neve	Akadálymentesítettség	
	fizikai	infokommunikációs
Szociális ellátási egység központ	igen	nem
Völgy utcai Gondozási Részleg	igen	nem
Vereckei utcai Gondozási Részleg	igen	nem
Simon Bolívar sétányi Gondozási Részleg	igen	nem
Családsegítő Községi Ház	igen	nem
Nyugdíjas Községi Ház	igen	nem
Játszóház	nem	nem

153. számú táblázat

Forrás: önkormányzati adatgyűjtés, Humán Szolgáltatások Igazgatósága

Óvodák akadálymentesítettsége:

Tagóvoda neve	Akadálymentesítettség	
	fizikai	infokommunikációs
Aprajafalva Tagóvoda	igen	nem
Bóbita Tagóvoda	nem	nem
Csalitos Tagóvoda	nem	nem
Csepeli Csodakút Egyesített Óvoda	igen	nem
Erdősor Tagóvoda	igen	nem
Fenyves Tagóvoda	nem	nem
Festő Tagóvoda	igen	nem
Füstifecskék Tagóvoda	nem	nem
Gyermeksziget Tagóvoda	igen	nem
Hétszínvirág Tagóvoda	igen	nem
Jupiter Tagóvoda	igen	nem
Kádár Katalin Tagóvoda	igen	nem
Kerek Világ Tagóvoda	nem	nem
Napsugár Tagóvoda	igen	nem
Népművészeti - Kézműves és Német Nemzetiségű Tagóvoda	nem	nem
Repkény Tagóvoda	igen	nem
Szarka Tagóvoda	nem	nem
Szivárvány Tagóvoda	részben	nem
Szúnyog Tagóvoda	nem	nem
Tátika Tagóvoda	részben	nem
Tündérkert Tagóvoda	nem	nem
Vénusz Tagóvoda	nem	nem
Zsongás Tagóvoda	nem	nem
Mesevár Tagóvoda	igen	nem

154. számú táblázat

Forrás: önkormányzati adatgyűjtés, Csepeli Csodakút Egyesített Óvoda

Iskolák akadálymentesítettsége:

Intézmény neve	Akadálymentesítettség	
	fizikai	infokommunikációs
Arany János Általános Iskola	részleges: földszint	nem
Eötvös József Általános Iskola	nem	nem
Fasang Árpád Zeneiskola	nem	nem
Gróf Széchenyi István Általános Iskola	részleges: földszint	nem
Herman Ottó Általános Iskola	részleges: földszint	nem
Jedlik Ányos Gimnázium	nem	nem
Karácsony Sándor Általános Iskola	részleges: földszint	nem
Katona József Általános Iskola	nem	nem
Kazinczy Ferenc Általános Iskola	részleges-földszint	nem
Kölcsey Ferenc Általános Iskola	nem	nem
Lajtha László Általános Iskola	nem	nem
Mátyás király Általános Iskola	részleges földszint	nem
Mészáros Jenő Speciális Általános Iskola	részleges: földszint	nem
Móra Ferenc Általános Iskola	részleges: földszint	nem
Nagy Imre Általános Iskola	igen	részben
Nevelési Tanácsadó	részleges: földszint	nem
Szárcsa Általános Iskola	részleges: földszint	nem

Vermes Miklós Általános Iskola	részleges: földszint	nem
--------------------------------	----------------------	-----

155. számú táblázat

Forrás: önkormányzati adatgyűjtés, Dél-pesti Tankerületi Központ

Egészségügyi intézmények akadálymentesítettsége:

Intézmény címe	Intézmény funkciója	Akadálymentesítettség	
		fizikai	infokommunikációs
1211 Budapest, Kossuth Lajos utca 95.	felnőtt háziorvosi rendelő	igen	nem
1212 Budapest, Széchenyi utca 88.	felnőtt háziorvosi rendelő	igen	nem
1212 Budapest, Görgey Artúr tér 6.	gyermek háziorvosi rendelő, gyermek fogászati rendelő	igen	nem
1212 Budapest, Görgey Artúr tér 8.	gyermek háziorvosi rendelő, szakorvosi rendelő	igen	részben
1213 Budapest, Szent István út 217-219.	felnőtt háziorvosi rendelő	igen	részben
1214 Budapest, Csikó sétány 9.	orvosi rendelő, pszichiátria-addiktológia	igen	nem
1214 Budapest, Vénusz utca 2.	felnőtt háziorvosi rendelő, felnőtt fogászati rendelő	igen	részben
1215 Budapest, Táncsics Mihály utca 4.	felnőtt háziorvosi rendelő	igen	nem
1211 Budapest, Kossuth Lajos utca 99.	védőnői szolgálat	igen	nem
1211 Budapest, Vermes Miklós utca 12.	tudógondozó	igen	nem

156. számú táblázat

Forrás: önkormányzati adatgyűjtés, Tóth Ilona Egészségügyi Szolgálat

A Dél-Pesti Tankerületi Központ fenntartásában működő általános iskolák részben akadálymentesítettek fizikai és infokommunikációs akadálymentesítettség szempontjából.

c) közszolgáltatásokhoz, köznevelési intézményekhez, kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés lehetőségei, fizikai, információs és kommunikációs akadálymentesítettség, lakóépületek, szolgáltató épületek akadálymentesítettsége;

A hozzáférhetőséget érintő infrastrukturális és egyéb fejlesztések tekintetében alapelveként szükséges rögzíteni a komplex akadálymentességet, amely a fizikai és info-kommunikációs elemek mellett magában foglalja a valódi hozzáférhetőséget biztosító szolgáltatásszervezési lépéseket is.

A kommunikációs hozzáférhetőség terén elsődleges fejlesztési irány az eddigi hiányterületek - egyebek mellett az autista, beszéd fogyatékos és más, kommunikációjukban súlyosan akadályozott személyek számára nyújtott szolgáltatások - integrálása a meglévő kommunikációs szolgáltatások rendszerébe.

A digitális írástudás folyamatos terjedésével egyre nagyobb jelentőséggel bír a webes és egyéb elektronikus szolgáltatások hozzáférhetősége.¹⁵

¹⁵ 15/2015. (IV. 7.) OGY határozat az Országos Fogyatékoságügyi Programról (2015-2025.)

d) munkahelyek akadálymentesítettsége;

Az Mt. 51. § (5) bekezdése alapján a fogyatékossgal élő személy foglalkoztatása során gondoskodni kell az ésszerű alkalmazkodás feltételeinek biztosításáról. Ez azt jelenti, hogy a munkaadóknak meg kell tenniük a megfelelő és az adott esetben szükséges intézkedéseket, hogy a fogyatékossgal élő személy számára lehetővé váljon a munkához jutás, a munkában való részvétel, az előmenetel, az át- vagy tovább képzés (kivételt képez ez alól, ha a szükséges intézkedés meghozatala aránytalan nagy terhet ró a munkáltatóra). Az ésszerű alkalmazkodás követelménye tehát lényegében a fogyatékossgal élő személyek egyenlő bánásmódhoz való jogának rögzítése.

e) közösségi közlekedés, járdák, parkok akadálymentesítettsége;

A közösségi közlekedés terén Csepel előkelő helyet foglal el, a megállók többsége akadálymentes, az itt közlekedő buszjáratok alacsony padlósak.

A csepeli HÉV-et – „helyi érdekű vasút” – mai formájában 1951-ben adták át a forgalomnak, a Boráros térig közlekedő szerelvények a mai napig tömegeket szállítanak. A peronok felújítása során a megállók akadálymentesítése történt meg, a szerelvények egyedi kialakítása miatt a teljes akadálymentesség még nem valósulhatott meg.

A BKK FUTÁR (Budapesti Közlekedési Központ Forgalmirányítási és UtasTájékoztatási Rendszere) kijelzők alkalmasak hangos utastájékoztatásra is. A szövegfelolvasó funkciót a vakok boltjában kapható távirányító segítségével lehet bekapcsolni. Ekkor a táblára szerelt hangszóróból hallható, hogy az adott megállóból mikor indulnak a járatok. Csepelen az alábbi helyeken található:

Helyszín megnevezése	Helyszín leírása	Érintett áratok
Szent Imre tér H	HÉV-megálló mellett	35, 36, 38, 38A, 148, 151, 152, 159, 238, H7
Szent Imre tér	Csillagtelep-irányú buszmegállók között	35, 36, 148, 151, 179, 948, 979, 979A
Csepel, Kossuth Lajos utca	Csepel, Csillagtelep felé	35, 36, 148, 151, 179, 948, 979, 979A
Karácsony Sándor utca	Csepel, Csillagtelep felé	35, 36, 148, 151, 152, 159, 938, 948, 979, 979A
Karácsony Sándor utca H	HÉV-nél buszmegálló mögött	35, 36, 148, 151, 152, 159, 938, 948, 979, 979A
Csepel H	HÉV-végállomáson az épület falán	36, 38, 138, 159, 938, 979, 979A
Szent Imre tér	Buszvégállomáson	179, 948, 979, 979A

157. számú táblázat

Forrás: <https://bkk.hu/utazasi-informaciok/kozossegi-kozlekedes/akadalymentesen/vakok-es-latasserultek/>

Számos budapesti útkereszteződésben működik olyan forgalmirányító lámpa, amely hangjelzést is ad akkor, amikor át lehet kelni az úton. Egyik típusa a távirányítóval bekapcsolható (433 MHz), a másik a kapcsolóórás, amelyik éjszaka nem, vagy csak halkan működik, hogy ne zavarja a környéken lakók nyugalma.

Budapesten jelenleg 252 gyalogátkelőnél működik ilyen készülék, jelentős részük távvezérlésű. Ezek csak akkor adnak hangot, ha a látássérült távirányítójával bekapcsolja a berendezést. Csepelen az alábbi helyeken található ilyen készülék:

Gyalogátkelő helyszíne	Hangjelző hangtípusa	Hangjelző bejelentkezés
II. Rákóczi Ferenc út-D2 bekötőút	Beszélő	Távírányítás
Kassai utca-Katona József utca	Beszélő	Távírányítás

Teller Ede út-Budafoki út	Beszélő	Távirányítós
Teller Ede út-Vermes Miklós utca	Beszélő	Távirányítós
Teller Ede út-Károli Gáspár út	Beszélő	Távirányítós
Teller Ede út-Karácsony Sándor utca	Beszélő	Távirányítós
Teller Ede út-Betű utca	Beszélő	Távirányítós
Teller Ede út-Posztógyár utca	Beszélő	Távirányítós
II. Rákóczi Ferenc út- Posztógyár utca	Beszélő	Távirányítós
Posztógyár utca-Petőfi utca	Beszélő	Távirányítós
Kossuth Lajos utca-Szent István út	Beszélő	Távirányítós
Ady Endre út-Kossuth Lajos utca	Beszélő	Távirányítós
Kossuth Lajos utca-Karácsony Sándor utca	Beszélő	Távirányítós
Kossuth Lajos utca-Vermes Miklós utca	Beszélő	Távirányítós
Táncsics Mihály utca-Vermes Miklós utca	Beszélő	Távirányítós
Völgy utca-Kölcsey utca-Erdőalja utca	Beszélő	Távirányítós
Széchenyi István út-Táncsics Mihály utca	Beszélő	Távirányítós
Szent István út-Táncsics Mihály utca	Beszélő	Távirányítós
II. Rákóczi Ferenc út-Szent István út	Beszélő	Távirányítós
II. Rákóczi Ferenc út-HÉV végállomás gyalogosátkelő	Beszélő	Távirányítós
Kossuth Lajos utca-Szent Imre tér	Beszélő	Távirányítós
II. Rákóczi Ferenc út-8655. út	Beszélő	Távirányítós
Weiss Manfréd út-Corvin utca	Beszélő	Távirányítós
Erdősor utca-Kölcsey utca	Beszélő	Távirányítós
Weiss Manfréd út-Szikratávíró u.	Beszélő	Távirányítós
Ady Endre út-Táncsics Mihály út	Beszélő	Távirányítós
II. Rákóczi Ferenc út-Tejút utca	Beszélő	Távirányítós
Táncsics Mihály utca-Károli Gáspár utca	Beszélő	Távirányítós
Szabadság utca-Akácfa utca	Beszélő	Távirányítós
Erdősor utca-Kossuth Lajos utca	Beszélő	Távirányítós
Erdősor utca-II. Rákóczi Ferenc út	Beszélő	Távirányítós
II. Rákóczi Ferenc út-TESCO-behajtó-Erdősor utca	Beszélő	Távirányítós
II. Rákóczi Ferenc út-TESCO-kihajtó-Vas Gereben utca	Beszélő	Távirányítós
Csepeli út-8655. út	Beszélő	Távirányítós
Kossuth Lajos utca-Völgy utca	Beszélő	Távirányítós

158. számú táblázat

Forrás: <https://bkk.hu/utazasi-informaciok/kozossegi-kozlekedes/akadalymentesen/vakok-es-latasserultek/>

A kerület közparkjai, illetve játszóterei tekintetében elmondható, hogy azok szinte teljes mértékben megközelíthetőek a mozgáskorlátozott személyek számára.

A Kerületben nyílt meg az ország első integrált tornaparkja és játszótere, ahol a mozgássérültek és épek együtt mozoghatnak. A Simon Bolívar sétányon található street workout fő célja a mozgássérült gyermekek és felnőttek társadalmi integrációja.

A kondipark mászóegységeihez oldalt is építettek rudat, hogy fel tudjanak kapaszkodni, a tolódkodó-húzódkodó egységek mellé alacsonyabbakat is raktak, hogy könnyen meg lehessen közelíteni kerekesszékekkel. Az átadásra kerülő MagikMe játszó eszközök újszerűek, közös sportolásra és játékokra inspirálóak, szinte minden életkorban jól használhatóak, akár egyszerre több kisgyermek által is. Tervezésüknek köszönhetően alkalmasak a legkülönbözőbb sérülésű kisgyermekek játéktevékenységét fejleszteni.

f) fogyatékossgal élő személyek számára rendelkezésre álló helyi szolgáltatások (pl. speciális közlekedési megoldások, fogyatékossgal élő személyek nappali intézménye stb.);

A fogyatékossgal élő személyek számára rendelkezésre álló helyi szolgáltatások (pl. speciális közlekedési megoldások, fogyatékossgal élő személyek nappali intézménye stb.) jelen dokumentum korábbi pontjaiban került bemutatásra.

g) előnyben részesítés (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások).

A Humán Szolgáltatások Igazgatósága által biztosított fogyatékossgal élő személyek nappali ellátása során terápiás foglalkoztatások, az ellátottak meglévő képességei és készségei szinten tartása, valamint fejlesztés zajlik egyéni, illetve csoportos formában.

7.4. Fogyatékossgal élők sajátos igényeinek kielégítését célzó programok a településen

Csepel Önkormányzata tervezési, döntési folyamatai során kiemelten kezeli a kerületi fogyatékossgal élő emberek sajátos szükségleteit.

Csepel Önkormányzata kétszer is elnyerte a Fogyatékossgal-barát Munkahelydíjat, amely kitüntetéssel a kerület szociális intézménye, a Humán Szolgáltatások Igazgatósága szintén büszkélkedhet.

A Csepeli Önkormányzat az elmúlt években több olyan döntést is meghozott, amely a fogyatékossgal élő emberek és családjaik társadalmi hátrányainak enyhítését, társadalmi integrációjuk és szociális biztonságuk elősegítését és biztosítását szolgálta (pl., megváltozott munkaképességű munkavállalókat foglalkoztató csoport létrehozása, a Polgármesteri Hivatal akadálymentesítése, az ország első integrált tornaparkja). A Csepeli Önkormányzat fenntartásában működő bölcsődék alapfeladatként végzik a sajátos nevelési igényű kisgyermekek napközbeni gondozását, saját hatáskörében biztosítja a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai ellátását és a gyógypedagógusi hálózat működtetését.

Az Értelmi Fogyatékossgal Élők és Segítőik Országos Érdekvédelmi Szövetségével kötött megállapodás értelmében egymással kölcsönösen együttműködnek többek között az alábbiakban:

- rendszeresen konzultálnak a kerületben élő értelmi fogyatékos embereket és családjaikat érintő lehetőségekről, feladatokról
- Az Önkormányzat vállalta, hogy az ÉFOÉSZ iránymutatása alapján a nagyszabású kerületi rendezvények fizikai és infokommunikációs akadálymentesítésének elősegítésére az értelmi fogyatékos emberek integrációjának segítése érdekében a megtett javaslatokat figyelembe veszi
- ÉFOÉSZ vállalta, hogy a XXI. kerületben élő értelmi fogyatékossgal élő embereknek, családtagjainak és a hozzájuk kötődő szakembereknek, valamint intézményeknek szakmai támogatást nyújt, az értelmi fogyatékossgal élők emberi kapcsolatainak fejlesztését, életkörülményeinek javítását, szabadidejük kulturált eltöltését célzó rendezvényekről, programokról tájékoztatást nyújt az Önkormányzatnak, az általa végzett felnőttképzési tevékenységről

7.6. Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Támogató szolgálat nem tudja kielégíteni a szállítási igényeket a kerületben.	Támogató szolgálat gépjármű parkjának, személyi feltételeinek fejlesztése.
Bizonyos speciális fogyatékossgal élő személyek nappali ellátása nem biztosított a kerületben pl.: mozgásfogyatékos személyek részére.	Speciális nappali ellátás biztosítása súlyos mozgásfogyatékossgal élő személyek részére.
Fogyatékossgal élő személyek részére nincs speciális lakhatási lehetőség a kerületben.	Támogatott lakhatás lehetőségének biztosítása, az érintettek autonómiájának és társadalmi integrációjának elérése érdekében.
A fogyatékossgal élők számára nehezített a munkavállalás.	Fogyatékossgal élő személyek foglalkoztatását segítő intézkedések bevezetése.
Fogyatékossgal élők számának emelkedése.	Érzékenyítő programok a felnövekvő generáció körében, bemutatkozási lehetőség biztosítása.

Több célcsoportot érintő, településszintű megállapítások	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Magas számban előforduló krónikus betegségek. Krízishelyzetek okozta fizikális és mentális egészségromlás magas arányú előfordulása a lakosság körében	Egészségfejlesztés az egészség megtartásáért

8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása

a) a 3-7. pontban szereplő területeket érintő civil, egyházi, karitatív szervezeti szolgáltató és érdekvédelmi szervezetek, önszerveződések feltérképezése (közfeladatot ellátó szervezetek, közfeladatonként bemutatva, önkéntesek száma, partnerségi megállapodások száma);

Kerületünkben számos civil szervezet működik, akik aktív tevékenységet folytatnak. A helyi lakosság nagy számban vesz részt a civil szervezetek programjain.

Az önkormányzat látókörébe főleg azok a szervezetek kerültek, amelyek együttműködnek a településsel, támogatást kérnek és/vagy valamely programokban együttműködnek az önkormányzattal, vagy intézményeivel.

Az Önkormányzat pályázati úton támogatja a szervezeteket, azok alapszabályában szereplő tevékenységével kapcsolatos programjait, rendezvényei költségeit.

Az elmúlt években Önkormányzatunk az alábbi szervezetek részére nyújtott támogatást:

- Nagycsaládosok Országos Egyesülete
- Zöldalma Egyesület
- Kisebbségért-Pro Minoritate Alapítvány
- Magyar Ökomenikus Segélyszervezet
- Csepeli Svábok Szabad Kulturális Egyesülete
- Csepeli Gyermekbarátok Mozgalma
- Szegedi Mozgássérültek Alternatív Egyesülete
- Nemzeti Ifjúságvédő és Tehetségkutató Egyesület
- Kompánia Alapítvány
- Magyar Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetsége
- Csepeli Lelkész Kör
- Társadalmi Összetartozásért Alapítvány
- "Mozdulj" Közhasznú Egyesület
- Európa Ifjúsága Egyesület
- Csepeli Gyerekekért Alapítvány
- Algernon Alapítvány
- Szurikáta Alapítvány a Diabéteszes Gyermekekért
- Magyar Máltai Szeretetszolgálat

b) helyi önkormányzati, nemzetiségi önkormányzati, egyházi, civil szektor és gazdasági szereplők közötti partnerség bemutatása;

Kerületünkben jól működő partnerség jellemzi az egyházi és civil szektorral, valamint a nemzetiségi önkormányzatokkal való együttműködést, amelyek aktívan részt vesznek a kerület mindennapi életében. Budapest XXI. Kerület Csepel Önkormányzata működési támogatással, illetve pályázati keretösszeggel járul hozzá tevékenységeikhez.

Önkormányzatunk a döntései előkészítése során bevonja a civil szervezeteket, elismeri és tiszteletben tartja függetlenségét, mindig a partneri viszony kialakítására törekszik.

A Csepelen működő nemzetiségi önkormányzatok hagyományőrző programjai népszerűek és közkedveltek a kerületben nemcsak az itt élő nemzetiségiek, hanem a szimpatizánsok körében is. A nemzetiségi önkormányzatok összefogják a kerületünkben élő nemzetiségeket, számos programot szerveznek a szabadidő kulturált, identitásukat megőrző eltöltésére.

Önkormányzatunk a Csepeli Mozgássérültek Önálló Egyesülete részére ingyenes helyiség használatot biztosít, mellyel hozzájárul az egyesület működéséhez.

Budapest XXI. Kerület Csepel Önkormányzata és az Értelmi Fogyatékkal Élők és Segítőik Országos Érdekvédelmi Szövetség között 2018. decemberében, az infokommunikációt célzó együttműködési megállapodás jött létre.

c) önkormányzatok közötti, illetve térségi, területi társulásokkal való partnerség, társadalmi felzárkózást segítő közös programok bemutatása;

Budapest XXI. Kerület Csepel Önkormányzatának nincs térségi, területi társulási kapcsolódása.

d) a nemzetiségi önkormányzatok célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége

A kerületben bolgár, görög, német, örmény, roma, román és ukrán kisebbségi önkormányzat működik, melyek a jogszabály keretei között gyakorolják a kerületben élő nemzeti és etnikai kisebbségek érdekében, a kisebbségi közügyek ellátása során törvény által kötelezően előírt és önként vállalt feladat-és hatásköreiket.

Budapest XXI. Kerület Csepel Önkormányzata elismerve a nemzetiségi önkormányzatok működésének fontosságát és jelentőségét, valamint megvalósítandó törekvéseit, minden évben pályázati lehetőséget biztosít a számukra, melynek célja a nemzetiségi önkormányzatok által elsősorban a csepeli lakosság számára végzett feladatok, programok tartalmas és színvonalas megvalósításának támogatása.

A pályázatokat benyújtani elsősorban az alábbi témakörökben lehet:

- oktatás-nevelés
- kulturális-, művelődési tevékenység
- hagyományőrzés
- történelmének megismertetése
- anyanyelv-ápolás
- anyaországgal való kapcsolattartás
- szociális tevékenység
- gyermek- és ifjúságvédelem
- érdekképviselés-, esélyegyenlőség elősegítése
- csepeli értékek megőrzése

Az elmúlt évek során a kerületünkben élő nemzetiségi önkormányzatok a kulturális, hagyományőrző programjaikkal, kőfestő és nyelvi klubokkal színesítették a kerület kulturális életét. A velünk élő nemzetiségek szokásait, ünnepeit, dalait, táncait, ételeit ismertették meg az érdeklődő közönséggel.

e) civil szervezetek célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége;

Kerületünkben számos olyan civil szervezet működik, amely az esélyegyenlőségi terv célcsoportjainak érdekeit képviseli.

Budapest XXI. Kerület Csepel Önkormányzata továbbra is minden eszközzel igyekszik támogatni azokat a társadalmi önszerveződésre épülő civil szervezeteket, amelyek a kerülethez kapcsolódó vagy a kerületi lakosokat érintő programokat szerveznek.

Az önkormányzat és a kerületi civil szervezetek együttműködését, tevékenységük támogatását „civil tanácsnok” kijelölésével segíti.

f) for-profit szereplők részvétele a helyi esélyegyenlőségi feladatok ellátásában.

Budapest XXI. Kerület Csepel Önkormányzatának a kerületben lévő for-profit szereplőkkel egyelőre nincs kapcsolata, de vizsgálja annak lehetőségét, hogy a kerület döntéshozó szerveivel együttműködve részt vegyenek a helyi közösséget érintő társadalmi, globális problémák megoldásában.

A társadalmi partnerség és együttműködés egyik eszköze a HEP Fórumok szervezése. HEP Fórumok segítségével a helyi állami, önkormányzati, egyházi és civil szervezetek között a hatékonyabb együttműködés alakulhat ki a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosításában, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazásában, összehangolásában, valamint a HEP intézkedéseinek megvalósításában, megkönnyítve így az önkormányzatok esélyteremtő feladatainak ellátását.

9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága

a) a helyzetelemzésben meghatározott esélyegyenlőségi problémák kapcsán érintett nemzetiségi önkormányzatok, egyéb partnerek (állami vagy önkormányzati intézmények, egyházak, civil szervezetek stb.) bevonásának eszközei és eljárásai a HEP elkészítésének folyamatába;

A helyzetelemzés előkészítésében és az egyes esélyegyenlőségi célcsoportok jellemzőinek feltárásában részt vettek Budapest Főváros XXI. Kerület Csepel Önkormányzata Polgármesteri Hivatal érintett dolgozói, a kerületben dolgozó szociális, egészségügyi, gyermekjóléti szakemberek, valamint intézmények. Az ott dolgozó szakemberektől, illetve a különböző területekért felelős hivatali munkatársaktól adatokat kértünk, hogy a jelenlegi helyzetről minél átfogóbb képet kapjunk. A beérkezett információkat, adatokat beépítettük.

Módszerünk az elektronikus és a személyes kapcsolattartás, az egyes esélyegyenlőségi csoportokkal kapcsolatos problémák feltárása, majd a programtervezet véleményezésére koncentrált.

- b) az a) pont szerinti szervezetek és a lakosság végrehajtással kapcsolatos észrevételeinek visszacsatolását szolgáló eszközök bemutatása, valamint annak rögzítése, hogy működtet-e HEP Fórumot.**

Az elfogadott dokumentum az önkormányzat honlapján közzétételre kerül, továbbá az elfogadott Helyi Esélyegyenlőségi Terv a helyben szokásos módon, a Polgármesteri Hivatal hirdetőtábláján, és az önkormányzat fenntartásában működő intézmények honlapján is elérhető.

A fentebb jelzett széles körű nyilvánosságnak köszönhetően az állampolgárok megismerik az esélyegyenlőségi programot, intézkedéseket, ezáltal biztosított lesz a megvalósítás folyamatos ellenőrzése.

- c) A képviselő-testületi döntést követően az elfogadott HEP dokumentumot, valamint a hiteles határozatot a települési önkormányzat a helyben szokásos módon közzé teszi, és megküldi a TEF esélyegyenlőségi mentora részére. A TEF az települései önkormányzatok HEP-jeit közzéteszi, honlapján megjelenteti.**

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

1. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L
Intézkedés sorszáma	Intézkedés címe, megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Önkormányzatok közötti együttműködésen megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása
0. Településszintű probléma											
1	Egészségfejlesztés az egészség megtartásáért	Magas számban előforduló krónikus betegségek. Krízshelyzetek okozta fizikális és mentális egészségromlás magas arányú előfordulása a lakosság körében.	A közösség annak fejlesztése érdekében, hogy részvételét és ellenőrzését növeljék az egészséggel kapcsolatos kérdésekben.	Tóth Ilona Egészségügyi Szolgálat 2020-2024. évi Szakmai Terv	Ilona Egészséges Magyarország 2021–2027” Egészségügyi Ágazati Stratégia Nemzeti Egészségügyi Program	Egészségfejlesztési programok kidolgozása a köznevelési intézményekben, a közösségi színtereken, a munkahelyeken.	Intézményfelügyeleti Ágazat Tóth Egészségügyi Szolgálat Egészségügyi alapeljárások Kertületi köznevelési intézmények	Részvevők száma, rendezvények, programok száma	Humán, pénzügyi, technikai		
I. A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége											
1	Egészségügyi prevenciós programok működtetése (pl.: egészségfejlesztési szintér program kiakciók) a településen, szociális és egészségügyi szakemberek együttműködése annak érdekében, hogy az egészségfejlesztési programok elérjék a leginkább érintett célcsoportokat)	Magas számban előforduló krónikus betegségek	Csikketleni, minimalizálni a betegség előfordulását, javítani a lakosság egészség-állapotát	Tóth Ilona Egészségügyi Szolgálat 2020-2024. évi Szakmai Terv	Ilona Egészséges Magyarország 2021–2027” Egészségügyi Ágazati Stratégia	Kertületi egészségügyi szűrővizsgák népszerűsítése, életmódra nevelést szolgáló programok, kezdeményezések, közös rendezvények	Tóth Egészségügyi Szolgálat	Meghirdetett szűrővizsgák száma, résztvevők száma, rendezvények száma	Humán, pénzügyi, technikai	Folyamatos	*
2	Adatgyűjtési programok kezdeményezése, adatgyűjtési rendszer megalkotása, szociális tértkép elkészítése	Az esélyegyenlőséget segítő intézkedések meghozatalához szükséges információk, adatok nem állnak rendelkezésre	Szociális jellegű programok megvalósításának elősegítése			Előkelletés, kérdőív felmérés, kiegészítő kvalitatív kutatások	Intézményfelügyeleti Ágazat	Kérdőívek, elemzések száma	Humán, technikai	Folyamatos	

1	A nemi alapú erőszak előfordulásának megelőzése, következményeinek enyhítése.	A nők és férfiak közötti egyenlőtlenségek megszüntetése.	Az áldozatok támogatásának és az igazságszolgáltatás elérhetőségének javítása. Figyelemfelhívás, a társadalmi szintű attitűdváltás és a megelőzés támogatása.		Segélytelefon, tanácsadó hálózat létrehozása, üzemeltetése, helyi védőnők képzése a témában folyamatosan az év során, önvédelmi tanfolyamok szervezése.	Humán Szolgáltatások Igazgatósága, Védőnők	2023.12.31.	Folyamatos	
2	Egyszülős családok a fókuszban	Gyermekevelési nehézségek, szülői szerepek összehasonlítása, munka és magánélet egyensúlyjának felbomlása, magas az egyszülős háztartások száma.	Egyszülős családok pozitív támogatása, egyenlő esélyek teremthetése.		Gyermekeveléssel, szülői szerepekkel kapcsolatos programok szervezése, kiemelt figyelemmel az egyszülős családok számára.	Védőnők, Humán Szolgáltatások Igazgatósága, Csepeli Egyesített Óvoda	2023.12.31.	Folyamatos	
3	Nők foglalkoztatottságának javítása	A nők munkanélküliségi rátája a kerületben a vizsgált 6 év tekintetében folyamatosan magasabb a férfiakénál.	Nők munkaerő-piaci helyzetének javítása, valamint a család és munka összeegyeztethetőségének előmozdítása helyi megoldásokkal és együttműködésekkel, különösen az atipikus foglalkoztatási formák népszerűsítésével.		Női foglalkoztatást támogató innovatív szolgáltatások Indításának elősegítése. Női Információs szolgáltatás indítása, és működhetése, képzések felkészítések bonyolítása, kommunikációs, szemléletformáló tevékenységek megvalósítása.	Intézményfelügyeleti Ágazat Városfejlesztési Kft.	2023.12.31.	Folyamatos	
IV. Az idősek esélyegyenlősége									
1	Szűrőprogram, betegségel megelőző, aktivitást szolgáló programok biztosítása	Magasak az idősek körében az egészségügyi kockázatok	Egészségfejlesztés, krónikus betegségek megelőzése, egészségvesztés csökkentése	Egészséges Magyarország 2021-2027" Egészségügyi Ágazati Stratégia	Rendszeres mozgást biztosító szolgáltatások bővítése, szűrővizsgálatok megelőzés, az egészségtudatos magatartás fejlesztése	Intézményfelügyeleti Ágazat Tóth Egészségügyi Szolgálat Városház Kft.	2023.12.31.	Folyamatos	
2	Csökkentjük a távolságot	Járányhelyzet körében az elmozdulás, elmozdulás negatív hatásainak megjelenése az idősek körében.	Időskori életminőség javítása		Közösségi programok, rendezvények iránti igény felkeltése. Programok, szolgáltatások újraszervezése, biztosítása.	Humán Szolgáltatások Igazgatósága, Városház Kft.	2023.12.31.	Folyamatos	

3	Szociális előrelépésének javítása az idősek körében	Csökken a szociális szolgáltatások idősek által igénybevétele a koronavírus járvány következtében.	Időskori életminőség javítása			Szociális szolgáltatásra részuralk felkutatása, kapcsolatfelvétel az idősek klubjainak tagjaival a célcsoport elérése érdekében. Szolgáltatásokkal kapcsolatos információk eljutása célcsoporthoz. Szolgáltatások igénybevételeinek növelése.	Humán Szolgáltatások Igazgatósága, Városház Kft.	2023.12.31.	Humán, pénzügyi, technikai	Folyamatos
4	Digitális megszervezésre irányuló program biztosítása.	Idősek információk juttatása alacsony	Információk juttatásának növelése			Digitális megszervezésre irányuló tanfolyamok, programok szervezése, lebonyolítása	Humán Szolgáltatások Igazgatósága, Városház Kft.	2023.12.31.	Humán, pénzügyi, technikai	Folyamatos
5	Ügyintézés akadálymentesítése	Idősek akadálymentesítése az ügyintézés során	Támogatások, szolgáltatások elérhetőségének javítása			Ügyintézés akadálymentesítése, ügyintézőkben helyezett tájékoztatók között könnyen érthető kommunikációs módszertannal készült szövegek	Intézményfelügyeleti Ágazat Humán Szolgáltatások Igazgatósága	2023.12.31.	Folyamatos	Folyamatos
6	Jelzőrendszer segítségnyújtás eszközeinek megújítása	Az idősek között a szociális helyzetük és egészségi állapotuk miatt segítségre szoruló aránya	Jelzőrendszer házi segítségnyújtás elérhetőségének javítása			Jelzőrendszer készítésének lezárása, új hálózati rendszer kialakítása, szolgáltatásról információs készítés	Humán Szolgáltatások Igazgatósága, Önkormányzat	2022.12.31.	Humán, pénzügyi, technikai	Folyamatos
7	Demens ellátás előirányozása	A kerületben megoldott demenciával élő személyek ellátása	A demenciával élő személyek speciális ellátási szükségletének megfelelő nappali ellátás biztosítása			A demenciával élő személyek nappali ellátásának működési engedélyeztetése, a személyi és a tárgyi feltételek megteremtése	Intézményfelügyeleti Ágazat Humán Szolgáltatások Igazgatósága	2022. 12. 31.	Nappali ellátás férőhelyek száma	Folyamatos
V. A foglalkoztatással élő személyek esélyegyenlősége										
1	Támogató szolgálat gépjármű parjának, személyi feltevéseinek fejlesztése.	Támogató szolgálat nem tudja kielégíteni a szállítási igényeket a kerületben.	Szállítási igények kielégítése		15/2015. (IV. 7.) ÖG határozat az Országos Foglalkoztatási Programról (2015- 2025.)	Pályázati források keresése, Önkormányzat éves költségvetésének előirányzatában forrás biztosítása, gépjárműpark bővítése, szolgáltatások rugalmas elérhetőségének biztosítása	Humán Szolgáltatások Igazgatósága, Önkormányzat	2023.12.31.	Humán, pénzügyi, technikai	Folyamatos

2	Speciális nappali ellátás biztosítása súlyos mozgásfogyatékossgal élő személyek részére.	Bizonyos speciális fogvatékossgal élő személyek nappali ellátása nem biztosított a kerületben pl.: mozgásfogyatékos személyek részére.	Napi életmúst biztosító szolgáltatások elmutatása. Gondozás, felügyelet, speciális segítségnyújtás biztosítása.	15/2015. (IV. 7.) OGY határozat az Országos Fogvatékossgügyi Programról (2015-2025.)	Igényfelmérés. Tárgyi és személyi feltételek biztosítása.	Humán Szolgáltatások Igazgatósága, Önkormányzat	2023.12.31.	Igénybevévők száma	Humán, pénzügyi, technikai	Folyamatos	
3	Támogatott lakhatási szolgáltatás elindítása	Fogvatékossgal élő személyek részére nincs speciális lakhatási lehetőség a kerületben.	Támogatott lakhatás lehetőségének biztosítása, az érintettek autonómiajának és társadalmi integrációjának elérése érdekében.	15/2015. (IV. 7.) OGY határozat az Országos Fogvatékossgügyi Programról (2015-2025.)	Támogatott lakhatás személyi és tárgyi feltételeinek biztosítása, engedély működési megszervezése.	Humán Szolgáltatások Igazgatósága, Önkormányzat	2023.12.31.	Támogatott lakhatási férőhelyek száma.	Humán, pénzügyi, technikai	Folyamatos	
4	Foglalkoztatottság javítása	A fogvatékossgal élő személyek számára nehezített a munkavállalás	Fogvatékossgal élő személyek foglalkoztatottsági arányának növelése	15/2015. (IV. 7.) OGY határozat az Országos Fogvatékossgügyi Programról (2015-2025.)	A munkavállalók személyes helyzetének javítása – pl.: megfelelő rehabilitáció, képzések, felkészítés a nyílt munkaerőpiacon foglalkoztatásra – mellett szükséges a munkáltatói oldal megfelelő felkészítése is – pl.: munkáltatók szemléletének, motivációjának javítása, illetve a befogadó munkahelyi környezet fejlesztése.	Önkormányzat és intézmények	2023.12.31.	Meghirdített programok száma, programokba bevont érintettek száma			
5	Érzékenyítő programok a felnövekvő generáció körében, bemutatkozási lehetőség biztosítása.	Fogvatékossgal élő személyek számának emelkedése	Közvélemény formálása, érzékenyítés, ismeretadás, tolerancia befogadó-készség növelése	15/2015. (IV. 7.) OGY határozat az Országos Fogvatékossgügyi Programról (2015-2025.)	Köznevelési intézményben integrált programok biztosítása, érzékenyítő foglalkozások, inkluzív nevelés megvalósulásának elősegítése.	Humán Szolgáltatások Igazgatósága, Csepell Egyesített Óvoda	2023.12.31.	Érzékenyítő programok, rendezvények száma Inkluzív nevelés elveinek megjelenése az intézményi alapküldetésben.	Humán, pénzügyi, technikai	Folyamatos	

3. Megvalósítás

3.1. A megvalósítás előkészítése

Önkormányzatunk az általa fenntartott intézmények vezetői számára feladatul adja és ellenőrzi, a településen működő nem önkormányzati fenntartású intézmények vezetőit pedig partneri viszony során kéri, hogy a Helyi Esélyegyenlőségi Programot valósítsák meg, illetve támogassák.

Önkormányzatunk azt is kéri intézményeitől és partnereitől, hogy vizsgálják meg, és a program elfogadását követően biztosítsák, hogy az intézményük működését érintő, és az esélyegyenlőség szempontjából fontos egyéb közszolgáltatásokat meghatározó stratégiai dokumentumokba és iránymutatásokba épüljenek be és érvényesüljenek az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó azon kötelezettségek, melyek az önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjában részletes leírásra kerültek.

Önkormányzatunk elvárja, hogy intézményei a Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Tervében szereplő vállalásokról, az őket érintő konkrét feladatokról intézményi szintű akcióterveket és évente cselekvési ütemterveket készítsenek.

Önkormányzatunk a HEP kidolgozására és megvalósítására, továbbá értékelésére, ellenőrzésére és az ennek során nyert információk visszacsatolására, valamint a programba történő beépítésének garantálására **Helyi Esélyegyenlőségi Programért Felelős Fórumot** hoz létre és működtet.

A fentiekkel kívánjuk biztosítani, hogy az HEP IT-ben vállalt feladatok településünkön maradéktalanul megvalósuljanak.

3.2. A megvalósítás folyamata

A társadalmi partnerség és együttműködés egyik eszköze a HEP Fórumok szervezése lehet.

HEP Fórumok segítségével a helyi állami, önkormányzati, egyházi és civil szervezetek között a hatékonyabb együttműködés alakulhat ki. a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosításában, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazásában, összehangolásában, valamint a HEP intézkedéseinek megvalósításában, megkönnyítve így az önkormányzatok esélyteremtő feladatainak ellátását.

3.2.1. A HEP Fórum feladatai

- a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosítása, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazása, összehangolása,

- a HEP intézkedéseinek megvalósításában, az HEP IT megvalósulásának figyelemmel kísérése, a HEP IT-ben lefektetett célok megvalósulásához szükséges beavatkozások évenkénti felülvizsgálata,
- annak figyelemmel kísérése, hogy a megelőző időszakban végrehajtott intézkedések elősegítették-e a kitűzött célok megvalósulását, és az ezen tapasztalatok alapján esetleges új beavatkozások meghatározása
- a HEP IT aktualizálása, az esetleges változások beépítése a HEP IT-be, a módosított HEP IT előkészítése képviselő-testületi döntésre
- az esélyegyenlőséggel összefüggő problémák megvitatása
- a HEP IT és az elért eredmények nyilvánosság elé tárása, dokumentálása, kommunikálása

Az esélyegyenlőség fókuszban lévő célcsoportjaihoz és/vagy kiemelt problématerületekre a terület aktorainak részvételével tematikus munkacsoportokat alakíthatunk 2 ezer fő feletti településeken (opcionális) az adott területen kitűzött célok megvalósítása érdekében. A munkacsoportok vezetői egyben tagjai az Esélyegyenlőségi Fórumnak is, a munkacsoportok rendszeresen (minimum évente) beszámolnak munkájukról az Esélyegyenlőségi Fórum számára.

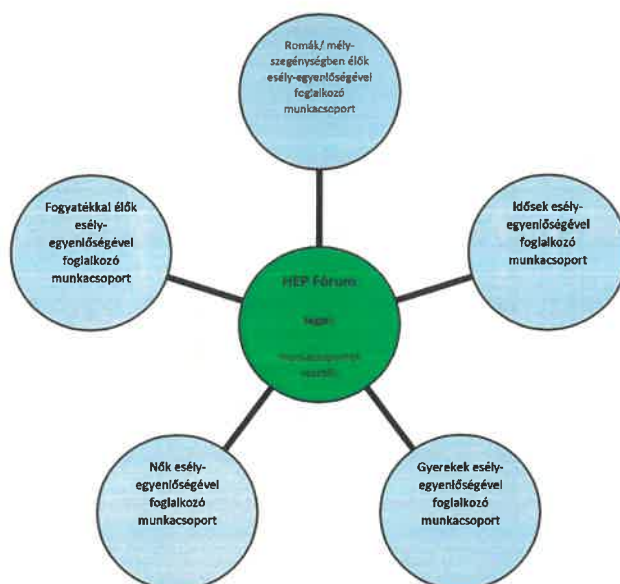
3.2.2. A HEP Fórum működése

A Fórum legalább kétfévente, a felülvizsgálatok és az új HEP elfogadása előtt, de szükség esetén ennél gyakrabban ülésezik.

A Fórum működését megfelelően dokumentálja, üléseiről jegyzőkönyv készül.

A Fórum javaslatot tesz az HEP IT megvalósulásáról készített beszámoló elfogadására, vagy átdolgoztatására, valamint szükség szerinti módosítására.

A HEP Fórum egy-egy beavatkozási terület végrehajtására felelőst jelölhet ki tagjai közül.

3.2.3. A HEP Fórumok javasolt összetétele

Tagok

- beavatkozási területekhez kapcsolódó önkormányzati bizottság képviselői,
- a települési önkormányzat fenntartásában működő intézmények képviselői,
- helyi jelzőrendszeri felelős,
- a településen működő - a HEP célcsoportjai kapcsán érintett - civil szervezetek és egyházak képviselői,
- A HEP intézkedési tervében szereplő intézkedések végrehajtásáért felelős intézmények, szervezetek képviselői,
- a rendvédelmi és közbiztonsági szervezetek képviselői,
- települési önkormányzattal ellátási szerződésben álló szervezetek képviselői
- tankerületi központ képviselője.

Állandó meghívottak

- a település képviselő-testületének tagjai,
- az illetékes esélyegyenlőségi mentor,
- egyéb meghívottak (járási hivatalok beavatkozási területekhez és célcsoportokhoz kapcsolódó szervezeti egységeinek képviselői, térségi felzárkózási programok képviselői).

3.3. Monitoring és visszacsatolás

A Helyi Esélyegyenlőségi Program megvalósulását, végrehajtását a HEP Fórum ellenőrzi, és javaslatot készít a HEP szükség szerinti aktualizálására az egyes beavatkozási területek felelőseinek, illetve a létrehozott munkacsoportok beszámolóinak alapján.

3.4. Nyilvánosság

A program elfogadását megelőzően, a véleménynyilvánítás lehetőségének biztosítása érdekében nyilvános fórumot hívunk össze.

A véleményformálás lehetőségét biztosítja az Helyi Esélyegyenlőségi Program nyilvánosságra hozatala is, valamint a megvalósítás folyamatát koordináló HEP Fórum első ülésének mihamarabbi összehívása.

A nyilvánosság folyamatos biztosítására legalább évente tájékoztatjuk a program megvalósításában elért eredményekről, a monitoring eredményeiről a település döntéshozóit, tisztviselőit, az intézményeket és az együttműködő szakmai és társadalmi partnerek képviselőit.

A HEP Fórum által végzett monitoring vizsgálatok eredményeit nyilvánosságra hozzuk a személyes adatok védelmének biztosítása mellett. A nyilvánosság biztosítására az önkormányzat honlapja, a helyi média áll rendelkezésre. Az eredményekre felhívjuk a figyelmet az önkormányzat és intézményeinek különböző rendezvényein, beépítjük kiadványainkba, a tolerancia, a befogadás, a hátrányos helyzetűek támogatásának fontosságát igyekszünk megértetni a lakossággal, a támogató szakmai és társadalmi környezet kialakítása érdekében.

3.5. Kötelezettségek és felelősség

Az esélyegyenlőséggel összefüggő feladatokért az alábbi személyek/csoportok felelősek:

A Helyi Esélyegyenlőségi Program végrehajtásáért az önkormányzat részéről a polgármester felel.

- Az ő feladata és felelőssége a HEP Fórum létrejöttének szervezése, működésének sokoldalú támogatása, az önkormányzat és a HEP Fórum közötti kapcsolat biztosítása.
- Folyamatosan együttműködik a HEP Fórum vezetőjével.
- Felelősségi körébe tartozó, az alábbiakban felsorolt tevékenységeit a HEP Fórum bevonásával és támogatásával végzi. Így
 - o Felel azért, hogy a település minden lakója és az érintett szakmai és társadalmi partnerek számára elérhető legyen a Helyi Esélyegyenlőségi Program.
 - o Figyelemmel kíséri azt, hogy az önkormányzat döntéshozói, tisztségviselői és intézményeinek dolgozói megismerik és követik a HEP-ben foglaltakat.
 - o Támogatnia kell, hogy az önkormányzat, illetve intézményeinek vezetői minden ponton megkapják a szükséges felkészítést és segítséget a HEP végrehajtásához.
 - o Kötelessége az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben meg tennie a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményezni, és a jogsértés következményeinek elhárításáról intézkedni

A település vezetése, az önkormányzat tisztségviselői és a települési intézmények vezetői

- felelősek azért, hogy ismerjék az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó jogi előírásokat, biztosítsák a diszkriminációmentes intézményi szolgáltatásokat, a befogadó és toleráns légkört, és megragadjanak minden alkalmat, hogy az esélyegyenlőséggel kapcsolatos ismereteiket bővítő képzésen, egyéb programon részt vegyenek.
- Felelősségük továbbá, hogy ismerjék a HEP IT-ben foglaltakat és közreműködjenek annak megvalósításában.
- Az esélyegyenlőség sérülése esetén hivatalosan jelezzék azt a HEP IT kijelölt irányítóinak.
- Az önkormányzati intézmények vezetői intézményi akciótervben gondoskodjanak az Esélyegyenlőségi Programban foglaltaknak az intézményükben történő maradéktalan érvényesüléséről.

Szükséges továbbá, hogy a jogszabály által előírt feladat-megosztás, együttműködési kötelezettség alapján a települési önkormányzattal kapcsolatban álló szereplők ismerjék a HEP-et, annak megvalósításában aktív szerepet vállaljanak.

3.6. Érvényesülés, módosítás

Amennyiben a felülvizsgálat során kiderül, hogy a HEP IT-ben vállalt célokat nem sikerül teljesíteni, a HEP Fórum megvitatja a beavatkozási tevékenységek korrekciójára, kiegészítésére vonatkozó intézkedési tervjavaslatát annak érdekében, hogy a célok teljesíthetők legyenek.

Az HEP IT-t mindenképp módosítani szükséges, ha megállapításaiban lényeges változás következik be, illetve amennyiben a tervezett beavatkozások nem elegendő módon járulnak hozzá a kitűzött célok megvalósításához.

Az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben az HEP IT végrehajtásáért felelős személy megteszi a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményez, és intézkedik a jogsértés következményeinek elhárításáról.

4. Elfogadás módja és dátuma

A Budapest XXI. Kerület Csepel Önkormányzata Helyi Esélyegyenlőségi Programjának szakmai vitája megtörtént. Az itt született észrevételeket a megvitatást követően a HEP Intézkedési Tervébe beépítettük.

Budapest, 2022. május „.....”

